

BIBLIOTEKA GŁÓWNA AKADEMII WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
IM. JERZEGO KUKUCZKI W KATOWICACH

BIBLIOTEKA UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

INSTYTUT BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

BIBLIOTHECA NOSTRA

RADA NAUKOWA

JAN MALICKI - przewodniczący (Uniwersytet Śląski), ANTONI BARCIAK (Uniwersytet Śląski), NADIA CAIDI (University of Toronto), GIUSEPPE CATALDI (Università degli Studi di Napoli „L'Orientale”), ELŻBIETA GONDEK (Uniwersytet Śląski), JANUSZ ISKRA (Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach), MARIA ANNA JANKOWSKA (University of Idaho), MILAN KONVIT (Slezská univerzita, Opava), DARIUSZ PAWELEC (Uniwersytet Śląski), MIRCEA REGNEALĂ (Universitatea din București), IRENA SOCHA (Uniwersytet Śląski), WOJCIECH ŚWIATKIEWICZ (Uniwersytet Śląski), JACEK WÓDZ (Uniwersytet Śląski)

REDAKCJA

JOLANTA GWIOŹDZIK – redaktor naczelny (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ), MARIA KYCLER - redaktor (Biblioteka UŚ), MARIUSZ PACHA - redaktor (Biblioteka Główna AWF), KATARZYNA BARAN - sekretarz (Biblioteka Główna AWF), JOANNA STARZAK, DAMIAN ZIÓLKOWSKI (Biblioteka Główna AWF), ANETA DRABEK (Biblioteka UŚ), AGATA MUC, BOGUMIŁA WARZACHOWSKA (Biblioteka Teologiczna UŚ), GRAŻYNA WILK (Biblioteka Wydziału Filologicznego UŚ), MARTA KUNICKA (Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji UŚ), HANNA LANGER, IZABELA SWOBODA (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ), MONIKA MOSZCZYŃSKA-GŁOWACKA (Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej), IZABELA JURCZAK (Biblioteka Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu), HANNA BATOROWSKA (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie), GRAŻYNA TETELA (UŚ), WESELINA GACIŃSKA (Universidad Autónoma de Madrid) - TŁUMACZENIE ABSTRAKTÓW

CZASOPISMO POWSTAJE PRZY WSPÓŁUDZIALE
SEKCJI BIBLIOTEK SZKÓŁ WYŻSZYCH STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH
PRZY ZARZĄDZIE OKRĘGU W KATOWICACH

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ W WERSJI DRUKOWANEJ (REFERENCYJNEJ) ORAZ ELEKTRONICZNEJ

BIBLIOTEKA GŁÓWNA AKADEMII WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
IM. JERZEGO KUKUCZKI W KATOWICACH

BIBLIOTEKA UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

INSTYTUT BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

BIBLIOTHECA NOSTRA

ŚLĄSKI KWARTALNIK NAUKOWY

NR 2 (36) 2014

STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY

KATOWICE 2014

REDAKTOR TEMATYCZNY
MARIA KYCLER, BOGUMIŁA WARZACHOWSKA

REDAKCJA JĘZYKOWA
Grażyna Wilk (język polski), Gloria Mascellani (język włoski),
Paulina Popławska (język angielski)

KOREKTA
Grażyna Tetela

TŁUMACZENIE ABSTRAKTÓW
Weselina Gacińska

WYDAWCA
Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
© Copyright by Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki
w Katowicach 2014

ADRES REDAKCJI
Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego
im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
ul. Mikołowska 72 A, 40-065 Katowice,
tel. 32 207 51 48

WERSJA ELEKTRONICZNA
<http://www.bibliothecanostra.awf.katowice.pl>

Czasopismo dostępne jest na licencji CC-BY 3.0 Polska

REDAKCJA TECHNICZNA,
SKŁAD I ŁAMANIE
Firma Usługowa „VIOLETPRESS”

DRUK
Poligrafia AWF im. Jerzego Kukuczki,
ul. Mikołowska 72 C, 40-065 Katowice
Nakład: 210 egz.

Zapraszamy zainteresowane instytucje do zamieszczania informacji
o swojej ofercie na łamach Bibliotheca Nostra.
Kontakt: tel. 32 207 51 35, e-mail: bibl@awf.katowice.pl

ISSN 1734-6576
e-ISSN 2084-5464

SPIS TREŚCI

STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY

O stowarzyszeniach bibliotekarzy... • 9

ARTYKUŁY • 14

Maria Stachnik *Stowarzyszenia zawodowe bibliotekarzy we Francji* • 14

Elizabeth Marszałik *Polish American Librarians Association (PALA) and the Power of Partnerships* • 25

Joanna Kamińska *Działalność Sekcji Teorii i Badań Bibliotekoznawczych przy IFLA. Wybrane zagadnienia* • 31

Ewa Dobrzyńska-Lankosz *Działalność Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich* • 37

Renata Birska *Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych. Współpraca w ramach sieci bibliotek medycznych : 30 lat doświadczeń* • 45

Marek A. Rostkowski *BETH – Bibliothèques Européennes de Théologie. (Nome precedente: Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie)* • 57

Bogumiła Warząchowska *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES w przeddzień jubileuszu 25-lecia* • 73

Stanisław Hrabia *Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML w przededniu Jubileuszu 50-lecia* • 90

Maria Kycler *Dziesięciolecie działalności edukacyjno-szkoleniowej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach* • 106

Ewa Grabarska *Korporacja Bibliotekarzy Wrocławskich pomysłem na aktywizację środowiska pracowników bibliotek* • 126

MATERIAŁY • 138

Maria Kycler *Organizacja i działalność Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach. Kronika wydarzeń. Cz. 2. Lata 2010-2014* • 138

Danuta Gburska *Spotkania kierowników bibliotek prawniczych* • 160

SPRAWOZDANIA • 165

Maria Kycler „*Jak pisać prace naukowe? Gdzie publikować?*” I Międzynarodowa konferencja „*Pulsu Uczelni*” • **165**

Bogumiła Warząchowska „*Książka, biblioteka, informacja – między podziałami a wspólnotą*” – Czwarta Ogólnopolska Konferencja Naukowa • **171**

Renata Ćmiel „*Kształcenie ustawiczne bibliotekarzy, czyli jak poszerzać perspektywy indywidualnego rozwoju*” – XXX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy ZO w Katowicach • **179**

Agnieszka Bajor *Wycieczka Koła Naukowego Bibliotekoznawców przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach do Biblioteki Stacji Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności* • **182**

Barbara Kołodziej Ogólnopolska konferencja „*Nowoczesne technologie w edytorstwie*” • **185**

Agnieszka Maroń *Sprawozdanie ze spotkania autorskiego z prof. zw. dr hab. Krystyną Heską-Kwaśniewicz, autorką książki „Tajemnicze ogrody 3. Rozprawy i szkice z literatury dla dzieci i młodzieży”* • **189**

Maria Kycler *Konferencja „Bibliotekarze w służbie człowieka i książki”* • **193**

Hanna Bias, Ewa Warząchowska *Noc Muzeów w Bibliotece Głównej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego* • **197**

OMÓWIENIA I RECENZJE • 202

Krystyna Heska-Kwaśniewicz: *Tajemnicze ogrody 3 : rozprawy i szkice z literatury dla dzieci i młodzieży* (Marlena Gęborska) • **202**

Sebastian Dawid Kotuła: *Komunikacja bibliologiczna wobec World Wide Web* (Maria Kycler) • **206**

Duszpasterstwo bibliotekarzy : w służbie człowieka i książki. Pod red. Jana Malickiego, Henryka Olszara, Bogumiły Warząchowskiej (Aleksandra Nycz) • **209**

Bibliotekarstwo. Pod red. Anny Tokarskiej (Bogumiła Warząchowska) • **213**

WYDARZENIA • 218

BIBLIOTEKA AWF W KATOWICACH
MATERIAŁY • ZBIORY • WYDARZENIA

INFORMACJE • 224

Aktualny wykaz czasopism dostępnych w Bibliotece Głównej AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach • **224**

Bazy danych dostępne w Bibliotece Głównej AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach • **228**

NOWOŚCI W ZBIORACH • 229

Wykaz książek zarejestrowanych w Bibliotece Głównej AWF w Katowicach w II kwartale 2014 roku • **229**

WYDAWNICTWA AWF • 251

CONTENTS

LIBRARIANS' ASSOCIATIONS

Associations of Librarians... • **9**

ARTICLES • 14

Maria Stachnik *Professional librarians' associations in France* • **14**

Elizabeth Marszałik *Polish American Librarians Association (PALA) and the Power of Partnerships* • **25**

Joanna Kamińska *Activity of the Library Theory and Research Section at IFLA. Selected issues* • **31**

Ewa Dobrzyńska-Lankosz *The Conference of Directors of Polish Academic Libraries – history and activity* • **37**

Renata Birska *Conference of the Directors of the Academic Libraries of the Medical Universities : 30 years of experience* • **45**

Marek A. Rostkowski *BETH – Bibliothèques Européennes de Théologie (Previous name: Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie)* • **57**

Bogumiła Warzachowska *Federation of Church Libraries FIDES on the eve of the 25th anniversary* • **73**

Stanisław Hrabia *Music Libraries Section of the Polish Librarians Association- Polish National Group IAML on the eve of the 50th anniversary Jubilee* • **90**

Maria Kycler *A decade of education and training activities of the Academic Libraries Section of the Polish Librarians Association of the District Board in Katowice* • **106**

Ewa Grabarska *A Corporation of Wrocław Librarians – an idea for activating the circle of library workers* • **126**

MATERIALS • 138

Maria Kycler *Organization and activity of the Academic Libraries Section of the Polish Librarians' Association of the District Board in Katowice. Chronicle of events. Part 2. Years 2010-2014* • **138**

Danuta Gburska *The meetings of the heads of law libraries* • **160**

REPORTS • 165

Maria Kycler *„How to write research papers? Where to publish?” 1st International Conference of the „Higher School's Puls”* • **165**

Bogumiła Warząchowska *„Book, library, information – between the divisions and the community” – 4th Polish Scientific Conference* • **171**

Renata Ćmiel *Continuous education of the librarians, how to broaden the prospects of individual growth - XXX Forum Academic Libraries Section of the Polish Librarian's Association in Katowice* • **179**

Agnieszka Bajor *A trip of the Student Research Group of Library Science at the Institute of Library and Information Science to Library of Scientific Center of Polish Academy of Arts and Sciences* • **182**

Barbara Kołodziej *National Conference „New technologies in publishing”* • **185**

Agnieszka Maroń *Report on the meeting with professor Krystyna Heska-Kwaśniewicz, author of the book „The secret gardens 3: essays and outlines of the children and youth literature”* • **189**

Maria Kycler *Conference „Librarians in duty of man and book”* • **193**

Hanna Bias, Ewa Warząchowska *Night of Museums in the Main Library of Karol Szymanowski Academy of Music in Katowicach* • **197**

DISCUSSIONS AND REVIEWS • 202

Krystyna Heska-Kwaśniewicz: *The secret gardens 3: essays and outlines of the children and youth literature* (Marlena Gęborska) • **202**

Sebastian Dawid Kotuła: *Bibliological communication and the World Wide Web* (Maria Kycler) • **206**

Pastoral work of the librarians : In service of men and books. Eds. Jan Malicki, Henryk Olszar, Bogumiła Warząchowska (Aleksandra Nycz) • **209**

Librarianship. Ed. Anna Tokarska (Bogumiła Warząchowska) • **213**

EVENTS • 218

**LIBRARY OF THE ACADEMY OF PHYSICAL EDUCATION (AWF) IN KATOWICE
MATERIALS • COLLECTIONS • EVENTS**

INFORMATION • 224

A current register of periodicals available at the Main Library of The Jerzy Kukuczka Academy of Physical Education in Katowice • **224**

Data bases available at the Main Library of The Jerzy Kukuczka Academy of Physical Education in Katowice • **228**

NEWS IN THE COLLECTION • 229

Books registered in the Main Library of The Jerzy Kukuczka Academy of Physical Education in Katowice in the second quarter of 2014 • **229**

AWF'S PUBLISHING NEWS • 251

O STOWARZYSZENIACH BIBLIOTEKARZY...

Stowarzyszenia bibliotekarskie, najczęściej powoływane w celu wieloaspektowej współpracy w zakresie kształtowania, wspomagania oraz promocji bibliotek i ich usług, skupiają pracowników wszystkich typów bibliotek w danym kraju (często z podziałem na sekcje) bądź funkcjonują w określonych regionach. Może to być obszar większy niż jedno państwo (jak *European Association of Libraries and Information Services on Addictions*, *Asian/Pacific American Librarians Association* czy *Association of Caribbean University lub Border Regional Library Association*) lub mniejszy (np. *Illinois Library Association*), ale też relatywnie mały – obejmujący zaledwie jedno miasto (np. *New York Library Association*).

Niektóre organizacje – w skali międzynarodowej lub krajowej – mają własny profil, gromadzą także bibliotekarzy określonych typów placówek. Wyodrębniły się przede wszystkim stowarzyszenia bibliotek akademickich (np. *International Association of University Libraries* lub krajowe stowarzyszenia *Council of Australian University Librarians*, *Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich*), naukowych (np. *Association of Research Libraries* w USA i Kanadzie), szkolnych (*International Association of School Librarianship*, *Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich*), publicznych (np. *Public Library Association*), specjalnych (np. *Special Libraries Association*, międzynarodowa organizacja, skupiająca członków z ponad 75 krajów lub krajowe stowarzyszenie *Indian Association of Special Libraries and Information Centres*), cyfrowych (*The Digital Libraries Federation*), medycznych (międzynarodowe stowarzyszenie *Medical Library Association* oraz przykładowa krajowa organizacja *Canadian Health Libraries Association*), prawniczych (np. *British and Irish Asso-*

ciation of Law Librarians) oraz muzycznych (*International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres*).

Działalność stowarzyszeń może być także związana m.in. ze sferą religii (jak *American Theological Library Association*, *Association of Seventh-day Adventist Librarians*, *Association of Jewish Libraries*), sztuki (międzynarodowa *International Association of Libraries and Museums of the Performing Arts*, oprócz której funkcjonują też stowarzyszenia krajowe, np. *Art Libraries Society of North America*), problematyką polarną (*Polar Libraries Colloquy*), marynistyczną (*International Association of Aquatic and Marine Science Libraries and Information Centers*), górską (*Mountain Plains Library Association*) bądź określoną nacją (np. *Chinese American Librarians Association*, *Sinological Librarians and Associates*, *American Indian Library Association*).

Bibliotekarze są także zaangażowani w prace stowarzyszeń powołanych do promowania określonych działań, np. poprawy dostępu do zasobów informacyjnych (jak *Librarians Without Borders*) lub wykorzystujących Internet do wyrażania sprzeciwu wobec konfliktów zbrojnych (*Librarians for Peace*).

Promocja międzynarodowej współpracy, badania i rozwój we wszystkich dziedzinach związanych z działalnością bibliotek jest przede wszystkim zadaniem Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (*International Federation of Library Associations and Institutions*), skupiającej członków z ponad 150 krajów. W projektach Federacji chodzi zwłaszcza o zapewnienie równego dostępu do informacji oraz nowych usług dla użytkowników bibliotek, a także o kształtowanie wizji zawodu bibliotekarza. Na te potrzeby ostatnio opracowano m.in. kompleksowy program *Building Strong Library Associations* (<http://www.ifla.org/about-bsla>), który oferuje strategiczne i skoordynowane podejście do budowania potencjału i stabilności stowarzyszeń bibliotecznych. Realizacji planowanych działań służą specjalistyczne warsztaty oraz modułowy pakiet doradztwa, wraz z analizą studium przypadków, a także platforma internetowa, zapewniająca dostęp do materiałów edukacyjnych i dyskusji, kompletowanych z uwzględnieniem potrzeb różnych stowarzyszeń, z ich uwarunkowaniami językowymi, kulturowymi, politycznymi i społecznymi.

Podobne cele działalności sformułowało największe i najstarsze Amerykańskie Stowarzyszenie Bibliotekarzy (*American Library Association*), w którego kongresie w 2013 r. uczestniczyło ok. 26 tys. członków (por. *Declaration for the Right to Libraries* <http://www.ala.org/advocacy/declaration-right-libraries>). Poszczególne sekcje ALA podejmują inicjatywy związane ze specyfiką sfer swojej aktywności, np. Amerykańskie Stowarzyszenie Bibliotek Szkolnych szczególnie skupia się na dostępie do materiałów, służących kształceniu studentów, wyrównywaniu szans edukacyjnych i kształtowaniu umiejętności krytycznego odbioru tekstów. Chodzi m.in. o przygotowanie platform edukacyjnych, związanych z projektami e-learningowymi i integracją MOOC

(*Massive Open Online Course* <http://mooc.org/>) z bibliotecznymi serwisami. Wsparcie ustawicznego kształcenia jest również celem organizacji współpracujących ze stowarzyszeniami bibliotekarzy, jak *International Research et Exchanges Board* (<http://www.irex.org/>). Podobnie Ukraińskie Stowarzyszenie Bibliotekarzy wraz z Fundacją Billa i Melindy Gatesów oraz samorządami lokalnymi i krajowymi przygotowało projekt *Bibliomist* (<http://bibliomist.org/ua/>), mający na celu integrację działań, służących potrzebom informacyjnym lokalnych społeczności oraz promowaniu usług bibliotecznych.

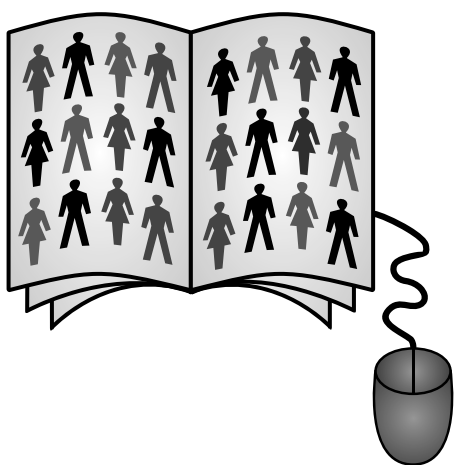
Przykładem zbliżonych działań jest kampania (2008–2013) Niemieckiego Stowarzyszenia Bibliotek, na potrzeby której opracowano strategię komunikacyjną i medialną, m.in. przygotowano platformę internetową, służącą informacji o podejmowanych akcjach i zapewniającą dostęp do materiałów promocyjnych (<http://www.treffpunkt-bibliothek.de/>), zorganizowano konferencje, wystawy, warsztaty, wykłady i pokazy filmów reklamowych (łącznie ponad 15 tys. godzin programów), a także przyznano nagrodę „Biblioteka roku” dla najbardziej innowacyjnych i wyróżniających się placówek, połączonej z dotacją w wysokości 30 tys. euro.

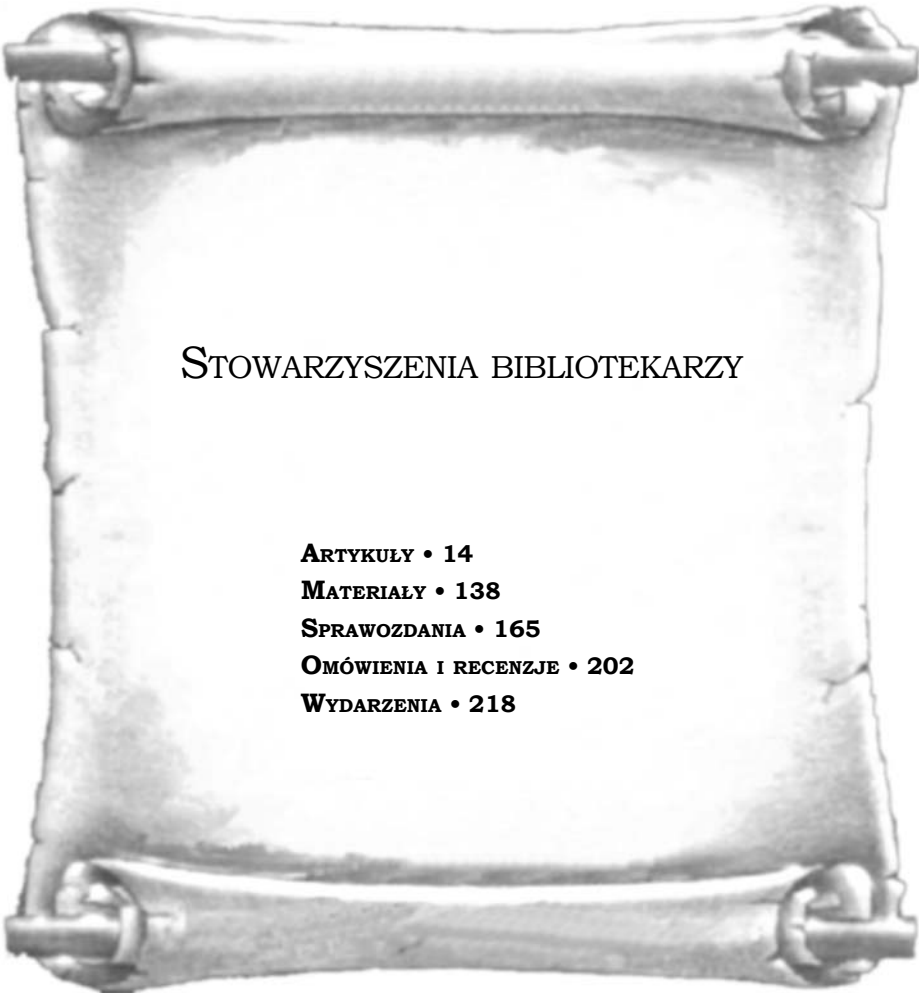
Stowarzyszenia bibliotekarzy, realizując przyjęte programy działalności, organizują konkursy, warsztaty, konferencje i szkolenia, przyznają nagrody, prowadzą platformy i portale cyfrowe, podejmują działalność naukową, wydawniczą i promocyjną (np. międzynarodowe dni bibliotek szkolnych) itp.

Zadania stowarzyszeń bibliotekarskich koncentrują się obecnie wokół dwu uznawanych za najistotniejsze kierunków aktywności, związanych ze zmieniającymi się funkcjami bibliotek we współczesnym społeczeństwie oraz relacjami z ich użytkownikami. W pierwszej sferze chodzi zwłaszcza o współpracę bibliotek, m.in. w zakresie cyfrowego dostępu do zbiorów, tworzenia platform e-booków i zasobów cyfrowych, integracji serwisów bibliotecznych, oferowanych przez różnych dostawców, zarządzania treściami elektronicznymi i licencjami, współdziałania z wydawcami i firmami komercyjnymi oraz badania trwałości książek elektronicznych. Niezbędna jest tu współpraca z administracją państwową, w tym opiniowanie rozwiązań organizacyjno-prawnych. Drugi obszar obejmuje wzrost społecznej świadomości, dotyczącej znaczenia bibliotek, m.in. promocję ich działalności, zwłaszcza oferty nowych usług, kształtowanie wizerunku bibliotek w skali lokalnej, krajowej i międzynarodowej, podejmowanie wspólnych inicjatyw w społecznościach lokalnych, służących rozwojowi ich kreatywności i innowacyjności oraz działania edukacyjne.

W społeczeństwie wiedzy współpraca bibliotekarzy staje się coraz istotniejszą formą nie tylko międzynarodowej, krajowej i lokalnej integracji środowiska oraz budowania tożsamości zawodowej, ale przede wszystkim wspólną przestrzenią, służącą rozwojowi różnego typu bibliotek oraz wieloaspektowego kształtowania ich funkcji i usług.

Jolanta Gwioździk

STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY

ARTYKUŁY • 14

MATERIAŁY • 138

SPRAWOZDANIA • 165

OMÓWIENIA I RECENZJE • 202

WYDARZENIA • 218

STOWARZYSZENIA ZAWODOWE BIBLIOTEKARZY WE FRANCJI

Uwarunkowania prawne

Francja jest krajem, w którym stowarzyszenia zawojuwały życie obywateli. Według danych statystycznych z 2012 r. działało tam 1,3 mln stowarzyszeń aktywnych, w tym 165 tys. stowarzyszeń zawodowych, a ponad 45% obywateli to członkowie tych ugrupowań należących do Krajowej Rady Stowarzyszeń (Conseil national de la vie associative).

Prawo do zrzeszania się, czyli zakładania stowarzyszeń, reguluje we Francji ustawa z 1 lipca 1901 r. [Ustawa, 1901], która zapewnia każdemu wolność i prawo do wspólnego działania. Prawo to inspirowane jest jedną z głównych zdobyczy Rewolucji z 1789 r. – autonomią jednostki, której zapewnia się prawa i wolności, w tym wolność zrzeszania się oraz rezygnacji z tej możliwości. Deklaruje się także równość członków stowarzyszenia oraz administrowanie stowarzyszeniem przez zarządy pochodzące z wolnych wyborów.

Prawo to otwarło Francuzom prawie nieograniczone możliwości zrzeszania się. Na mocy dekretu z 25 lutego 1983 r. powołano Krajową Radę Stowarzyszeń – CNVA (Conseil national de la vie associative), która dekretem z 28 czerwca 2011 r. została zastąpiona Najwyższą Radą Stowarzyszeń HCVA (Le Haut Conseil à la vie associative). Jest to instancja doradcza powołana przez Premiera. Składa się z 70 członków tytularnych i 70 wybieranych przez stowarzyszenia. Członkowie stowarzyszeń regionalnych dysponują 10 głosami doradczymi. Kadencja Rady trwa 3 lata, a wszyscy członkowie są wolontariuszami. Misją Rady jest przede wszystkim badanie wszelkich zagadnień dotyczących działalności stowarzyszeń, formułowanie zaleceń, opiniowanie projektów aktów prawnych oraz publikacja raportu o stanie stowarzyszeń (raz na dwa lata).

Biblioteki – podział i instytucje nadzorujące

Temu bardzo przejrzystemu prawu o stowarzyszeniach we Francji podlegają także bibliotekarskie stowarzyszenia zawodowe. Jest ich bardzo wiele ze względu na liczbę bibliotek działających na terenie całego kraju. Biblioteki te dzielą się na:

- naukowe – sieć bibliotek uniwersyteckich, instytutów naukowych i badawczych;
- publiczne – Biblioteka Narodowa (BNF), sieć bibliotek miejskich, w tym tzw. wielkich miast, bibliotek departamentów oraz Bibliotekę Informacyjną w Centrum Pompidou w Paryżu (PBI);
- prywatne – sieć bibliotek towarzystw, instytucji, ośrodków szpitalnych i innych;
- stowarzyszeń i związków bibliotekarskich [Winiarska, 2007].

Francuskie biblioteki państwowe podlegają dwóm ministerstwom: Ministerstwu Edukacji Narodowej – biblioteki naukowe oraz Ministerstwu Kultury i Komunikacji – biblioteki publiczne, BNF, PBI.

Wszystkie biblioteki podlegają kontroli Generalnej Inspekcji Bibliotek (IGB – Inspection Générale des Bibliothèques) [Inspection], która wydaje opinie na temat funkcjonowania i rozwoju bibliotek, ich statusu oraz kształcenia bibliotekarzy. W 1990 r. Ministerstwa: Kultury, Edukacji oraz Badań Naukowych powołały Wyższą Radę Bibliotek (CSB - Conseil Supérieur des Bibliothèques) [Pasztaleniec-Jarzyńska, 1993].

Potrzebę powołania tej niezależnej, opiniotwórczej i doradczej organizacji zgłosiło Stowarzyszenie Bibliotekarzy Francuskich oraz same biblioteki i centra informacji. Składająca się z 21 członków Rada funkcjonowała w latach 1990–2006 [Conseil]. W roku 1992 Rada zaproponowała przyjęcie tzw. Karty Bibliotek [Francuska Karta], która nie ma charakteru normatywnego, lecz jest zbiorem ustaleń i zasad skierowanych do wszystkich, którzy zajmują się sprawami bibliotek – obywateli, instytucji, organów państwa. Powszechny dostęp do bibliotek dla wszystkich obywateli, odpowiedzialność za ich działanie, finansowanie rozłożone na państwo, samorządy terytorialne (departamentów i gmin), uniwersytety – to najważniejsze zawarte tam ustalenia.

Jednak świat ewoluuje szybko, a użytkownicy bibliotek społeczeństwa informacyjnego dyktują swoje wymagania. Trudno dziś respektować wszystkie zalecenia ustalone 20 lat temu. Otoczenie bibliotek zmienia się, a globalizacja wkracza w działalność stowarzyszeń.

Otoczenie bibliotek – zmiany

Wszystko zmienia się znacznie szybciej niż kiedyś. Uległy zmianie sposoby konsumpcji dóbr, przyzwyczajenia, wartości moralne, charakter więzi społecznych. Siła zmian dotknęła także biblioteki i bibliotekarzy.

Rozpoczęta we Francji na początku lat osiemdziesiątych XX w. decentralizacja objęła także kulturę, a zwłaszcza czytelnictwo publiczne – mówi o tym wspomniana Karta Bibliotek.

Drugiego czynnika zmian należy szukać w napływie innego rodzaju czytelników, ich oczekiwań, które stały się bardzo różnicowane i wymagają od bibliotekarzy nowych umiejętności komunikacyjnych i informacyjnych.

Trzeci czynnik to nowe technologie informacyjno-komunikacyjne, które wprowadziły wiele zmian do bibliotekarstwa. Zwłaszcza Internet określił wyraźnie funkcje biblioteki. Ze „strażników książek” bibliotekarze stali się przewodnikami po różnych nośnikach wiedzy i informacji, a co więcej – doradcami w ich zdobywaniu i selekcjonowaniu.

Ewoluuje także personel bibliotek. Zmieniają się wymagania wobec kadry bibliotek, chociaż od lat pracownicy bibliotek we Francji są funkcjonariuszami służby publicznej. Dzielią się na trzy kategorie: A – kustosze, B – bibliotekarze, C – magazynierzy, inaczej pracownicy techniczni. Wszyscy, by pracować w bibliotece, muszą zdać odpowiednie egzaminy państwowe [Wiorogórska, 2011].

We wszystkich działaniach instytucji i ludzi związanych z bibliotekarstwem stowarzyszenia zawodowe służą radą, pomocą i szeroką ofertą dydaktyczną.

Najważniejsze stowarzyszenia zawodowe bibliotekarzy we Francji – zarys

L'Association des Bibliothécaires de France (ABF) [ABF] – Stowarzyszenie Bibliotekarzy Francuskich – założone w 1906 r. jest najstarszym stowarzyszeniem zawodowym bibliotekarzy we Francji. Uznane zostało za organizację pożytku publicznego w roku 1969. To jedyna tego typu organizacja, która skupia specjalistów ze wszystkich rodzajów instytucji, niezależnie od ich rangi i funkcji. Liczy około 3000 członków: zawodowych bibliotekarzy, ludzi związanych z rynkiem książki, informacji i mediami.

Stały zespół (pięciu pracowników) zajmuje się koordynacją i realizacją działań w ramach zarządzania administracyjnego i rozpowszechniania publikacji.

Krajowa Rada (Conseil National), w której skład wchodzi przewodniczący grup regionalnych, definiuje politykę stowarzyszenia.

23 grupy regionalne reprezentują ABF na szczeblu departamentów i nadzorują działania, które wynikają ze specyfiki ich regionu.

Stowarzyszenie współpracuje ze wszystkimi profesjonalnymi zespołami związanymi z książką i informacją, i wraz z nimi należy do IABD (Interassociation Archives-Bibliothèques-Documentation), federacji ustanowionej na mocy prawa DADVSI (loi sur le droit d'auteur et les droits voisins dans la société de l'information – francuska ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym).

Cele i formy realizacji działań stowarzyszenia

ABF jest miejscem stałej wymiany informacji w sprawach dotyczących bibliotek, ich personelu i użytkowników. Komisje otwarte dla ogółu (commissions ouvertes à tous) są powoływane na bieżąco w zależności od potrzeb i aktualnych istotnych zagadnień, np. kontaktów międzynarodowych, szkoleń itp.

Udziela stale informacji dotyczących zawodu bibliotekarza i książki poprzez:

- agoraBib – forum internetowe dla profesjonalistów bibliotekarstwa i dokumentacji,
- komunikaty i wnioski dotyczące aktualnych informacji umieszczane na stronach bibliotek, informacje w prasie i pismach profesjonalnych,
- udział w sporządzaniu dokumentów krajowych, np. Manifestu Bibliotek Publicznych (2012) czy kodeksu etyki bibliotekarskiej (2003).

Misja stowarzyszenia

Działania ABF ukierunkowane są na promowanie miejsca i roli bibliotek w społeczeństwie informacyjnym podlegającym ciągłym przemianom, na nawiązywanie współpracy na szczeblu międzynarodowym i krajowym oraz dbałość o wizerunek zawodu bibliotekarza i biblioteki. Tym założeniom służą:

- kongres krajowy organizowany co roku w innym regionie. Jest forum ożywionego życia zawodowego, ma charakter spotkań tematycznych, w jego ramach organizowane jest kolokwium międzynarodowe, warsztaty i targi;
- dni studyjne organizowane na poziomie krajowym i regionalnym, poświęcone są aktualnym tendencjom w bibliotekarstwie oraz problemom w regionie;
- wyjazdy studyjne – z inicjatywą ich zorganizowania wychodzą grupy regionalne zainteresowane poznaniem kolegów z zagranicy i ukierunkowane na wymianę doświadczeń.

Działalność wydawnicza

Biuletyn informacyjny (Bulletin d'informations) ABF został założony z końcem roku 1906 lub w styczniu 1907 przez L'Association des Bibliothécaires Françaises (obecnie L'Association des Bibliothécaires de France). Obecny na rynku czytelniczym od tak dawna stał się głównym nośnikiem przekazu informacji i debat. Od 2002 r. jako dwumiesięcznik pod tytułem „Bibliothèque(s)” wydawany jest przez ENSSIB (École Nationale Supérieure des Sciences de l'Information et des Bibliothèques) i ABF, a udostępniany dla ABF w wolnym dostępie po roku od wydania papierowego. Czasopismo poświęcone jest działalności bibliotek i problemom wydawniczym. Każdy zeszyt porusza konkretną tematykę i omawia inicjatywy terenowe.

ABF w serii „Médiathèmes” wydaje przewodniki praktyczne i podręczniki szkoleniowe skierowane do pracujących zawodowo bibliotekarzy i wszystkich, którzy chcą być zorientowani w tym, co dzieje się w bibliotekach.

AAF (Association des Archivistes Français) [AAF] Stowarzyszenie Archiwistów Francuskich powstałe w 1904 r. skupia 1800 członków, pracowników archiwów publicznych i prywatnych. Działalność organizacji opiera się na statucie zatwierdzonym po raz pierwszy w roku 1979 (wraz z licznymi poprawkami – ostatnia w 2010) określającym: cel i skład osobowy stowarzyszenia, administrację i zasady funkcjonowania. Składa się z 6 sekcji odpowiadających formom pracy archiwistów. Każda sekcja ma swoje biuro i przewodniczącego. Wszystkie sekcje są reprezentowane w Radzie przez 1 lub 2 członków. Pracują w grupach roboczych działających w poszczególnych regionach.

ACIM (Association pour la coopération des professionnels de l'information musicale) [ACIM] Stowarzyszenie Współpracy Profesjonalistów Informacji Muzycznej zostało utworzone w lipcu 1989 r. Skupia bibliotekarzy muzycznych. Celem jego działań jest promowanie rozpowszechniania dokumentacji muzycznej we wszystkich miejscach, głównie w bibliotekach i instytucjach publicznych, oraz współpraca między organizacjami oferującymi gromadzenie, przetwarzanie, przechowywanie i rozpowszechnianie dokumentów muzycznych. Wydaje Biuletyn ACIM od 2005 r.

ADBDP (Association des Directeurs des Bibliothèques Départementales de Prêt – Stowarzyszenie Dyrektorów Bibliotek Wypożyczalni Departamentów) [ADBDP] funkcjonuje od 1987 r. Skupia większość dyrektorów z 96 placówek tego typu (wypożyczalnie międzybiblioteczne departamentów). Działa na podstawie statutu z 1987 r. z kolejnymi poprawkami – ostatnia z roku 2012 o możliwości wstępowania do stowarzyszenia także wicedyrektorów. Działalność stowarzyszenia ułatwia koordynację działań wypożyczalni na szczeblu departamentów i wymianę doświadczeń. Stowarzyszenie wydaje publikacje w formie papierowej i elektronicznej.

ADBGV (Association des Directeurs des Bibliothèques municipales et intercommunales des Grandes Villes de France – Stowarzyszenie Dyrektorów Bibliotek Gminnych i Międzygminnych Wielkich Miast) [ADBGV]. Założone w 2002 r. jest stowarzyszeniem skupiającym specjalistów ukierunkowanych na zagadnienia współpracy i problemy z nią związane na wszystkich szczeblach administracyjnych. Działa poprzez realizowane w grupach projekty, którymi kierują dyrektorzy będący członkami stowarzyszenia.

ADBS (Association des professionnels de l'information et de la documentation – Stowarzyszenie Profesjonalistów Informacji i Dokumentacji) [ADBS] założone w 1963 r. to pierwsze w Europie stowarzyszenie tego typu. Podstawowe formy działalności to: wymiana doświadczeń, promowanie

zawodu, zakładanie sieci. Szczególny nacisk stowarzyszenie kładzie na respektowanie prawa autorskiego i zasad kodeksu deontologicznego.

ADBU (Association des directeurs de la documentation et des bibliothèques universitaires – Stowarzyszenie Dyrektorów Dokumentacji i Bibliotek Uniwersyteckich) [ADBU].

Celem stowarzyszenia założonego w 1974 r. jest promocja, rozwój dokumentacji i bibliotek w szkolnictwie wyższym i w placówkach badawczych.

ADDNB (Association pour la diffusion des documents numériques en bibliothèque – Stowarzyszenie Rozpowszechniania Dokumentów Cyfrowych w Bibliotece) – stowarzyszenie profesjonalistów założone w roku 1996 [ADDNB]. Stawia sobie za cel propagowanie rozpowszechniania dokumentów cyfrowych, by zachęcić biblioteki do współpracy i ułatwić porozumienie z wydawcami. Na stronie stowarzyszenie oferuje możliwość uzyskania odpowiedzi na pytania natury technicznej, administracyjnej i prawnej, związane z dokumentacją cyfrową.

ADRA (Association de développement et de recherche sur les arthothèques – Stowarzyszenie Rozwoju i Badań Artotek) [ADRA] powołano w 1999 r. by przeciwdziałać wykluczeniu 40 artotek zaimplementowanych we Francji. Misją stowarzyszenia są badania związane z działalnością artystyczną, rozpowszechnianiem sztuki oraz kształcenie personelu, zwłaszcza w zakresie prawa autorskiego. Działa jako sieć powiązanych ze sobą osób i struktur zmierzających do realizacji wspólnych projektów, wymiany myśli, doświadczeń, podnoszenie wartości profesji.

APRONET (Association des professionnels Internet TIC des collectivités territoriales – Stowarzyszenie Profesjonalistów Internetu TIC). Stowarzyszenie utworzone w 1999 r. jest pierwszą siecią społeczną, niezależną od publicznego sektora terytorialnego. Liczy 1800 osób, które odpowiadają za działania sieci i administrowanie nią. APRONET składa się z siedmiu sekcji, z których każda realizuje inne cele związane z systemami informatycznymi w małych społecznościach gminnych, zakładaniem intranetu, bezpieczeństwem sieci i funkcjonowaniem państwowej sieci TIC (Technologie de l'Information et de la Communication). Prowadzi także działalność szkoleniową [APRONET].

CFI-bd (Comité français international – bibliothèques et documentation – Francuski Komitet Międzynarodowy – bibliotek i dokumentacji) [CFI-bd]. Rok założenia 1989 Paryż, podczas kongresu IFLA pod nazwą CFI (Comité Français IFLA). Od 2010 r. zarejestrowany pod nazwą CFI-bd. Cele działań Komitetu to: wspieranie i koordynowanie międzynarodowych działań bibliotek i struktur dokumentacji francuskiej i jej stowarzyszeń.

FADBEN (Fédération des enseignants documentalistes de l'éducation nationale – Federacja Nauczycieli Dokumentalistów Edukacji Narodowej) [FADBEN]. Federacja działa od 1972 r. i skupia nauczycieli dokumentalistów pracujących w tzw. CDI (Centrum Informacji i Dokumentacji) szkolnictwa państwowego, publicznego i prywatnego. Działalność prowadzona jest w czterech podstawowych kierunkach. Centrum, za które odpowiada nauczyciel, zobowiązane jest do przygotowania i szkolenia uczniów z zakresu poszukiwania informacji; musi ściśle współpracować z daną instytucją; uczestniczy w przygotowaniu planu działań na każdy kolejny rok szkolny; jest odpowiedzialne za zasoby multimedialne.

FILL (Fédération interrégionale du livre et de la lecture – Międzyregionalna Federacja Książki i Czytelnictwa) [FILL]. Federacja zrzesza różne organizacje i stowarzyszenia związane z książką i dokumentacją. Utworzona w 1985 r. pod nazwą FFCB (Fédération française pour la coopération en bibliothèque). Od 2000 r. funkcjonuje pod aktualną nazwą. Do głównych zadań Federacji należy: zachowanie i wzbogacanie narodowych zasobów drukowanych, rozwój czytelnictwa, zwłaszcza w zakładach karnych, wspieranie finansowania książki w regionie, uczestniczenie w życiu literackim i wspieraniu działalności autorów.

FULBI (Fédération des utilisateurs de logiciels pour bibliothèques – Federacja Użytkowników Oprogramowania dla Bibliotek) [FULBI]. Rok założenia 1991. Skupia 13 stowarzyszeń użytkowników oprogramowania bibliotecznego i centrów dokumentacji specjalistycznej podlegających różnym organom administracji. Obejmuje działaniem biblioteki miejskie, uniwersyteckie, centra dokumentacji dużych przedsiębiorstw. Podstawowymi formami działania są: reprezentowanie członków Federacji we Francuskim Komitecie UNIMARC i w instytucjach normalizacyjnych, udział we wspólnie organizowanych warsztatach i pokazach profesjonalnych, wzmocnienie przekazu na linii klient – wydawca komputerowy, zapewnienie sukcesywnej wymiany oprogramowania w bibliotekach i centrach dokumentacji informatycznej.

IB (Images en bibliothèques – Obraz w Bibliotece) to stowarzyszenie profesjonalistów służące pomocą specjalistom od obrazu w bibliotece [IB]. Założone w 1989 r. działa na rzecz współpracy na szczeblu państwowym. Zmierza do wyeksponowania kolekcji filmowych i audiowizualnych w bibliotece ze szczególnym uwzględnieniem kinematografii narodowej.

Interdoc (Association de documentalistes de collectivités territoriales – Stowarzyszenie Dokumentalistów Społeczności Lokalnych) powstało w 1993 r. [Interdoc]. Ma za zadanie ułatwiać wymianę doświadczeń doty-

czących problemów zawodowych, na jakie natrafiają dokumentaliści w społecznościach lokalnych, zapewnić profesjonalistom dostęp do odpowiednich narzędzi i metod niezbędnych w pracy, ułatwić wymianę myśli i umiejętności związanych z wykonywaniem zawodu, angażuje się w działania wspierające i doradcze dla członków Stowarzyszenia.

Wymienione i opisane powyżej stowarzyszenia łączą wspólne obszary działania związane z sektorem edukacji, książką, autorami, wydawcami, kształceniem, informacją, a nade wszystko z bibliotekami. Tworzą one l'Interassociation Archives Bibliothèques Documentation [Interassociation]. W skład tego zrzeszenia stowarzyszeń wchodzi 16 stowarzyszeń zawodowych omówionych w artykule.

W każdym ze stowarzyszeń podstawy wszelkich działań ustalają jego założyciele, którzy opracowują strukturę organizacyjną, formy finansowania, kierunki działań i współpracy oraz statut. W ramach promowania i upowszechniania wiedzy i wyników swoich działań stowarzyszenia zajmują się również publikowaniem różnych opracowań i materiałów. Informują o tym ich strony internetowe.

Stowarzyszenia można podzielić na: zatwierdzone (agrée – zgłoszone w „Journal Officiel des Associations et des Fondations d'Entreprise” [JOAFE]) lub użyteczności publicznej [Associations]. Prawo do zrzeszania się zostało określone w art. 11 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności podpisanej w Rzymie w 1950 r. i obowiązującej państwa będące członkami Rady Europy [Suski, 2005, s. 76–77].

Francuskie stowarzyszenia bibliotekarzy, tak jak wszystkie tego typu organizacje, stowarzyszenia i ugrupowania należą do Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Bibliotecznych IFLA, która reprezentuje ich interesy na arenie międzynarodowej. Warto na koniec wspomnieć, że osiemdziesiąty Światowy Kongres bibliotekarstwa i informacji odbył się w 2014 r. we Francji – w Lyonie od 16 do 22 sierpnia. Zgromadził 3991 uczestników ze 144 krajów [dostęp: <http://bbf.enssib.fr/le-fil-du-bbf>]. Temat przewodni – „Biblioteki, obywatelstwo, społeczeństwo”. Najważniejszym wydarzeniem kongresu było sygnowanie i ogłoszenie *Deklaracji Lyońskiej: o dostępie do Informacji i Rozwoju* [Deklaracja]. Ustalono, że następny kongres odbędzie się w Kapsztadzie w 2015 r. od 15 do 21 sierpnia.

Bibliografia

Associations.gouv.fr [online] [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.associations.gouv.fr/>.

[Dekret, 2003]. Décret n° 2003-1100 du 20 novembre 2003 relatif au Conseil national de la vie associative. NOR: SOCC0310796D [Dekret z 20 listopa-

- da 2003 roku o powołaniu Krajowej Rady Stowarzyszeń [online]. 2003. [Dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000431421&dateTexte=&categorieLien=id>.
- [Dekret, 2011]. Décret n° 2011-773 du 28 juin 2011 relatif au Haut Conseil à la vie associative. NOR: MENV1113963D [Dekret z 28 czerwca 2011 o powołaniu Wysokiej Rady Stowarzyszeń] [online]. 2011. [Dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000024277970&dateTexte=&categorieLien=id>.
- [Deklaracja] Deklaracja Lyonńska: o dostępie do Informacji i Rozwoju [Déclaration de Lyon sur l'accès à l'Information et au Développement; online]. 2014 [dostęp: 2014-08-29]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.lyon-declaration.org/>.
- Conseil Supérieur des Bibliothèques*. W: Wikipedia [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: http://fr.wikipedia.org/wiki/Conseil_sup%C3%A9rieur_des_biblioth%C3%A8ques.
- Francuska Karta Bibliotek*. 1993. „Bibliotekarz” nr 5, s. 15–18.
- Inspection Générale des Bibliothèques*. W: Wikipedia [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: http://fr.wikipedia.org/wiki/Inspection_g%C3%A9n%C3%A9rale_des_biblioth%C3%A8ques.
- [JOAFE] *Journal Officiel des Associations et des Fondations d'Entreprise* [online]. 2014 [dostęp 2014-02-19]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.journal-officiel.gouv.fr/associations.html>.
- Le Ministre des Sports, de la Jeunesse, de l'Éducation populaire et de la Vie associative* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-19]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.associations.gouv.fr/636-l-association-regie-par-la-loi-du.html>.
- Pasztaleniec-Jarzyńska J. (1993) *Komunikaty z zagranicy. Wyższa Rada Bibliotek we Francji*. „Bibliotekarz”, nr 5, s. 28–29.
- Suski P. (2005), *Stowarzyszenia i fundacje*. Warszawa.
- [Ustawa, 1901] Loi du 1er juillet 1901 relative au contrat d'association. Version consolidée au 24 mars 2012 [Ustawa z 1 lipca 1901 roku o stowarzyszeniach] [online]. 2014. [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006069570>.
- [Ustawa, 2006] Loi n° 2006-961 du 1 août 2006 relative au droit d'auteur et aux droits voisins dans la société de l'information (1). NOR: MCCX0300082L. Version consolidée au 14 juin 2009 [Ustawa z 1 sierpnia 2006 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym] [online]. 2006 [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000266350>.
- Winiarska B. (2007), *Bibliotekarstwo francuskie na stronach WWW – wybór*. „Biuletyn EBIB” [online] nr 9 (90) [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ebib.pl/2007/90/a.php?winiarska>.
- Wiorogórska Z. (2011). *Déjà vu - czyli francuskie biblioteki akademickie (felieton z Lille)*. „Biuletyn EBIB” [online] nr 1 (119) [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny

w World Wide Web: <http://www.ebib.pl/2011/119/a.php?wiorogorska>.

Strony WWW stowarzyszeń

[AAF] *Association des Archivistes Français* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.archivistes.org/>.

[ABF] *Association des Bibliothécaires de France* [online]. 2014. [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.abf.asso.fr/>.

ADBDP *Association des Directeurs de Bibliothèques Départementales de Prêt* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.adbdp.asso.fr/>.

ADBGV *Association des Directeurs de Bibliothèques des Grandes Villes de France* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.adbgv.asso.fr/>.

ADBS *Association des professionnels de l'information et de la documentation* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.adbs.fr/>.

ABDU *Association des directeurs de la documentation et des bibliothèques universitaires* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://adbu.fr/>.

ADDNB *Association pour la diffusion des documents numériques en bibliothèque* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.addnb.fr/>.

ADRA *Association de développement et de recherche sur les arthrothèques* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.artotheques-adra.com/>.

ACIM *Portail des Bibliothécaires musicaux* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.acim.asso.fr/>.

ADBU *Association des directeurs de la documentation et des bibliothèques universitaires*. [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://adbu.fr/>.

APRONET *Association des professionnels Internet TIC des collectivités territoriales* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://apronet.asso.fr/>.

CFI-bd *Comité français international – bibliothèques et documentation* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-19]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.cfibd.fr/>.

FADBEN *Fédération des enseignants documentalistes de l'éducation nationale* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.fadben.asso.fr/>.

FILL *Fédération interrégionale du livre et de la lecture* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.fill.fr/>.

FULBI *Fédération des utilisateurs de logiciels pour bibliothèques* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.fulbi.fr/>.

IB *Images en bibliothèques* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.imagesenbibliothèques.fr/>.

[Interassociation] *Interassociation Archives Bibliothèques Documentation...* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-19]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.iabd.fr/>.

[Interdoc] *Association de documentalistes de collectivités territoriales* [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-19]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.interdoc.asso.fr/>.

Le Conseil national de la vie associative [online]. 2014 [dostęp: 2014-02-16]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.associations.gouv.fr/112-le-conseil-national-de-la-vie.html>.

Maria Stachnik
Professional librarians' associations in France

Summary

The world is changing in a breakneck speed, we are entering an era of information society dominated by the latest information and news technologies. All the libraries in the EU countries, including France, have to function in this new reality. However, to increase the effectiveness of their activities and benefit the public, they should organize and exchange the experience according to the different interpretations of the term information. The professional associations of librarians serve this idea. How do they work in France? What are the legal foundations of their activities, the organizations that they depend from and to which they belong? Finding answers to these questions is the purpose of the article.

Keywords: association, France, information, law, library, organization, profession

ELIZABETH MARSZALIK
Polish American Librarians Association
Indian Trails Library District
Wheeling, IL, USA

POLISH AMERICAN LIBRARIANS ASSOCIATION (PALA) AND THE POWER OF PARTNERSHIPS

Professional organizations play an essential role in the development of librarianship and libraries in the United States. Among the leading library associations in the United States are the American Library Association, Academic and Research Library Association, Public Library Association, Special Library Association, and regional/state associations. There are also several associations of ethnic librarians, which are affiliates of the American Library Association: American Indian Library Association (AILA), Asian Pacific American Librarians Association (APALA), Black Caucus of the American Library Association (BCALA), Chinese American Librarians Association (CALA), and The National Association to Promote Library & Information Services to Latinos and the Spanish Speaking (REFORMA) [Associations]. These organizations play a very important role in advancing ethnic librarianship and serving American multi-cultural and multi-ethnic communities [Echavarria]. Among these organizations the history of APALA [Yamashita] was a great inspiration for the Polish American Librarians Association's founding members. The PALA was founded in 2010 by a small group of librarians of Polish descent in the Chicago metropolitan area who combined their efforts to create this much needed organization [PALA].

The mission of the Polish American Librarians Association is to positively impact services provided to library patrons of Polish descent and individuals interested in Polish culture. The purpose of the organization is outlined as follows:

1. To enhance professional knowledge by developing forums for discussion and networks of communication among library staff working with Polish collections and patrons of Polish origin.

2. To promote understanding and respect among all cultures by expanding the means to access reliable, current information about Polish and Polish-American culture.

3. To promote Polish American librarianship.

4. To provide opportunities for cooperation with other library associations.

During the first four years of existence, PALA focused on increasing its visibility and recruiting new members. Currently the organization has about 100 active members from 18 states across the United States (Illinois, Wisconsin, Indiana, Michigan, Texas, New York, New Jersey, District of Columbia, Pennsylvania, Ohio, South Carolina, Tennessee, Kansas, California, Colorado, Delaware, North Dakota, and Maryland) and two members from Canada. PALA members represent all types of libraries (public, academic, school, special) and some other organizations and institutions, which support PALA's mission. There are students, actively working library professionals and paraprofessionals, and retirees, which bring to the organization a diverse set of work experience and skills.

At the end of 2010, PALA board and members developed a strategic plan for the next few years. The highlights of this plan include the following goals grouped under four main strategies:

1. Networking and services: utilize online social networking tools (Facebook, LinkedIn, Google groups etc); use PALA website to develop a bank of reliable, motivating information regarding: Polish bestsellers; bibliographies on topics of interest; Polish collections in American libraries; successful outreach and programming events; signage; and provide support in library job search.

2. Marketing: promote PALA among regional and national library associations; develop relationships with other Polish American organizations; maintain a close cooperation with Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich; promote Polish American librarianship among prospective library science students; promote Polish literature and culture; and promote library services among Polish Americans.

3. Organization structure: establish committees, regional chapters and forums/sections.

4. PALA prestige: become affiliated with the American Library Association; establish a PALA presence at library local, national, and international conferences (ILA, Reaching Forward, ALA, PLA, IFLA etc), and publish in American and Polish media.

In 2012 and 2013 the PALA board conducted several surveys to better serve its members and to develop future goals and priorities of the organization. The main reasons members decided to join the Polish American Librarians Association were: to support PALA's mission, to network with other Polish-American librarians, and to become involved in the organiza-

tion. In the evaluation of the Annual Meeting and Open House, networking opportunity was voted as the most valuable part of the event followed by the keynote speaker.

The PALA Annual Meeting is held according to organization bylaws in February, the month of the association's official registration, which took place on February 18, 2010. PALA's first three annual meetings were held at the Polish Museum of America in Chicago and were followed by the museum Open House, to give our members and guests a unique opportunity of a behind-the-scenes tour of the museum, library and archives. The aspiration of the organization is to always have an interesting annual meeting keynote speech delivered by a well-known figure in the profession of Polish-American community. During the first PALA Annual Meeting in 2011, Leonard Kniffel, editor and publisher of the *American Libraries*, magazine of the American Library Association; Polish-American author of "The Polish Son in the Motherland"; and PALA member, delivered a very important speech "Why Does the World Need a Polish Librarians Association?", which empowered and inspired members and guests for action. Kniffel concluded:

"We have our work cut out for us, we have a professional role to play, and we can best play it by doing everything in our power to make sure that our stories are told and preserved and read and understood" [LKniffel_speech].

Shortly after this event, PALA received a generous donation of \$7500 from one of its attendees, Michael Zubrzycki, in memory of his mother, a Polish-American children's librarian. This donation allowed PALA to offer a Vera May Zubrzycki Scholarship to the Graduate School of Library and Information Science at the Dominican University in River Forest, Illinois.

The attendees of the PALA Second Annual Meeting had the opportunity to meet Brigid Pasulka, author of "A Long, Long Time Ago and Essentially True" and listen to stories about her book, her Polish-American experience, and the importance of libraries in her personal life. During PALA's Third Annual Meeting Stuart Dybek, an award-winning Polish American author and poet, called libraries "sacred places" and said, "My library card was like a passport that could be stamped over and over again on my journey to becoming a Polish-American" [PALA]. For the fourth annual meeting held at the Loyola University in Chicago in February 2014 PALA leaders invited Keith Michael Fiels, American Library Association Executive Director to discuss the power of professional library associations and career development.

With four years of existence and a significant number of about 100 active members, the Polish American Library Association meets the criteria for becoming an ALA Affiliate member and hopes to join the aforementioned ALA affiliated ethnic librarians associations. Benefits of the ALA

affiliation are numerous. [American] The affiliation will definitely increase PALA's prestige and allow the organization to sponsor and co-sponsor meetings and programs at the American Library Association conferences. These meetings and programs will be included in the Final Program at the Midwinter Meeting and Annual Conference, which is distributed to all attendees. Since the ALA meetings and conferences bring together thousands of American and Canadian librarians, a formal presence at these events is greatly desired by PALA's members. Although not yet an affiliate ALA member, PALA was already present at the ALA Annual Conference in Chicago and promoted Polish and Polish-American culture in multiple ways. In partnership with the ALA's Ethnic and Multicultural Information Exchange Round Table, PALA cosponsored the Taste of the Town ethnic tour to the Chicago's historical Polonia Triangle, featuring a visit to the Polish Museum of America and Polish-style lunch at Podhalanka restaurant. In addition, PALA had its own booth in the Exhibits Hall of the ALA conference, where the organization's board members and several Polish American authors engaged with the conference attendees as ambassadors of the Polish and Polish-American culture. Authors present included Leonard Kniffel, Brigid Pasulka, and Wesley Adamczyk, among others.

The Polish American Librarians Association is already an affiliate member of the International Federation of Library Associations (IFLA) and has a well-established partnership with the Polish Librarians Association, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich (SBP). Aldona Salska, PALA founding president, visited the National Library in Warsaw, where she met with Elżbieta Stefańczyk, SBP President and Marzena Przybysz, SBP Secretary, to establish a partnership between this leading librarians organization in Poland and PALA. During the IFLA congress in Singapore in August 2013, Leonard Kniffel, PALA board member, connected with other Polish librarians and initiated a strategy for increasing visibility of the Polish and Polish-American librarians in IFLA. Kniffel said, "The 'infinite possibility' that I envision is to see IFLA in Poland! To make that a reality, however, Polish and Polish American librarians must increase our visibility and activity in the federation" [PALA]. As the very first step in this process, Kniffel is organizing a meeting of the Polish librarians in Paris during or directly after the 80th World Library and Information Congress of IFLA in Lyon in August 2014.

Besides library professional associations, PALA cooperates closely with two academic institutions: Dominican University in River Forest and Loyola University in Chicago. With the Graduate School of the Library and Information Science at Dominican University, PALA partnered in providing the Vera May Zubrzycki scholarship. The Polish Study Department at the Loyola University and PALA partnership was established in 2013 in order to create a joint promotion of the Polish and Polish-American literature, history and culture. As a result of this cooperation, the Loyola University

became PALA's Fourth Annual Meeting host. Further, Loyola University and four PALA member libraries - Polish Museum of America Library in Chicago, Prospect Heights Public Library, Indian Trails Library District in Wheeling, and Eisenhower Public Library in Harwood Heights - will offer the "Third Tuesday Polish Book Club," starting at Loyola with a program and discussion of *Story of a Secret State* by Jan Karski. Selection of that important book for the inaugural program of the Loyola-PALA cosponsored book club in the Year of Karski was natural to program partners, which supported the Jan Karski US Centennial campaign successfully implemented by the Karski Educational Foundation.

Another campaign, which PALA supports and got actively involved in, is the All of Polonia Reads to Kids. Two PALA members, Barbara Bilszta and Elizabeth Marszałik, completed an online course in 2013 "Wychowanie przez czytanie" and became official coordinators of the All of Polonia Reads to Kids campaign in the United States. The very first program promoting reading aloud to children in Polish 20 minutes a day, every day, was held in October at the Indian Trails Library District in Wheeling, Illinois. The attendance, audience participation, and received feedback greatly exceeded expectations of program organizers - PALA and the hosting library. PALA's plans for the 2014 and beyond include expanding the All of Polonia Reads to Kids campaign to other libraries and institutions, such as Polish Saturday schools, first in the Chicago metropolitan area and later in other states.

During the first four years of its activities, PALA established a strong foundation based on cooperation and mutual support with other organizations, institutions, and individuals, who share common mission and purpose: to positively impact services provided to individuals of Polish descent and individuals interested in Polish culture. Engaging in these partnerships has been integral to the possibility and success of the organization's activities to this point and will continue to be, as PALA continues to expand. Additionally, partnerships with other ethnic and multicultural librarians associations is something the organization will strive for in the future. This will help promote the importance of multiculturalism in libraries both in the United States as well as on a global scale, and encourage the various communities and cultures to support and learn from each other.

Bibliography

American Library Association - Member Groups & Communities [online]. 2014 [access: 2014-01-04]. Available at: <http://www.ala.org/groups/affiliates/affiliates/benefits>.

Associations of Ethnic Librarians - Offices of the American Library Association [online]. 2014 [access: 2014-01-04]. Available at: <http://www.ala.org/offices/diversity/ethniclibrariansassociations>.

- Dominican University and Polish American Librarians Association award first Vera May Barnes Zubrzycki Scholarship - Dominican University* [online]. [access: 2014-01-04]. Available at: <http://public.dom.edu/content/dominican-university-and-polish-american-librarians-association-award-first-vera-may-barnes>.
- Echavarria T. *Surveying the role of ethnic-American library associations. Library Trends* [serial on the Internet]. (1997, Fall97), [cited January 4, 2014]; 46(2): 373. Available from: MasterFILE Complete.
- LKniffel_speech* [online]. 2014 [access: 2014-01-04]. Available at: http://pala-lib.org/data/9/LKniffel_speech.pdf.
- PALA - Polish American Librarians Association - About Us* [online] 2014 [access: 2014-01-04]. Available at: <http://pala-lib.org/index.php?link=1&id=3>.
- PALA - Polish American Librarians Association - About Us - History* [online] 2014 [access: 2014-01-04]. Available at: <http://pala-lib.org/index.php?link=1&id=1>.
- PALA - Polish American Librarians Association - News* [online] 2014 [access: 2014-01-04]. Available at: <http://www.pala-lib.org/index.php?link=5>.
- Yamashita K. *Asian/Pacific American Librarians Association--A History of APALA and Its Founders. Library Trends* [serial on the Internet]. (2000, Summer2000), [cited January 4, 2014]; 49(1): 88. Available from: MasterFILE Complete.

Elizabeth Marszałik

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polsko-Amerykańskich (PALA) – siła współpracy

Streszczenie

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polsko-Amerykańskich (PALA) zostało założone w 2010 r., a jego misją jest pozytywnie wpływać na usługi świadczone na rzecz polskich bibliotek oraz osób zainteresowanych polską kulturą. W ciągu czterech lat działalności PALA aktywnie wspierało zarówno inicjatywy lokalne na terenie Chicago, jak również na poziomie międzynarodowym. Okazały się one możliwe w dużej mierze dzięki zaangażowaniu stron i współpracy. Organizacja stara się rozszerzyć swoje wpływy i ma nadzieję stać się oficjalnym partnerem Amerykańskiego Stowarzyszenia Bibliotek (ALA). Celem PALA jest również zwiększenie widoczności polskich bibliotekarzy w Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Bibliotekarskich (IFLA) oraz zacieśnienie współpracy z innymi bibliotekarzami przynależącymi do stowarzyszeń etnicznych.

Słowa kluczowe: amerykańskie organizacje bibliotekarskie, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polsko-Amerykańskich (PALA), Stowarzyszenie Bibliotek Amerykańskich (ALA)

JOANNA KAMIŃSKA
*Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach*

DZIAŁALNOŚĆ SEKCJI TEORII I BADAŃ BIBLIOTKOZNAWCZYCH PRZY IFLA. WYBRANE ZAGADNIENIA

Jedną z najważniejszych dla bibliotekarzy organizacji jest działająca od 87 lat The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) – Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich zrzeszająca obecnie 1500 członków z około 150 krajów. Celem Federacji jest reprezentowanie interesów bibliotekarzy i pracowników informacji na całym świecie: „It is the global voice of the library and information profession” [IFLA]. Wśród kluczowych zadań, jakie stawia sobie IFLA, jest także promowanie wysokiego standardu usług bibliotecznych i informacyjnych oraz propagowanie znaczenia działalności bibliotecznej i informacyjnej dla rozwoju społeczeństwa. Pole zainteresowań i problemów podejmowanych przez Federację jest bardzo szerokie, ujęto je w pięciu działach tematycznych (*division*), w ramach których działają obecnie 43 sekcje.

Z uwagi na rozwój bibliologii i informatologii jako dyscyplin naukowych szczególnie interesująca jest działalność Sekcji Teorii i Badań Bibliotekoznawczych (Library Theory and Research Section) należącej do Działu IV, zajmującego się wsparciem zawodowym (Division of Support of the Profession). W dziale tym funkcjonuje także 6 innych sekcji zajmujących się problematyką edukacji i szkoleń (Education and Training Section), ustawicznym kształceniem i doskonaleniem zawodowym (Continuing Professional Development and Workplace Learning Section), budownictwem bibliotecznym (Library Buildings and Equipment Section), zarządzaniem i marketingiem (Management and Marketing Section), zarządzaniem organizacjami bibliotekarskimi (Management of Library Associations Section) oraz statystyką i ewaluacją działań bibliotecznych (Statistics and Evaluation Section).

Sekcja Teorii i Badań Bibliotekoznawczych koncentruje swoje działania na rozwijaniu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej zarówno poprzez badania teoretyczne, jak i stosowane. Promuje także naukową działalność

badawczą na forum międzynarodowym, podkreślając jej znaczenie i dbając o jej obecność w programach IFLA, dąży do integralności prowadzonych badań, inicjuje i wspiera projekty badawcze zarówno na etapie ich tworzenia, jak również osiągnięć – udostępniając wyniki międzynarodowej społeczności, czy wreszcie publikując własne raporty i materiały.

Założone cele Sekcja realizuje przede wszystkim przez projekty, publikacje i konferencje.

Jak wspomniano, jednym z celów Sekcji Teorii i Badań jest wspomaganie projektów badawczych służących rozwojowi bibliotekoznawstwa i informacji naukowej jako dyscypliny. Służyć temu powinna wymiana praktyk oraz metodologii badawczych, a także wsparcie dla młodych naukowców. Cele te realizuje jedna z ostatnich inicjatyw Sekcji – rozpoczęty w 2010 r. projekt „Partnerstwo Badaczy i Bibliotekarzy” (The Researcher-Librarian Partnership), którego koordynatorem jest dr Helen Partridge z Australii. Jest to oparty na mentoringu program umożliwiający młodym specjalistom rozwijanie i doskonalenie umiejętności, wiedzy i pewności w prowadzeniu badań, gdyż jest to warunek niezbędny do efektywnego spełniania przez biblioteki i bibliotekarzy oczekiwań oraz wymagań klientów i społeczności, którym służą. W drodze konkursu spośród nadesłanych propozycji wybrano 6 tematów zgłoszonych przez młodych naukowców, którzy mieli okazję zrealizować swoje pomysły badawcze. Trzy spośród wytypowanych projektów ukończono, a opisy uzyskanych rezultatów zostały opublikowane i udostępnione na stronie internetowej Sekcji. Są to projekty: „Ile warta jest biblioteka? Sposób oceny wpływu włoskich bibliotek publicznych na życie użytkowników i społeczeństwo” Sary Chiessi z Włoch [Chiessi, 2011], „Rola bibliotekarzy w rozwoju edukacji w Nigerii” Victorii Itsekora z Nigerii [Itsekora, 2013], „W kierunku lepszego zrozumienia znaczenia kompetencji informacyjnych na wydziale nauczania – perspektywa Uniwersytetu Południowego Pacyfiku” Gwen Mar-Rounds z Fidżi [Mar-Rounds, 2013].

Inną ważną inicjatywą Sekcji Teorii i Badań był projekt „Rozwój narzędzi badawczych”, którego główne założenia zostały zaprezentowane podczas Konferencji Generalnej IFLA w Buenos Aires w 2004 r. przez dwóch badaczy: Ragnara Audunsona z Norwegii i Wallace’a Kohlera ze Stanów Zjednoczonych. Na szczególną uwagę zasługuje praca Kohlera pod znamienitym tytułem *Po co bibliotekarzom metody badawcze?* [Kohler, 2004], która jest swoistym przewodnikiem dla osób podejmujących badania bibliotekoznawcze. Autor omówił badania ilościowe i jakościowe oraz metody szczegółowe takie jak: studium przypadku, obserwację, eksperyment i badania statystyczne (w tym także zawarł instrukcję obsługi specjalistycznego oprogramowania SPSS wykorzystywanego do analizy danych statystycznych). Prezentując kolejne metody, Kohler odwołał się do licznych przykładów oraz wskazał źródła, w których można odnaleźć dokładniejsze opisy omawianych metod. Dzięki projektowi „Rozwój narzędzi badawczych” udało

się zwrócić uwagę środowiska na konieczność stałego doskonalenia metod badawczych bibliotekoznawstwa i poszukiwania nowych rozwiązań, nie tylko adekwatnych do zmieniającej się rzeczywistości i warunków działania bibliotek, ale także spełniających warunki obiektywizmu naukowego.

Z inicjatywy wspomnianego już Ragnara Audunsona z Norwegii rozpoczęto w 2003 r. także inny projekt Sekcji Teorii i Badań poświęcony roli IFLA w rozpowszechnianiu profesjonalnych norm, standardów i praktyk (*The role of IFLA in diffusing professional norms, standards and practices*). Celem badań było uzyskanie odpowiedzi na pytanie, czy potrzebne są coroczne Konferencje Generalne IFLA i czy wypracowywane przez nie rozwiązania przenikają granice i docierają do profesjonalistów z różnych krajów. Specjalnie opracowana ankieta w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim i rosyjskim została rozesłana do 780 członków IFLA dobranych pod kątem reprezentatywności próbki badawczej. Niestety udało się uzyskać odpowiedzi jedynie od 195 respondentów, co, jak zaznaczają autorzy raportu końcowego [Olsen i Weech, 2013], nie pozwoliło na daleko idące uogólnienia wyników. Stanowią one jednak interesujące źródło informacji o tym skąd bibliotekarze z krajów takich jak Kuba, Australia i Nowa Zelandia, Rosja, Stany Zjednoczone i Norwegia, czerpią inspiracje do wdrażania nowoczesnych standardów działania oraz jak oceniają korzyści płynące z uczestnictwa w konferencjach IFLA.

Bardzo ciekawą inicjatywą był także rozpoczęty w 2001 roku przez Boba Usherwooda z Wielkiej Brytanii projekt ponadnarodowych badań oceniających postawę krajowych decydentów politycznych wobec bibliotek publicznych oraz postrzeganie roli, znaczenia i wpływu usług bibliotek publicznych na jednostki i grupy społeczne, ich wkładu w procesy demokratyczne oraz rozwój ekonomiczny (*Public library politics – a transnational evaluative survey of national policy makers's attitudes to, and perceptions of, the role, value and impact of public library services*). Wyniki badań z Niemiec, Sri Lanki, Chorwacji, Danii i Ugandy zostały zaprezentowane w czasie Konferencji Generalnej IFLA w Berlinie w 2003 r., podczas wspólnej sesji Sekcji Zarządzania Organizacjami Bibliotekarskimi oraz Sesji Teorii i Badań [Public, 2006].

Ważnym rodzajem aktywności Sekcji jest także działalność wydawnicza. W dużej mierze jest ona związana z realizowanymi projektami – publikowanie wyników podejmowanych działań jest istotnym wkładem w popularyzowanie tematyki badań bibliotekoznawczych. Obok wspomnianych wcześniej wielokrotnie raportów końcowych z poszczególnych projektów wśród publikacji znajdują się także plany strategii Sekcji na kolejne trzyletnie okresy. Najnowszy program działań na lata 2013–2015 obejmuje m.in. zaplanowanie tematów sesji na Konferencje Generalne IFLA, np. tematem sesji w Lyonie w sierpniu 2014 roku będą „Biblioteki w procesach politycznych” (*Libraries in the political process*). Żeby zachęcić studentów bibliotekoznawstwa

i informacji naukowej, postanowiono ufundować coroczną nagrodę dla najlepszego nadesłanego w postaci plakatu materiału konferencyjnego, dzięki czemu młodzi profesjonalści zyskują możliwość uczestnictwa w kongresie i zaprezentowania swojej pracy. O temacie konferencji, która odbędzie się w 2015 r. w Cape Town w Republice Południowej Afryki członkowie Sekcji zdecydują podczas tegorocznego kongresu. Rozliczenie działań podejmowanych przez Sekcję następuje w formie raportów rocznych. Na stronie internetowej można zapoznać się z biuletynem oraz ulotką informacyjną. Zwieńczeniem wybranych inicjatyw i prac Sekcji są raporty specjalne. Jednym z ostatnich jest opublikowany w ramach serii „Profesjonalne Raporty IFLA” (IFLA Professional Reports) pod numerem 82 tekst *Międzynarodowe badania w dziedzinie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej: porównanie trendów narodowych (International Library and Information Science Research: A Comparison of National Trends)* [Rochester i Vakkari, 2004]. Jest to analiza tematów i metod badawczych stosowanych w naszej dziedzinie, którą dla krajów skandynawskich rozpoczęto już w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Zbierany przez lata materiał badawczy uwzględnia dane nie tylko ze Skandynawii (Danii, Finlandii, Norwegii i Szwecji), ale także z Australii, Chin, Hiszpanii, Turcji i Wielkiej Brytanii. Zestawienie tendencji obserwowanych w poszczególnych krajach poparto krótkimi wyjaśnieniami warunków rozwoju dyscypliny i stopnia jej instytucjonalizacji. Właśnie w integracji bibliotekoznawstwa i informacji naukowej z kształceniem uniwersyteckim oraz w stopniu rozwoju struktur społecznych autorzy raportu upatrują źródeł różnic w doborze tematów badań i stosowanych metod.

Członkowie Sekcji Teorii i Badań Bibliotekoznawczych aktywnie uczestniczą w dorocznych Konferencjach Generalnych IFLA. Najczęściej w programie obrad uwzględnione są adekwatne do ogólnego hasła przewodniego kongresu sesje tematyczne zaproponowane i prowadzone przez Sekcję, czasem we współpracy z innymi sekcjami czy grupami zainteresowań (Special Interest Groups). Analizę referatów wygłoszonych podczas tych sesji w latach 2000–2009 pod kątem pokazania powiązań bibliotekoznawstwa z innymi dyscyplinami oraz wykorzystywanych metod badawczych przedstawiła Danuta Konieczna [Konieczna, 2010]. Wyniki tych badań pokazały, że w świetle 45 przedstawianych referatów bibliotekoznawstwo jest ściśle powiązane z naukami społecznymi: socjologią, psychologią, filozofią i naukoznawstwem oraz że poszukuje nowych metod badawczych, takich jak badania w działaniu czy dyfuzja innowacji. Analiza wykazała także, że wśród osób wygłaszających referaty w sesjach przynależnych do Sekcji Teorii i Badań zdecydowaną większość, bo aż 74% stanowili przedstawiciele uniwersytetów, szkół bibliotekarskich i instytutów bibliotekoznawstwa.

Na koniec warto wspomnieć, że Sekcja Teorii i Badań patronuje nowej specjalnej grupie zainteresowań – Historia Bibliotek (Library History Special Interest Group), która od 2009 r. jest następcą niegdyśszej Sekcji

Historii Bibliotek. Głównym celem kontynuacji w podejmowaniu przez IFLA tematyki historii bibliotek jest uświadamianie specjalistom ze wszystkich dziedzin bibliotekarstwa, że skuteczne świadczenie usług bibliotecznych teraz i w przyszłości zależy od zrozumienia przeszłości i teoretycznych podstaw rozwoju naszej dyscypliny.

Przedstawione w niniejszym materiale informacje nie wyczerpują tematu działalności Sekcji Teorii i Badań przy IFLA, a jedynie sygnalizują bogactwo oraz różnorodność jej aktywności i stanowią przyczynek do dalszych badań i analiz.

Bibliografia

- Chiessi S. (2011), *What are libraries worth? A way to assess the impact of Italian Public Libraries on user's lives and society* [online] [dostęp: 2014-05-06]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ifla.org/files/assets/library-theory-and-research/Projects/researcher-librarian-report-chiessi.pdf>.
- [IFLA] *International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)* [online]. 2014 [dostęp: 2014-05-06]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ifla.org/>.
- Itsekor V.O. (2013), *The role of librarians in the development of education in Nigeria: final report* [online] [dostęp: 2014-05-06]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ifla.org/files/assets/library-theory-and-research/Projects/researcher-librarian-report-itsekor.pdf>.
- Kohler W. (2004), *Why Research Methods for Librarians?* W: World Library and Information Congress. 70th IFLA General Conference and Council, 22-27 August 2004, Buenos Aires, Argentina [online] [dostęp: 2014-05-06]. Dostępny w World Wide Web: <http://archive.ifla.org/IV/ifla70/papers/175e-Koehler.pdf>.
- Konieczna D. (2010), *Interdyscyplinarność badań w zakresie bibliotekoznawstwa w wystąpieniach konferencji generalnych IFLA. Wybrane zagadnienia.* W: Biblioteki, informacja, książka: interdyscyplinarne badania i praktyka w XXI wieku. Pod red. M. Kocójowej. Kraków, ePublikacje Instytutu INiB UJ. [online] [dostęp: 2014-05-06]. Dostępny w World Wide Web: <http://skryba.inib.uj.edu.pl/wydawnictwa/e07/n-konieczna.pdf>.
- Mar-Rounds G. (2013), *Better Understanding Teaching Faculty's Beliefs and Behaviour towards Information Literacy - The University of the South Pacific Perspective* [online] [dostęp: 2014-05-06]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ifla.org/files/assets/library-theory-and-research/Projects/researcher-librarian-report-mar-rounds.pdf>.
- Olsen H. K., Weech T. (2013), *The IFLA Library Theory and Research Section Study of the Impact of IFLA on Promotion change and Diffusing Professional Norms in Libraries* [online] [dostęp: 2014-05-06]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ifla.org/files/assets/library-theory-and-research/Projects/ifla-impact-rpt-ragnar-ed-heidi-weech.pdf>.
- Public library politics - a transnational evaluative survey of national policy makers's attitudes to, and perceptions of, the role, value and impact of public library services* [online]. 2006 [dostęp: 2014-05-06].

Dostępny w World Wide Web: http://archive.ifla.org/VII/s24/proj/s24-Political_Perceptions.pdf.

Rochester M. K., Vakkari P. (2004), *International Library and Information Scien-*

ce Research: A Comparison of National Trends [online] [dostęp: 2014-05-06]. Dostępny w World Wide Web: <http://archive.ifla.org/VII/s24/pub/iflapr-82-e.pdf>.

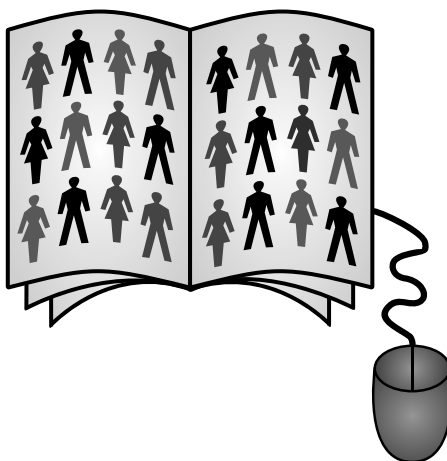
Joanna Kamińska

Activity of the Library Theory and Research Section at IFLA. Selected issues

Summary

The article presents the main areas of activity of the Library Theory and Research Section operating at the IFLA. It discusses the most important research projects initiated and carried out by members of the Section. The paper summarizes as well the types and selected examples of publications and papers' topics presented at the annual IFLA General Conference sessions organized by the Section of Theory and Research.

Keywords: IFLA, Library Theory and Research Section

DZIAŁALNOŚĆ KONFERENCJI DYREKTORÓW BIBLIOTEK AKADEMICKICH SZKÓŁ POLSKICH

We wrześniu 2013 r. minęło 16 lat od pierwszego plenarnego posiedzenia Konferencji. Sama idea jej powołania zrodziła się kilka miesięcy wcześniej, podczas konferencji bibliotekoznawczej, która odbyła się w Kielcach i Ameliówce. Wówczas to grupa uczestniczących w obradach dyrektorów podjęła inicjatywę utworzenia ciała, zrzeszającego dyrektorów bibliotek akademickich, którego zadaniem byłoby wzajemne wspieranie i wspólne działanie na rzecz usprawniania funkcjonowania i rozwoju bibliotek.

Inicjatywa taka nie była odosobniona, bowiem w tym samym roku podobne działania, podjęte przez rektorów szkół wyższych, zwieńczone zostały utworzeniem Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP).

Podczas pierwszego plenarnego posiedzenia, które odbyło się na Politechnice Warszawskiej, zgromadzeni powołali Konferencję Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych i uchwalili Regulamin, który określił cele i zadania Konferencji, a zatem wspieranie, rozwój i promowanie bibliotek szkół wyższych, w szczególności prezentowanie opinii i stanowisk w sprawach dotyczących bibliotek, podejmowanie działań integrujących biblioteki szkół wyższych, wspieranie inicjatyw zmierzających do doskonalenia funkcjonowania bibliotek, reprezentowanie interesów ich pracowników, dbałość o społeczny prestiż zawodu bibliotekarza i pracownika informacji naukowej, dzielenie się doświadczeniami, wymiana informacji o zastosowanych rozwiązaniach, o trybie postępowania w danej sytuacji, prezentowanie na zewnątrz jednolitego stanowiska w sprawach związanych z bibliotekami. Za istotne uznano także podejmowanie prób wpływania na treść aktów prawnych, dotyczących bibliotek akademickich i zatrudnionych w nich bibliotekarzy poprzez opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń, opracowywanie opinii, występowanie z wnioskami w danej sprawie.

Przyjęto, że organem naczelnym Konferencji będzie Zgromadzenie Plenarne, a organem wykonawczym – powoływana przez Zgromadzenie na 3-letnie kadencje ośmioosobowa Rada Wykonawcza, składająca się z przewodniczącego, jego zastępcy, sekretarza i pięciu członków.

Na czele pierwszej Rady stanął dr Jan Janiak, ówczesny dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego. Na zastępcę przewodniczącego wybrano mgr Elżbietę Dudzińską, dyrektora Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej. Sekretarzem została mgr Ewa Węglowska szefująca Bibliotece Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W skład Rady weszli ponadto: mgr Stefan Czaja (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), mgr Danuta Jaworska (Akademia Medyczna w Szczecinie), dr Artur Jazdon (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), dr inż. Henryk Szarski (Politechnika Wrocławska) i dr Krzysztof Zamorski (Uniwersytet Jagielloński). Spośród wymienionych osób funkcję dyrektora biblioteki nadal pełni Artur Jazdon, obecnie doktor habilitowany. Krzysztof Zamorski został profesorem i wrócił do pracy naukowej do macierzystego Instytutu Historii UJ, Stefan Czaja nie żyje, pozostałe osoby przeszły na emeryturę.

W 2007 r. zmieniono nazwę Konferencji na: Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, bardziej zbliżoną do nazwy Konferencji Rektorów. Uznano też, że niezbędne jest uszczegółowienie i uzupełnienie niektórych paragrafów Regulaminu. Doprecyzowano więc zapisy dotyczące członkostwa oraz uprawnień członków Konferencji; kadencję RW wydłużono do 4 lat, podobnie jak, wydłużona została kadencja władz w uczelniach [Ustawa, 2005, art. 77.1]. Przyjęto też jasne kryterium przynależności do KDBASP, zgodnie z którym „Członkami Konferencji mogą być dyrektorzy bibliotek uczelni należących do Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP)” [Regulamin, 2010, par. 1 ust. 1]. Obecnie Konferencja liczy 87 członków (stan na 22.07.2013).

Przez szesnaście lat działalności podjęto wiele inicjatyw, powołano wiele grup roboczych do rozwiązywania istotnych dla bibliotekarstwa problemów. Opracowano dziesiątki opinii dla władz rektorskich, KRASP, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, SBP i in.

Do udanych przedsięwzięć zaliczyć można kilka. Dzięki dużej determinacji ze strony Rady Wykonawczej, przy wyraźnym i jednoznacznym poparciu KRASP, do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym wprowadzone lub skorygowane zostały istotne zapisy dotyczące biblioteki uczelnianej i systemu biblioteczno-informacyjnego [Ustawa, 2005, art. 88, 151].

Kilka lat temu starania naszych przedstawicieli w Zespole specjalistycznym do spraw infrastruktury informatycznej MNiSW oraz Rady Wykonawczej zaowocowały decyzją o współfinansowaniu przez Ministerstwo niektórych baz do 50% wartości netto. Nieco później, po wielomiesięcznych pracach zespołu roboczego powołanego przez Ministra Nauki, wprowadzone zostały tzw. licencje krajowe na niektóre, bardzo kosztowne, bazy danych.

Od tego momentu wszystkie polskie instytucje naukowe mają dostęp do ich zasobów. Dotychczas na wykupienie licencji stać było tylko największe, będące w najlepszej kondycji finansowej, jednostki.

Podjęte zostały także działania, zmierzające do odstąpienia przez Ministerstwo od restrykcyjnego zapisu w sprawie uzupełnienia w ciągu 5 lat kwalifikacji zawodowych przez osoby zatrudnione na stanowisku kustosza. W zmienionym Rozporządzeniu znalazł się znacznie złagodzony warunek: „Kustosz biblioteczny, starszy bibliotekarz i starszy dokumentalista, który w dniu wejścia w życie rozporządzenia nie posiada kwalifikacji przewidzianych dla zajmowanego stanowiska, może być nadal zatrudniony na tym stanowisku, jeżeli posiada co najmniej 25-letni staż pracy, w tym co najmniej 15-letni staż pracy związany z działalnością biblioteczną” [Rozporządzenie, 2011, par. 2]. Udało się też doprowadzić do podniesienia grupy zaszerogowania dla kustoszy bibliotecznych z XVI do XVII.

Członkowie Konferencji brali czynny udział w pracach nad nowelizacją Ustawy o bibliotekach. W połowie 2013 r. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich (SBP) ostatecznie, po kilku latach prac, złożyło projekt w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Konferencja zajęła się ponadto problemem egzemplarza obowiązkowego. Jest to kolejna, niełatwa sprawa. Wydawcy zdecydowanie walczą o znaczne zmniejszenie liczby rozsyłanych do bibliotek nieodpłatnych egzemplarzy, biblioteki w odniesieniu do ich liczby pragną zachować *status quo*, a jednocześnie proponują tańsze rozwiązanie – egzemplarz obowiązkowy w postaci elektronicznej. Sprawa dotąd nie doczekała się nowych rozwiązań.

Przedstawiciele Konferencji, we współpracy z SBP, włączyli się do prac nad modyfikacją wymagań kwalifikacyjnych w odniesieniu do kustoszy i starszych bibliotekarzy. Celem prac było zbliżenie wymagań w różnych typach bibliotek. Wielomiesięczna praca kilkusobowego zespołu zaowocowała konkretnym materiałem i jakież było zaskoczenie środowiska bibliotekarskiego, gdy ukazało się rozporządzenie Ministra Kultury, które nie tylko nie uwzględniło żadnych propozycji zespołu roboczego, ale swymi decyzjami jeszcze pogłębiło zróżnicowanie wymagań. Największy rozdzźwięk dotyczy stanowisk bibliotekarza dyplomowanego. W bibliotekach naukowych od bibliotekarzy dyplomowanych oczekuje się pracy twórczej – badawczej i publikacyjnej, w bibliotekach publicznych bibliotekarz dyplomowany to każda osoba z dyplomem ukończenia studiów bibliotekoznawczych.

Sprawa ta wiąże się z kolejnym problemem, który przez ponad rok pozostawał w kręgu zainteresowań i prac Konferencji. Na początku 2012 r. opublikowano projekt ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów [Projekt, 2012]. W projekcie tym, w grupie zawodów objętych deregulacją, znalazły się stanowiska bibliotekarza dyplomowanego, które potraktowano jako odrębny zawód. Zgodnie z tą ustawą likwidacji ulegnie Komisja Egzaminacyjna do przeprowadzania postępowania

kwalifikacyjnego dla kandydatów na dyplomowanego bibliotekarza oraz dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej, a wymagania kwalifikacyjne wobec osób starających się o zatrudnienie na jednym ze stanowisk przeznaczonych dla bibliotekarzy dyplomowanych określać będą statuty poszczególnych uczelni. Istnieje obawa, że regulacje te mogą doprowadzić do dużego zróżnicowania wymagań wobec dyplomowanych, co wywoła poczucie nierównego traktowania i niesprawiedliwości, ale przede wszystkim ograniczy mobilność pracowników w przypadku chęci czy konieczności przejścia do innej biblioteki naukowej. W tej sytuacji Rada Wykonawcza KDBASP powołała zespół roboczy, którego zadaniem było opracowanie „Wymagań dla kandydatów na dyplomowanych bibliotekarzy oraz dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej rekomendowanych przez Konferencję” [Wymagania, 2013]. Opracowanie przedłożono przewodniczącemu KRASP oraz przewodniczącemu Komisji ds. nauki KRASP. W dniu 4 lipca 2013 r. Prezydium KRASP podjęło uchwałę zalecającą wszystkim uczelniom w Polsce wprowadzenie „Wymagań ...” do swoich statutów [Uchwała, 2013]. Pozostaje mieć nadzieję, że senaty poszczególnych uczelni skorzystają z opracowanego przez zespół materiału i uznają go za obowiązujący.

Dużo emocji wywołał projekt rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego [Projekt, 2011] w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym. Rada Wykonawcza powołała kolejny zespół roboczy, którego zadaniem było dokonanie analizy ww. projektu pod kątem oceny osiągnięć naukowo-twórczych wyrażonych liczbą i jakością publikacji naukowych, monografii, opisów patentowych, z punktu widzenia praktyki realizacji bibliografii publikacji pracowników uczelni. W wyniku prac zespół wskazał niedoskonałości rozwiązań, zawartych w projekcie rozporządzenia i zaproponował powołanie zespołu ds. ujednolicenia zasad punktowania publikacji naukowych, który przygotowałby jednolity model opracowywania danych bibliograficznych na potrzeby oceny jednostek naukowych i naukowców. Podkreślono też, iż z uwagi na różnorodność form wydawniczych i zmienność sposobów publikowania wyników badań naukowych w takim zespole, obok przedstawicieli środowiska naukowego i centralnych organów decyzyjnych w zakresie polityki naukowej, powinni się znaleźć także kompetentni bibliotekarze i pracownicy informacji naukowej. Część uwag, na bieżąco zgłaszanych przez zespół roboczy KDBASP, została uwzględniona, niemniej proponowane rozwiązanie systemowe ostatecznie nie zostało przyjęte.

W ostatnich latach wiele firm zaczęło proponować narzędzia do jednoczesnego przeszukiwania wielu posiadanych przez daną bibliotekę zasobów (baz danych, e-czasopism, katalogów bibliotecznych). Na wniosek dyrektorów bibliotek Rada Wykonawcza powołała zespół roboczy, który dokonał analizy kilku dostępnych w Polsce multiwyszukiwarek. Celem prac

było przygotowanie materiału, który ułatwiłby bibliotekom podjęcie decyzji o ewentualnym wyborze i zakupie produktu. Wyniki prac opublikowano na stronie internetowej KDBASP.

W 2001 r. zainicjowany został projekt pod nazwą „Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce” (AFBN), którego zadaniem było opracowanie metody oceny funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce oraz pozyskiwanie danych do bazy danych w celu opracowania wskaźników i standardów dla bibliotek naukowych w Polsce, prowadzenie badań porównawczych, opracowywanie i publikowanie rocznych raportów. Do realizacji zadania powołano autorski Zespół ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych. Zespół opracował dostępną w sieci ankietę, którą co roku wypełnia kilkadziesiąt bibliotek naukowych. Na stronie AFBN publikowane są zbiorcze analizy danych przedstawiające średnie wartości wskaźników funkcjonowania (wskaźniki ogólne, finansowe, wskaźniki dotyczące zbiorów, usług, pracowników, struktury organizacyjnej i aktywności zawodowej, zdalnych usług katalogowych, wydawnictw własnych, współpracy bibliotek, imprez) z podziałem na biblioteki uczelni publiczne (zestawienia zbiorcze oraz odrębne dla poszczególnych typów bibliotek), biblioteki uczelni niepubliczne, biblioteki publiczne, biblioteki branżowe [Wyniki]. Wyniki prac wspomagają zarządzanie biblioteką. Pozwalają też dokonywać porównań z innymi grupami bibliotek w różnych obszarach działalności.

Z projektem AFBN korespondują prace nad zmianami w statystycznych badaniach bibliotek. Prace podjęte zostały w 2009 r. przez zespół specjalistów z bibliotek naukowych, publicznych i pedagogicznych, pod kierunkiem pracowników Instytutu Książki i Czytelnictwa BN, we współpracy z przedstawicielami GUS. W wyniku prac powstał nowy formularz GUS K-03 (obowiązuje od 2012 r.), w znacznej części wspólny dla wszystkich typów bibliotek. Dzięki udziałowi w zespole przedstawicieli Zespołu ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych formularz skonstruowano tak, by dane wprowadzone do AFBN mogły być pobierane do formularza GUS (lub odwrotnie).

W styczniu 2011 r. na wniosek Rady Wykonawczej KDBASP oraz Zespołu ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych powołany został zespół roboczy StatEl. Celem prac zespołu jest wypracowanie modelu obliczania liczby prenumerowanych przez poszczególne instytucje czasopism elektronicznych, który przy sporządzaniu statystyk eliminowałby wielokrotne liczenie tych samych tytułów występujących w różnych serwisach.

Od kilku lat zbierane są dane o zarobkach bibliotekarzy w bibliotekach akademickich. Wyniki badań prezentowane są co roku na zjazdach KDBASP oraz publikowane na stronie domowej Konferencji.

Istotne dla bibliotek są sprawy związane z prawem autorskim i prawami pokrewnymi, a w szczególności dziełami osieroconymi czy dozwolonym użytkowaniem. Zagadnienia te wymagają głębokiej wiedzy, śledzenia na

bieżąc wszystkiego, co w tym zakresie dzieje się nie tylko w Polsce, ale i na forum europejskim. Do monitorowania powyższych zagadnień i występowania z opiniami w imieniu Konferencji Rada Wykonawcza powołała konsultanta, za pośrednictwem którego członkowie KDBASP są informowani o istotnych problemach z zakresu własności intelektualnej.

Członkowie KDBASP, we współpracy z SBP, byli zaangażowani w prace nad kodeksem etyki bibliotekarza.

Poza pracą w zespołach powoływanych przez Radę Wykonawczą, przedstawiciele bibliotek naukowych uczestniczą także w pracach różnych zespołów zewnętrznych, m.in. specjalistycznym do spraw infrastruktury informacyjnej MNiSW, interdyscyplinarnym ds. działalności upowszechniającej naukę MNiSW, Zespole ds. ustalenia zasad udostępniania materiałów drukowanych niewidomym i niedowidzącym MKiDN, Zespole ds. reformy prawa autorskiego dla bibliotek.

Na bieżąco omawiane są sprawy wynikające z codziennej działalności. Forum służącym wymianie informacji w okresie pomiędzy zjazdami jest lista dyskusyjna administrowana przez pracowników Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej. Ponadto kilka lat temu utworzona została strona internetowa Konferencji, na której umieszczane są najnowsze informacje o różnych, istotnych z punktu widzenia funkcjonowania bibliotek, wydarzeniach [Konferencja Dyrektorów]. Jej administracją zajmuje się Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Tu publikowane są różnego typu dokumenty: sprawozdania, protokoły, notatki, uchwały, opinie, sporządzane przez Radę Wykonawczą, konsultantów i zespoły robocze itp. Na stronie można też znaleźć Regulamin KDBASP [Regulamin, 2010] oraz informacje o realizowanych projektach, aktualnych członkach Konferencji (wraz z danymi teleadresowymi), składach Rad Wykonawczych, zespołach roboczych itp. Ponadto rys historyczny i działalność Konferencji w okresie 1997–2011 przedstawione zostały w artykule opublikowanym w Forum Bibliotek Medycznych [Dobrzyńska-Lankosz, 2011, s. 10–22].

Konferencja utworzona została przede wszystkim z myślą o wzajemnym wspieraniu się i realizacji wspólnych przedsięwzięć. Wiele z nich ma jednak szerszy wymiar i dotyczy także innych, nieakademickich, bibliotek. KDBASP ściśle współpracuje ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich. Świadczą o tym liczne przykłady wypracowywania wspólnych stanowisk wobec spraw dotyczących bibliotek i bibliotekarstwa. Przedstawiciele Konferencji i SBP wspólnie biorą udział w pracach różnych zespołów. Najnowsze wspólne przedsięwzięcie, to realizacja projektu „Obserwatorium bibliotek: Analiza funkcjonowania bibliotek”. W lipcu 2013 r. projekt Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, złożony do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, został zakwalifikowany do realizacji w latach 2013 i 2014 i uzyskał grant w wysokości 139 059 zł. Przy realizacji pro-

jektu w dużym stopniu wykorzystane zostaną dotychczasowe doświadczenia i dorobek Zespołu ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych.

Działania Konferencji obejmowały wiele innych obszarów. Spośród nich najważniejsze, to zaangażowanie w prace związane z finansowaniem działalności bibliotek, digitalizacją zbiorów i stałą współpracą z Centrum NUKAT, nadzorującym budowę i rozwój Narodowego Katalogu Centralnego NUKAT.

Podsumowując można stwierdzić, że Konferencja w pewnym stopniu ożywiła współpracę bibliotek. Z pewnością można by zrobić więcej, zaktywizować i włączyć do prac więcej osób, choć nie jest to zadanie łatwe. Niewątpliwym mankamentem jest udział w pracach Konferencji niezbyt licznej grupy dyrektorów. Wydawałoby się, że od osób na kierowniczych stanowiskach można oczekiwać nie tylko zaangażowania w działalność własnej jednostki, ale też wychodzenia z pomysłami, inicjatywą, chęcią współpracy na zewnątrz. Przykładowo, wielokrotne apele o wypełnianie ankiet: AFBN czy dotyczącej wynagrodzeń bibliotekarzy nie odnoszą skutku. W 2011 r. dane do ankiety AFBN wprowadziły zaledwie 52 biblioteki akademickie (w tym 5 bibliotek uczelni niepublicznych), a z pozostałych bibliotek naukowych: 3 biblioteki publiczne i 2 branżowe. Ankietę „płacową” co roku wypełnia niewiele ponad 30 bibliotek akademickich. Szkoda, że tak się dzieje, bowiem wymienione wyżej prace, przedsięwzięcia, projekty wymagają zaangażowania jak największej grupy dyrektorów i za ich pośrednictwem także pracowników bibliotek przez nich kierowanych. Bez tego dane są mało reprezentatywne, a wyniki nie w pełni odzwierciedlają istotę danego zjawiska.

Tym bardziej słowa uznania należą się wszystkim tym dyrektorom, którzy bądź sami włączają się do prac, bądź oddelegowują swoich pracowników do zespołów roboczych, są aktywni, chętnie dzielą się swoim doświadczeniem i wiedzą z innymi. Współpraca bowiem, to nie tylko branie, ale też dawanie.

Bibliografia

Dobrzyńska-Lankosz E. (2011), *Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich (1997–2011)*. „Forum Bibliotek Medycznych”, nr 1 (7), s. 10–22.

[Konferencja Dyrektorów] *Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich* [online] [dostęp: 2013-07-18]. Dostępny w World Wide Web: <http://kangur.uek.krakow.pl/kdbasp/>.

[Projekt, 2011] Projekt z dnia 27.10.2011 r. Rozporządzenia Ministra Nauki i Sz-

kolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym [online] [dostęp: 2013-07-24]. Dostępny w World Wide Web: <http://legislacja.rcl.gov.pl/archiwum/lista/506/projekt/15724>.

[Projekt, 2012] Projekt z dnia 8 października 2012 roku ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów [online] [dostęp: 2013-05-10]. Dostępny w World Wide

- Web: <http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=806>.
- [Regulamin, 2010], Regulamin Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich [online] [dostęp: 2013-07-22]. Dostępny w World Wide Web: kangur.uek.krakow.pl/biblioteka/konferencja/Dokumenty/Regulamin_2010.pdf.
- [Rozporządzenie, 2011] Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej, Dz. U. 2011 Nr 88, poz. 498.
- [Ustawa, 2005] Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2005 Nr 164, poz. 1365 z późn. zm).
- [Uchwała, 2013] Uchwała w sprawie wymagań stawianych kandydatom na dyplomowanych bibliotekarzy oraz dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej [online]. [dostęp: 2013-07-24]. Dostępny w World Wide Web: http://www.krasp.org.pl/pl/uchwaly/uchwaly_krasp, Dokument 18/VI.
- [Wymagania, 2013] Wymagania dla kandydatów na dyplomowanych bibliotekarzy oraz dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej rekomendowanych przez Konferencję [online]. [dostęp: 2013-07-18]. Dostępny w World Wide Web: http://kangur.uek.krakow.pl/biblioteka/konferencja/opinie/opinia_2013_03_25.pdf.
- [Wyniki] Wyniki badań [online]. [dostęp: 2013-07-18]. Dostępny w World Wide Web: <http://ssk2.bu.amu.edu.pl/standaryzacja/>.

Ewa Dobrzyńska-Lankosz

The Conference of Directors of Polish Academic Libraries – history and activity

Summary

The paper presents the activities of the Conference since it was created until 2013. The Conference of Directors of Polish Academic Libraries is an initiative of the directors of the libraries that provides mutual support and joint action in order to improve the functioning of libraries. To accomplish many of the tasks the representatives of libraries, specialized in different fields, work in groups. The goals focus on legislation and reviewing the outlines of the legal acts related to the activities of academic libraries and their staff. The Conference also implements research projects, such as, among others, "Analysis of the functioning of the academic libraries". The Conference of Directors of Polish Academic Libraries (KDBASP) cooperates with the Polish Librarians' Association and the Conference of Rectors of Academic Schools in Poland.

Keywords: cooperation of the academic libraries, historical draft, joint projects of the academic libraries, The Conference of Directors of Polish Academic Libraries

RENATA BIRSKA
Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

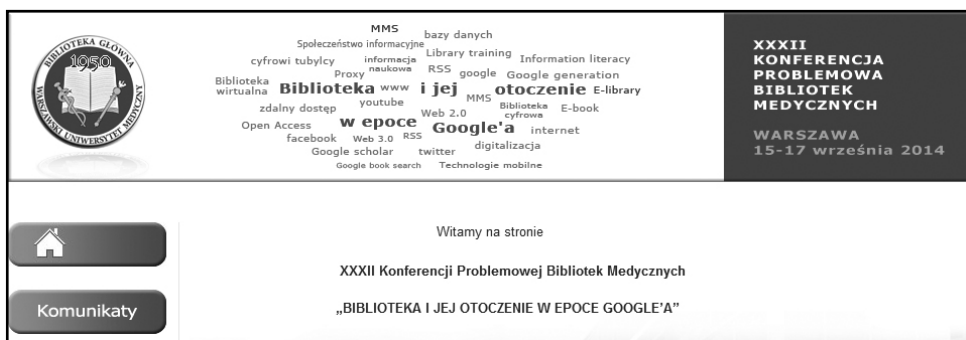
KONFERENCJA DYREKTORÓW BIBLIOTEK AKADEMICKICH UCZELNI MEDYCZNYCH. WSPÓŁPRACA W RAMACH SIECI BIBLIOTEK MEDYCZNYCH : 30 LAT DOŚWIADCZEŃ

Ogólnopolską sieć bibliotek medycznych tworzą biblioteki 11 uczelni medycznych (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kraków, Lublin, Łódź, Poznań, Szczecin, Warszawa, Wrocław), Biblioteka Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, Główna Biblioteka Lekarska im. Stanisława Konopki w Warszawie i jej oddziały terenowe oraz biblioteki instytutów medycznych. Z racji wspólnego profilu gromadzonych zbiorów, specyfiki obsługiwanych grup użytkowników i – zwłaszcza w początkowych latach funkcjonowania – realiów wymuszających wymianę zbiorów oraz mających wpływ na politykę ich gromadzenia (przyjęto założenie zapewnienia dostępności egzemplarza w kraju), biblioteki medyczne rozwinęły wzajemne kontakty. Z upływem czasu przekształciły się one w ścisłą współpracę na wielu polach działalności, przynoszącą realne efekty w różnych aspektach praktycznej działalności biblioteczno-informacyjnej i integrującą przedstawicieli różnych bibliotek naukowych resortu zdrowia. Współpraca ta zyskała ramy bardziej formalne w 2009 r., w wyniku powołania Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych, wzorowanej na Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich.

Konferencje problemowe

W dniu 6 grudnia 1981 r. w Gdańsku odbyło się zebranie dyrektorów bibliotek uczelni medycznych i GBL. Inicjatorem przedsięwzięcia był ówczesny rektor tamtejszej Akademii Medycznej prof. dr hab. Mariusz Żydowo. Ustalono wówczas, że co roku organizowane będą spotkania służące wymianie doświadczeń, rozwiązywaniu bieżących problemów, analizie potrzeb i podejmowaniu wspólnych działań służących usprawnieniu funkcjonowania bibliotek medycznych. Spotkania te, dotycząc zróżnicowanej

problematyki, dają możliwość kontaktu i wymiany doświadczeń pracownikom różnych oddziałów bibliotecznych. Dotychczas odbyło się 31 konferencji problemowych, organizowanych kolejno przez biblioteki uczelni medycznych. Gospodarzem następnej będzie Biblioteka Główna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Poruszana problematyka dotyczyła już chyba wszystkich istotnych aspektów działalności biblioteki uczelnianej – niektóre z nich dyskutowano kilkakrotnie, powracając do omawianych wcześniej tematów, które wymagały nowego spojrzenia i aktualizacji w miarę zmieniających się okoliczności i rozwoju technologii informatycznych. Omawiane były: zasady i organizacja wypożyczeń międzybibliotecznych, bibliografia, bibliometria, dydaktyka biblioteczna, informacja naukowa, gromadzenie zbiorów, automatyzacja bibliotek, udostępnianie zbiorów, działalność usługowa, organizacja dostępu do zasobów, współpraca ogólnokrajowa i zagraniczna [Birska i Sławińska, 2009, s. 158–159]. Efektem tych corocznych spotkań były między innymi kolejne wspólne przedsięwzięcia usprawniające codzienną pracę.

XXXII KONFERENCJA PROBLEMOWA BIBLIOTEK MEDYCZNYCH
WARSZAWA
15-17 września 2014

Witamy na stronie
 XXXII Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych
 „BIBLIOTEKA I JEJ OTOCZENIE W EPOCE GOOGLE’A”

Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych

Wymiana informacji o zbiorach, a zwłaszcza o posiadanych czasopiśmie zagranicznych leżała u podstaw najwcześniejszych kontaktów pomiędzy bibliotekami medycznymi. Już podczas pierwszej konferencji problemowej w Białymstoku (1982) omawiano koncepcję opracowania centralnego katalogu czasopism zagranicznych w resorcie zdrowia. Spisy tytułów czasopism zagranicznych wydawane przez GBL w latach 1977–1992, jako zbyt ogólne, nie spełniały wymagań bibliotekarzy, oczekujących informacji o zasobie do poziomu numeru czasopisma. Takie informatory, przygotowywane początkowo przez Bibliotekę AM w Białymstoku, a następnie przez Bibliotekę AM w Poznaniu wydawane były kilkakrotnie do początku

lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, kiedy to rozpoczęły się prace nad katalogową bazą danych. Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych, tworzony w oprogramowaniu autorstwa firmy MAX Elektronik S.A, jest posadowiony na serwerze Głównej Biblioteki Lekarskiej i udostępniany za pośrednictwem jej strony WWW. Gromadzi informacje o zbiorach drukowanych biomedycznych czasopism zagranicznych 53 bibliotek z całego kraju. Łącznie – 5231 tytułów i 1573 dodatki do czasopism. Zakładano kompletność danych od roku 1990, choć niektóre biblioteki wprowadziły również zasoby z lat wcześniejszych lub nawet całość zbiorów. Nabytki są rejestrowane na bieżąco, co w znaczący sposób ułatwia realizację zamówień międzybibliotecznych. Czasopisma można wyszukiwać według: tytułu czasopisma, jego skrótu lub słów z tytułu, hasła przedmiotowego, numeru ISSN, bądź nazwy biblioteki.

Centralny
Katalog
Czasopism
Zagranicznych

SZUKAJ | JAK SZUKAĆ? | JAK ZAMAWIAĆ? | O KATALOGU | LOGUJ

Szukaj

Tutaj możesz sprawdzić gdzie znajduje się dany egzemplarz:

☒ Tytuł
☐ Skróć
☐ Hasła przedmiotowe
☐ Słowa z tytułu
☐ ISSN

Szukaj według:

lub

Wybierz bibliotekę, której zasoby chcesz przeglądać.

Wybierz bibliotekę

© 2009 Copyright MAX ELEKTRONIK S.A. Wszelkie prawa zastrzeżone. prelib

System doc@med

Prawdziwym przełomem w zakresie wypożyczeń międzybibliotecznych stało się wdrożenie systemu elektronicznej dystrybucji dokumentów medycznych doc@med. Program powstał z inicjatywy Biblioteki Głównej AM w Poznaniu. Prezentacja systemu miała miejsce podczas XX jubileuszowej Konferencji

Problemowej w Szczecinie w 2001 r. i już po upływie kilku miesięcy zamówienia na artykuły z czasopism zagranicznych i polskich zaczęto realizować przy jego pomocy. Zasada działania systemu *doc@med* opiera się na szybkiej identyfikacji biblioteki posiadającej w swoich zbiorach poszukiwany artykuł i elektronicznym złożeniu tam zamówienia. Odbiorca skanuje wymagany dokument i plik PDF jest odsyłany w nieprzekraczalnym czasie 48 godzin. Podobnie jak w przypadku Centralnego Katalogu Czasopism Zagranicznych, biblioteki współpracujące w systemie, obok bieżącej rejestracji nabytków, starały się wprowadzić do bazy również dane o posiadanych zasobach archiwalnych. Aktualnie 7 bibliotek uczelnianych udostępnia tą drogą swoje kolekcje. Są to uniwersytety medyczne w Białymstoku, Gdańsku, Lublinie, Poznaniu, Wrocławiu, Szczecinie i Łodzi. Baza czasopism liczy 5726 tytułów, w tym 4261 zagranicznych i 1465 polskich. Podstawowym założeniem, jak wspomniano wyżej, była realizacja zamówienia w czasie do dwóch dni roboczych, jednak w praktyce okres oczekiwania jest znacznie krótszy – średni czas dostawy pliku to ok. 5 godzin. Obecnie w systemie zarejestrowanych jest 111 użytkowników instytucjonalnych uprawnionych do zamawiania kopii.

Informacje o systemie *doc@med*

O systemie	Czasopisma	Instrukcja	Rejestracja	Logowanie
------------	------------	------------	-------------	-----------

System *doc@med* jest polskim systemem elektronicznego dostarczania dokumentów medycznych w formie kopii artykułów z czasopism polskich i zagranicznych, które znajdują się w wersji drukowanej w zbiorach polskich bibliotek. Nadzorowany jest przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, na której serwerze został zlokalizowany.

System przeznaczony jest dla bibliotek i ośrodków informacji naukowej instytucji publicznych zainteresowanych piśmiennictwem medycznym.

System powstał w Poznaniu w oparciu o narzędzia informatyczne stworzone przez firmę PK.com Piotr Krzyżaniak, które pozwalają na rejestrację zamówień, sprawdzanie danych katalogowych, kierowanie zamówień do właściwych bibliotek i statystykę wykonanych usług. Umożliwia to funkcjonowanie systemu bez konieczności posiadania specjalistycznych programów przez użytkowników.

System oparty jest na danych o zasobach czasopism znajdujących się w następujących bibliotekach:

- Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
- Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
- Biblioteka Główna Akademii Medycznej w Lublinie
- Biblioteka Główna Akademii Medycznej we Wrocławiu
- Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie
- Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
- Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu

Kartoteka haseł przedmiotowych MESH

Język haseł przedmiotowych Medical Subject Headings tworzony przez National Library of Medicine w Stanach Zjednoczonych jest podstawowym słownikiem wykorzystywanym na całym świecie podczas opracowywania dokumentów, indeksowania i wyszukiwania źródeł z dziedziny nauk medycznych. Jest aktualnie jednym z trzech języków informacyjno-wyszukiawczych wykorzystywanych w NUKAT. Polsko-angielska wersja MeSH –

Tezaurus Medyczny, została opracowana i wydana drukiem w 1995 r. przez Główną Bibliotekę Lekarską. W 2001 r. uruchomiona została kartoteka haseł wzorcowych tworzona przez biblioteki uczelni medycznych i dostępna online. Jest obsługiwana przez oprogramowanie autorskie opracowane w Bibliotece Głównej AM w Poznaniu. Oprogramowanie to, obok tworzenia zasobu lek-sykalnego, umożliwia również import opisów do rekordów bibliograficznych w poszczególnych systemach bibliotecznych. W chwili obecnej kartoteka MESH – wersja 2013 – zawiera w odniesieniu do deskryptorów polskich: 26 858 haseł głównych, 470 055 haseł rozwiniętych i 68 122 odsyłacze.

Kartoteka haseł przedmiotowych
MeSH 2013
wersja polska

News | Słownik | Logowanie |

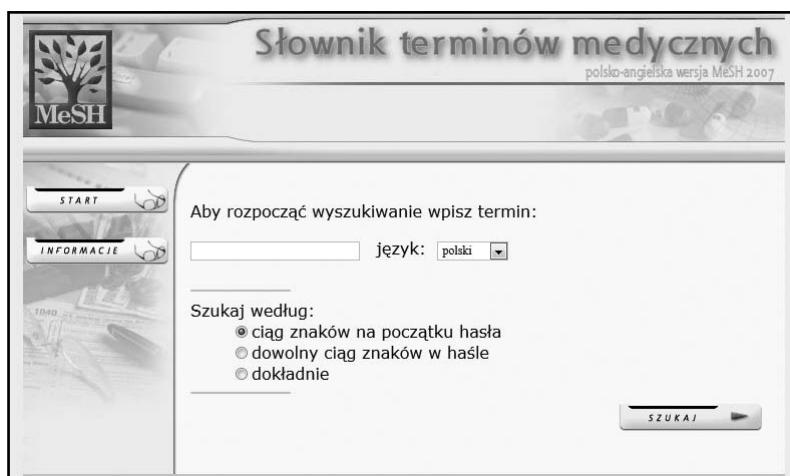
MeSH - Heart Diseases

Format US MARC - "wersja NUKat"

Hasło główne	Heart Diseases
Hasło polskie	Choroby serca
Nr drzewa	C14.280
Definicja	Pathological conditions involving the HEART including its structural and functional abnormalities.
Odsyłacz ukryty:	Cardiac Diseases Cardiac Disease Disease, Cardiac Disease, Heart Diseases, Cardiac Diseases, Heart Heart Disease
Odsyłacz polski:	
Zobacz też:	Neurocirculatory Asthenia
Używane określniki:	blood; cerebrospinal fluid; chemically induced; classification; congenital; complications; diet therapy; diagnosis; drug therapy; economics; ethnology; embryology; enzymology; epidemiology; etiology; genetics; history; immunology; metabolism; microbiology; mortality; nursing; pathology; prevention & control; physiopathology; parasitology; psychology; radiography; rehabilitation; radionuclide imaging; radiotherapy; surgery; therapy; urine; ultrasonography; veterinary; virology;
Nr MeSH:	D006331
	Dopisz (modyfikuj) hasło polskie i odsyłacze.

Kartotekę współtworzą zespoły biblioteczne, natomiast koordynatorem projektu jest Biblioteka Collegum Medicum UJ. Współpracę ułatwiły organizowane corocznie od 2001 r. w Krakowie warsztaty metodologiczne dla pracowników merytorycznych.

Dla wszystkich zainteresowanych słownikiem hasel przedmiotowych dostępny jest online interfejs użytkownika pod nazwą: „Słownik terminów medycznych – polsko-angielska wersja MeSH 2013”, znajdujący się pod adresem <http://sloownik.mesh.pl>.

System EXPERTUS®, bibliometria

Większość bibliotek naukowych, w tym wszystkie biblioteki uczelni medycznych w ramach swojej działalności statutowej prowadzą ewidencję publikacji pracowników jednostek macierzystych. W 1994 r. z inicjatywy Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Poznaniu powstał program EXPERTUS®, wykorzystywany obecnie przez 10 z 11 bibliotek uniwersytetów medycznych, oraz w wielu bibliografiach szkół wyższych i instytutów. Obok bieżącej rejestracji publikacji (zakładającej dodatkowo możliwość dołączania abstraktów i linków do pełnego tekstu, hasel przedmiotowych w języku polskim i angielskim, a także wykazu baz indeksujących opisywane źródło), system spełnia również funkcje bibliometryczne, umożliwiając wykonywanie wszelkiego rodzaju niezbędnych analiz na potrzeby osób indywidualnych, poszczególnych jednostek organizacyjnych uczelni, w tym także eksportu danych do systemu OPI Ankieta Jednostki. Funkcjonalność i zalety oprogramowania EXPERTUS® zadecydowały o jego wykorzystaniu przez Główną Bibliotekę Lekarską do tworzenia ogólnopolskiej bazy piśmiennictwa medycznego *Polska Bibliografia Lekarska* [Grygorowicz i Kraszevska, 2005, s. 55].

Biblioteki uczelni medycznych nie tylko wykorzystują jeden program do rejestracji publikacji – współpracują ze sobą także w zakresie bibliometrii.

Bibliografia Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
 Skróty nazw: [jednostek organizacyjnych](#) | [wydziałów](#) | [typów publikacji](#) | [języków](#)
[Więcej informacji o bazie](#)

Punktacja za lata 2013-2014:
(zgodna z rokiem publikacji;
do czasu ukazania się nowych wykazów,
publikacjom przypisywana jest punktacja
wg ostatniego dostępnego roku)

wg typów publikacji
w roku 2014
w roku 2013

Impact Factor
baza JCR

ministerstwa
wg wykazu z 17.12.2013
część A (z IF)
część B (bez IF)
część C (ERIH)

Autor INDEKS

Jednostka organizacyjna - kod INDEKS

Typ publikacji - kod INDEKS

Łączenie warunków: I

Sposób wyszukiwania: tak jak wpisano, chyba że koniec terminu lub wyrazu jest zakończony gwiazdką

Format: pełny

Szeregowanie: od najnowszego

SZUKAJ ANULUJ

Zawężenie wyników:

Wybór lat
(kilka lat: klawisz Ctrl i lewy przycisk myszy)

wszystkie
 2015
 2014
 2013
 2012
 2011

☐ Tylko prace z dołączonym abstraktem
☐ Tylko prace dostępne w Internecie

wszystkie zgłoszone prace (z afiliacją i bez)
 tylko prace afiliowane (dowolny autor podał afiliację GUMeD)
 bez afiliacji (zaden z autorów nie podał afiliacji GUMeD)

wszystkie prace (pełne i streszczenia)
 tylko pełne prace (z pominięciem streszczeń)
 tylko streszczenia

☐ z czasopism
☐ z czasopism z tzw. Listy Filadelfijskiej
☐ z czasopism z Impact Factor
 Prace: ☐ z czasopism bez Impact Factor

W naukach medycznych powszechne jest stosowanie w ocenie indywidualnego dorobku naukowego wskaźników bibliometrycznych, a kolejne rozporządzenia MNiSW dotyczące oceny parametrycznej jednostek nie wyjaśniają wielu wątpliwości w sytuacji, kiedy punktacja musi być stosowana w sposób ciągły. Dlatego w maju 2008 r. z inicjatywy Biblioteki Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego doszło w Szczecinie do spotkania, którego celem było ustalenie jednolitych zasad przyznawania punktów poszczególnym typom publikacji. Propozycję tych zasad udało się wypracować, jednak odpowiednie organy decyzyjne w poszczególnych uczelniach nie zawsze przyjęły je do stosowania.

Forum Bibliotek Medycznych

W latach 1952–2002 czasopismem branżowym dla bibliotek resortu zdrowia był wydawany przez GBL „Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej”. Niestety jego druk został zawieszony po ukazaniu się numeru 366. W gronie dyrektorów bibliotek medycznych wielokrotnie podnoszona była potrzeba posiadania własnych łamów dla publikacji artykułów o charakterze nauko-

wym lub instruktażowym i materiałów z konferencji problemowych. Wyzwanie stworzenia nowego pisma podjął dr Ryszard Żmuda, dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Pierwszy numer półrocznika „Forum Bibliotek Medycznych” ukazał się w 2008 r. Do chwili obecnej wydano 12 zeszytów, które w formie cyfrowej dostępne są za pośrednictwem strony WWW Biblioteki Głównej UM w Łodzi oraz w zasobach Łódzkiej Regionalnej Biblioteki Cyfrowej [Forum Bibliotek]. Od 2012 r. tytuł jest obecny na liście B wykazu czasopism naukowych ogłoszonego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego jako załącznik do rozporządzenia z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym. Wcześniej wymieniony był już w 2010 r. wśród czasopism rekomendowanych dla KEJN. W 2013 r. czasopismo uzyskało dofinansowanie MNiSW ze środków na działalność upowszechniającą naukę.

Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych (KDBAUM)

Na wzór Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, w 2009 r. opracowany został regulamin Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych. Sformułowano w nim najważniejsze cele działania, którymi są:

- 1) wypracowywanie wspólnego stanowiska i wyrażanie opinii w sprawach dotyczących bibliotek medycznych oraz funkcjonowania naukowej informacji medycznej;
- 2) wyznaczanie ogólnych kierunków działania, uwzględniających wspólne interesy bibliotek akademickich uczelni medycznych oraz podejmowanie działań integrujących biblioteki o profilu medycznym wokół wspólnych przedsięwzięć;

3) rozwijanie i koordynowanie współpracy bibliotek publicznych wyższych szkół medycznych;

4) inicjowanie i realizowanie wspólnych zadań z zakresu gromadzenia, opracowania i udostępniania zbiorów oraz usług informacyjnych, w tym przedsięwzięć wymagających wnoszenia składek i/lub ponoszenia wspólnych kosztów realizacji zadania;

5) wspólne występowanie w sprawach związanych z negocjowaniem warunków i konsorcyjnym zakupem produktów informacji naukowej;

6) podejmowanie i wspieranie inicjatyw zmierzających do doskonalenia funkcjonowania bibliotek akademickich uczelni medycznych;

7) reprezentowanie interesów pracowników bibliotek akademickich uczelni medycznych;

8) dbałość o społeczny prestiż zawodu bibliotekarza i pracownika medycznej informacji naukowej.

Konferencja zastąpiła powołaną w 1998 r. Radę Dyrektorów Bibliotek Akademii Medycznych. KDBAUM zrzesza wszystkich aktualnych dyrektorów bibliotek uczelni medycznych, Biblioteki CMKP oraz zainteresowanych byłych dyrektorów bibliotek w oparciu o złożone deklaracje członkowskie. Ujęcie współpracy w ramy organizacji – nawet nieformalnej – było bodźcem do ponownego zdefiniowania aktualnych i zakładanych celów, ułatwiło też w pewnym stopniu pracę koordynatorom poszczególnych projektów. Konferencja ma swoją stronę, posadowioną na serwerze Biblioteki Głównej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego [Konferencja].

Dydaktyka biblioteczna

Działalność dydaktyczna jest jedną z głównych funkcji biblioteki uczelnianej. Wszystkie biblioteki obok szkoleń indywidualnych realizują zajęcia dydaktyczne uwzględnione w programach nauczania dla poszczególnych kierunków. Od lat zabiegają także o to, aby władze uczelniane zwróciły większą uwagę na problem dydaktyki bibliotecznej [Piotrowicz, 2012, s. 259]. Pomimo różnic wynikających z sytuacji w poszczególnych uczelniach, wszystkie biblioteki prowadzą zajęcia dla studentów jednolitych studiów magisterskich oraz na poziomie wszystkich trzech stopni kształcenia. Są to kursy z przysposobienia bibliotecznego i informacji naukowej. Długą tradycję mają działania mające na celu ujednolicenie przekazywanych treści oraz podniesienie jakości prowadzonych zajęć, między innymi:

- opracowanie programów dydaktycznych w zakresie informacji naukowej [Piotrowicz i Grzędzielewska, 1998, s. 72–78];
- przygotowanie propozycji standardów w zakresie edukacji użytkowników polskich bibliotek medycznych [Grygorowicz i Kraszewska, 2009, s. 294–297];
- udział w międzynarodowych warsztatach edukacyjnych w ramach konferencji EAHIL w Krakowie w 2007 r.;
- opracowanie *Programu ramowego szkolenia z naukowej informacji medycznej dla studentów studiów doktoranckich* – Gdańsk, Wrocław 2009 r.;
- próba opracowania wspólnych treści szkoleniowych na potrzeby realizacji przedmiotu nauka o informacji medycznej (2009/2010);
- organizacja warsztatów „Wykorzystanie platformy edukacyjnej Moodle w dydaktyce bibliotecznej” w Łodzi, w dniach 28–29 stycznia 2010 r.;
- udział wybranych pracowników wszystkich bibliotek uczelni medycznych w kursie „Tworzenie kursów e-learningowych na platformie Moodle”, zorganizowanym przez Warmińsko-Mazurską Bibliotekę Pedagogiczną w Elblągu w roku 2011;
- organizacja konferencji problemowych okresowo koncentrujących się wokół problematyki nauczania (Lublin 1986 i 2006, Poznań 1998, Łódź 2009).

Już od kilku lat część bibliotek w realizujących swoje kursy w formie online, do obsługi modułu sprawdzającego wykorzystuje panel administracyjny opracowany według koncepcji Biblioteki Głównej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

Przedstawione powyżej w dużym skrócie wybrane formy (i efekty) współdziałania bibliotek resortu zdrowia potwierdzają dość oczywistą tezę, że warto jest rozwijać współpracę, gdyż leży to zarówno w interesie samych bibliotekarzy, jak i różnych grup użytkowników oraz odbiorców usług bibliotecznych. Bibliotekarze medyczni wypracowali wiele nowatorskich rozwiązań, dorobili się wartościowych, nowoczesnych narzędzi i wspólnych źródeł informacji. Dzięki stałym wzajemnym kontaktom jesteśmy dla siebie niejednokrotnie wsparciem w bieżących zadaniach i problemach, a także inspiracją dla dalszych zmian.

Z perspektywy minionych lat widać wyraźnie, że obszary wspólnych działań pozostały te same, zmieniają się przede wszystkim technologie, z których korzystamy. Z pewnością nie zabraknie nam nigdy nowych problemów, ale także pomysłów ich wspólnego rozwiązania.

Bibliografia

- Birska R., Sławińska R. (2009), *25 lat spotkań bibliotekarzy medycznych : referat jubileuszowy*. „Forum Bibliotek Medycznych”, nr 1, s. 151–163.
- Forum Bibliotek Medycznych* [online]. 2008–2013 [dostęp: 2014-06-01]. Dostępny w World Wide Web: <http://cybra.lodz.pl/publication/4121>.
- Grygorowicz A., Kraszewska E. (2005), *24 lata współpracy polskich bibliotek medycznych – osiągnięcia i wyzwania*. W: *Wzorce współpracy bibliotek naukowych w Polsce : materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej zorganizowanej przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Szczecińskiego 21–23 września 2005 roku*. Pod red. R. Gazińskiego. Szczecin, s. 48–59.
- Grygorowicz A., Kraszewska E. (2009), *Propozycje standardów w zakresie edukacji użytkowników polskich bibliotek medycznych*. „Forum Bibliotek Medycznych”, nr 1, s. 292–301.
- Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych* [online] [dostęp: 2014-06-01]. Dostępny w World Wide Web: <http://kdbaum.gumed.edu.pl/>.
- Piotrowicz A. (2012), *Przeobrażenia w bibliotekach uczelni medycznych efektem ścisłej współpracy i wymiany doświadczeń*. „Forum Bibliotek Medycznych”, nr 1, s. 257–264.
- Piotrowicz A., Grządzielewska E. (1998), *Propozycje programów dydaktycznych Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Poznaniu w zakresie Informacji Naukowej*. W: *XVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych : Dydaktyczne funkcje biblioteki głównej akademii medycznej z uwzględnieniem wykorzystania technik informatycznych*. Poznań, 3–5 czerwca 1998, Poznań, s. 72–78.

Renata Birska

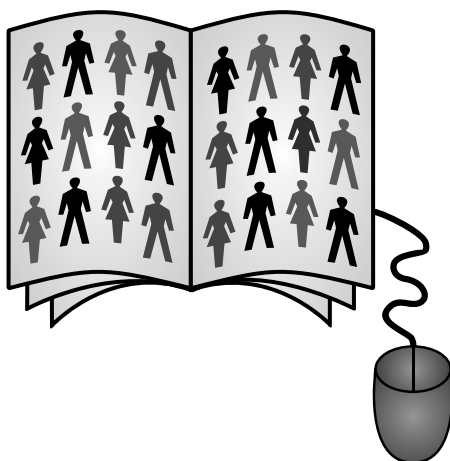
***Conference of the Directors of the Academic Libraries of the Medical Universities :
30 years of experience***

Summary

Between the common aspects of all medical libraries we can find the profile of the stored collections and their particular users. For more than 30 years, medical libraries, especially the university ones, have been undertaking multiple joint efforts aimed to improve their service quality. The article presents the most important achievements stemming from this cooperation.

Annual conferences and a journal help to exchange ideas. Effectiveness of the interlibrary exchange increases because of The Main Catalogue of Foreign Journals and the doc@med system. MeSH, which is an index of subject headings, improves the description of library collections, as well as provides help for people interested in medical terminology. The libraries also work together in terms of didactics, bibliography, and bibliometrics. Since 2009, the cooperation between libraries has been facilitated by The Conference of Medical Universities Library Directors.

Keywords: academic libraries, interlibrary loans, library conferences, library cooperation, medical universities, scientific medical information

MAREK A. ROSTKOWSKI
*Biblioteca della Pontificia Università Urbaniana
Città del Vaticano*

**BETH – BIBLIOTHÈQUES EUROPÉENNES DE THÉOLOGIE
(NOME PRECEDENTE: CONSEIL INTERNATIONAL DES ASSOCIATIONS
DE BIBLIOTHÈQUES DE THÉOLOGIE)**

Un po' di storia¹

Le biblioteche teologiche hanno una lunga storia, ma lo sforzo più concreto per organizzare una rete internazionale con lo scopo di collaborazione è molto più recente. Le prime forme di cooperazione tra le biblioteche universitarie e comunali in Europa e negli Stati Uniti nacquero soltanto alla fine dell'Ottocento ed agli inizi del Novecento. La fondazione dell'International Federation of Library Associations (IFLA) di Edimburgo nel 1927, ha dato un forte stimolo allo spirito di associazionismo bibliotecario. Le biblioteche teologiche, con un certo ritardo, hanno seguito la stessa evoluzione. Durante la loro lunga storia, hanno raccolto "collezioni straordinarie", spesso oggetto d'invidia da parte delle altre istituzioni. La collaborazione e le forme di associazionismo non erano contemplate durante la loro esistenza. Essendo spesso piccole, con forti limiti economici e senza l'appoggio da parte dello stato, sono riuscite comunque, gelosamente, a custodire le loro preziose collezioni, la loro indipendenza ed a limitarne l'accesso. La situazione cambiò dopo la Seconda Guerra Mondiale, quando le biblioteche teologiche cominciarono a cercare il sostegno anche al di fuori degli ambienti ecclesiastici. Così le prime associazioni delle biblioteche teologiche, in Europa, presero vita negli anni cinquanta.

Il primo tentativo di organizzare le biblioteche teologiche in un'associazione fu fatto negli Stati Uniti già nel 1884, quando nacque l'American Library Association (ALA). Nel 1916 i rappresentanti di ventuno biblioteche costituirono la "tavola rotonda per le biblioteche teologiche". Ci sono voluti altri trenta anni di sforzo per fondare la prima associazione autonoma

¹ Per avere un panorama storico della BETH, vedi: [Geuns e Wolf-Dahm, 1998].

delle biblioteche teologiche. Nel 1946 l'American Association of Theological Schools (AATS) invitò i bibliotecari provenienti da tutti i suoi 110 membri associati per creare una commissione e preparare un programma per organizzare una conferenza. Da questo proposito, nacque la più importante associazione nazionale delle biblioteche teologiche: American Theological Library Association (ATLA), impegnata fin dagli inizi per servire le esigenze delle biblioteche, anche oltre i confini degli USA.

Quindi anche l'Europa cominciò ad impegnarsi per cercare di creare un'associazione delle biblioteche teologiche. Un anno dopo la fondazione dell'ATLA, nel 1947 diversi enti ecclesiastici nella Germania Occidentale (università, facoltà e centri per la formazione dei sacerdoti, abbazie e scuole religiose), di fronte alla necessità di ricostruzione, dopo la seconda guerra mondiale fondarono l'associazione delle biblioteche ecclesiastiche cattoliche – Arbeitsgemeinschaft Katholisch-Theologischer Bibliotheken (AKThB). La prima assemblea ebbe luogo l'11 agosto 1947 a Francoforte.

Pochi mesi dopo, il 2 ottobre 1947, i direttori delle biblioteche, di seminari e ordini religiosi, in Olanda, hanno fondato un'associazione per le biblioteche dei seminari e dei conventi religiosi, il "Vereniging voor Seminarie-en Kloosterbibliotheken" (VSKB), che dopo il 1974 divenne il "Vereniging voor het Theologisch Bibliothecariaat" (VTB).

Sette anni più tardi, nel 1954, la World Council of Churches sotto la guida dell'UNESCO, convocò a Ginevra una riunione con lo scopo, molto ambizioso, di fondare l'"International Association of Theological Libraries" (IATL). Durante l'incontro si notò la forte necessità di portare avanti le tendenze di associazionismo bibliotecario, non solo a livello nazionale ma anche internazionale. Nonostante l'aiuto finanziario da parte dell'UNESCO per la creazione di una rivista internazionale di bibliografia teologica e gli sforzi di diventare un membro di IFLA, la IATL ha avuto una vita molto breve e la sua attività si fermò nel 1961. Prima, però nel 1956, prese parte a fondare, di concerto con i colleghi dell'ATLA, nel Regno Unito, l'"Association of British Theological and Philosophical Libraries (ABTAPL)".

L'esperienza della IATL dimostrò che i tempi erano maturi per promuovere la collaborazione internazionale tra le biblioteche europee. Molti degli scopi e degli obiettivi di quest'associazione furono adottati dai gruppi nazionali. Nel momento in cui le associazioni nazionali esistenti, dimostravano i limiti del loro raggio d'azione a causa della lingua, oppure per esclusività confessionale, crebbe in maniera costante la necessità di cooperare a livello internazionale. Esigenza evidenziatasi, particolarmente, durante gli incontri informali. Il primo incontro delle federazioni nazionali ebbe luogo a Francoforte nel settembre del 1957, in occasione del decimo anniversario della fondazione dell'AKThB.

Questo primo contatto informale, pian piano, ha portato i direttori delle tre associazioni, ad incontrarsi periodicamente. Quindi essi presero accordi

sulle direttive comuni da seguire, abbozzando una strategia di azione unitaria. Il primo incontro ufficiale si tenne tre anni dopo, di nuovo a Francoforte, il 18 ottobre 1961. Erano presenti delegati provenienti da tre associazioni nazionali: AKThB (Germania), VSKB (Paesi Bassi) e ABSR (Francia)². Il nome della nuova organizzazione fu: „Comité International de Coordination des Associations de Bibliothèques de Théologie Catholique“ (CIC).

Bisogna riconoscere che molti degli obiettivi promossi dallo IATL furono adottati dal CIC. Il nuovo ente cercò di coordinare i servizi offerti dalle associazioni nazionali, anche a livello internazionale. Tra le prime iniziative occorre menzionare:

1. *Scripta recenter edita*, la pubblicazione di un bollettino bibliografico internazionale che copre principalmente il campo della teologia.

2. *Bibliographia ad usum seminariorum*: una serie di bibliografie tematiche, con la raccolta dei documenti sulla liturgia, musica sacra, ecumenismo e scienze religiose.

3. La creazione di un book-shop internazionale, dove tutti i soci avrebbero potuto ordinare libri a prezzi vantaggiosi: VSKB World Library Service.

4. TEOL: un programma di scambio dei libri fuori commercio, servizio offerto a tutti i membri delle varie associazioni.

5. La riproduzione su microfiches dei documenti antichi, provenienti dall'Abbazia benedettina di Slangenburg nei Paesi Bassi.

Di questi progetti, solo gli ultimi due hanno avuto un seguito.

La cooperazione all'interno del CIC, prima del 1965, fu molto irregolare e gli incontri furono un po' occasionali. Al gruppo mancava una struttura più solida e lo spirito di una maggiore apertura. Il Concilio Vaticano II rappresentò un evento che fortemente influenzò la revisione delle regole usate nelle associazioni nazionali. Con il rinnovamento post-conciliare, le associazioni iniziarono a dimostrare una maggiore apertura ecumenica, cercando così di superare certi pregiudizi esistenti da secoli in Europa. Un altro fattore, di rilevanza sostanziale, fu la sostituzione dei membri del clero, impegnati come bibliotecari, con laici professionisti del settore. Nelle associazioni furono inglobate le biblioteche non legate strettamente con gli enti ecclesiastici, e le biblioteche pubbliche con preziose collezioni di materiale teologico.

Durante questo periodo molte biblioteche teologiche dovettero operare in una situazione di disagio rispetto a quella di altri tipi di biblioteche, in particolare quelle gestite da enti pubblici. L'insufficienza dei finanziamenti, la riduzione del personale, la mancanza dei sostegni da parte dello stato – furono tra i principali problemi che le biblioteche ecclesiastiche dovettero affrontare. Per far fronte, in modo soddisfacente, alle numerose sfide, le associazioni nazionali e le singole biblioteche cercarono di rafforzare la loro collaborazione anche

² *Association des Bibliothèques de Sciences Religieuses*, ente nato come frutto dell'accordo stipulato da tre istituzioni accademiche di Lione: la Facoltà di teologia delle „Facultés catholiques de Lyon“, il Seminario universitario e la Facoltà di Teologia dei Gesuiti „Lyon-Fourvière“.

a livello internazionale. Si decise così di organizzare l'assemblea generale del CIC in modo regolare, almeno una volta l'anno, invitando ciascun membro ordinario, cioè le associazioni nazionali, a partecipare con due dei loro delegati. Fu istituito anche un comitato per elaborare gli statuti giuridicamente validi. Il nome del CIC in francese prese il nome di: "Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie", in tedesco quello di "Internationaler Rat der Vereinigungen theologischer Bibliotheken", ed in inglese "International Council of Theological Library Associations". La sede sociale fu, per i ragioni pratiche, stabilita nei Paesi Bassi.

Dal 1971 le Assemblee Generali annuali si tennero regolarmente, ogni volta in un paese diverso, anche per conoscere meglio l'attività di ciascun membro-associato. Il numero degli associati in seno al Consiglio, cresceva a poco a poco soprattutto dopo il 1990, quando i cambiamenti politici, in Europa centrale ed orientale, fecero sì che si potessero aprire le porte delle biblioteche teologiche in quelle zone, quindi fondare associazioni e partecipare alla cooperazione internazionale.

Nel 1999, volendo meglio sottolineare la distintiva natura europea dell'associazione, l'Assemblea generale votò per il cambio del nome con quello di : Bibliothèques Européennes de Théologie (BETH) [Geuns, 1999].

Obiettivi e struttura della BETH

Gli statuti si prefissarono di raggiungere un triplice obiettivo: a) promuovere la cooperazione tra i suoi membri associati; b) servire i loro interessi a livello internazionale; c) contribuire allo sviluppo delle biblioteche teologiche. Inoltre riconobbero due livelli di adesione: al primo livello apparteneva un gruppo composto dai membri ordinari con l'adesione ordinaria delle varie associazioni nazionali che sono a loro volta costituite da singole biblioteche. Il secondo livello comprende le singole biblioteche che ospitano importanti collezioni teologiche. L'adesione viene approvata dall'Assemblea generale annuale, in seguito ad una richiesta scritta dal candidato, presentata al Comitato esecutivo, almeno sei mesi prima di essere presentata all'Assemblea. La valutazione è considerata positiva quando si raggiunge una maggioranza con i due terzi dei membri ordinari.

L'Associazione ha una struttura costituita da due organi, di cui uno con potere legislativo (Assemblea generale) e l'altro con potere esecutivo (Comitato esecutivo). L'Assemblea generale è strutturata in modo tale per cui ogni membro ordinario viene rappresentato da due delegati e ogni membro straordinario da un rappresentante. La riunione si tiene una volta l'anno³.

³ Le ultime riunioni sono state organizzate a: York (2000), Erfurt (2001), Salamanca (2002), Bressanone (2003), Lione (2004), Debrecen (2005), Roma (2006), Emden (2007), Lovanio (2008), Praga (2009), Nizza (2010), Amsterdam (2011), Belfast (2012), Parigi (2013). La prossima Assemblea si svolgerà a Breslavia nel settembre del 2014.

L'Assemblea generale non deve interferire negli affari dei suoi membri, ma deve rispettare l'autonomia di ciascuno di loro.

Il Comitato esecutivo viene eletto dall'Assemblea generale e resta in carica per un mandato di cinque anni, è composto da presidente, vicepresidente, segretario, tesoriere e da uno o più membri⁴. L'Assemblea nomina, inoltre, frequentemente vari gruppi di lavoro per guidare i progetti speciali. Le lingue ufficiali utilizzate dall'Associazione sono il francese e l'inglese, anche se altre principali lingue europee (spagnolo, tedesco) sono usate durante le riunioni senza interpreti.

Per sostenere i progetti e le attività comuni, ogni membro dell'Associazione contribuisce con una quota associativa al bilancio comune. Si tratta di contributi molto modesti, secondo le possibilità finanziarie di ogni membro, che costituiscono la base finanziaria della BETH. Inoltre, l'Associazione accetta le donazioni e l'aiuto da ogni fonte. Tra i principali sponsor si trova l'ATLA, che partecipa come osservatore alle Assemblee generali [Beffa, 2005].

Membri ordinari:

1. L'Association des Bibliothèques Chrétiennes de France (ABCF)

- Web: www.abcf.fr
- Francia
- Fondazione: settembre 1957
- Numero dei membri: 136 libraries

La ABCF ha più di cento biblioteche cristiane di svariate dimensioni, diverse fedi, principalmente dedicate alla teologia e scienze religiose, biblioteche diocesane, monasteri, conventi, congregazioni, istituzioni varie. L'associazione promuove lavoro congiunto tra bibliotecari, e cerca di promuovere lo studio delle scienze religiose per facilitare il più ampio accesso possibile per tutti, ad un pensiero cristiano approfondito.

Si sforza di fornire un insieme di servizi tecnici di libreria per facilitare i bibliotecari a risolvere le loro varie difficoltà. A seconda delle esigenze e nei limiti delle sue possibilità, la sede dell'associazione istituisce i comitati per ciascuno dei suoi servizi.

L'ABCF è stata fautrice della fondazione del Consiglio Internazionale delle Associazioni di Biblioteche di Teologia. Nel 1999, volendo sottolineare la natura europea, rese questa Associazione Internazionale, per cui

⁴ Attualmente il Comitato esecutivo, eletto nel 2012, è compost da: Presidente: Geert Harmanny (VthB), Vice-presidente: Marek A. Rostkowski (URBE), Segretaria: Carol Reekie (AB-TAPL), Tesoriere: Veronique Verspeurt (GBIB Maurits Sabbe Library, KULeuven), Svein Helge Birkeflet (FTRB), Matti Myllykoski (Helsinki University Library, City Centre Campus Library, Theology Library), Marian Papavoine (Tilburg University Library, Theological Collection; webmaster).

il Consiglio Internazionale delle Associazioni di Biblioteche di Teologia diventa l'Associazione delle Biblioteche Europee di Teologia BETH.

2. Associazione dei Bibliotecari Ecclesiastici Italiani (ABEI)

- Web: www.abei.it
- Italia
- Fondazione: 28.6.1978
- Membri: 148 bibliotecari

L'Associazione dei Bibliotecari Ecclesiastici Italiani, che ha sede legale in Roma, P.zza S. Maria Maggiore 5, è nata nel 1978 con lo scopo di animare e coordinare il servizio svolto dalle biblioteche appartenenti alle istituzioni ecclesiastiche italiane. Nel 1990 è stata ufficialmente riconosciuta dalla Conferenza Episcopale Italiana. Nel corso del suo ventennio di attività, si è fatta promotrice di innumerevoli iniziative, ispirate ai suoi scopi istituzionali, come corsi di formazione per bibliotecari, redazione di strumenti di lavoro (l'Annuario delle Biblioteche Ecclesiastiche Italiane 1995; Una lista di autorità in campo religioso riguardante le molteplici realtà della Chiesa Cattolica: Bibbia, Papi, Curia Romana, Ordini Religiosi...), il *Bollettino di informazione* a cadenza quadrimestrale che pubblica notizie sulle attività e sulla storia delle biblioteche della Chiesa e si pone come strumento di collegamento nel mondo bibliotecario ecclesiastico, in particolare pubblicando liste di volumi e riviste doppi per facilitare gli scambi.

3. Asociación de Bibliotecarios de la Iglesia en España (ABIE)

- Web: www.abie.es
- Spagna
- Fondazione: 1968; approvazione ufficiale: 1994 e 2007
- Membri: più di 200 bibliotecari:
 - Capitulari: 30
 - Diocesane: 27
 - Seminario: 63
 - Università: 9
 - Facoltà o Centri di studi: 37
 - Monasteri o conventi: 80
 - Specialistici o centri di documentazione: 23
 - Altri: 8
 - Totale: 277

Asociación de Bibliotecarios de la Iglesia en España (ABIE) è un'associazione dei bibliotecari della Chiesa in Spagna, creata nel 1993 dalla Conferenza Episcopale spagnola, per la tutela, la conservazione e la diffusione del patrimonio bibliografico della Chiesa.

Alla ABIE possono appartenere le biblioteche capitolari, biblioteche diocesane ed episcopale, biblioteche dei seminari, biblioteche parrocchiali,

biblioteche delle università, dei collegi e delle scuole, biblioteche monastiche, biblioteche specializzate e centri di documentazione ecclesiastici. Cioè, tutte le biblioteche che desiderano, se sono collegate a un'istituzione ecclesiastica, possono farne parte.

Finalità:

- Promuovere la tutela, la conservazione, l'organizzazione e la diffusione del patrimonio bibliografico delle biblioteche ecclesiastiche; mettere i loro fondi al servizio della Chiesa e della società.
- La creazione di una coscienza collettiva professionale al fine di valorizzare, promuovere e diffondere l'immagine dei professionisti incaricati presso le biblioteche ecclesiastiche.
- Promuovere lo sviluppo di strumenti adeguati per il controllo e la gestione standardizzata del patrimonio bibliografico ecclesiastico in Spagna, facendo pieno uso delle nuove tecnologie dell'informazione e della comunicazione.
- Favorire la collaborazione e lo scambio di informazioni tra i professionisti dello stesso settore ed essere un forum di riflessione e di dialogo.
- Contribuire alla formazione iniziale e permanente dei membri dell'Associazione.
- Promuovere la cooperazione con le altre associazioni bibliotecarie internazionali.

Attività:

- Stabilire comitati e gruppi di lavoro per condurre studi e progetti su argomenti specifici a secondo del tipo delle biblioteche ecclesiastiche.
- Organizzare corsi estivi.
- Rappresentare la Spagna e partecipare alle attività del BETH (Bibliothèque Européennes de Théologie), di cui l'ABIE è membro dal 1997.

4. Association of British Theological and Philosophical Libraries (ABTAPL)

- Web: www.abtapl.uk
- Regno Unito ed Irlanda
- Fondazione: 1956
- Membri: 180 biblioteche e bibliotecari
- Aperta a tutte le biblioteche teologiche e filosofiche

ABTAPL è l'associazione delle biblioteche teologiche e filosofiche inglesi e irlandesi, un'organizzazione creata per aiutare coloro che lavorano nelle biblioteche per condividere le informazioni e le esperienze.

ABTAPL fornisce ai suoi membri una rete informale di consultazione e di supporto nelle problematiche professionali.

Fu originariamente formata per essere il rappresentante britannico di un'Associazione Internazionale di Biblioteche Teologiche che era stata istituita nel 1954, a seguito di una riunione convocata dal World Council of

Churches sotto gli auspici dell'UNESCO. Purtroppo, questa organizzazione internazionale non sopravvisse a lungo, ma molti dei suoi scopi e obiettivi sono svolti attualmente dalla BETH, di cui ABTAPL è membro.

5. Arbeitsgemeinschaft Katholisch-Theologischer Bibliotheken (AKThB)

- Web: www.akthb.de
- Germania
- Fondazione: 1947
- Membri: 158 biblioteche
- Patrimonio totale: 13 milioni di volumi, circa 10.000 incunabuli, 11.400 manoscritti e 33.000 periodici
- Affiliazione ecclesiastica: soltanto le biblioteche cattoliche di lingua tedesca.

6. Egyházy Könyvtárak Egyesülése (EKE) (Union of ecclesiastical libraries)

- Web: www.eke.hu
- Ungheria
- Membri: 22 biblioteche teologiche con circa 1,5 milione di volumi e 3000 manoscritti medievali
- Affiliazione ecclesiastica: ecumenica

I membri appartenenti alla Chiesa cattolica e alle Chiese protestanti (calvinista e luterana) cercano di collaborare sul piano economico e di presentarsi come un ente unito per il dialogo con lo Stato.

7. Federation of the Polish Ecclesiastical Libraries (FIDES)

- Web: www.fides.org.pl
- Polonia
- Catalogo comune: <http://fidkar.fides.org.pl/>
- Fondazione: 1991 (statuto legale approvato nel 1995 dalla Conferenza Episcopale Polacca)
- Membri: 84
- Affiliazione ecclesiastica: biblioteche accademiche universitarie, delle facoltà di teologia, dei seminari, monasteri e delle diocesi).

L'obiettivo principale della Federazione è quello di ottimizzare le attività delle biblioteche della Chiesa polacca, adottando il progresso tecnico, in particolare il coordinamento del lavoro per l'informatizzazione dei cataloghi elettronici⁵.

⁵ Per la storia della Federazione si può vedere: [Bednarczyk, 1996; Wójtowicz, 2002; Wójtowicz, 2003; Witczak, 2013].

8. Forum for teologiske og religionsfaglige bibliotek (FTRB)

- Web: FTRB
- Norvegia
- Fondazione: 1972
- Membri: 13
- Affiliazione ecclesiastica: Chiesa di Norvegia
- Membro di BETH dal 2006)

9. Unione Romana Biblioteche Ecclesiastiche (URBE)

- Web: www.urbe.it
- Fondazione: 1991 (1994 – inaugurazione della rete)
- Membri: 17 biblioteche
- Biblioteche accademiche ecclesiastiche di Roma e del Vaticano

L'Unione Romana Biblioteche Ecclesiastiche (URBE) nasce nel 1991 ed è oggi costituita da 17 istituzioni accademiche romane (7 Università Pontificie, 1 Ateneo, 1 Accademia, 6 Istituti, 2 Facoltà) e il Centro Pro Unione.

Scopo dell'Associazione URBE era quello di dar vita alla Rete URBE per la gestione informatica del patrimonio librario delle rispettive biblioteche. La Rete fu inaugurata nel maggio 1994.

Il Patrimonio della rete che ogni biblioteca gestisce in autonomia per ragione di carattere storico e giuridico, è ricco di più di 4 milioni di volumi, con fondi altamente specializzati soprattutto nel campo delle discipline teologiche, non relative unicamente alla Chiesa Cattolica, ma con ampia documentazione anche nel settore ecumenico e di altre religioni non cristiane.

Per la gestione della Rete e dei problemi ad essa connessi, l'URBE promuove un'attività di coordinamento e di collaborazione tra i bibliotecari e di formazione per il personale delle biblioteche.

Una sempre maggior condivisione delle risorse, resta l'obiettivo al quale, le biblioteche intendono impegnarsi a favore degli studenti e dei docenti (circa 15.000) che frequentano i Pontifici Atenei Romani, provenienti da ogni parte del mondo.

10. Verband kirchlich-wissenschaftlicher Bibliotheken in der Arbeitsgemeinschaft der Archive und Bibliotheken in der evangelischen Kirche (AABevK)

- Web: www.vkwb.de
- Catalogo: VThK
- Germania
- Fondazione: dal 1936 incorporata nell'Associazione degli Archivisti Protestanti, dal 1980 si costituisce (inizia lavoro) una sezione autonoma di bibliotecari
- Membri: 101
- Affiliazione ecclesiastica: Chiese protestanti in Germania

L'associazione delle Biblioteche Scientifiche Ecclesiastiche (VkwB) fa parte dell'Associazione di Archivi e Biblioteche delle Chiese Evangeliche (AABevK) in Germania e Svizzera (di lingua tedesca) con un patrimonio librario totale di circa 4 milioni di volumi.

11. Expertisehouders Levensbeschouwelijke Collecties (VRB)

(former Vereniging van Religieus-Wetenschappelijke Bibliothecarissen)

- Web: <http://theo.kuleuven.be/gbib/VRB/>
- Belgio
- Fondazione: 1965
- Membri: 78
- Affiliazione ecclesiastica: le biblioteche della Chiesa cattolica belga di lingua fiamminga, l'associazione è aperta alle altre confessioni.

12. Vereniging voor het Theologisch Bibliothecariaat (VThB)

- Web: www.vthb.nl
- Paesi Bassi
- Fondazione: 1947
- Membri: 15
- Affiliazione ecclesiastica: aperta a tutte le confessioni.

Membri straordinari:

1. Bibliothèque cantonale et universitaire de Lausanne

- Web: <http://www.unil.ch/bcu/>
- Svizzera

La Biblioteca è composta da tre siti: *Site de Dorigny* (ca. 62.000 vol.), specializzato nelle scienze bibliche e storia del cristianesimo, *Bibliothèque des Cèdres* (ca. 120.000 vol.) e *Site de la Riponne* (ca. 10.000 vol.).

2. Bibliothèque Nationale de France

- Web: www.bnf.fr
- Francia

La sezione di Filosofia della Religione della Biblioteca Nazionale di Francia fa parte del Dipartimento di Filosofia-Storia-Scienze Umane al sito di François Mitterrand. Offre l'accesso a più di 7.500 documenti sulle religioni, molte banche dati e 177 titoli di riviste elettroniche. Più di 500.000 vol. corrispondono ai settori di Sacra Scrittura, liturgia, teologia, patrologia, diritto canonico e storia della Chiesa e provengono dalle acquisizioni, dal deposito legale e dal materiale confiscato nel periodo della rivoluzione dalle biblioteche monastiche.

3. Bibliothèque Nationale et Universitaire de Strasbourg

- Web: www.bnu.fr
- Francia

Una sezione della Biblioteca Nazionale e Universitaria di Strasburgo, fondata nel 1871 che riguarda le scienze religiose. Dal 1980 usa la CADIST (Center of Acquisition and Dissemination of Academic Knowledge) al servizio delle biblioteche delle facoltà cattoliche e protestanti di Strasburgo.

La collezione conta ca. 400.000 volumi, con una raccolta di oltre 200.000 documenti antichi.

4. Bibliothèque de Port-Royal

- Web: <http://www.bib-port-royal.com/>
- Catalogo: <http://www.bib-port-royal.com/cataloguegen.htm>
- Francia
- Fondazione: 1858
- Affiliazione ecclesiastica: dichiara di non avere legami ufficiali con qualsiasi Chiesa.

Bibliothèque de Port-Royal è una biblioteca privata a Parigi, nel cuore del Quartiere Latino. Le sue collezioni sono specializzate principalmente sulla storia religiosa della Francia moderna. Appartiene alla Compagnia di Port Royal e ospita ricercatori francesi e stranieri con almeno il livello di master.

5. Bibliothèque de théologie de l'Université catholique de Louvain (BTEC)

- Web: <http://www.uclouvain.be/btec.html>
- Belgio

Nata dalla scissione dell'Università Cattolica di Lovanio poco dopo il 1968, la Biblioteca di Teologia (BTEC) offre l'accesso diretto a circa 68.000 libri e 500 periodici in forma stampata, nonché a più di 100 titoli di periodici in formato elettronico (tramite la rete delle biblioteche dell'UCL). È anche una interfaccia per l'accesso alle risorse elettroniche in teologia e scienza religiose.

È membro dell'Association des Bibliothèques Chrétiennes de France (ABCF).

6. Centre Informatique et Bible, Maredsous (CIB)

- Web: www.cibmaredsous.be
- Belgio

Questo Istituto dell'Abbazia benedettina di Maredsous applica gli strumenti informatici nel settore delle scienze bibliche. Dal 1983 CIB ha iniziato l'esperienza dell'informatizzazione al servizio delle biblioteche teologiche. Membro della BETH dal 1986.

7. The Library of the Reformed District in Debrecen

- Web: <http://silver.drk.hu/>
- Ungheria

La fondazione del Collegio Riformato in Debrecen ha i suoi inizi nel 1538 quando i calvinisti hanno preso il controllo della scuola cittadina. Questo Collegio aveva un ruolo molto indicativo nella storia dell'Ungheria, preparando gli studenti provenienti da ogni classe sociale.

È la più grande biblioteca della Chiesa Riformata nel paese, con una collezione di oltre mezzo milione di volumi (esclusi i duplicati).

8. Erzbischöfliche Diözesan- und Dombibliothek Köln

- Web: <http://www.dombibliothek-koeln.de/>
- Germania

La Biblioteca della Cattedrale Arcivescovile di Colonia è stata originariamente sviluppata nel IX secolo e dell'inventario dell'833, che contava 175 libri, 35 sono ancora disponibili. Il più antico libro nella biblioteca della Cattedrale risale al 590/604.

La Biblioteca Diocesana Arcivescovile è stata fondata nel 1615 sulla base di quella dell'antico Seminario di Colonia. La biblioteca è cresciuta da allora in poi prevalentemente attraverso le donazioni oppure prendendo le collezioni delle biblioteche parrocchiali.

Dal 1930, la Biblioteca Diocesana e la Biblioteca della Cattedrale sono state unite. La Biblioteca della Cattedrale è entrata nelle collezioni della Biblioteca Diocesana come un prestito permanente del Duomo di Colonia. La nuova Biblioteca è una delle più grandi biblioteche teologiche di lingua tedesca, con una collezione di circa 400.000 volumi, 800 manoscritti, 430 incunaboli e 1.500 periodici correnti.

9. Biblioteca della Fondazione Studium Generale Marcianum di Venezia

- Web: <http://biblioteca.marcianum.it/>
- Italia

Fondazione Studium Generale Marcianum di Venezia, nel 2004 istituisce la Biblioteca come parte integrante delle proprie attività accademiche e pedagogiche, con l'intento di renderla non solo il luogo privilegiato di studio e di ricerca degli utenti interni alla Fondazione, ma anche un nuovo punto di riferimento locale per chi è interessato agli indirizzi bibliografici specialistici che la caratterizzano: l'Ecclesiologia, la Teologia, la Sacra Scrittura, il Diritto Canonico ed Ecclesiastico, la Bioetica e la Storia del Patriarcato di Venezia.

Oltre alle raccolte librerie costituite a partire dalla sua creazione, la Biblioteca mette a disposizione degli studiosi il ricco patrimonio bibliografico appartenente al Seminario Patriarcale, prestigioso ente ecclesiastico che nei secoli ha raccolto un importantissimo fondo di manoscritti, documenti e libri a stampa.

10. GBIB Maurits Sabbe Library, KULeuven

- Web: https://theo.kuleuven.be/gbib_en/
- Belgio

La biblioteca della Facoltà di Teologia e Studi Religiosi presso la KU Leuven è una delle più grandi e più ricche biblioteche teologiche di tutto il mondo. È stata aperta nel 1974 e dal 2004 porta il nome del biblista Maurits Sabbe (1924-2004). La sua ricca collezione di oltre 1,3 milioni di volumi riguardanti la teologia e gli studi religiosi la rende una leader mondiale.

Fin dalla sua fondazione, la Maurits Sabbe Library ha avuto un incarico speciale per la conservazione e la presentazione del patrimonio religioso stampato dei Paesi Bassi. In questo contesto, conserva circa 200.000 libri rari (stampati prima del 1800): 1.200 manoscritti, 702 incunaboli, circa 2.000 post-incunaboli, 7.500 volumi delle cinquecentine, circa 60.000 volumi del XVII secolo e circa 115.000 libri del XVIII secolo.

11. Helsinki University Library, City Centre Campus Library, Theology Library

- Web: <http://www.helsinki.fi/library/>
- Finlandia

La Biblioteca Centrale dell'Helsinki University possiede le collezioni del City Centre Campus delle Facoltà delle Arti, di Diritto, Teologia e Scienze Sociali.

12. International Baptist Theological Seminary of Prague (IBTS)

- Web: <http://www.ibts.eu/>
- Repubblica Ceca

La Biblioteca dell'IBTS, una delle più ricche biblioteche di lingua inglese in Europa, possiede circa 70.000 monografie e 180 riviste teologiche correnti.

13. Institutul Teologic Pentecostal Bucuresti

- Web: <http://www.itpbucuresti.ro/>
- Catalogo: <http://86.120.167.99:8080/liberty/libraryHome.do>
- Romania
- Fondazione: 1976
- Affiliazione ecclesiastica: Romanian Pentecostal Church

14. Johannes a Lasco Bibliothek, Emden

- Web: <http://www.jalb.de/>
- Germania

La biblioteca è stata fondata nel 1559 dalla Chiesa riformata di Emden. Fin dall'inizio possedeva una collezione ricca e indicativa di pub-

blicazioni rare. Negli anni 1992-1995 le rovine della Grande Chiesa di Emden, distrutta durante la Seconda Guerra Mondiale, sono state adattate per costruire la nuova sede della biblioteca ed un centro di ricerca. La Biblioteca John a Lasco è un luogo di riferimento importante per la ricerca sul Protestantismo Riformato; E' sostenuta finanziariamente dalla Deutsche Forschungsgemeinschaft per l'acquisizione delle collezioni e per il progetto della digitalizzazione dei libri stampati nel XVI secolo.

15. KADOC: Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum, Leuven

- Web: <http://www.kadoc.kuleuven.be/>
- Belgio

Il Centro per la Custodia e la Ricerca Scientifica sul Patrimonio Cristiano è stato fondato da alcuni professori di K.U.Leuven nel 1976. Lo stabilimento è stato sostenuto dai vescovi fiamminghi e dalle principali organizzazioni cristiane.

Il patrimonio è diviso in due sezioni: l'Archivio (compreso il materiale audiovisivo) e la Biblioteca. Quest'ultima contiene opere popolari storiche, religiose o di istruzione, romanzi, letteratura devozionale, musica, letteratura e materiale catechistico.

Le attività di ricerca del KADOC riguardano il campo della religione, della cultura e della società.

16. Pontifical North American College, Roma

- Web: <http://www.pnac.org/>
- Italia

All'inizio del 1855, Papa Pio IX ha proposto ai vescovi americani la costituzione di un seminario nazionale a Roma per la formazione dei candidati provenienti dagli Stati Uniti, sottolineando che solo qui potevano apprendere ed imparare: l'unità e l'universalità della Chiesa, le tradizioni della nostra fede, e il ministero del successore di San Pietro. Il Collegio fu inaugurato nel 1859 e nel 1953 fu trasferito nella nuova sede sul Gianicolo.

17. Sankt Andreas Bibliothek, Copenhagen

- Web: www.sanktandreasbibliotek.dk
- Danimarca

Sankt Andreas Bibliotek (Saint Andrew's Library) è la biblioteca della diocesi cattolica di Copenhagen.

La biblioteca è stata fondata nel 1648 quando il diplomatico spagnolo, il Conte Bernardino de Rebolledo, arrivò a Copenaghen in qualità di ambasciatore del re Cristiano IV. Portò con sé molti libri, specialmente opere teologiche. Insieme alla Biblioteca Reale è la più antica biblioteca della Danimarca.

18. Tilburg University Library, Theological Collection

• Web: <http://www.tilburguniversity.edu/about-tilburg-university/library/collections/theology/>

- Paesi Bassi

Università di Tilburg (Universiteit van Tilburg) o TIU, è un'università specializzata nel campo delle scienze umanistiche e scienze sociali, economia, legge, teologia, che si trova a Tilburg, nella parte meridionale dei Paesi Bassi.

19. World Council of Churches' Library, Ecumenical Institute, Bossey, Switzerland

- Web: <http://library.oikoumene.org/>
- Svizzera

Fin dall'inizio, la missione della Biblioteca WCC è stata quella di riunire i libri ed i documenti relativi al campo ecumenico, attività che continua a fare tutt'oggi. Nel corso degli anni ha ampliato i suoi scaffali ad altri campi, come Ecclesiologia, Missiologia, Storia della Chiesa. Attualmente detiene più di 130.000 volumi.

La Biblioteca WCC è dislocata in due sedi, a Ginevra (Ecumenismo, Confessioni, Dialogo Interreligioso, Politica, Diritti Umani, Relazioni Internazionali, Diritto Internazionale) e a Bossey (Scienze Bibliche, Missiologia, Teologie del Terzo Mondo, Femminismo, Etica Sociale ed Economica, Sociologia, Religioni).

Bibliografia

- Bednarczyk J. (1996), *Powołanie do życia Federacji Bibliotek Kościelnych Fides*. „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, N° 65, pp. 69-78.
- Beffa P. (2005), *BETH – Europejskie Stowarzyszenie Bibliotek Teologicznych*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, N° 1-2, pp. 201-203.
- Geuns A.J. (1999), *BETH czy CONSEIL: co z nazwą?* „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, N° 2, pp. 147-148.
- Geuns A.J., Wolf-Dahm B. (1998), *Theological Libraries – An Overview on History and Present Activities of the International Council of Associations of Theological Libraries*. „Inspel”, 32, N° 3, pp. 139-158.
- Witczak J. (2013), *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES po dwudziestu latach*. „Bibliotekarz”, N° 7/8, pp. 12-17.
- Wójtowicz M. (2002), *Perspektywy funkcjonowania Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” N° 2, pp. 13-41.
- Wójtowicz M. (2003), *Federacja Bibliotek Kościelnych Fides w Polsce w latach 1991-2001. (10-lecie istnienia Federacji FIDES)*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, N° 1-2, pp. 21-72.

Marek Rostkowski

BETH – Europejskie Biblioteki Teologiczne

(Poprzednia nazwa: Międzynarodowa Rada Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych)

Streszczenie

Biblioteki teologiczne, jako pojedyncze instytucje, mają długą i bogatą historię, ale dopiero pod koniec XIX w. zaczęły szukać sposobów nawiązania współpracy. Silnym bodźcem było powstanie w 1927 r. Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (ang. The International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA). Pierwsze kroki w kierunku powołania narodowych stowarzyszeń bibliotekarskich uczyniono po zakończeniu II wojny światowej w Niemczech (1947 – AKThB), w Holandii (1947 – VTB) i w Wielkiej Brytanii (1956 – ABTAPL). Po nieudanej próbie powołania pod egidą Światowej Rady Kościołów Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych (International Association of Theological Libraries – IATL), trzy federacje narodowe – niemiecka, holenderska i francuska, w 1961 r. powołały do życia nową organizację, która miała koordynować współpracę pomiędzy stowarzyszeniami bibliotek teologicznych z całej Europy – Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie. Od 1999 r. przyjęła ona nazwę Bibliothèques Européennes de Théologie (BETH).

Do zadań BETH należy promowanie współpracy pomiędzy członkami stowarzyszenia i pomoc – na poziomie międzynarodowym – w rozwoju bibliotek teologicznych. Członkami stowarzyszenia, jako członkowie zwyczajni, mogą zostać grupy narodowe złożone z pojedynczych bibliotek teologicznych. Drugą część stowarzyszenia tworzą członkowie nadzwyczajni, którymi są pojedyncze biblioteki, które posiadają ważne kolekcje teologiczne. Aktualnie BETH tworzy 12 sieci narodowych i 19 pojedynczych bibliotek. Władzę legislacyjną posiada coroczne Zebranie Plenarne reprezentantów wszystkich członków, natomiast władzę wykonawczą sprawuje wybierany na pięcioletnią kadencję Komitet Wykonawczy.

Słowa kluczowe: BETH – Bibliothèques Européennes de Théologie, Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie, Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES

FEDERACJA BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH FIDES W PRZEDDZIEŃ JUBILEUSZU 25-LECIA

Biblioteki kościelne należą do najstarszych instytucji gromadzących książki. W murach klasztorów i kapituł diecezjalnych na przestrzeni wieków chroniono dziedzictwo kulturowe krajów i narodów. Papieska Komisja ds. Dóbr Kulturowych Kościoła podkreśla, że: „Biblioteki kościelne, w których są zachowane, a także udostępniane powstałe na przestrzeni wieków skarby kultury ludzkiej i chrześcijańskiej, stanowią niewyczerpane bogactwo wiedzy, w którym każda wspólnota, tak świecka jak i duchowna, może odnaleźć wspomnienie swojej przeszłości” [Machisano, 1996, s. 33].

W ostatnim czasie coraz więcej placówek dla usprawnienia swojej działalności zrzesza się w stowarzyszenia, konsorcja, związki i organizacje. Jan Paweł II w *Konstytucji Apostolskiej* wskazuje na wspólne działania uczelni: „Aby lepiej podejmować złożone problemy współczesnego społeczeństwa oraz by umacniać katolicką tożsamość instytucji, należy rozwijać współpracę między wszystkimi uniwersytetami katolickimi, w tym także uniwersytetami i fakultetami kościelnymi na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w dziedzinie prac badawczych, nauczania i innych form działalności. Tego rodzaju współpracę należy oczywiście także rozwijać między katolickimi a innymi uniwersytetami i instytucjami badań naukowych i szkolnictwa wyższego, zarówno prywatnymi, jak i państwowymi” [Jan Paweł II, 1990, par.1].

Biblioteki, jako integralna część uniwersytetów, instytucji i placówek naukowych, wpisują się w krąg wspólnych przedsięwzięć. Jednym z prężnie działających w Polsce stowarzyszeń jest Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES. Powstało już wiele opracowań omawiających różne aspekty

funkcjonowania Federacji¹, jednak zbliżający się jubileusz zobowiązuje do pewnych refleksji, a nawet podsumowań, wniosków, postulatów i planów na przyszłość.

Powołanie Federacji dokonało się w Warszawie w 1991 r. z inicjatywy ks. Krzysztofa Goneta, ówczesnego wicedyrektora Biblioteki Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego Archidiecezji Warszawskiej św. Jana Chrzcziciela. Wcześniej podejmowano już próby powołania konsorcjum bibliotek kościelnych – w 1979 r. ukonstytuowało się Stowarzyszenie Polskich Bibliotek Teologicznych, jednak sytuacja po 1981 r. nie pozwoliła na rozwinięcie jego działalności [Bednarczyk, 2000, s. 186]. O utworzeniu Federacji i jej struktur zadecydowała grupa przedstawicieli kilkunastu bibliotek kościelnych. Spośród obecnych na zgromadzeniu założycielskim wybrano Biuro Federacji, do którego weszli: przewodniczący ks. dr Tadeusz Stolz – wicedyrektor Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, członkowie: ks. dr Jan Bednarczyk z Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, ks. dr Tadeusz Fitych z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, ks. Krzysztof Gonet z Biblioteki Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie i ojciec Włodzimierz Zatorski z Biblioteki Ojców Benedyktynów w Tyńcu [Bednarczyk, 1995b, s. 24]. Biuro Federacji FIDES pierwszą siedzibę miało w Bibliotece KUL w Lublinie [Gonet, 1993, s. 260], następną w Warszawie.

Na sesji plenarnej w Warszawie w 1995 r. Dekretem Konferencji Episkopatu Polski oficjalnie erygowano Federację Bibliotek Kościelnych Fides [Dekret, 1995, s. 7]. Rozporządzeniem Rady Ministrów nadano Federacji osobowość prawną stowarzyszenia publicznego działającego w myśl uchwalonego statutu, na mocy którego „Celem Federacji jest popieranie chrześcijańskiej doktryny, podejmowanie poczynąń związanych z ewangelizacją oraz ożywianie duchem chrześcijańskim porządku doczesnego przez usprawnienie działalności polskich bibliotek kościelnych, wdrożenie postępu technicznego, a w szczególności komputeryzację prac bibliotecznych” [Statut, 1995, s. 9]. Opierając się na statucie i założeniach programowych, twórcy Federacji postawili sobie jasny cel, który zamierzali zrealizować poprzez tworzenie i administrowanie komputerową, ogólnopolską siecią bibliotek kościelnych. A tym samym założyli objęcie komputeryzacją maksymalnej liczby bibliotek kościelnych wszystkich typów, poczynając od uczelnianych, seminaryjnych, klasztornych i parafialnych.

¹ Przedstawiono stan badań dotyczący powstania i rozwoju Federacji: [Gonet, 1994; Gonet, 1995; Bednarczyk, 1995a; Bednarczyk, 1996a; Bednarczyk, 1996b; Bednarczyk, 2000; Szulc, 2000; Wójtowicz, 2002; Wójtowicz, 2003; Gonet, 2006a; Gonet 2009; Witczak, 2013].

Walne Zgromadzenia – spotkania ogólnopolskie

Działalność Federacji w przeciągu prawie 25 lat dokumentują coroczne Walne Zgromadzenia, które nieprzerwanie trwają od roku 1995 – zbliżając się do kolejnego już, dwudziestego. Analiza protokołów z posiedzeń zarządu, jak również sprawozdań z Walnych Zgromadzeń pozwala dostrzec systematyczny rozwój Federacji oraz rozszerzanie jej wpływów i działalności na coraz większą liczbę bibliotek. Z roku na rok przybywa bibliotek członkowskich, które dzielą się doświadczeniami, inspirują nowymi pomysłami i inicjatywami [Informacje]. Wspomniane protokoły i sprawozdania są poniekąd wizytówką Federacji – dając wyobrażenie o pracach wykonanych i wdrożonych, jak również zaprojektowanych i czekających na realizację we właściwym czasie i przy odpowiednich środkach i możliwościach.

Strukturę organizacyjną Federacji, podobnie jak w większości stowarzyszeń, tworzą: zarząd Federacji i komisja rewizyjna. Władzę naczelną sprawuje Walne Zgromadzenie [Wójtowicz, 2003, s. 40]. Podczas Walnych Zgromadzeń wybierany jest co cztery lata zarząd, który reprezentuje ją na zewnątrz i koordynuje wszystkie sprawy. Każde Walne Zgromadzenie poprzedzone jest zebraniem zarządu Federacji, na którym omawia się bieżące sprawy bibliotek kościelnych i opracowuje ramowy program najbliższego spotkania bibliotek członkowskich, które zawiera też część konferencyjną, otwartą dla całego środowiska bibliotecznego.

Pierwsze Walne Zgromadzenia koncentrowały się na sprawach organizacyjnych. Czas spotkań przeznaczano głównie na dopracowanie formalno-prawnych struktur Federacji, ustaleń statutowych i członkowskich, a także na szkolenia w zakresie podstawowej umiejętności wykorzystania komputerów w usprawnieniu codziennej pracy bibliotekarza. Wiedza praktyczna uzupełniana była szczegółowymi instrukcjami i pomocami dydaktycznymi, a wspólne spotkania umożliwiały konfrontację użytecznych umiejętności z teorią. Walne Zgromadzenia stały się szkoleniowym poligonem dla całego środowiska bibliotek kościelnych, a dla wielu bibliotekarzy – zwłaszcza z małych placówek – były specjalistycznym forum wymiany doświadczeń oraz wykładnią normatywną, instruktażem podstawowych czynności bibliotecznych.

Wprowadzanie nowych technologii informatycznych, a także ujednolicanie i unowocześnianie prac bibliotecznych wiązało się z permanentnym dokształcaniem pracowników. Znaczna część warsztatów odbywała się pod patronatem i za przyczyną Federacji Bibliotek Kościelnych, a wiele z nich przygotowywali sami specjaliści praktycy z członkowskich bibliotek, dzieląc się swoją wiedzą podczas szkoleń i spotkań. Zarówno uczestnicy przeprowadzanych warsztatów, jak również osoby zainteresowane daną tematyką, mogły pogłębić lub uzupełniać zdobytą wiedzę, korzystając z materiałów szkoleniowych, które po zakończonych kursach przekazywano wszystkim chętnym.

Coroczne Walne Zgromadzenia Federacji stwarzają okazję do poznawania nowych bibliotek, a także środowisk, dla których pracują, zastosowania rozwiązań technologicznych i wdrażania nowoczesnych metod. Podczas tych spotkań odbywają się również wykłady, prelekcje i prezentacje połączone z ożywioną dyskusją na aktualne tematy. Jest to także czas na indywidualną wymianę doświadczeń, informowanie o trudnościach i wspólne szukanie rozwiązań, zgłaszanie propozycji pomocy w usprawnieniu warsztatu pracy. Efektem dyskusji nad nurtującymi środowisko pytaniami i aktualnymi problemami są publikacje – w biuletynie zamieszczane są konspekty z organizowanych kursów, opracowania instruktażowe i metodyczne, komunikaty opisujące przywarsztatowe czynności biblioteczne, materiały z zakresu informatyzacji i bibliotekarstwa.

Na Walne Zgromadzenia zapraszane są osoby, które przedstawiają i omawiają zasób wiadomości niezbędny i wykorzystywany do tworzenia infrastruktury informatycznej w powierzonych im placówkach bibliotecznych, wprowadzają w nurt nowych rozwiązań i zastosowań technologicznych, a także przybliżają zagadnienia z bibliotekoznawstwa, bibliologii, historii książki i bibliotek.

Z każdym rokiem tematów przybywa, a konferencje odzwierciedlają aktualne problemy bibliotekarzy. W dużej mierze w początkach działalności Federacji dotyczyły one szczególnie komputeryzacji bibliotek oraz szczegółowych rozwiązań systemu komputerowego MAK i jego administrowania. Omawiano zasady katalogowania według standardów ogólnopolskich i międzynarodowych oraz rozważano możliwości tworzenia haseł przedmiotowych i poprawnych opisów bibliograficznych. Wielokrotnie poruszano problemy digitalizacji zbiorów, bibliotek cyfrowych i tworzenia księgozbiorów wirtualnych oraz opracowania Elektronicznej Bibliografii Nauk Teologicznych. Podejmowano tematykę zasad gromadzenia i uzupełniania zbiorów, a także sposobów wymiany międzybibliotecznej i współpracy w zakresie gospodarki dubletami i drukami zbędnymi. Walne Zgromadzenia mają walor nie tylko wykorzystania praktycznego, ale często są inspiracją do twórczego podzielenia się swoim doświadczeniem zawodowym.

Członkostwo honorowe

Warto podkreślić, że zgodnie ze Statutem Federacji istnieje możliwość przyznawania „członkostwa honorowego” na wniosek Zarządu Federacji zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie. W myśl art. 8 ust. 4 Statutu „Członkami honorowymi mogą być osoby fizyczne i reprezentanci osób prawnych o szczególnych zasługach dla Federacji” [Statut, 1995, s. 10]. Członkowie honorowi otrzymują specjalne dyplomy, które są uroczystie wręczane przez przewodniczącego Federacji podczas Walnych Zgroma-

dzeń. W przypadku nieobecności na Walnym Zgromadzeniu osoby uhonorowanej dyplomy osobiście są dostarczane i wręczane przez przewodniczącego.

Pierwsze członkostwo honorowe Federacji zostało przyznane podczas świętowania podwójnego jubileuszu, tj. dziesiątej rocznicy oficjalnej rejestracji FIDES i dziesiątego Walnego Zgromadzenia w Warszawie w 2004 r. Tytułem członka honorowego zostali obdarowani: ks. Jan Bednarczyk, ks. Krzysztof Gonet, Maciej Kozłowski, Zdzisław Strus, Jerzy Swianiewicz, Jan Wierzbowski [Gonet, 2006b, s. 12]. Następnie dla uczczenia piętnastej rocznicy utworzenia Federacji FIDES podczas dwunastego Walnego Zgromadzenia w 2007 r. tytuł członka honorowego otrzymali: ks. bp. Piotr Jarecki, ks. bp. Piotr Libera, s. Genowefa Godlewska, Dorota Górską, Małgorzata Janiak, Ewa Poleszak, Edwin Klessa, Piotr Latawiec [Gonet, 2006b, s. 12].

W 2008 r. lista członków honorowych powiększyła się o kolejne zasłużone osoby, byli to: ks. Arkadiusz Rakoczy, ks. bp. Andrzej Siemieniewski, dr Jolanta Szulc [Członkowie]. Z kolei podczas siedemnastego Walnego Zgromadzenia w 2011 r. w Krakowie z okazji dwudziestej rocznicy zainicjowania Federacji członkami honorowymi zostali: ks. bp. Stanisław Budzik, ks. prof. Waldemar Irek, dr Tomasz Makowski, prof. Maria Kocójowa, prof. Maria Pidłypczak-Majerowicz [Garwoliński, 2011, s. 222]. Z roku na rok lista członków honorowych powiększa się, a tym samym wzrasta liczba osób chętnych do współpracy, a także do tworzenia, współtworzenia i pomnażania dóbr materialnych, intelektualnych i duchowych. Członkowie honorowi mają prawo uczestniczenia w Walnych Zgromadzeniach i mogą służyć głosem doradczym w wielu decyzjach podejmowanych przez Zarząd Federacji.

Zaangażowanie na rzecz środowiska

W działalność Federacji wpisuje się współpraca zarówno z bibliotekami członkowskimi, jak też z bibliotekami, które nie są zrzeszone w Federacji oraz z Instytutami Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, ośrodkami naukowymi, redakcjami czasopism. Przedstawiciele bibliotek członkowskich są zapraszani do prowadzenia szkoleń, warsztatów, paneli dyskusyjnych, współorganizowania konferencji, udziału w sympozjach z referatami, komunikatami lub w charakterze moderatorów sesji naukowych. Aktywność środowiska bibliotek kościelnych jest doceniana w lokalnych macierzystych placówkach i zauważana na ogólnopolskich forach bibliotecznych.

W 2004 r. przedstawiciele Federacji wzięli udział w sympozjum z okazji XX-lecia Biblioteki Parafialnej w Trzciance. Referaty wygłosili: ks. Jan Bednarczyk – *Biblioteki kapitulne, kolegiackie i biskupów diecezji krakowskiej do końca XVIII w. Zarys*; Piotr Latawiec – *Digitalizacja przyszłością zbiorów bibliotek*; Jolanta Szulc – *Biblioteka parafialna parafii pw. NMP i św. Bartłomieja w Piekarach. Tradycja i współczesność*.

Z dużym zainteresowaniem Federacja przyjęła propozycję uczestniczenia w symposium „Kościelne zbiory biblioteczne. Dziedzictwo przeszłości i współczesne wyzwania”. Referaty wygłosili: ks. Jan Bednarczyk, ks. Krzysztof Gonet i ks. Jerzy Witczak. Organizatorem był Instytut Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL w Lublinie w 2008 r. Z kolei w 2011 r. członkowie zarządu Federacji zostali zaproszeni na konferencję zatytułowaną „Strategia i metodyka digitalizacji i udostępniania dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w ramach twórczej platformy na przykładzie zbiorów kościelnych”, zorganizowaną w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Prelegentem był ks. Jerzy Witczak z referatem *Stan i perspektywy digitalizacji w bibliotekach kościelnych w Polsce*. Również w 2011 r. podczas sesji popularnonaukowej w Bibliotece im. bł. Jana Pawła II Wyższego Seminarium Duchownego w Legnicy ks. Jerzy Witczak wygłosił referat: *Od FIDKAR do EBNT. Federacja Fides w hołdzie bł. Janowi Pawłowi II*. W 2012 r. przewodniczący Federacji ks. Jerzy Witczak uczestniczył w otwarciu Biblioteki Cyfrowej Diecezji Legnickiej.

Natomiast na zaproszenie Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML, przedstawiciele bibliotek kościelnych wzięli udział w konferencji „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach Polskich”. Bogumiła Warząchowska z Biblioteki Teologicznej UŚ – wiceprzewodnicząca Federacji – omówiła stan zbiorów muzycznych w różnych typach bibliotek kościelnych oraz zachęciła środowisko muzyczne do współpracy z bibliotekami fidesowymi.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES oprócz wspomnianych już wcześniej corocznych konferencji podczas Walnych Zgromadzeń włącza się we współorganizowanie z bibliotekami członkowskim ogólnopolskich sympozjów, konferencji, forów. Podjęto wspólne działania z SBP Sekcją Bibliotek Szkół Wyższych w Katowicach i Biblioteką Teologiczną UŚ, m.in. w 2009 r. zorganizowano konferencję „Finanse bibliotek naukowych a ochrona dóbr kultury” z moderowaniem sesji przez ks. J. Witczaka i wystąpieniami: Władysława Szczęcha – *Pozyskiwanie środków finansowych na budowę i sprzęt w Bibliotece Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie*; ks. dra Wacława Umińskiego – *Ochrona i konserwacja zabytkowego zbioru Biblioteki Zgromadzenia Księża Misjonarzy. Konserwacja zapobiegawcza i pełna zbiorów*, Agaty Muc – *Sposoby finansowania zasobów bibliotek wydziałów teologicznych w Polsce na przykładzie Biblioteki Teologicznej UŚ*. Następnie w 2013 r. z tym samym zespołem organizatorów odbyła się konferencja „Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich”, na której m.in. ks. J. Witczak przedstawił referat *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES*.

Pośród licznych aktywności i zadań Federacji dostrzega się owocną współpracę z Instytutami Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej, poczynając od Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Warszawskiego (zwłaszcza w początkach tworzenia Federacji), poprzez Uniwersytet Śląski,

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie i Uniwersytet Wrocławski. Pracownicy naukowcy – teoretycy bibliotekoznawstwa z wymienionych uczelni wspierają Federację wiedzą i merytorycznymi wskazówkami. Współpracują przy tworzeniu i wydawaniu czasopisma „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” jako autorzy licznych artykułów, członkowie rady programowej i recenzenci poszczególnych zeszytów. To dzięki ich zaangażowaniu i twórczej stymulacji Biuletyn rozwija się i znajduje czytelników.

Współpraca międzynarodowa

Federacja Bibliotek Kościelnych jest jednym z dwunastu członków zwyczajnych międzynarodowego stowarzyszenia bibliotekarzy bibliotek kościelnych – Bibliothèques Europeennes de Théologie (BETH). BETH jest federacją stowarzyszeń narodowych. Należy podkreślić, że „Celem BETH jest rozwijanie współpracy pomiędzy teologicznymi i kościelnymi bibliotekami w Europie, wspieranie ich rozwoju poprzez wymianę doświadczeń oraz reprezentowanie ich interesów w środowiskach akademickich i na płaszczyźnie międzynarodowej, tak aby zachować i promować bogate kulturowe dziedzictwo Europy w nich nagromadzone” [cyt. za Bonar, 2007, s. 43]. Formalnie Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES została przyjęta w poczet członków w 1995 r. [Bednarczyk, 1995a, s. 30]. Przedstawiciele bibliotek zrzeszonych w BETH, w tym przedstawiciel reprezentujący Federację z Polski, uczestniczy corocznie w Zgromadzeniu Generalnym, które odbywa się na zaproszenie – kolejno w różnych krajach, w siedzibie jednej z bibliotek członkowskich. Jak podkreślił przewodniczący BETH Pierre Beffa podczas jednego z Walnych Zgromadzeń w Lyonie w 2004 r., „wizyty te mają wielką wagę, pozwalają bowiem Zarządowi zapoznać się lepiej z sytuacją bibliotek teologicznych w różnych krajach” [Witczak, 2005, s. 209]. Ponadto podczas corocznych zgromadzeń stowarzyszenia z krajów członkowskich przedstawiają swoją działalność, pomysły usprawniające pracę i wdrożenia nowych technologii, oferując wszelką pomoc przy wykorzystaniu najnowszych narzędzi.

W Polsce spotkanie takie miało miejsce w 1998 r. w Krakowie w Papieńskiej Akademii Teologicznej, wpisując się „w obchody 600-lecia Wydziału Teologicznego Akademii Krakowskiej” [Bednarczyk, 1999, s. 7]. W czasie obrad odbyła się konferencja, na której arcybiskup metropolita krakowski ks. kard. Franciszek Macharski podkreślał rolę książki i mówił o znaczeniu bibliotek we współczesnej pracy ewangelizacyjnej. Następnie dla gości z zagranicy wygłoszono referaty w języku niemieckim, angielskim i francuskim m.in.: *Sztuka jako znak głoszenia Ewangelii w tradycji Kościoła katolickiego* – ks. dr Marian Zieliński, *Sytuacja bibliotek w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem bibliotek kościelnych* – prof. dr hab. Maria Kocójowa, *Aktualne problemy kultury polskiej* – red. Stefan Wilkanowicz. Zaproszeni

przedstawiciele bibliotek mogli zwiedzić Bibliotekę Jagiellońską, Bibliotekę Papieskiej Akademii Teologicznej i biblioteki na Jasnej Górze a także zabytki Krakowa, Wieliczki i Częstochowy.

W 2004 r. ówczesny przewodniczący BETH Pierre Beffa, przybył do Polski, aby w Krakowie podczas Walnego Zgromadzenia świętować dziesiątą rocznicę powstania Federacji FIDES. Przemawiając do przedstawicieli bibliotek członkowskich Federacji poinformował zebranych, że „w 2005 r. po swym 34 zgromadzeniu ogólnym, które zakończyło się 7 września w Debreczynie na Węgrzech, BETH, które jest ekumenicznym stowarzyszeniem bibliotekarzy teologicznych Europy, liczy dokładnie 11 członków zwyczajnych, 10 członków nadzwyczajnych – instytucji i 8 członków nadzwyczajnych – osób” [Beffa, 2005, s. 201].

Kolejny zjazd przedstawicieli BETH w Polsce (po piętnastu latach od ostatniego spotkania) odbył się we wrześniu 2014 roku we Wrocławiu w Bibliotece Papieskiego Wydziału Teologicznego. W programie przewidziano spotkanie z władzami uczelni i dostojnikami Kościoła, a także omawianie bieżących spraw, obrady zarządu, konferencje tematyczne, wizyty we wrocławskich bibliotekach naukowych m.in. w Ossolineum, Bibliotece Uniwersyteckiej i Bibliotece Politechniki Wrocławskiej, oraz zwiedzanie zabytków Wrocławia i okolic. Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES zaprezentowała dwa wystąpienia przygotowane przez pracowników Biblioteki Teologicznej UŚ w Katowicach: *Periodicals of the Church libraries in Poland* oraz *Theology Faculty libraries of Poland – history, resources, cooperation*.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES współpracuje ze Stowarzyszeniem Amerykańskich Bibliotek Teologicznych – American Theological Library Association (ATLA). Stowarzyszenie to zostało założone w 1946 r. i zrzesza ponad tysiąc członków indywidualnych i instytucjonalnych, głównie tych, którzy są związani z bibliotekami teologicznymi oraz pracami bibliograficznymi, a także zainteresowanych literaturą religijną [Bonar, 2007, s. 44]. O początkach tej współpracy K. Gonet pisał: „Nawiązaliśmy już wstępne kontakty ze Stowarzyszeniem Amerykańskich Bibliotek Teologicznych ATLA, które publikuje komputerową bibliografię książek i artykułów z czasopism «Religion Indexes». Ustalamy warunki na jakich moglibyśmy włączać do tej bibliografii opisy polskich artykułów teologicznych” [Gonet, 1993, s. 261].

Należy podkreślić, że w 1996 r. zostały podpisane umowy między ATLA a BETH w zakresie preferencyjnego korzystania z produktów ATLA. Dzięki nawiązanym kontaktom Polska znalazła się na liście krajów uprzywilejowanych do 50% zniżki na zakup wybranych baz, m.in. ATLA Religion Database – baza bibliograficzna oraz ATLA Serials (ATLAS) – pełnotekstowa baza czasopism [Witczak, 2007b, s. 46]. Natomiast w 2009 r. zorganizowano dla bibliotek członkowskich FIDES testowy dostęp do baz bibliograficznych i pełnotekstowej bazy ATLA za pośrednictwem EBSCO i platformy podstawowej EBSCOhost.

Współpraca z ATLA daje nie tylko możliwość dostępu do źródeł elektronicznych, ale pozwala też wzbogacać zbiory książek. Utworzona w 2004 r. fundacja Theological Book Network (TBN) zajmuje się gromadzeniem specjalistycznej literatury teologicznej – pozyskiwanej od zachodnich bibliotek, wydawców i nauczycieli akademickich – i przekazywaniem jej do krajów potrzebujących, m.in. Europy Środkowej i Wschodniej. Fundacja nawiązała współpracę z ATLA, a ta „zachęciła ponad 200 członkowskich bibliotek do przekazania fundacji niepotrzebnych książek, pozyskano olbrzymią liczbę woluminów” [Waluś, 2012, s.116]. Warto nadmienić, że od wielu lat przedstawiciele Theological Book Network i ATLA biorą udział w dorocznych walnych zgromadzeniach BETH. Podczas jednego z takich spotkań w 2008 r. zaproponowano identyczne zestawy nowych książek dla bibliotek europejskich, w tym także dla wielu bibliotek członkowskich Federacji. Podobnymi zestawami literatury teologicznej obdarowano w kolejnych latach kościelne biblioteki europejskie, w tym i polskie.

Elektroniczne źródła informacji

Rozwój Internetu, sieci teleinformatycznych i techniki cyfrowej sprawia, że coraz więcej drukowanych zasobów bibliotecznych podlega digitalizacji, w celu przeniesienia tradycyjnych dokumentów na nośniki cyfrowe i jak najszersze udostępnianie tych zasobów kanałami informatycznymi [Witczak, 2007b, s. 24]. Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES włączyła się również w zorganizowanie dla bibliotek kościelnych wspólnej platformy cyfrowej pod nazwą „Księgozbiór Wirtualny Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES”. Uroczystego otwarcia serwisu dokonał ks. bp. Piotr Jarecki – sufragan Archidiecezji Warszawskiej, przy współudziale Marcina Werli z Poznania – przedstawiciela twórców programu dLibra, w 2006 r. podczas dwunastego Walnego Zgromadzenia Federacji. W tworzeniu wirtualnego księgozbioru zasobów kościelnych mogą uczestniczyć wszystkie biblioteki członkowskie, zgodnie z opracowaną instrukcją i zatwierdzonym regulaminem.

Zgromadzony zbiór zawiera zarówno starodruki, jak również druki dziewiętnasto- i dwudziestowieczne. Coraz częściej zamieszczane są w nim teologiczne nowości – książki, czasopisma i dysertacje, dostarczane przez instytucje i osoby prywatne. Porównanie zasobu „Księgozbioru Wirtualnego Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES” do np. zasobu regionalnych bibliotek cyfrowych, wskazuje, że nie dysponujemy obszernym zbiorem zdigitalizowanych obiektów, jednak ważne jest to, że systematyczne uzupełnianie pozwala włączać, zachować i udostępniać publikacje zaliczane m.in. do kolekcji: Skarby bibliotek kościelnych, mapy i atlasy, czasopisma w całości, pełne teksty czasopism i inne materiały [Muc, 2006, s. 34].

Ważnym przedsięwzięciem w zakresie nauk teologicznych było utworzenie Elektronicznej Bibliografii Nauk Teologicznych [EBNT]. Wieloletnie

starania Zarządu Federacji zmierzające do opracowania bibliografii nauk kościelnych zaowocowały podpisaniem w 2010 r. przez przedstawicieli Biblioteki Narodowej i Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES listu intencyjnego w sprawie współpracy przy tworzeniu EBNT [Witczak, 2012, s. 175]. Na mocy zawartego porozumienia BN podjęła zobowiązanie nieodpłatnego przesyłania opisów bibliograficznych (z ustalonych tytułów periodyków) opracowanych w Zakładzie Bibliografii Zawartości Czasopism zarówno z lat wcześniejszych jak i tworzonych w bieżącym cyklu miesięcznym. W EBNT znalazły się tytuły pism wydawane przez środowisko akademickie uczelni kościelnych, a także ośrodki i wydawnictwa powołane przez Kościół. Inauguracyjne otwarcie i uruchomienie bazy EBNT nastąpiło 2 kwietnia 2011 r.

Z roku na rok baza powiększa się dzięki zaangażowaniu znacznej grupy bibliotekarzy z bibliotek kościelnych. Rejestruje się w niej systematycznie zawartość 190 tytułów czasopism teologicznych i religioznawczych a ponadto opracowano już 365 prac zbiorowych wydawanych przez uczelnie kościelne [Witczak, 2013, s. 16]. Aktualnie w bazie znajduje się 85 666 opisów, a kolejne są regularnie dosyłane i umieszczane w bibliografii. Dotychczas EBNT jest opracowywana w programie MAK, a udostępnianie odbywa się w programie MAKWWW, jednak dla usprawnienia bazy trwają prace nad przeniesieniem jej do systemu Koha, który zapewnia obsługę haseł wzorcowych i pracę z różnych lokalizacji w Polsce. Federacja FIDES podjęła się opracowania i uzupełnienia tych opisów z publikacji, których BZCz jeszcze nie rejestrowała, a które dla zachowania kompletnej bibliografii powinny znaleźć się w EBNT. Ponadto biblioteki członkowskie przygotowują opisy bibliograficzne artykułów z prac zbiorowych, głównie z ksiąg jubileuszowych, pamiątkowych, sympozjów i konferencji, a także wzbogacają opisy o abstrakty, odnośniki internetowe i tytuły streszczeń obcojęzycznych [Witczak, 2013, s. 16]. Z punktu widzenia użytkownika jest to potrzebne i ważne przedsięwzięcie, ponieważ tego typu informacji nie odnotowuje żadna bibliografia, a artykuły zawarte w pracach zbiorowych są cennym materiałem naukowo-badawczym i poznawczo-rozwojowym.

FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych

Wzrastająca liczba bibliotek członkowskich zrzeszonych w Fides (w 1991 r. – 13, w 1995 r. – 60, a w 2001 r. – 92 biblioteki) spowodowała konieczność powołania do życia organu prasowego dokumentującego działalność Federacji, informującego o przebiegu prac komputerowych i publikującego materiały szkoleniowe [Wójtowicz, 2004, s. 115]. Wszelkie zapisy statutowe i założenia programowe nie byłyby możliwe do zrealizowania, gdyby nie stały przepływ informacji między członkowskimi bibliotekami. Kanałem usprawniającym ten przepływ stał się periodyk „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” powołany do życia w 1995 r. przez Zarząd Federacji

Bibliotek Kościelnych FIDES [Poleszak, 1995, s. 42]. Już po ukazaniu się pierwszego numeru periodyk został dostrzeżony i zaanonsowany w środowisku teologicznym na łamach „Ateneum Kapłańskiego” i „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego” słowami: „Należy powitać życzliwie nowe czasopismo, jakie ukazało się na naszym horyzoncie wydawniczym. Jest to biuletyn Federacji Bibliotek Kościelnych, redagowany przez zarząd tejże Federacji [...] W omawianym numerze zostały pomieszczone dokumenty dotyczące powstania Federacji jej zadań i struktury” [Chmiel, 1995, s. 69]. Biuletyn miał m.in. informować o realizacji zapisów statutowych Federacji. Do najważniejszych zadań należało czuwanie nad koordynacją prac i komputeryzacją bibliotek, administrowanie komputerową ogólnopolską siecią bibliotek kościelnych, niesienie pomocy bibliotekom we wdrażaniu systemu komputerowego, tworzenie bibliografii i katalogów piśmiennictwa teologicznego i nauk pokrewnych, szkolenia pracowników bibliotek w zakresie nowoczesnych metod pracy, popularyzacja doświadczeń prowadzona w formie spotkań, konferencji i działalności wydawniczej [Statut, 2000, s. 31].

W planach wydawniczych zakładano, że pismo będzie ukazywać się jako półrocznik w formacie A5 i nakładzie 200 egzemplarzy oraz że zostanie wykorzystane do szerszego oddziaływania na biblioteki w środowisku kościelnym. Na przestrzeni niespełna 20 lat – od 1995 r. do 2014 r. – ukazało się 38 zeszytów, z których część była łączona. Od 2012 r. biuletyn zaczął znowu ukazywać się regularnie w postaci półrocznika wydawanego w dwóch odrębnych zeszytach. Chociaż nie wszystkie plany udało się zrealizować, to jednak pomysłowość i kreatywność zespołu redakcyjnego sprawiła, że czasopismo doskonało się z każdym rokiem – obecnie jest już pismem profesjonalnym i dostrzeganym w środowisku bibliotekarskim. Starano się realizować postawiony cel określony słowami: „Na łamach naszego periodyku pragniemy zamieszczać informacje o działalności Federacji oraz artykuły poświęcone aktualnym problemom bibliotek kościelnych. Szczególną uwagę chcielibyśmy zwracać na zagadnienie związane z unowocześnieniem warsztatu pracy bibliotekarzy, z upowszechnieniem nowych metod działania dla dobra czytelników poprzez wdrażanie komputeryzacji oraz normalizacji funkcjonowania bibliotek zrzeszonych w Fides, a także wymianę doświadczeń” [Bednarczyk, 1995b, s. 7]. Chodziło głównie o ujednolicenie prac bibliotecznych, bibliograficznych a zwłaszcza o szczególnie ważną w tamtym czasie komputeryzację zbiorów. Wszystkie te założenia znalazły odzwierciedlenie w publikowanych artykułach i sprawozdaniach zamieszczanych na łamach pisma.

Czasopismo tworzone jest społecznie z zaangażowaniem Zarządu Federacji, a także pracowników bibliotek członkowskich Federacji. Łamy „FIDES Biuletynu Bibliotek Kościelnych” są otwarte dla „wszystkich, którzy chcą przedstawić problemy bibliotek kościelnych oraz szeroko pojętej kultury książki religijnej” [Od Redakcji, 2012, s. 3], zwłaszcza dla bibliotekarzy prak-

tyków, archiwistów i muzealników jak również pracowników naukowych instytutów bibliotekoznawczych, ich doktorantów, magistrów i studentów.

Przez siedemnaście lat – od 1995 do 2011 r. – siedzibą redakcji była Biblioteka PAT w Krakowie (obecnie Biblioteka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II) z redaktorem naczelnym – ks. J. Bednarczykiem, przy współudziale pracowników Biblioteki Małgorzaty Janiak – sekretarza redakcji i Doroty Górskiej – wspólnie z M. Janiak, odpowiedzialnej za skład komputerowy, opracowanie graficzne i korektę. W 2011 r. zespół redakcyjny z Krakowa zrezygnował z dotychczasowego opracowywania czasopisma, dlatego od 2012 r. redakcję *Biuletynu* przejął Zarząd Federacji. Redaktorem naczelnym została Bogumiła Warząchowska z Biblioteki Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, sekretarzem ks. Tomasz Garwoliński z Biblioteki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, a redakcją techniczną zajął się o. Grzegorz Filipiuk z Archiwum i Biblioteki Zgromadzenia Ojców Kapucynów w Zakroczymiu, przy udziale ks. Jerzego Witczaka z Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu i ks. Wacława Umińskiego z Biblioteki Księży Misjonarzy w Krakowie. Również od 2012 r. miejscem redakcji jest Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Od 2009 r. *biuletyn* jest czasopismem recenzowanym przez samodzielnych pracowników naukowych reprezentujących różne ośrodki akademickie w Polsce, m.in.: prof. Marię Kocójową z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Hannę Batorowską i prof. Marię Pidlupczak-Majerowicz z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, ks. dr hab. Jana Bednarczyka z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, ks. dr hab. Bogusława Drożdża z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, ks. prof. Rolanda Prejsa z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, prof. Marię Pawłowiczową i prof. Zbigniewa. Żmigrodzkiego z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

W 2012 r. powołano ogólnopolską radę naukową, którą tworzą: prof. Maria Kocójowa z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Maria Pidlupczak-Majerowicz z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, ks. prof. Roland Prejs z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, ks. bp prof. Andrzej Siemieniowski z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu i prof. Irena Socha z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Od 2014 r. rada naukowa jest międzynarodowa i poszerzona o pracowników naukowych z europejskich uczelni, instytutów i struktur kościelnych: ks. dr Anton Babjak Katolicka Univerzita v Ružomberku na Słowacji, ks. dr Gregor Ploch Archidiecezja Wiedeńska – Wiedeń, ks. dr Stanisław Zimniak SBD Instituto Storico Salesiano w Rzymie.

Odbiorcami i czytelnikami *biuletynu* są biblioteki członkowskie zrzeszone w Federacji Bibliotek Kościelnych Fides oraz inne biblioteki kościelne i państwowe, do których Redakcja rozsyła egzemplarze obowiązkowe, a także dostarcza pismo w formie daru do wszystkich Instytutów i Katedr

Bibliotekoznawczych w Polsce. Periodyk został dostrzeżony w środowisku bibliologicznym i teologicznym, a tym samym doczekał się recenzji, omówień², a także opracowań i wystąpień podczas konferencji i sympozjów³.

Analiza zawartości czasopisma na przestrzeni prawie dwudziestu lat, pozwala odnotować zmiany w układzie i strukturze biuletynu. Wprowadzony początkowo układ tematyczny, przez kolejne lata był modyfikowany i udoskonalany. Ostatecznie pismo ma charakter formalny z podziałem na: artykuły i materiały, komunikaty, recenzje i omówienia oraz sprawozdania z życia Federacji Bibliotek Kościelnych Fides.

Redakcja periodyku przy współudziale rady naukowej dokłada wszelkich starań, aby Biuletyn był pismem o wysokim poziomie merytorycznym z zachowaniem ustaleń statutowych i planowanego profilu źródłowo-dokumentacyjnego, informacyjno-sprawozdawczego i edukacyjno-szkoleniowego, przyciągając autorów i czytelników a jednocześnie zachęcając do współpracy i dalszych pogłębionych badań.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES – jako zawodowe zrzeszenie bibliotek kościelnych – istnieje dzięki dużemu poświęceniu, zaangażowaniu i pracy społecznej grupy bibliotekarzy kościelnych. Nie sposób przedstawić całości dokonań Federacji Bibliotek Kościelnych Fides z dwudziestu pięciu lat działalności na kilkunastu stronach. Aktywność Federacji i jej bibliotek członkowskich (aktualnie zarejestrowane są 84 biblioteki) zauważa się w zaangażowaniu na rzecz własnych bibliotek jak również w skali wszystkich bibliotek kościelnych w Polsce. Praca, którą wykonują biblioteki członkowskie służyła i służy całemu środowisku bibliotek kościelnych (także niezrzeszonych), zwłaszcza w zakresie prekursorskich działań komputeryzacji, ale także poprzez tworzenie księgozbioru wirtualnego Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, rozwoju Elektronicznej Bibliografii Nauk Teologicznych oraz wydawanie „FIDES Biuletynu Bibliotek Kościelnych”. Efekty tych prac są widoczne – należy dostrzec przede wszystkim rozrastające się katalogi elektroniczne, poszerzanie możliwości ściągania gotowych opisów, stwarzanie dostępu do pełnych tekstów w bibliotece cyfrowej, ułatwianie dotarcia do coraz bardziej kompletnej literatury teologicznej poprzez EBNT, a także ogólny rozwój zawodowy, edukacyjny i naukowy środowiska dokonujący się dzięki artykułom zamieszczanym w Biuletynie.

Warto zaznaczyć, że na przestrzeni omawianych lat szczególną zasługą Federacji była więź i umocnienie środowiska bibliotek kościelnych, wymiana doświadczeń i wzajemna współpraca. Również Papieska Komisja ds. Dóbr Kulturowych Kościoła zwraca uwagę na wspólne działania, które są nie-

² O powołaniu biuletynu i jego znaczeniu dla bibliotek kościelnych pisano w czasopismach teologicznych i bibliotekarskich, m.in.: [Chmiel, 1995; Majkowska-Aleksiewicz, 1996; Rulka, 1996; Bednarczyk, 1997; Kempa, 1998; Żmuda, 1999; Wójtowicz, 2004; Dobrowolska, 2013].

³ O Biuletynie informowano podczas konferencji ogólnopolskich i międzynarodowych, m.in.: [Kaleta, 2011; Witczak, 2013; Warzachowska, 2013]

zbędne w pracy bibliotek i w nawiązywaniu współpracy ze społeczeństwem, dlatego warto zaznaczyć, że "Współpraca ta stanie się sprawniejsza, jeśli biblioteki kościelne będą uczestniczyć, za pośrednictwem krajowych sieci komputerowych, w wymianie informacji bibliograficznych z innymi bibliotekami kościelnymi i państwowymi, tak aby informacja naukowa, historyczna, filozoficzna, religijna i literacka była udostępniona naukowcom i badaczom w celu rozpowszechniania kultury oraz w tym celu, aby dziedziny religijnej wiedzy były w ten sposób bardziej obecne w świecie badań i nauki" [Machisano, 1996, s. 34].

Bibliografia

- Bednarczyk J. (1995a), *Ku lepszemu organizacji pracy w bibliotekach kościelnych – Federacja Fides*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 21–33.
- Bednarczyk J. (1995b), *Słowo wstępne*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 7.
- Bednarczyk J. (1996a), *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES*. „Przegląd Biblioteczny” 1996, z. 1, s. 49.
- Bednarczyk J. (1996b), *Powołanie do życia Federacji Bibliotek Kościelnych Fides*. „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. 65, s. 69–78.
- Bednarczyk J. (1997), *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych*. „Przegląd Biblioteczny”, z. 4, s. 395–396.
- Bednarczyk J. (1999), *Walne Zgromadzenie Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych*. Kraków, 12–18 września 1998 r. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 2, s. 7–8.
- Bednarczyk J. (2000), *Federacja Bibliotek Kościelnych w Polsce – FIDES*. W: Czy stowarzyszenia są dzisiaj potrzebne? Tradycje i teraźniejszość na przykładzie stowarzyszeń działających na terenie południowej Polski. Materiały z Sympozjum. Kraków 2–3 grudnia 1994 roku. Pod red. R. Majkowskiej. Kraków, s. 185–192.
- Bednarczyk J. (2000), *Współpraca bibliotek kościelnych w ramach Federacji FIDES oraz Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych*. W: Biblioteka i informacja w komunikowaniu. Jubileusz 25-lecia studiów Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Pod red. M. Kocójowej. Kraków, s. 107–115.
- Beffa P. (2005), *BETH – Europejskie Stowarzyszenie Bibliotek Teologicznych*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 201–203.
- Bonar B. (2007), *Stowarzyszenia bibliotek teologicznych a komputeryzacja w bibliotekach kościelnych w Polsce – zarys problematyki*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 34–45.
- Chmiel J. (1996), *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych 1995 nr 1*. „Ruch Biblijny i Liturgiczny”, nr 1, s. 69.
- Członkowie honorowi – *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES* [online]. 2007–2013 [dostęp: 2014-06-04]. Dostępny w World Wide Web: http://www.fides.org.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=50&Itemid=57.

- Dekret Konferencji Episkopatu Polski. 7 kwietnia 1995 Warszawa. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 1995, nr 1, s. 7.*
- Dobrowolska M. (2013), *FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych. „Bibliotekarz”, nr 12, s. 41–42.*
- Garwoliński T. (2011), *Sprawozdanie z XVII Walnego Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES (Kraków, 12–14 września 2011 r.). „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1–2, s. 222.*
- Geuns A. (1999), *BETH czy CONSEIL: co z nazwą? „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 2, s. 147–148.*
- Gonet K. (1993), *Komputeryzacja bibliotek i możliwości jej wpływu na procesy gromadzenia księgozbiorów w bibliotekach kościelnych. Zarys problematyki. „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. 62, s. 255–268.*
- Gonet K. (1994), *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES. W: Komputeryzacja bibliotek. Materiały z konferencji. Toruń 24–26 maja 1993. Pod red. B. Ryszewskiego. Toruń, s. 143–148.*
- Gonet K. (1995), *Nasza Federacja. „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 45–46.*
- Gonet K. (2006a), *15 lat Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 7–9.*
- Gonet K. (2006b), *Członkowie honorowi Federacji FIDES. „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 10–13.*
- Gonet K. (2009), *To już 17 lat! Przeszłość i plany na przyszłość Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. 91, s. 15–23.*
- Gurdak D. (2013), *Ksiądz dr hab. Jan Bednarczyk – życie i działalność na niwie bibliotekarskiej. „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. 100, s. 219–229.*
- Informacje o Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES [online] 2007–2013 [dostęp: 2014-06-04]. Dostępny w World Wide Web: http://www.fides.org.pl/index.php?option=com_content&view=article-&id=46&Itemid=57.*
- Jan Paweł II (1990), Konstytucja Apostolska Ojca Świętego Jana Pawła II o uniwersytetach katolickich. Watykan.*
- Jurek A. (2009), *Komputeryzacja Biblioteki Teologicznej. Stan obecny i perspektywy rozwoju. W: Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność. Red. H. Olszar, B. Warząchowska. Katowice, s. 10–110.*
- Kaczmarek J. (2011), *Wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego dla bibliotek KOHA w Bibliotece Kolegium Filozoficzno-Teologicznego oo. Dominikanów w Krakowie. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 2–30.*
- Kaleta A. (2011), *Federacja Bibliotek Kościelnych Fides i jej rola we współtworzeniu kultury społeczeństw otwartych. W: Książka biblioteka informacja. Między podziałami a wspólnotą. T. 2. Pod red. J. Dzieniakowskiej, I. Krasieńskiej, M. Olczak-Kardas. Kielce, s. 381–389.*
- Kalota T. (2009), *Jak przygotować obiekty do włączenia ich do biblioteki cyfrowej? Doświadczenia Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu. W: Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność. Red. H. Olszar, B. Warząchowska. Katowice, s. 86–90.*
- Kempa A. (1998), [Rec.] *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych. Nad Fidesem. „Bibliotekarz”, nr 7/8, s. 35–36.*

- Kocójowa M. (2012), *Public relations bibliotek kościelnych*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 5–18.
- Majkowska-Aleksiewicz A. (1996), [Rec.] *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych* 1995 nr 1. „Roczniki Biblioteczne”, R. 40, z. 1/2, s. 177.
- Machisano F. (1996), *Biblioteki kościelne w misji Kościoła*. Tł. A. Homan. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 31–46.
- Muc A. (2006), *Biblioteka wirtualna najnowszym osiągnięciem w procesie komputeryzacji bibliotek kościelnych*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 25–36.
- Od Redakcji. (2012), „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 3.
- Pawłowiczowa M. (2009), *Cztery zabytkowe biblioteki kościelne Cieszyna*. W: Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność. Red. H. Olszar, B. Warząchowska. Katowice, s. 13–31;
- Poleszak E. (1995), *Informacje z zebrań Zarządu Federacji Bibliotek Kościelnych Fides*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 38–44.
- Rulka K. (1996), [Rec.] *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych* 1995 nr 1. „Ateneum Kapłańskie” T. 126, z. 3, s. 467.
- Statut Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides”* [wersja poprawiona]. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 2000, nr /-2, s. 3–40.
- Statut Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides”*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 1995, nr 1, s. 9–16.
- Szulc J. (2000), *Federacja Bibliotek Kościelnych Fides – historia powstania, zadania, działalność*. „Bibliotekarz”, nr 4, s. 11–15.
- Waluś J. (2012), *Działalność fundacji Theological Book Network*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 115–123.
- Warząchowska B. (2013), *Fides Biuletyn Bibliotek Kościelnych. Dokumentacja – Informacja – Edukacja* [referat wygłoszony na międzynarodowym sympozjum w Bibliotece Uniwersyteckiej w Lublinie 9.12.2013 r.]. W: Sto tomów czasopisma „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”. Dzieje, dorobek i perspektywy badawcze czasopism kościelnych, 9 grudnia 2013, Lublin.
- Witczak J. (2005), *Sprawozdanie z 33 Walnego Zgromadzenia BETH, (Lyon, 4-8.09.2004)*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 208–211.
- Witczak J. (2007a), *Informacja o bazach ATLA*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 46–47.
- Witczak J. (2007b), *Teologiczne zbiory w polskich bibliotekach cyfrowych*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 24.
- Witczak J. (2012), *Funkcjonowanie centralnego serwisu informacji katalogowej i bibliograficznej FIDES w 2011 roku*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 173–177.
- Witczak J. (2013a), *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES po dwudziestu latach*. „Bibliotekarz”, nr 7/8, s. 12–17.
- Witczak J. (2013b), *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES*. [referat wygłoszony na Wydziale Teologicznym w Katowicach 24.04.2013]. W: Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich, 24 kwietnia 2013 r., Katowice.

- Wojtkowski J. (2009), *Stare druki w bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum”*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 3–45.
- Wójtowicz M. (2002), *Perspektywy funkcjonowania Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 2, s. 13–41.
- Wójtowicz M. (2003), *Federacja Bibliotek Kościelnych Fides w Polsce w latach 1991-2001. (10-lecie istnienia Federacji FIDES)*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 21–72.
- Wójtowicz M. (2004), *Biuletyn Bibliotek Kościelnych „Fides”*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 115–150.
- Żmuda R. (1999). [Rec.] *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych*. „Saeculum Christianum”, nr 2, s. 263–265.

Bogumiła Warzachowska

Federation of Church Libraries FIDES on the eve of the 25th anniversary

Summary

Federation of Church Libraries FIDES was established in 1991 in Warsaw, and officially approved in 1995 by the Decree of the Polish Episcopal Conference. It brings together the university libraries of the ecclesiastical theological faculties, diocesan seminaries, religious congregations and parishes and Catholic schools. Federation's activities are reflected in the annual general meetings, which are held continuously since 1995 in different member libraries. The effects of the activity of the Federation are represented by the issued biannual "Bulletin of Church Libraries FIDES", which publishes review articles, training materials and information, as well as documents current events.

Keywords: ATLA – American Theological Library Association, BETH – Bibliothèques Européennes de Théologie, church libraries, EBNT – Electronical Bibliography of Theological Research, FIDES General Assembly, honorary members of FIDES, international cooperation of the church libraries

**SEKCJA BIBLIOTEK MUZYCZNYCH STOWARZYSZENIA
BIBLIOTEKARZY POLSKICH – POLSKA GRUPA NARODOWA IAML
W PRZEDEDNIU JUBILEUSZU 50-LECIA**

Geneza współpracy

Początki współpracy bibliotek muzycznych miały miejsce po zakończeniu II wojny światowej. Wiele bibliotek było kompletnie zniszczonych, wiele zbiorów rozproszonych. W I Międzynarodowym Spotkaniu Bibliotek Muzycznych 27 października 1949 r. w Accademia Nazionale Cherubini we Florencji wzięło udział 60 uczestników z 12 krajów (nie było jeszcze wtedy przedstawicieli Polski). Główną ideą spotkania było podjęcie prac nad inwentaryzacją zachowanych zbiorów muzycznych. W kolejnym roku w Lüneburgu odbył się II Kongres Bibliotek Muzycznych (20–22 lipca 1950), zorganizowany we współpracy z Międzynarodowym Towarzystwem Muzykologicznym (International Musicological Society – IMS). Te dwa wydarzenia przygotowały kolejną Konferencję, która odbyła się w Maison de l'UNESCO w Paryżu w dniach 22–25 lipca 1951 r. W czasie tej Konferencji nastąpiło oficjalne założenie Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych¹. Wysłano zaproszenia do 38 krajów – w odpowiedzi na obrady przybyli przedstawiciele 23 krajów. Program działania Stowarzyszenia objął następujące zagadnienia: ogólnoświatowa rejestracja źródeł dawnej muzyki (we współpracy z IMS) – projekt RISM, międzynarodowy magazyn mikrofilmów najcenniejszych źródeł, międzynarodowy standard katalogowania muzykaliów, bibliografia czasopiśmiennictwa muzycznego, wymiana muzykaliów, oraz opieka nad bibliotekami radiowymi.

¹ Od 1980 r. obowiązującą nazwą jest Międzynarodowe Stowarzyszenie Muzycznych Biblioteki, Archiwów i Centrum Dokumentacji. Używa się jej w trzech oficjalnych językach stowarzyszenia: International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres (IAML), Association internationale de bibliothèques, archives et centres de documentation musicaux (AIBM), Internationale Vereinigung der Musikbibliotheken, Musikarchive und Musikdokumentationszentren (IVMB).

Współpraca polskich bibliotekarzy z IAML rozpoczęła się w latach pięćdziesiątych w ramach projektu RISM (*Répertoire international des sources musicales*). Projekt RISM, który stał u podstaw powołania w 1951 r. Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych, „zakładał przeprowadzenie ogólnoswiatowej rejestracji źródeł dawnej muzyki i opublikowanie ich opisów, krytycznie opracowanych, w specjalnym wydawnictwie” [Prokopowicz, 1980–1982, s. 40]. Z Komisją RISM współpracował od roku 1956 Oddział Muzyczny Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, gdzie utworzono Centralny Katalog Starych Druków Muzycznych. Przesyłane do redakcji RISM w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX w. opisy starych druków muzycznych znalazły się w dotychczas wydanych tomach [Einzeldrucke, 1971].

Powstanie Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP

Współpraca polskich bibliotekarzy muzycznych ma swoje głębokie korzenie w obserwacji działalności bibliotek muzycznych w Europie po zakończeniu II wojny światowej. 19 maja 1964 r. Zakład Muzyczny Biblioteki Narodowej, w porozumieniu z Zarządem Głównym SBP rozesłał pismo do 26 bibliotek muzycznych. W piśmie zaproponowano utworzenie Sekcji Bibliotek Muzycznych przy Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich. Czytamy w nim: „Myśl zrzeszenia się polskich bibliotekarzy muzycznych jest o tyle realna i pożyteczna w obecnej chwili, że zorganizowane grupy bibliotekarzy muzycznych istnieją w innych krajach, poza tym przewiduje się, że konferencja Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych w 1966 r. odbyłaby się u nas w kraju w Warszawie” [Hrabia, 2004, s. 30].

Na pismo odpowiedziało 15 bibliotek; wszystkie pozytywnie odniosły się do przedstawionej propozycji. Niedługo po tym, bo 12 czerwca 1964 r. Prezydium Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich podjęło decyzję o utworzeniu Sekcji Bibliotek Muzycznych i powołało Komitet Organizacyjny Sekcji, w skład którego weszli: Maria Prokopowicz (Biblioteka Narodowa), Kornel Michałowski (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu), Krzysztof Mazur (Biblioteka PWSM w Warszawie) i Karol Musioł (Biblioteka PWSM w Katowicach). 19 czerwca 1964 r. odbyło się w Warszawie pierwsze zebranie Komitetu Organizacyjnego. „Omówiono wstępne sprawy organizacyjne i określono kierunki przyszłej działalności, m.in.: przeprowadzenie spisu imiennego wszystkich bibliotekarzy muzycznych w Polsce, zorganizowanie ogólnopolskiego zjazdu bibliotekarzy muzycznych w celu wzajemnego poznania się i zapoczątkowania współpracy” [Hrabia, 2004, s. 33].

W kolejnym roku odbyły się dwie ważne konferencje – Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych Szkół Wyższych w Łodzi (Biblioteka Uniwersytecka, 14 V 1965) oraz I Ogólnopolski Zjazd Bibliotekarzy Muzycznych, Katowice (Biblioteka PWSM, 9–11 XII 1965), które wyznaczyły kierunki dalszej działalności. Konferencja w Łodzi kładła nacisk na współpracę międzynarodową.

Przedstawiono na niej referat (nieobecnej na Konferencji) Marii Prokopowicz pt. *Międzynarodowe Stowarzyszenie Bibliotek Muzycznych*. Omawiano też przygotowania do organizacji Konferencji Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych (IAML) w Warszawie w 1966 r. I Ogólnopolski Zjazd Bibliotekarzy Muzycznych w Bibliotece PWSM w Katowicach miał charakter konferencji naukowej oraz był ważnym zebraniem programowym członków Sekcji. Wśród wniosków końcowych Zjazdu należy wymienić te, które ukie-runkowały działalność Sekcji na kolejne lata. Były to m.in.:

1. wystąpienie do Zarządu Głównego SBP o stworzenie podkomisji katalogowania alfabetycznego nut i nagrań muzycznych przy Komisji Kata-logowania Alfabetycznego;

2. przeprowadzenie starań na terenie kompetentnych Ministerstw o zorganizowanie Polskiej Grupy Narodowej IAML;

3. wystąpienie do Zarządu Szkół Artystycznych Ministerstwa Kultury i Sztuki w sprawie uzyskania uprawnień bibliotekarzy dyplomowanych dla pracowników bibliotek PWSM;

4. podjęcie prac nad opracowaniem wydawnictw informacyjnych w zakresie bibliotekarstwa muzycznego (m.in. Informator o bibliotekach muzycznych w Polsce);

5. opracowanie form doskonalenia zawodowego bibliotekarzy muzycz-nych;

6. organizowanie co 3 lata ogólnopolskich walnych zjazdów bibliote-karzy muzycznych oraz przynajmniej raz w roku konferencji roboczych poświęconych zagadnieniom bibliotekarstwa muzycznego.

Warto podkreślić, że organizatorem I Zjazdu, oprócz Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP była Sekcja Bibliotek Naukowych Katowickiego Okręgu SBP. Gospodarzem Zjazdu był kierownik Biblioteki PWSM w Katowicach dr Karol Musioł, osoba niezwykle zasłużona dla polskiego bibliotekarstwa muzycznego [Bias, 2004]. W Zjeździe brało udział ponad 60 bibliotekarzy muzycznych, reprezentujących 41 instytucji.

Członkostwo w IAML – Polska Grupa Narodowa IAML

Najwcześniej, bo już w 1955 r., do Stowarzyszenia IAML wstąpiła Biblio-tek Uniwersytecka w Warszawie, gdy podjęła współpracę w przygotowywa-niu opisów starych druków muzycznych dla RISM. W 1964 r., w czasie gdy powstawała Sekcja Bibliotek Muzycznych SBP, polskimi członkami IAML byli już: Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie (od 1955), Biblioteka Naro-dowa, Zakład Zbiorów Muzycznych (od 1959), Biblioteka Instytutu Sztuki PAN w Warszawie (od 1963), Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu (od 1963) oraz indywidualnie Kornel Michałowski, Karol Musioł i Maria Proko-powicz. Idea powołania Polskiej Grupy Narodowej IAML, wyrażona w 1965 r. podczas I Ogólnopolskiego Zjazdu Bibliotekarzy Muzycznych w Katowi-

cach została zrealizowana dopiero w 1972 r. na Konferencji IAML w Bolonii. Po uzyskaniu zgody Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz przy poparciu Polskiego Komitetu ds. UNESCO do IAML mogła się zapisać Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie. W ten sposób spełniono warunek posiadania 10 członków-założycieli narodowej grupy IAML. Członkami nowopowstałej Polskiej Grupy Narodowej IAML były oprócz wyżej wspomnianych także: Biblioteka Instytutu Sztuki PAN, Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu i Biblioteka PWSM w Katowicach. W następnych latach do IAML zapisywały się kolejne biblioteki (por. Tabela 1).

Tabela 1. Polscy członkowie IAML (układ chronologiczny wg roku wstąpienia)

Członkowie IAML	Od roku
Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Gabinet Zbiorów Muzycznych	1955
Biblioteka Narodowa, Zakład Zbiorów Muzycznych	1959
Biblioteka Instytutu Sztuki PAN w Warszawie	1963
Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu	1963
Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, Sekcja Zbiorów Muzycznych	1966
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach	1970
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, obecnie – Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie	1972
Polskie Centrum Muzyczne, Warszawa	1981
Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Pracownia Zbiorów Muzycznych	1985
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku	1994
Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego	2000
Biblioteka – Fonoteka – Fototeka Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina	2007
Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego	2007
Katedra Muzykologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu	2009
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej w Krakowie	2010
Biblioteka Kulturoznawstwa i Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego	2011
Mediateka Akademii Sztuki w Szczecinie	2013
Członkowie indywidualni: Kornel Michałowski, Karol Musioł, Włodzimierz Pięła, Maria Prokopowicz, ks. Dariusz Smolarek	

IAML jest organizacją o zasięgu światowym. Podobnie jak w Polsce skupia członków instytucjonalnych i indywidualnych. Do stowarzyszenia należy ok. 1800 członków z nieco ponad 50 krajów. Najwięcej członków pochodzi z USA, Niemiec i Hiszpanii (por. Tabela 2a i 2b).

Tabela 2a. Ilość członków IAML w latach 2004–2012

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Razem członków instytucjonalnych i indywidualnych	1862	1861	1841	1813	1817	1779	1769	1757	1805
Ilość krajów członkowskich	54	52	53	51	52	50	51	52	51

Tabela 2b. Członkowie IAML w wybranych krajach w latach 2004–2012

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Australia	58	62	51	58	58	70	74	65	58
Austria	20	21	22	22	22	23	23	25	26
Belgia	19	19	21	22	23	21	20	14	21
Czechy	10	10	10	11	11	11	11	11	11
Dania	71	71	74	69	60	61	52	52	50
Estonia	18	18	18	17	17	15	15	15	12
Finlandia	68	68	65	62	62	62	63	64	64
Francja	103	98	95	98	98	70	75	100	102
Hiszpania	180	179	184	180	153	153	158	158	151
Holandia	79	80	80	81	74	72	72	74	75
Japonia	89	86	82	81	78	78	76	76	76
Kanada	62	64	66	67	60	52	54	55	73
Niemcy	223	217	213	216	213	223	220	227	225
Norwegia	78	78	78	81	80	80	82	76	87
Nowa Zelandia	21	20	22	21	18	18	19	17	16

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	10	10	9	10	11	12	14	15	15
Rosja	4	3	4	5	6	6	6	7	10
Słowacja	11	9	9	8	8	7	8	10	12
Szwajcaria	56	48	48	46	46	48	48	49	49
Szwecja	109	110	113	114	126	122	107	121	117
USA	243	248	247	233	273	261	270	229	278
Węgry	7	10	10	10	12	14	13	13	12
Wielka Brytania	108	95	87	90	96	98	94	90	84
Włochy	154	177	171	145	143	135	134	131	128

Działalność polskich bibliotekarzy w strukturach IAML

Członkowie Polskiej Grupy Narodowej prowadzili i nadal prowadzą bardzo aktywną działalność w IAML. Uczestniczą w pracach tzw. projektów „R” oraz działają w ramach Sekcji i Komisji branżowych IAML.

RISM – Répertoire international des sources musicales²

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie gromadziła i przekazywała do redakcji RISM opisy starych druków muzycznych do 1978 r. Ważnym wydarzeniem było powołanie w 1983 r. Ośrodka koordynującego prace nad RISM w Bibliotece Narodowej, obecnie Polskiego Centrum RISM [Wojnowska, 2004]. Dzisiaj działania te są bardziej zinstytucjonalizowane i odbywają się niejako poza Sekcją w ramach działalności wspomnianego Polskiego Centrum RISM oraz poszczególnych ośrodków RISM w Gdańsku (Akademia Muzyczna), Warszawie (Biblioteka Uniwersytecka), Wrocławiu (Biblioteka Uniwersytecka), Opolu (Zakład Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego) i Lublinie (Katedra Polifonii Religijnej Instytutu Muzykologii KUL JPil). Polskie Centrum RISM współpracuje z Centralą RISM we Frankfurcie, prowadzi prace katalogowe i badawcze w różnych ośrodkach w Polsce nad dawnymi źródłami, w tym nad kolekcjami i liturgikami muzycznymi, organizuje praktyki i szkolenia dla studentów oraz współpracuje z ośrodkami na Litwie, Łotwie, Ukrainie i w Rosji. Działalność w projekcie RISM należy zaliczyć do najważniejszych osiągnięć polskich bibliotekarzy muzycznych.

² Répertoire international des sources musicales, <http://opac.rism.info/>.

RILM – Répertoire international de littérature musicale (RILM Abstracts of Music Literature)³

RILM to obszerna bibliografia piśmiennictwa muzycznego o zasięgu globalnym służąca środowisku badaczy muzyki. Jest powszechnie uznawana za najważniejszą bibliografię muzyczną na świecie. Bibliografia RILM została utworzona w 1966 r. pod auspicjami Międzynarodowego Towarzystwa Muzykologicznego (IMS) oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych (IAML). Jest to na bieżąco uaktualniana bibliografia piśmiennictwa o muzyce. Zawiera adnotowane noty bibliograficzne książek, artykułów z czasopism, materiałów konferencyjnych, prac zbiorowych, dysertacji i innych publikacji. Bibliografia obejmuje okres od 1967 r. do chwili obecnej i zawiera obecnie ponad 750 tys. rekordów w 214 językach ze 151 krajów. Współpraca z RILM opiera się na działalności narodowych komitetów z około 60 krajów, które są odpowiedzialne za opracowanie najważniejszych publikacji o muzyce wydanych w danym kraju lub regionie. Komitety składają się z muzykologów i bibliotekarzy.

Polska włączyła się do projektu RILM w 1968 r. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych nastąpiła przerwa w pracach Komitetu. W 2007 r. podjęto na nowo współpracę z Centralą RILM w Nowym Jorku i reaktywowano działalność Polskiego Komitetu RILM. Działalność ta ma bardzo duże znaczenie dla promowania polskiego piśmiennictwa w świecie oraz aktywnego korzystania z tych zasobów, które już zgromadzono⁴ [Hrabia, 2011].

RIPM – Répertoire international de la presse musicale 1800–1950 (Retrospective Index to Music Periodicals)⁵

Projekt RIPM rozpoczęto w 1980 r. Jego celem jest stworzenie Pełnej bibliografii czasopism muzycznych XIX i pierwszej połowy XX w. [Pięła, 2004]. Rezultatem współpracy polskich bibliotekarzy z RIPM jest opracowanie pięciu polskich czasopism muzycznych. Są to: „Tygodnik Muzyczny” (Warszawa, 1820–1821), „Pamiętnik Muzyczny Warszawski” (Warszawa, 1835–1836), „Ruch Muzyczny” (Warszawa, 1857–1862), „Gazeta Muzyczna i Teatralna” (Warszawa, 1865–1866) i „Echo Muzyczne” (Warszawa, 1879–1882) [Zakrzewska-Nikiporczyk, 2000; 2002].

Sekcje, Komisje i Zarząd IAML

Systematyczny udział w Konferencjach IAML pozwolił polskim bibliotekarzom wejść w struktury stowarzyszenia. Karol Musioł działał w Podkomisji Bibliotek Konserwatoriów i Wyższych Szkół Muzycznych. W roku

³ RILM Abstracts of Music Literature, <http://www.rilm.org/>.

⁴ Szczegółowe informacje o działalności Polskiego Komitetu RILM można znaleźć na oficjalnej stronie RILM, <http://www.rilm.org/globalNetwork/Poland.html> oraz na stronie Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP – Polskiej Grupy Narodowej IAML, <http://www.iaml.pl/RILM/index.html>

⁵ Retrospective Index to Music Periodicals, <http://www.ripm.org/>.

1970 był inicjatorem i pierwszym przewodniczącym Sekcji Bibliotek Akademii, Konserwatoriów i Wyższych Szkół Muzycznych (1970–1979). Barbara Zakrzewska-Nikiporczyk była Sekretarzem Komisji Bibliograficznej RILM w latach 1996–1999. Stanisław Hrabia pełnił funkcję przedstawiciela krajów Europy Wschodniej w Komitecie Prawa Autorskiego (od 2003), był też wiceprzewodniczącym (2002–2007) i przewodniczącym (2008–2011) Sekcji Bibliotek Naukowych, a od 2010 r. jest jednym z czterech wiceprzewodniczących IAML i zarazem przewodniczącym Komitetu Programowego IAML.

Konferencje IAML

W całej historii IAML dwukrotnie konferencje Stowarzyszenia odbywały się w Polsce. Inicjatywa zorganizowania międzynarodowej konferencji bibliotekarzy muzycznych w Polsce została zgłoszona po raz pierwszy do Rady IAML w 1963 r. na konferencji w Mediolanie przez Bibliotekę Uniwersytetu Warszawskiego, czyli jeszcze zanim formalnie powstała Sekcja Bibliotek Muzycznych SBP. Zorganizowanie międzynarodowej konferencji wymagało wówczas zgody Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego oraz pozytywnych opinii MZS, Polskiego Komitetu do Spraw UNESCO oraz Wydziału Nauki KC PZPR. Organizatorami konferencji ze strony polskiej była Biblio-

Fot. 1. Przedstawiciele Polskiej Grupy Narodowej IAML podczas Konferencji w Dublinie.
Fot. Archiwum Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP

Tabela 3. Udział polskich bibliotekarzy w Konferencjach IAML od roku 1996

Konferencje IAML	Ilość polskich uczestników
1996 – Włochy, Perugia, 1–6 IX	4
1997 – Szwajcaria, Genewa, 31 VIII–5 IX	5
1998 – Hiszpania, San Sebastian, 21–26 VI	1
1999 – Nowa Zelandia, Wellington, 18–23 VII	0
2000 – Wielka Brytania, Edinburgh, 6–11 VIII	2
2001 – Francja, Périgueux, 8–13 VII	2
2002 – USA, Berkeley, 4–9 VIII	0
2003 – Estonia, Tallinn, 6–11 VII	4
2004 – Norwegia, Oslo, 8–13 VIII (z IASA)	5
2005 – Polska, Warszawa, 10–15 VII	40
2006 – Szwecja, Göteborg, 18–23 VI (z IAMIC i IMS)	3
2007 – Australia, Sydney, 1–6 VII	2
2008 – Włochy, Neapol, 20–25 VII	8
2009 – Holandia, Amsterdam, 5–10 VII (z IMS)	9
2010 – Rosja, Moskwa, 27 VI–2 VII	5
2011 – Irlandia, Dublin, 24–29 VII	6
2012 – Kanada, Montreal, 22–27 VII	3
2013 – Austria, Wiedeń, 28 VII– VIII	12

teka Uniwersytetu Warszawskiego oraz Instytut Muzykologii UW. Kierownictwo naukowe części programowej przygotowanej przez stronę polską sprawowała prof. Zofia Lissa, dyrektor Instytutu Muzykologii UW. Konferencja odbyła się w dniach 4–8 września 1966 r. Wzięło w niej udział 125 przedstawicieli z 18 krajów. Druga Konferencja IAML w Polsce odbyła się w Bibliotece Narodowej w Warszawie w dniach 10–15 lipca 2005 r. Tę Konferencję zorganizowała Sekcja Bibliotek Muzycznych – Polska Grupa Narodowa IAML przy wsparciu organizacyjnym Biblioteki Narodowej i Zarządu Głównego SBP. Konferencja zgromadziła ponad 350 uczestników.

Polscy bibliotekarze od lat pięćdziesiątych XX w. aktywnie uczestniczą w corocznych konferencjach IAML poprzez wygłaszanie referatów, komuni-

katów i sprawozdań z działalności, prezentacje plakatów w sesjach posterowych, przewodniczenie sesjom ogólnym i tematycznym, oraz uczestnictwo w dyskusjach i warsztatach. W ostatnich latach zainteresowanie udziałem w konferencjach międzynarodowych stale wzrasta (por. Tabela 3).

Fot. 2. Przedstawiciele Polskiej Grupy Narodowej IAML podczas Konferencji w Wiedniu przy popiersiu Johanna Brahmsa. Fot. Archiwum Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP

Współpraca w zakresie norm katalogowania

Kursy, warsztaty, spotkania robocze

Jednym z najważniejszych aspektów działalności Sekcji jest współpraca w zakresie wdrażania norm katalogowania. Zagadnienia te pojawiały się w programach konferencji ogólnopolskich oraz kursów katalogowania i narad roboczych bibliotekarzy katalogujących muzykalia. Bibliotekarze muzyczni byli konsultantami, tłumaczami lub autorami norm i instrukcji katalogowania zbiorów muzycznych [Norma, 1983; Norma, 1985; Göllner, 1979; Byczkowska-Sztaba, 1984] oraz formatów katalogowania komputerowego [Burchard, 1997; Drożdż i Stachyra, 2002; Stachyra 2009]. W ostatnich latach ustalenia te są konsultowane z całym środowiskiem bibliotekarzy muzycznych podczas Roboczych Spotkań Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia organizowanych we współpracy z Centrum NUKAT i Sekcją Fonotek SBP. W latach 2007–2012 zorganizowano sześć takich spotkań. Za każdym razem uczestniczyło w nich około 50 bibliotekarzy z całej Polski (por. Tabela 4).

Tabela 4. Kursy katalogowania, narady i spotkania robocze

Nazwa kursu, spotkania	Miasto	Data
Spotkanie bibliotekarzy muzycznych dotyczące współpracy z RILM	Warszawa	21 IV 1967
Kurs dla Bibliotekarzy Muzycznych Bibliotek Publicznych	Jarocin	19–24 X 1979
Seminarium poświęcone organizacji prac nad RISM w Polsce	Warszawa	23 XI 1982
Kurs dla Bibliotekarzy Muzycznych Bibliotek Publicznych	Jarocin	5–17 V 1987
Kurs katalogowania dla bibliotekarzy muzycznych	Łódź	11–15 VII 1988
Szkolenie dla bibliotekarzy muzycznych w zakresie katalogowania nut	Warszawa	8 VI 1989
Szkolenie dla bibliotekarzy muzycznych w zakresie katalogowania nagrań	Warszawa	20 VI 1989
Narada Bibliotekarzy z Muzycznych Bibliotek Naukowych	Warszawa	18 XI 1991
Narada Bibliotekarzy z Bibliotek Akademii Muzycznych	Warszawa	26 II 1992
Narada robocza bibliotek muzycznych instytucji naukowych oraz bibliotek Akademii Muzycznych	Warszawa	11 V 1995
Narada bibliotekarzy z Bibliotek Akademii Muzycznych	Wrocław	7 V 1996
Spotkanie bibliotekarzy katalogujących druki muzyczne w NUKAT	Warszawa	26 II 2007
II Spotkanie bibliotekarzy katalogujących druki muzyczne w NUKAT	Warszawa	5-6 V 2008
III Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia	Warszawa	25 V 2009
IV Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia	Warszawa	24-25 V 2010
V Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia	Warszawa	30-31 V 2011
VI Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia	Warszawa	30 V 2012

Tabela 5a. Ogólnopolskie Konferencje Bibliotekarzy Muzycznych

Nazwa konferencji	Miejsce	Data
I Ogólnopolski Zjazd Bibliotekarzy Muzycznych	Katowice, Biblioteka PWSM	9–11 XII 1965
II Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych	Toruń, Biblioteka Uniwersytecka	23–24 VI 1967
III Krajowa Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych	Poznań, Biblioteka Uniwersytecka	9–10 XII 1971
IV Krajowa Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych	Szczecin, WiMBP	15–16 VI 1973
V Krajowa Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych	Gdańsk, Biblioteka PWSM	21–22 IX 1979
VI Krajowa Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych „RISM w Polsce”	Wrocław, Biblioteka Uniwersytecka	9–10 VI 1983
VII Krajowa Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych	Lublin, Biblioteka UMCS	29 VI–1 VII 1987
VIII Krajowa Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych	Poznań, Biblioteka Uniwersytecka	17–19 VI 1991
IX Krajowa Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych	Warszawa, Biblioteka Narodowa	23–25 IX 1996
X Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych	Katowice, Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego	24–26 IX 2001
XI Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych	Ciążeń k/Poznań	10–12 X 2006
XII Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych i III Ogólnopolska Konferencja Fonotek	Gdańsk, Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki	4–6 XI 2009
XIII Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych i V Ogólnopolska Konferencja Fonotek	Bydgoszcz, Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego	21–23 X 2013

Organizacja konferencji i spotkań roboczych

Sekcja Bibliotek Muzycznych regularnie organizuje liczne konferencje w różnych miastach Polski. Część z nich ma status konferencji ogólnopolskich, podczas których dokonuje się podsumowania działalności Sekcji

Tabela 5b. Sympozja, konferencje branżowe i nadzwyczajne

Nazwa konferencji	Miejsce	Data
Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych Szkół Wyższych	Łódź, Biblioteka Uniwersytecka	14 V 1965
II Ogólnopolskie Sympozjum Bibliotek Muzycznych	Kraków, Biblioteka Jagiellońska	21–23 X 1974
II Międzynarodowe Sympozjum Bibliotekarzy i Dokumentalistów Muzycznych Krajów Socjalistycznych	Katowice (Biblioteka PWSM), Kraków (Biblioteka Jagiellońska)	27–30 IX 1976
Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych, „Rola biblioteki w wychowaniu estetycznym społeczeństwa za pomocą muzyki”	Szczecin, WiMBP	7–8 X 1977
Polsko-niemieckie Seminarium Naukowych Bibliotek Muzycznych „Współczesna biblioteka muzyczna – jej zbiory i problemy”	Poznań, Biblioteka Uniwersytecka	30–31 V 1997
Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych z Bibliotek Publicznych	Warszawa, BPm.st. Warszawy, Biblioteka Narodowa, Biblioteka Uniwersytecka	7–9 X 2002
Konferencja „Dzisiejszy kształt polskiej muzyki religijnej”	Gniezno, Muzeum Archidiecezjalne	21–22 XI 2003
Nadzwyczajna Ogólnopolska Konferencję Bibliotekarzy Muzycznych z okazji 40-lecia Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP – Polskiej Grupy Narodowej IAML	Warszawa, BN	20–22 X 2004
Konferencja „Muzyka w Kulturze Europejskiej”: „Zbiory europejskiej kultury muzycznej w bibliotekach i archiwach w Polsce”	Łańcut	17–19 IX 2007
Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych	Katowice, AM	25–26 X 2011
Konferencja „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach polskich”	Gniezno, Muzeum Archidiecezjalne	26–28 IX 2012

oraz wybiera nowy Zarząd. Oprócz konferencji ogólnopolskich odbywają się konferencje branżowe poświęcone wybranej tematyce lub skierowane do określonego typu bibliotek muzycznych (por. Tabela 5a-b). W wielu konferencjach biorą też udział muzykolodzy zajmujący się źródłami muzycznymi, organiści, animatorzy życia muzycznego oraz studenci.

Działania programowe a idea współpracy

Postanowienia I Zjazdu w pierwszym rządzie dotyczyły spraw bieżących, zakładały jednak dalekosiężną współpracę. Od tego czasu w bibliotekarstwie muzycznym zmieniło się bardzo wiele. Teraz, od kiedy zaawansowane technologie biblioteczne, coraz częściej wykorzystywane przez bibliotekarzy muzycznych, pozwalają na działalność na nowych obszarach i realizację projektów, o jakich w początkach działalności Sekcji nie można było marzyć, współpraca nabiera jeszcze większego znaczenia. Integracja środowiska bibliotekarzy muzycznych jest najważniejszym zadaniem Sekcji. Realizowane jest ono obecnie poprzez: 1) organizowanie konferencji i spotkań roboczych; 2) wspieranie środowiska bibliotekarzy muzycznych w sprawach dotyczących katalogowania muzykaliów, szczególnie we współpracy z Narodowym Katalogiem Centralnym NUKAT; 3) stworzenie płaszczyzny wymiany informacji i doświadczeń w zakresie digitalizacji zbiorów muzycznych; 4) kontynuowanie współpracy międzynarodowej i upowszechnianie jej znaczenia dla rozwoju bibliotekarstwa muzycznego w Polsce; 5) stworzenie członkom Sekcji możliwości publikacji materiałów pokonferencyjnych i artykułów naukowych⁶; 6) działalność informacyjną i promocyjną z wykorzystaniem strony internetowej, profilu na portalu Facebook i listy dyskusyjnej⁷.

Gdy w 1964 r. powstawała Sekcja Bibliotek Muzycznych, współpraca międzynarodowa trwała już od kilku lat. Kontakty międzynarodowe polskich bibliotekarzy-założycieli Sekcji wyznaczyły główny kierunek jej działalności. Po 50 latach wyraźnie widać, że współpraca międzynarodowa była zawsze impulsem do podejmowania ogólnopolskich inicjatyw. Dzisiaj Zarząd Sekcji nadal działa z przekonaniem, że warto łączyć współpracę lokalną z działalnością międzynarodową, że warto być członkiem IAML. Międzynarodowa współpraca podnosi prestiż bibliotek muzycznych. Ranga IAML w świecie zwiększa znaczenie indywidualnego członkostwa w środowisku zawodowym bibliotekarzy, pozwala aktywnie brać udział w projektach inicjowanych przez IAML. Członkostwo umożliwia nowe kontakty, wzbogaca doświadczenie i inspiruje do nowych pomysłów.

⁶ Sekcja Bibliotek Muzycznych wydaje branżowy periodyk pod tytułem „Biblioteka Muzyczna. Music Library”. Ukazało się dotychczas 7 woluminów: 1979 (wyd. 1982), 1980–1982 (wyd. 1984), 1983–1984 (wyd. 1986), 1985–1986 (wyd. 1992), 1996–1999 (wyd. 2004), 2000–2006 (wyd. 2008), 2007–2009 (wyd. 2010). Zawarte są w nich referaty z konferencji oraz bibliografia bibliotekarstwa muzycznego opracowana początkowo przez Krystynę Bielską, a obecnie przez Andrzeja Spóza.

⁷ Sekcja Bibliotek Muzycznych SBP – Polska Grupa Narodowa IAML, strona: <http://www.iaml.pl/>; profil na Facebook: <http://www.facebook.com/IAMLPL>.

Bibliografia

- Bias I. (2004), *Karol Musioł*. W: Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML 1964–2004: materiały z Nadzwyczajnej Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotekarzy Muzycznych, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 20–22 października 2004. Red. Piotr Maculewicz, Andrzej Spóz. Warszawa, s. 149–156.
- Burchard M. (oprac.) 1997, *Format USMARC rekordu bibliograficznego dla druku muzycznego*. Warszawa.
- Byczkowska-Sztaba, J. (1984), *Instrukcja wypełniania karty katalogowej Polskiego Katalogu Rękopisów Muzycznych*. Warszawa.
- Drożdż A., Stachyra M. (2002), *Format MARC21 rekordu bibliograficznego dla dokumentu dźwiękowego*. Warszawa.
- Einzeldrucke vor 1800* (1971–), Bd. 1–, red. K. Schlager, Kassel. (Seria: Répertoire International des Sources Musicales. A).
- Göllner M. L. (1979), *Przepisy katalogowania rękopisów muzycznych*. Tłum. z ang. A. Kolbuszewska. Wrocław.
- Hrabia S. (2004), *Z dziejów Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polskiej Grupy Narodowej IAML. Kronika*. W: Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich - Polska Grupa Narodowa IAML 1964–2004: materiały z Nadzwyczajnej Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotekarzy Muzycznych, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 20–22 października 2004. Red. P. Maculewicz, A. Spóz. Warszawa, s. 29–89.
- Hrabia S. (2011), *Polskie piśmiennictwo muzyczne w bazie RILM Abstracts of Music Literature*. W: Muzyka jest zawsze współczesna. Studia dedykowane Profesor Alicji Jarzębskiej. Red. M. Woźna-Stankiewicz, A. Sitarz. Kraków 2011, s. 779–802.
- [Norma, 1983] PN-83/N-01152.06 *Opis bibliograficzny. Druki muzyczne*.
- [Norma, 1985] PN-85/N-01152.07 *Opis bibliograficzny. Dokumenty dźwiękowe*.
- Pigla W. (2004), *RIPM w Polsce*. W: Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich - Polska Grupa Narodowa IAML 1964–2004: materiały z Nadzwyczajnej Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotekarzy Muzycznych, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 20–22 października 2004. Red. P. Maculewicz, A. Spóz. Warszawa, s. 231–234.
- Prokopowicz M. (1980–1982), *Komisja RISM. RISM w różnych krajach*. „Biblioteka Muzyczna”, (wyd. 1984), s. 40–43.
- Stachyra M. (2009), *Tytuł ujednolicony autorskiego utworu muzycznego. Zasady tworzenia hasła* [online]. Red. i uzup. M. Burchard, S. Hrabia [dostęp: 2014-06-21]. Dostępny w World Wide Web: http://centrum.nukat.edu.pl/images/stories/file/instrukcje_procedury/MARC_21/titul_ujednolicony_ver._26_01_kor_062012.pdf.
- Wojnowska, E. (2004), *RISM w Polsce*. W: Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich - Polska Grupa Narodowa IAML 1964–2004: materiały z Nadzwyczajnej Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotekarzy Muzycznych, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 20–22 października 2004. Red. P. Maculewicz, A. Spóz. Warszawa, s. 213–230.
- Zakrzewska-Nikiporczyk B. (oprac.) (2000), *Tygodnik Muzyczny, 1820–1821. Pa-*

miętnik Muzyczny Warszawski, 1835–1836. Gazeta Muzyczna i Teatralna, 1865–1866, Baltimore. Zakrzewska-Nikiporczyk B. (oprac.) (2002), *Echo muzyczne, 1879–1882, t. 1–2, Baltimore.*

Stanisław Hrabia

***Music Libraries Section of the Polish Librarians Association - Polish National Group
IAML on the eve of the 50th anniversary Jubilee***

Summary

Among all the libraries, the ones specialized in music occupy a special place distinguished by the specificity of the collections and its most important feature which is the musical notation. Over the centuries, the music librarian profession has been developing as it combines in a unique way the library and music knowledge.

The cooperation between Polish music librarians is deeply rooted in the observation of European music libraries after World War II. The international contacts that Polish librarians have achieved, constituted the main goal of the Music Libraries Section of the Polish Librarians Association, established in 1964 as an initiative of the Music Department of the National Library in Warsaw. Its aims can be defined as the integration of librarians' circles and international cooperation.

For 50 years, these aims were accomplished, *inter alia*, by organizing conferences and work meetings, supporting the development of professional and academic music librarians, the publication of conference materials and articles in the "Music Library" journal, participation in the international bibliographic projects RISM (Répertoire international des sources musicales), RILM (Répertoire international de littérature musicale) and RIPM (Répertoire international de la presse musicale 1800-1950), as well as an active participation in IAML conferences and work in IAML Commission and Section.

Members of the Section are convinced that it is worth combining local cooperation with international activities. The prestige of music libraries increases thanks to the international cooperation, allowing new contacts, developing new experiences and inspiring new ideas.

Keywords: bibliographical projects RISM RILM RIPM, International Association of the Music Libraries, international cooperation, librarians' associations, music libraries, Section of Music Libraries of the Polish Librarians Association

**DZIESIECIOLECIE DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNO-SZKOLENIOWEJ
SEKCJI BIBLIOTEK SZKÓŁ WYŻSZYCH
STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH
PRZY ZARZĄDZIE OKRĘGU W KATOWICACH**

Powołana w roku 2004 Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach¹ (dalej SBSW) jest inicjatywą społeczną, która połączyła we wspólnym działaniu bibliotekarzy akademickich województwa śląskiego. Idea Sekcji wyrosła z przekonania o konieczności współpracy środowiska bibliotek uczelnianych regionu. Różnorodność instytucjonalna bibliotek uczelni publicznych i niepublicznych w zakresie tworzenia i współtworzenia kolekcji oraz baz danych, ich opracowania, udostępniania zasobów i organizacji dostępu, oferty informacyjnej i edukacyjnej, a także bibliotecznej praktyki marketingowej i kultury organizacyjnej oraz to samo grono użytkowników o wysokich wymaganiach informacyjnych zostały uznane za atut planowanej wymiany wiedzy i doświadczeń. Zamierzona integracja i aktywizacja środowiska bibliotek uczelnianych przewidywała łączenie takich wartości jak nowoczesność, innowacyjność i kreatywność z doświadczeniem i najlepszą tradycją oraz godzenie praktyki z teorią. Do realizacji tego przedsięwzięcia i szerszego scalenia ludzi książki przyłączyli się także nauczyciele akademicy bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Cele statutowe oraz formuła działania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (dalej SBP) zachęciły do budowania projektu w strukturach tej właśnie organizacji [Urban, 2005b i 2005c, s. 407].

Osnowę SBSW stworzyły liderki bibliotek uczelnianych – Bronisława Burek, Marzanna Chmielarska, Elżbieta Okularczyk, Bogumiła Urban – które działanie Sekcji oparły na dobrowolnej współpracy wolontariuszy.

¹ Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych w świetle uregulowań statutowych jest kołem międzybibliotecznym. Zob. [Statut, 2013, s. 10].

Opracowany przez nie *Regulamin Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach* informuje o przyznaniu priorytetu „działalności zmierzającej do rozwoju zawodowego i osobistego bibliotekarzy zrzeszonych w sekcji i współpracujących z nią, a także wymiany doświadczeń między bibliotekami”. Istotnym dążeniem Sekcji jest również „integracja i lepsza praca całego zrzeszonego środowiska oraz budowa nowego wizerunku bibliotekarzy jako grupy zawodowej”. Wśród sposobów realizacji celów statutowych *Regulamin* wymienia m.in. organizowanie różnych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kompetencji interpersonalnych i wiedzy ogólnej członków, inicjowanie współpracy między bibliotekami szkół wyższych oraz innymi typami bibliotek regionu śląskiego, organizowanie sesji naukowych, konferencji i badań naukowych na tematy ważne dla środowiska, przygotowywanie publikacji (informatorów, zeszytów naukowych, monografii etc.) w wersji tradycyjnej i elektronicznej [Regulamin, 2004, §§1 i 3].

Jedną z form współpracy, a jednocześnie najdogodniejszą formułą spotkań edukacyjno-szkoleniowych Sekcji, stało się forum. Fora poświęcone omawianiu problemów modernizacji bibliotek uczelnianych i poprawie funkcjonowania profesji bibliotekarskiej przyjęły postać konferencji, seminariów i warsztatów specjalistycznych; ich dopełnieniem są wyjazdy studyjne do bibliotek zagranicznych. Doradztwem w doborze tematyki konferencji i seminariów zajmuje się Rada Programowa SBSW. Programy spotkań oraz ich tematy dostosowane są do aktualnych i perspektywicznych potrzeb bibliotek, a także zainteresowań zawodowych bibliotekarzy. Pomocą w określeniu, jakie zagadnienia powinny być podczas forów SBSW podejmowane, służy metoda sondażu diagnostycznego, wykorzystująca przede wszystkim techniki ankiety i wywiadu zbiorowego.

Sekcja zorganizowała 31 forów², w których nieodpłatnie wzięło udział ponad 2200 bibliotekarzy szkół wyższych, szkolnych i pedagogicznych, publicznych, a także pracowników naukowych. Były to w kolejności chronologicznej:

- 2004 Warsztaty z zakresu komunikacji interpersonalnej oraz autoprezentacji;
- 2005 Seminarium nt. digitalizacji, globalizacji i komercjalizacji informacji;
Seminarium „Globalizacja informacji we współczesnym świecie”;
Seminarium nt. bibliotek hybrydowych;

² W rzeczywistości – od roku 2005 do końca maja 2014 r. – zorganizowano 30 spotkań naukowych. Organizator XX forum omyłkowo nadał mu numer XXI i tę numerację kontynuowano.

-
- 2006 Seminarium „Jak informacja kształtuje naszą rzeczywistość?”;
Konferencja „Public relations jako narzędzie kreowania wizerunku bibliotek” oraz warsztaty „Nowoczesna komunikacja w bibliotece, czyli jak zmieniać stereotypy”;
Seminarium „Książka – informacja- bibliotekarz we współczesnym społeczeństwie uczącym się”;
Konferencja „Książka w epoce nowych mediów – funkcjonowanie tekstów w cyberprzestrzeni”;
- 2007 Konferencja „Problematyka księgozbiorów klasztornych i kościelnych”;
Konferencja „Psychologia w bibliotece”;
Konferencja „Między IQ a empatią... – dobry bibliotekarz to jaki?”;
- 2008 Seminarium nt. zbiorów Biblioteki Jasnogórskiej;
Konferencja „Informacja w świecie cyfrowym”;
Konferencja „Psychologia w bibliotece. Część II”;
Seminarium i warsztaty „Zaistnieć w mediach – szansa dla bibliotek”;
- 2009 Konferencja „Finanse bibliotek naukowych a ochrona dóbr kultury”;
Seminarium „Kodeks Etyki Bibliotekarza i Pracownika Informacji”;
Konferencja „Biblioteka dla Przyszłości”;
Seminarium i warsztaty „Jak to powiedzieć? Dialog w bibliotece”;
- 2010 Seminarium „Prawo autorskie w bibliotekach”;
Konferencja „Biblioteka dla Przyszłości II”;
Seminarium i warsztaty „Internetowe narzędzia budowania wizerunku nowoczesnej biblioteki”;
Seminarium „Fundusze unijne dla bibliotek”;
- 2011 Konferencja „Gdzie jesteś czytelniku? Rola biblioteki w strategii i działalności uczelni”;
Seminarium i warsztaty „Bibliotekarz obywatelem świata”;
- 2013 Konferencja „Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich”;
Konferencja „Rola biblioteki w zakresie parametryzacji uczelni”;
- 2014 Konferencja „Bezpieczeństwo w bibliotece I”;
Seminarium „Kształcenie ustawiczne bibliotekarzy, czyli jak poszerzać perspektywy indywidualnego rozwoju”;
Konferencja „Bibliotekarze w służbie człowieka i książki”.

Nie sposób w ramach jednego artykułu wyczerpująco omówić tematykę wszystkich forów. Źródłem szczegółowych informacji są sprawozdania ukazujące się na łamach czasopism bibliotekarskich oraz publikacje pokonferencyjne. Zostały one ujęte w bibliografii załącznikowej. Niektóre tematy fora podejmowały kilkakrotnie. Zagadnieniami, wokół których się koncentrowały, są przede wszystkim zawód bibliotekarza (jego osobowość, predyspozycje psychiczne, postawy wobec wymagań zawodowych, status

specjalisty merytorycznego) oraz różne aspekty komunikacji społecznej realizowanej zarówno w bibliotece akademickiej, jak i dzięki jej działalności. Wielokrotnie zwracano uwagę na proces adaptacji marketingu w bibliotekach oraz na potrzeby i sposoby zagospodarowania nowej przestrzeni informacyjnej. Z pozytywnym przyjęciem spotkały się fora omawiające zagadnienia prawne i finansowe, z którymi mierzą się biblioteki, problematykę oceny parametrycznej jednostek naukowych przeprowadzana przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych, a także kwestie bezpieczeństwa postrzegane z perspektywy bibliotecznej. Przedmiotem zainteresowania była również książka – zabytkowe księgozbiory i ich ochrona oraz współczesne teksty na nośnikach elektronicznych.

Najczęściej podejmowanym tematem spotkań były różne aspekty profesji bibliotekarza. Zadaniem forów SBSW było nauczyć, jak przełamywać nie zawsze pochlebne wyobrażenia o zawodzie i poprzez codzienną praktykę walczyć z zakorzenionymi stereotypami³.

Wystąpienia prelegentów przekonywały, że wyznacznikiem zawodu bibliotekarza nie może być sama praca w bibliotece, ale kwalifikacje osób tam zatrudnionych – specjalistów biblioteczno-informacyjnych i dziedzinowych doskonale znających warsztat biblioteczny i technologię informacyjną, pośredników w kontaktach z użytkownikami. Wielokrotnie zwracano uwagę, że transformacja biblioteki szkoły wyższej – z ośrodka informacji w ośrodek wiedzy – narzuca konieczność rozszerzenia i hybrydyzacji umiejętności zawodowych personelu bibliotecznego. W dyskusjach dowodzono, że najważniejszym zasobem każdej biblioteki akademickiej są jej pracownicy – od wykształcenia, wiedzy, umiejętności, walorów intelektualnych i kreatywności bibliotekarzy zależy bowiem jakość procesów bibliotecznych oraz zaspokojenie informacyjnych, naukowych i dydaktycznych potrzeb użytkowników. Zwracano uwagę na uniwersalność i innowacyjność profesji. Fora – przede wszystkim konferencja „Kształcenie ustawiczne bibliotekarzy, czyli jak poszerzać perspektywy indywidualnego rozwoju” – bezpośrednio i pośrednio uczyły identyfikacji potrzeb edukacyjnych i samokształceniowych bibliotekarzy, wskazywały drogi i możliwości zdobywania wiedzy w ramach samokształcenia oraz wykorzystywania technologii informacyjnych [Ćmiel, 2014; Kycler, 2014c; Łacka 2015]. Forum „Bibliotekarz obywatelem świata” [Lubojańska i Olszowy, 2012; Marcol, 2011] podkreślało konieczność dobrej znajomości języków obcych podczas pracy z użytkownikami-cudzoziemcami, znajomość terminologii fachowej niezbędnej do przeszukiwania zagranicznych baz danych, przy opracowaniu zbiorów obcojęzycznych oraz w międzynarodowej współpracy bibliotek.

³ Biblioteka Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej przeprowadziła w roku 2005 badania ankietowe na temat wizerunku bibliotekarza w oczach samych bibliotekarzy i czytelników. Wyniki badania potwierdziły potrzebę zmiany stereotypu.

Podczas spotkań naukowych, przede wszystkim w cyklu „Psychologia w bibliotece” [Adamus, 2008; Baran, 2007; Chwałek, 2007; Chwałek, 2008; Lech, 2008; Łyżnik i Cieślik, 2007], „Między IQ a empatią... – dobry bibliotekarz to jaki?” [Zioło, 2008; Ziółkowski, 2007] oraz „Jak to powiedzieć? Dialog w bibliotece” [Jableka, 2009; Nycz, 2009] analizowano – obok cech merytorycznych – umiejętności psychospołeczne, którymi powinien wykazywać się pracownik współczesnej biblioteki. Wskazywano, że zdolności i umiejętności komunikacyjne są wyznacznikiem skuteczności pracy bibliotekarzy, powodzenia w osiąganiu statusu zawodowego oraz budowania silnej pozycji biblioteki w otoczeniu uczelni. Bibliotekarzy zapoznawano z psychologicznymi uwarunkowaniami funkcjonowania w środowisku pracy, stylami obsługi czytelników, technikami wywierania wpływu w relacjach interpersonalnych oraz budowaniem skutecznych komunikatów (w tym niewerbalnych). Model bibliotekarza-mediatora, pośrednika w kontaktach z otoczeniem zewnętrznym biblioteki uzupełniały propozycje i wnioski płynące z wystąpień poświęconych miękkim sposobom zarządzania zespołami pracowniczymi bibliotek. Przykładano wagę do kształtowania postaw etycznych. W oparciu o Kodeks Etyki Bibliotekarza i Pracownika Informacji podczas XVII forum [Bibliotheca 2009] dyskutowane były normy moralne określające odpowiedzialność bibliotekarzy wobec społeczeństwa oraz użytkowników bibliotek. Zwracano uwagę na etyczne aspekty kształtowania zasobów bibliotecznych i informacyjnych, a także zobowiązań wobec własnego środowiska zawodowego i macierzystych instytucji.

Szerokie spektrum zagadnień związanych z profesją bibliotekarza poruszanych podczas forów zamyka temat współpracy bibliotekarzy akademickich w ramach stowarzyszeń i organizacji zawodowych. Przesłaniem konferencji „Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich” [Knop i Barańska-Malinowska, 2013; Kołodziej, 2013] oraz „Bibliotekarze w służbie człowieka i książki” [Kycler, 2014b; Łacka, 2014b; Olszowy, 2014a; Warząchowska, 2014] była integracja środowiska bibliotek uczelnianych, które mimo różnic typologicznych łączy jedność celów i zadań. Pokazano wówczas, że wymiana doświadczeń, wzajemne wspieranie i wspólne działanie na rzecz usprawniania funkcjonowania i rozwoju bibliotek, propagowanie wiedzy, doskonalenia zawodowego czy zorganizowanej działalności społecznej w ramach duszpasterstwa specjalnego mają znaczący wpływ na sukces w realizacji nowych projektów i podejmowaniu innowacyjnych zadań.

Powszechne obecnie przekonanie, że biblioteki, a wśród nich biblioteki szkół wyższych, powinny prowadzić (na wzór instytucji komercyjnych) działania w zakresie PR, stało się inspiracją forów, których celem było przedstawienie roli bibliotek oraz ich zasług i wkładu jaki wnoszą w rozwój społeczeństwa. Konferencja „Public relations jako narzędzie kreowania wizerunku bibliotek” oraz warsztaty „Nowoczesna komunikacja

w bibliotece, czyli jak zmieniać stereotypy” [Baran, 2006] zostały poświęcone różnym aspektom teorii i praktyki PR. Poprzez zdefiniowanie różnicy między wizerunkiem biblioteki (jak otoczenie zewnętrzne widzi organizację) a jej tożsamością (jak organizacja widzi samą siebie) dowodzone, że praca nad budowaniem tożsamości istotnie wpływa na kształtowanie wizerunku. Konkluzję tę łączono z potrzebą budowania kultury organizacyjnej biblioteki akademickiej, form komunikacji wewnątrz organizacji, rozwijania kontaktów z otoczeniem zewnętrznym (kadrami naukowymi, studentami, administracją uczelni, kontrahentami, sponsorami, mediami) oraz kreowaniem tożsamości wizualnej. Seminarium i warsztaty „Zaistnieć w mediach – szansa dla bibliotek” [Jadczak, 2008] pogłębiło spojrzenie na praktyki PR w środowisku bibliotek akademickich. Uczestnicy tych spotkań dowiedzieli się ponadto, jak w promocji książnic, piśmiennictwa czy repertuaru usług skutecznie wykorzystywać środki masowego przekazu. Potencjał promocyjny Internetu – witryny, strony WWW, serwisy społecznościowe zaprezentowało forum „Internetowe narzędzia budowania wizerunku nowoczesnej biblioteki” [Bem, 2011; Marcol, 2010]. Interakcje, jakie zachodzą pomiędzy biblioteką szkoły wyższej a jej otoczeniem były przedmiotem konferencji „Gdzie jesteś czytelniku? Rola biblioteki w strategii i działalności uczelni” [Kamińska, 2012; Moszczyńska, 2012; Muc, 2012; Ziolo, 2012]. Referenci przedstawili dobre praktyki książnic akademickich, wykazując, jak ważną rolę w kształtowaniu stosunków z otoczeniem i kreowaniu wizerunku biblioteki pełni marketing oraz PR. Dowodzone też, że sprawna realizacja założeń marketingu bibliotecznego przyczynia się do zwielokrotnienia własnych korzyści; poprzez maksymalizację zadowolenia użytkowników, dostosowanie działalności biblioteki do potrzeb i oczekiwań środowiska, wzrasta pozytywny wizerunek biblioteki akademickiej w jej mikrootoczeniu i przekonanie o jej znaczącym miejscu w strukturze uczelni.

Cykl konferencji „Biblioteka dla Przyszłości” [Bem, 2010; Krzon, 2010] w centrum zainteresowania postawił pośrednictwo współczesnych bibliotek w komunikacji społecznej. Tezą spotkań było twierdzenie, że niezmienna pozostaje istota bibliotekarstwa, zmieniają się natomiast reguły funkcjonowania i organizacji bibliotek oraz formy komunikacji, coraz bardziej hybrydowe i wielosemiotyczne. Zagadnienia przepływu i wymiany wiedzy oraz formy dzielenia się informacjami były podejmowane także podczas seminariów „Globalizacja informacji we współczesnym świecie” [Chwałek, 2005; Urban, 2005a], „Jak informacja kształtuje naszą rzeczywistość?” [Chwałek, 2006] oraz „Książka – informacja – bibliotekarz we współczesnym społeczeństwie uczącym się” [Jaworska i Lech, 2006]. Wymienione fora przede wszystkim nakreśliły teoretyczne podstawy społeczeństwa uczącego się, jego cechy i przejawy. Na tle zmienności współczesnego świata wskazywały rolę edukacji, w szczególności szkolnictwa wyższego i w tym kontekście analizowały zadania informacyjne bibliotek akademickich – organizo-

wanie i stałe unowocześnianie dostępu do informacji naukowej (ale także biznesowej, europejskiej, obywatelskiej, publicznej), rozwijanie systemów informacyjno-wyszukiwawczych, tworzenie nowej informacji, aktywne pośredniczenie w komunikacji naukowej, dostarczanie wysokiej jakości informacji relewantnej i zindywidualizowanej. Kwestię wyszukiwania informacji naukowej w Internecie, wpływ Open Access i Web 2.0 na współczesną komunikację naukową oraz właściwą selekcję i weryfikację informacji wyszukanych w sieci poruszyła również konferencja „Informacja w świecie cyfrowym” [Chmielarska, 2008a i 2008b; Łakomy, Bajor i Swoboda, 2008; Stodulka, 2008; Suchecka, Szostak i Molenda, 2008].

Próbę wymiany poglądów i opinii na temat kryteriów oraz efektów wprowadzonego systemu parametryzacji osiągnięć naukowych w Polsce podjęto na konferencji „Rola biblioteki w zakresie parametryzacji uczelni” [Olszowy, 2014b; Paruzel, 2013]. W jej trakcie zapoznano się z kryteriami parametryzacji, które stanowią podstawę rankingu szkół wyższych, oraz wskazano narzędzie mierzenia wartości osiągnięć naukowych badaczy – bibliometrię. Udziałem bibliotek akademickich w procesie parametryzacji jest dokumentowanie dorobku pracowników naukowych i opracowywanie bibliograficznych baz danych.

Istotnym elementem działalności bibliotek szkół wyższych jest zarządzanie rocznym planem przychodów i wydatków w oparciu o budżet wyodrębniony z ogólnego budżetu uczelni, ale także pozyskiwane środki zewnętrzne. Sekcja zorganizowała dwa fora poświęcone analizie zasobów pieniężnych instytucji non-profit jakimi są biblioteki. Konferencja „Finanse bibliotek naukowych a ochrona dóbr kultury” [Fides 2010; Łacka, 2008; Muc, 2009] pozwoliła w szerokiej perspektywie spojrzeć na zagadnienie zarządzania finansami. Autorzy referatów omówili podstawowe zasady konstruowania budżetu biblioteki szkoły wyższej, m.in. dając praktyczne wskazówki jak przygotować i realizować plan finansowy (z uwzględnieniem kosztów osobowych, rzeczowych i innych), być beneficjentem środków zewnętrznych – aplikować o fundusze strukturalne Unii Europejskiej czy wnioskować o granty MNiSW. W ramach wymiany dobrych praktyk dzielono się doświadczeniami dotyczącymi pozyskiwania środków na budowę i wyposażenie bibliotek, ochronę i konserwację zbiorów czy efektywnego tworzenia i utrzymywania zasobów bibliotek cyfrowych. Ponadto doradzano w zakresie tworzenia strategii i oceny efektywności sponsoringu i wskazywano, w jaki sposób pozyskiwać sponsorów. Z kolei w programie seminarium „Fundusze unijne dla bibliotek” [Kulik i Sztaba, 2010] znalazły się wykłady i zajęcia warsztatowe wskazujące możliwości i sposoby pozyskiwania dodatkowych środków na projekty, programy i akcje prowadzone przez biblioteki szkół wyższych. Wykładowcy uczyli, jak myśleć projektowo przy ubieganiu się o fundusze inwestycyjne oraz przedstawiali możliwości wykorzystania przez biblioteki akademickie „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”.

Jednym z ważniejszych elementów pracy współczesnej biblioteki jest znajomość i przestrzeganie podstawowych zasad związanych z ochroną własności intelektualnej oraz danych osobowych. Szeroki zakres usług bibliotek akademickich w zakresie działalności informacyjnej, dokumentacyjnej, naukowej i edukacyjnej determinuje dobrą orientację w przepisach prawa autorskiego i praw pokrewnych. Sesja „Prawo autorskie w bibliotekach” [Bem i Imiołek, 2010; Olszowy, 2010] scharakteryzowała zapisy polskiego i unijnego prawa autorskiego oraz szczegółowo omówiła regulacje związane z przedmiotem i podmiotem prawa autorskiego oraz z sytuacją utworu i twórcy w Polsce. Ponadto ukazała aspekty praktycznego wdrażania rozporządzeń MSWiA do „Ustawy o ochronie danych osobowych” w bibliotekach.

Kwestia bezpieczeństwa danych i systemów teleinformatycznych pojawiła się ponownie podczas obrad konferencji „Bezpieczeństwo w bibliotece I” [Kołodziej, 2014; Kycler, 2014a; Łacka, 2014a; Stachnik, 2014], która zainaugurowała serię spotkań poświęconych zagadnieniom ochrony ludzi, zasobów i danych w bibliotekach. Przedmiotem omówienia było bezpieczeństwo, jako stan obiektywny polegający na braku zagrożenia, ale odczuwany subiektywnie przez jednostki lub grupy. Forum rozpatrzyło wybrane problemy securitologii w kontekście działalności bibliotek akademickich, m.in. osobistych zagrożeń użytkowników bibliotek i ich otoczenia społecznego, kulturalnego i gospodarczego, ochrony informacji niejawnych, zagrożeń zbiorów i profilaktyki ich ochrony.

Problematyka księgoznawcza pojawiła się przy okazji konferencji „Książka w epoce nowych mediów – funkcjonowanie tekstów w cyberprzestrzeni” [Szaniewska, 2006]. Przedmiotem analiz stały się współczesne teksty rozpatrywane w różnych aspektach – jako obiekty materialne i cyfrowe, nośniki treści i społeczne narzędzia kultury. Wyrażano obawę o przyszłość książek drukowanych, czemu towarzyszyła refleksja nad ekspansją przekazów dostępnych w cyberprzestrzeni i konsekwencjach odchodzenia współczesnej komunikacji od logosfery do ikonosfery.

Zagadnienie książki dawnej, w kontekście historycznych księgozbiorów klasztornych i kościelnych poruszano trzykrotnie. Podczas forum wyjazdowego do Biblioteki Jasnogórskiej podziwiano bogate zbiory sztuki drukarskiej, iluminatorskiej, cenne zasoby piśmiennictwa minionych epok oraz zapoznano się z wynikami studiów nad książką dawną prowadzonymi przez tamtejszych badaczy. Konferencja „Problematyka księgozbiorów klasztornych i kościelnych” [Łacka, 2006; Olszar i Warząchowska, 2009; Warząchowska, 2007] omówiła z kolei historyczne kolekcje bibliotek zakonów żeńskich na terenach dawnej Rzeczypospolitej oraz bibliotek kapłańskich na Śląsku w XIX i XX wieku. Przybliżyła idee i cele towarzyszące tworzeniu zbiorów książek kościelnych, scharakteryzowała warsztat pracy i zainteresowania właścicieli zbiorów i dostarczyła cennych informacji na temat kultury książki w tamtym czasie. Konferencja „Bibliotekarze w służbie czło-

wieka i książki” [Kycler, 2014b; Łacka, 2014b; Olszowy, 2014a; Warząchowska, 2014] poświęcona była wybranym aspektom ochrony kościelnych dóbr kultury, w tym z dziedzictwa kulturowego kościoła w zasobach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej.

W latach 2005–2007, w ramach działalności kształceniowej Sekcja objęła patronatem sześć konferencji i warsztatów⁴, organizowanych przez biblioteki szkół wyższych województwa śląskiego.

Wartością organizowanych przez Sekcję forów jest poszerzenie wiedzy i kompetencji zawodowych ich uczestników poprzez wykłady i warsztaty, ale także nieformalne rozmowy i dyskusje bibliotekarzy, nawiązywanie kontaktów zawodowych i towarzyskich, ważnych z punktu widzenia ściślejszej integracji środowiska zawodowego, wzajemnego wspierania się czy inicjowania współpracy między bibliotekami z całej Polski.

W dorobek edukacyjno-szkoleniowy SBSW wpisują się również wyjazdy studyjne do bibliotek zagranicznych. W latach 2006–2013 Sekcja zorganizowała 10 szkoleń⁵, których celem było przekazanie uczestnikom – bibliotekarzom i bibliotekoznawcom – rzetelnych i wyczerpujących informacji o modelach organizacyjnych, zarządzaniu i finansowaniu działalności europejskich księżnic. Na trasie podróży seminaryjnych o charakterze benchmarkingowym, znalazły się przede wszystkim księgozbiory szkół wyższych, poznawane m.in. podczas wizyt w bibliotekach publicznych i narodowych [Bajor, Langer i Łakomy, 2008; Celer i Karolewska, 2014; Cieślík, Furgoł-Wala i Toporowska, 2008; Cwajna, 2013; Furgoł-Wala, Lech, Makuch i Toporowska, 2009; Kalicka, 2008; Lech, 2009; Lembas, 2009; Majdosz, 2012; Miezin, 2013; Szoltysik, 2011]. Wszystkie wyjazdy miały w programie koleżeńskie spotkania z bibliotekarzami-specjalistami, dzielącymi się doświadczeniami i osiągnięciami swoich księżnic. Gospodarze – dyrektorzy bibliotek, pracownicy merytoryczni i naukowci, przedstawiciele bibliotekarskich stowarzyszeń zawodowych – zapoznawali ze strukturą organizacyjną i metodami pracy w zakresie gromadzenia, opracowania, udostępniania i ochrony zbiorów, prezentowali

⁴ Patronatem Sekcji objęto: II Konferencję Naukową „Biblioteka – Media – Edukacja” (Biblioteka Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji w Bytomiu – 14.04.2005); warsztaty „Nowy wizerunek współczesnego bibliotekarza” (Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu w Sosnowcu – 6.05.2005); VII Ogólnopolską Konferencję Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych „Rola bibliotek w tworzeniu społeczeństwa wiedzy” (Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej – 8-9.09.2005); III Konferencję Naukową „Bibliografie regionalne w bibliotekach Śląska” (Biblioteka Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji w Bytomiu – 29 marca 2007); XIII Walne Zgromadzenie Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES (Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – 5.09.2007); IX Ogólnopolską Konferencję Bibliotek Szkół Wyższych Niepublicznych „Partnerzy bibliotek” (Biblioteka Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu – 20–21.09.2007).

⁵ Zob. Aneks 3 [Kycler, 2014e, s. 159]. Ujęto w nim również zaplanowaną na rok 2014 wizytę w bibliotekach Szwajcarii (wyjazd przygotowany do realizacji w dniach 29 czerwca–6 lipca).

systemy biblioteczno-informacyjne, a także omawiali realizowane zadania dydaktyczne oraz prace naukowo-badawcze i usługowo-badawcze. Wizyty były okazją do zaznajomienia się zarówno z innowacyjnymi wdrożeniami, nowoczesną architekturą i designem, jak i historycznymi wnętrzami oraz cennymi zabytkami piśmiennictwa, do których dostęp – m.in. z uwagi na ich bezpieczeństwo i ochronę – jest ograniczony. Częstym tematem rozmów były problemy kształcenia oraz pragmatyki zawodu bibliotekarza w odwiedzanych krajach. Aspekt edukacyjny wyjazdów studyjnych SBSW nie sprowadza się jedynie do poszerzania wiedzy z zakresu nauki o książce i bibliotece. Program bibliotekarskich podróży – według koncepcji organizatorów – sprzyja również rozwijaniu otwartej postawy wobec innych społeczeństw Europy; służy temu przekaz informacji o odwiedzanym kraju lub regionie, jego dziedzictwie i tożsamości kulturowej.

Kolejną formą wspierania przez Sekcję kształcenia ustawicznego bibliotekarzy jest wydawanie czasopisma zawodowego⁶. Zarząd i Rada Programowa SBSW podzielali pogląd Stanisława Czajki, że literatura fachowa kształtuje orientację zawodową, aspiracje i profesjonalizm osób związanych z bibliotekarstwem, a rozwijanie działalności wydawniczej służy kształtowaniu więzi i kultury zawodowej, upowszechnianiu i podnoszeniu wiedzy fachowej, pogłębianiu intelektualnej aktywności, kreowaniu elit zawodowych i aspiracji twórczych najbardziej aktywnych zawodowo bibliotekarzy, integrowaniu środowiska na płaszczyźnie wspólnych celów i wartości [Czajka, 2000, s. 5].

Sekcja od roku 2009 współtworzy pismo „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy” (z Biblioteką Główną Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, Biblioteką Uniwersytetu Śląskiego oraz Instytutem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego) [Chwałek, 2011, s. 18–21; Instytut, 2013, s. 48, 61], w którym publikowane są artykuły i materiały o bogatym i zróżnicowanym przekroju tematycznym. W latach 2009–2013 ukazało się 17 zeszytów monograficznych (w tym dwa podwójne). Podejmowana w nich tematyka odnosi się do współczesnych nurtów bibliotekarstwa, ale dowodzi też niesłabnącego zainteresowania historią książki i bibliotek.

⁶ Regulamin Sekcji wśród sposobów realizacji celów statutowych wymienia przygotowywanie publikacji (informatorów, zeszytów naukowych, monografii etc.) w wersji tradycyjnej i elektronicznej. Podjęta w roku 2006 w środowisku bibliotek Uniwersytetu Śląskiego próba założenia rocznika „Biblioteka Akademicka” nie powiodła się. Brak dostatecznych środków finansowych uniemożliwił redagowanie własnego organu, który ogłaszałby artykuły i rozprawy z zakresu teorii i praktyki bibliotekarskiej, m.in. referaty i komunikaty z konferencji i seminariów SBSW. W 2007 r. zdecydowano o objęciu patronatem Sekcji kwartalnika „Bibliotheca Nostra. Biuletyn Informacyjny” wydawanego przez BG Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach; zachowano jego dotychczasową samodzielność, profil oraz częstotliwość, ale wskazano na konieczność podniesienia rangi periodyku, m.in. poprzez recenzowanie zamieszczanych w nim artykułów.

Do chwili obecnej ogłoszono zeszyty:

- *Książka dawna*. Red. Maria Kycler, 2(18)/2009,
- *Książka współczesna*. Red. Joanna Chwałek, 3/4(19)/2009,
- *Psychologia w bibliotece*. Red. Grażyna Tetela, Bogumiła Urban, 1(20)/2010,
- *Opracowanie dokumentów*. Red. Monika Lech, 2(21)/2010,
- *Archiwa i archiwalia*. Red. Agnieszka Bajor, 3/4(22)/2010,
- *Sport i rekreacja bibliotekarzy*. Red. Mariusz Pacha, 1(23)/2011,
- *Budownictwo bibliotek uniwersyteckich*. Red. Aneta Drabek, 2(24)/2011,
- *Użytkowanie książki*. Red. Hanna Langer, 3(25)/2011,
- *Oblicza sztuki książki*. Red. Izabela Jurczak, 4(26)/2011,
- *Kształcenie użytkowników bibliotek szkół wyższych*. Red. Maria Kycler, 1(27)/2012,
- *Information literacy. Uwarunkowania kulturowe i edukacyjne*. Red. Hanna Batorowska, 2(28)/2012,
- *Prawo w bibliotece*. Red. Marta Kunicka, 3(29)/2012,
- *E-learning w bibliotece*. Red. Maria Kycler, 4(30)/2012,
- *Information literacy. Teoria i praktyka*. Red. Hanna Batorowska, 1(31)/2013,
- *Cenzura*. Red. Maria Kycler, Agata Muc, 2(32)/2013,
- *Muzykalia*. Red. Magdalena Walter-Mazur, Bogumiła Warzachowska, 3(33)/2013,
- *Normalizacja i standardy*. Red. Jolanta Szulc, 4(34) /2013⁷.

Każdy numer, w ujęciu wieloaspektowym, prezentuje wybrane zagadnienia z zakresu kultury książki, bibliotekarstwa, edytorstwa i nauk pokrewnych. Obok wprowadzanych do obiegu czytelniczego specjalistycznych tekstów naukowych przedstawiających wyniki oryginalnych badań o charakterze teoretycznym, empirycznym lub analitycznym oraz opracowań o charakterze monograficznym podlegających procedurze recenzowania, na łamach pisma są również zamieszczane materiały sprawozdawcze (m.in. z wydarzeń organizowanych przez Sekcję), omówienia i recenzje. W omawianym okresie opublikowano 284 teksty autorskie, w tym: 124 recenzowane artykuły, 15 recenzowanych materiałów, 112 sprawozdań, omówień, recenzji oraz 33 teksty w części Biblioteka AWF w Katowicach. Materiały, zbiory, wydarzenia⁸.

Jednym z celów kwartalnika jest integracja środowiska pracowników naukowych i bibliotekarzy akademickich. Z zestawień ilościowych, dostarczających informacji na temat zespołu autorów pod kątem afiliacji wynika, że struktura autorów zasadniczo ukształtowała się zgodnie z intencjami redakcji i instytucji założycielskich. W latach 2009–2013 w piśmie uka-

⁷ Zeszyt 4/2013 ukazał się 5 maja 2014 r.

⁸ W statystyce nie ujęto tekstów publikowanych w działach: *Wydarzenia, Informacje AWF, Nowości w zbiorach, Nowości wydawnicze AWF*.

zały się prace 212 osób⁹, z których 134 (63,2%) było autorami artykułów i innych opracowań recenzowanych. Wśród publikujących najliczniejszą grupę stanowią bibliotekarze – 115 osób (54,24%). Drugie miejsce zajmują pracownicy naukowo-dydaktyczni szkół wyższych i instytutów naukowych – 72 osoby (33,96%), wśród nich 37 (17,45%) wykładowców bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Pozostałe 16 (7,55%) osób to pracownicy m.in. instytucji kultury i urzędów państwowych. Niewielką grupę tworzą autorzy nie związani umową o pracę oraz emeryci i studenci – 9 (4,25%) osób.

Uwagę zwraca silne skonsolidowanie i liczne przedstawicielstwo bibliotekarzy akademickich (60 osób reprezentujących 12 górnośląskich bibliotek uczelnianych), ale także znaczący wkład w tworzenie pisma autorów z pozostałych regionów Polski (33 osoby z 19 bibliotek szkół wyższych). Dowodzi to skupienia środowiska wokół tytułu, twórczego rozwijania proponowanych przez redakcję tematów badań oraz dzielenia się aktualnymi sprawami zawodowymi oraz pozwala wnioskować, że periodyk nabiera charakteru ogólnopolskiego.

„Bibliotheca Nostra” pełni funkcję forum wymiany wiedzy i doświadczeń praktycznych, integrujących środowisko pracowników naukowych i bibliotekarzy. Jako inicjatywa środowiskowa – tworząca platformę upowszechniania badań, dokumentowania i archiwizowania dokonań poszczególnych bibliotek akademickich oraz Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych – służy podnoszeniu poziomu wiedzy specjalistycznej i kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy. Jej wartością dodatkową jest kształcenie umiejętności społecznych w zakresie komunikacji, współpracy i współodpowiedzialności za tworzenie kwartalnika, rozwijanie umiejętności pisania tekstów naukowych i fachowych, odnoszenia się do uwag recenzentów, kreowanie własnego miejsca w zawodzie, lepsze rozpoznawanie osobistych predyspozycji oraz poszerzanie perspektyw indywidualnego rozwoju.

Tytułem podsumowania można uznać mijające dziesięciolecie pracy Sekcji za owocne i inspirujące dla doskonalenia zawodowego bibliotekarzy i współpracy bibliotek akademickich. Przegląd podejmowanych działań edukacyjno-szkoleniowych SBSW świadczy o konsekwentnej realizacji wyznaczonych w 2004 r. celów. Ich efektem jest możliwość bezpłatnego uczestnictwa w konferencjach i warsztatach, okazja do zagranicznych wyjazdów szkoleniowych oraz korzystne warunki publikowania i działalności wydawniczej. Godna podkreślenia jest współpraca, jaką w celu realizacji tych zadań statutowych SBSW podejmowało z innymi sekcjami i partnerami SBP, m.in. z Sekcją Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych, Sekcją Bibliotek Muzycznych, Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polsko-Amerykańskich (Polish American Librarians Association)¹⁰, a także z innymi stowarzyszeniami

⁹ Wśród nich znalazło się także 13 osób (6,13%) z zagranicy.

¹⁰ Paulina Poplawska, członek PALA, podjęła współpracę z „Bibliotheca Nostra”, gdzie woluntarystycznie pełni funkcję redaktora językowego.

i organizacjami zawodowymi, np. Konsorcjum Bibliotek Prawniczych, Federacją Bibliotek Kościelnych FIDES, Korporacją Bibliotekarzy Wrocławskich czy Konferencją Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich.

Należy ufać, że działalność SBSW nadal będzie inspirować bibliotekarzy akademickich do podejmowania nowych wyzwań, intensywnego inwestowania w wiedzę, tworzenia nowych kwalifikacji oraz wzajemnego wspierania się i realizacji wspólnych przedsięwzięć.

Bibliografia podmiotowa

Czajka, S. (2000), *Jubileusz „Bibliotekarza” i „Poradnika Bibliotecznego”*. W: Co nam zostało z tych lat. 80-lecie „Bibliotekarza”. 50-lecie „Poradnika Bibliotekarza”. Red. t. Janusz Nowicki. Warszawa 2000, s. 5–8.

[Instytut, 2013] *Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Droga od genezy po rok bieżący (1974–2013)*. Oprac. zespół pod kier. E. Gondek. „Forum Bibliotek Medycznych”, 2013, nr 2(12), s. 47–65.

[Regulamin, 2004] Regulamin Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach. „Bibliotheca Nostra”, 2014, nr 2(36), s. 155–156.

[Statut, 2013] Statut Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. [online]. 2013 [dostęp: 2013-09-15]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.sbp.pl/repository/dokumenty/SBP/statut-www.pdf>

Bibliografia przedmiotowa

Adamus B. (2008), „Psychologia w bibliotece” – konferencja naukowa dla bibliotekarzy. „Warsztaty Bibliotekarskie” [online]. nr 1-2(25/26) [dostęp: 2013-06-22]. Dostępny World Wide Web: <http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2008/1-2/080110.htm>.

Bajor A., Langer H., Łakomy A. (2008), *Biblioteki naukowe i akademickie polsko-niemieckiego pogranicza oraz Berlina. Sprawozdanie z wyjazdu szkoleniowego*. „Przegląd Biblioteczny”, z. 4, s. 740–743.

Baran K. (2006), *Public Relations jako narzędzie kreowania wizerunku bibliotek*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(6), s. 27–29.

Baran K. (2007), *Psychologia w bibliotece – X Forum Bibliotekarzy*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(10), s. 39–42.

Bem S. (2010), *XXII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP Biblioteka dla przyszłości II (Chorzów, 26 marca 2010 r.)*. „Nowa Biblioteka”, nr 1(6), s. 119–122.

Bem S. (2011), *Internetowe narzędzia budowania wizerunku nowoczesnej biblioteki (Sosnowiec, 24 września 2010 r.)*. „Nowa Biblioteka”, nr 1(8), s. 153–155.

Bem S., Imiołek A. (2010), *XXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP w Katowicach Prawo autorskie w bibliotekach*

- (Katowice, 24 lutego 2010 r.). „Nowa Biblioteka”, nr 1(6), s.117–118.
- [Bibliotheca 2009] „Bibliotheca Nostra”, 2009, nr 1(17). [W dziale „Artykuły” opublikowano tekst Kodeksu oraz dwa referaty wygłoszone podczas Seminarium nt. *Kodeksu Etyki Bibliotekarza i Pracownika Informacji* (XVII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w dn. 17 lutego 2009 r.)].
- Celer B., Karolewska H. (2014), *Z bibliotekarskich wędrówek... Biblioteki uniwersyteckie północnej Francji – relacja z wyjazdu studyjnego*. „Bliżej Biblioteki”, nr 1(2), s. 44–47.
- Chmielarska M. (2005a), *Biblioteka bez stereotypów*. „Nauka i Biznes”, nr 15, s. 34.
- Chmielarska M. (2005b), *Edukacja wyobraźni*. „Nauka i Biznes”, nr 15, s. 35.
- Chmielarska M. (2006), *Rozwój i nowoczesność*. „Nauka i Biznes”, nr 16, s. 49.
- Chmielarska M. (2007), *Biblioteka Główna WSB. Misja w praktyce*. „Nauka i Biznes”, nr 17, s. 75–76.
- Chmielarska M. (2008a), *Informacja chce być wolna!!!*. „Nauka i Biznes”, nr 18, s.79–80.
- Chmielarska M. (2008b), *Informacja w świecie cyfrowym*. „Nauka i Biznes”, nr 18, s. 41.
- Chwałek J. (2005), *III Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP w Katowicach*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2, s. 13–16.
- Chwałek J. (2006), *V Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP w Katowicach oraz Dni Książki i Bibliotek*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(6), s. 21–26.
- Chwałek J. (2007), *Psychologia w bibliotece*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(10), s. 32–38.
- Chwałek J. (2008a), *Biblioteka na sportowo. I Międzybiblioteczny Turniej Gry w Kręgle i Strzelectwa Sportowego*. „Bibliotheca Nostra”, nr 3(15), s. 47–50.
- Chwałek J. (2008b), *„Bibliotheca Nostra” dostrzeżona i doceniona w środowisku bibliotekarskim! Tydzień Bibliotek na Uniwersytecie Śląskim*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(14), s. 35–37.
- Chwałek J. (2008c), *Psychologia w bibliotece*. Chorzów, 4 kwietnia 2008. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(14), s. 31–34.
- Chwałek J. (2009a), *Konferencja „Biblioteka dla przyszłości”*, Chorzów, 3 kwietnia 2009. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(18), s. 107–110.
- Chwałek J. (2009b), *Regionalna prasa bibliotekarska – doświadczenia i perspektywy, Szczecin 8-9 października 2009*. „Bibliotheca Nostra”, nr 3/4(19), s. 83–88.
- Chwałek J. (2011), *Od wykazu nowości do czasopisma recenzowanego. Historia kwartalnika „Bibliotheca Nostra”*. W: Prasa bibliotekarska. Materiały z konferencji Regionalna prasa bibliotekarska - doświadczenia i perspektywy, Szczecin, 8–9 października 2009 r. [online]. Szczecin: Książnica Pomorska im. St. Staszica, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Okręg Zachodniopomorski, s. 13–21. [dostęp : 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: <http://zbc.ksiaznica.szczecin.pl/publication/22284>.
- Chwałek J., Stachura A., Ziółkowski D. (2008), *XV Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP w Katowicach*. „Bibliotheca Nostra”, nr 3(15), s. 43–46.

- Cieślak U., Furgoł-Wala I., Toporowska H. (2008), *Sprawozdanie z wyjazdu do bibliotek w Słubicach, Frankfurtu [!] i Berlina [!] w dniach 18–22, czerwiec, 2008 r.* [online] [dostęp : 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: http://www.bg.polsl.pl/sprawozdania/spraw_2008_bibl_niem.pdf.
- Cwajna M. (2013), *Relacja z wyjazdu studyjnego bibliotekarzy do Wilna, Petersburga, Tallina i Rygi*. „Nowa Biblioteka”, nr 1(12), s. 119–123.
- Ćmiel R. (2014), „Kształcenie ustawiczne bibliotekarzy, czyli jak poszerzać perspektywy indywidualnego rozwoju” – XXX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy ZO w Katowicach. (Katowice, 14 kwietnia 2014 r.). „Bibliotheca Nostra”, nr 2(36), s. 179–181.
- Dacko-Pikiewicz Z., Chmielarska M. (red.) (2005), *Rola biblioteki naukowej w tworzeniu społeczeństwa wiedzy*. Dąbrowa Górnicza.
- [Fides 2010] „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, 2010, nr 1/2(30/31). [W dziale „Finanse bibliotek” opublikowano siedem referatów wygłoszonych podczas konferencji „Finanse bibliotek naukowych a ochrona dóbr kultury” (XVI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w dn. 15 stycznia 2009 r.)].
- Furgoł-Wala I., Lech M., Makuch M., Toporowska H. (2009), *Sprawozdanie z wyjazdu studyjnego do węgierskich bibliotek w dn. 20.05.–24.05 2009 r.* [online] [dostęp : 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: http://www.bg.polsl.pl/sprawozdania/spraw_2009_wegry_ml.pdf.
- Jablęka L. (2009), *Jak to powiedzieć? Dialog w bibliotece*. „Dialogi Biblioteczne”, nr 2(4), s. 35–36.
- Jadczak U. (2008), *Sprawozdanie z konferencji „Zaistnieć w mediach – szansa dla bibliotek”* [online] [dostęp : 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: http://www.bg.polsl.pl/sprawozdania/spraw_2008_humanitas_uj.pdf.
- Jaworska A., Lech M. (2006), *Sprawozdanie z seminarium „Książka – informacja – bibliotekarz we współczesnym społeczeństwie uczącym się”. VII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (Katowice, 15 maja 2006)* [online] [dostęp 2006-06-30]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.gallus.pl/serwis/biblioteki2.php>.
- Kalicka S. (2008), *Biblioteki naukowe Słubic, Frankfurtu nad Odrą i Berlina (relacja z wyjazdu)*. „Bibliotheca Nostra”, nr 3(15), s. 33–42.
- Kamińska A. (2012), *Konferencja „Gdzie jesteście Czytelniku? Rola i miejsce biblioteki w strategii i działalności uczelni wyższej” (Gliwice, 29 września 2011 r.)*. „Nowa Biblioteka”, nr 1(10), s. 237–239.
- Kanczak A., Szoltyś K. (2006), *Sprawozdanie z IV Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich*. „Biuletyn EBIB” [online]. nr 2(72) [dostęp: 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: http://www.nowyebib.info/2006/72/kanczak_szoltyś.php.
- Knop U., Barańska-Malinowska B. (2013), *Sprawozdanie z konferencji „Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich” w ramach XXVII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP. Katowice, 24.04.2013 r.* „Biuletyn EBIB” [online]. nr 5(141) [dostęp: 2014-01-30]. Dostępny w World Wide Web: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/14/2>.

- Kołodziej B. (2013), „*Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich*”. Konferencja (Katowice, 24 kwietnia 2013 roku). „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 2 (37), s. 212–217.
- Kołodziej B. (2014), *Konferencja „Bezpieczeństwo w Bibliotece I”*, (Chorzów, 31 stycznia 2014 r.). „Nowa Biblioteka”, nr 1(14), s. 227–231.
- Krzon K. (2010), *Sprawozdanie z konferencji naukowej „Biblioteka dla przyszłości II”*. „Bibliotheca Nostra”, nr 1(20), s. 106–108.
- Kulik J., Sztaba K. (2010), *Sprawozdanie z seminarium „Fundusze UE dla bibliotek”* (Chorzów, 26 listopada 2010 roku). „Bibliotheca Nostra”, nr 3/4(22), s. 125–128.
- Kycler M. (2007), *Protokół spotkania Rady Programowej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach*. „Bibliotheca Nostra”, nr 4(12), s. 41–44.
- Kycler M. (2008), *Protokół spotkania Rady Programowej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(14), s. 44–47.
- Kycler M. (2014a), *Konferencja „Bezpieczeństwo w bibliotece I”*. „Bibliotheca Nostra”, nr 1(35), s. 148–152.
- Kycler M. (2014b), *Konferencja „Bibliotekarze w służbie człowieka i książki”*. (Katowice, 17 maja 2014 r.). „Bibliotheca Nostra”, nr 2(36), s. 193–196.
- Kycler M. (2014c), *Kształcenie ustawiczne bibliotekarzy, czyli jak poszerzać perspektywy indywidualnego rozwoju*. „Bibliotekarz”, nr 9, s. 34–37.
- Kycler M. (2014d) *Organizacja i działalność Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach. Kronika wydarzeń. Cz. 1. Lata 2004-2009*. „Bibliotheca Nostra”, nr 1(35), s. 114–141.
- Kycler M. (2014e) *Organizacja i działalność Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach. Kronika wydarzeń. Cz. 2. Lata 2010-2014*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(36), s. 138–159.
- Kycler M., Chwałek J. (2009), *Walne Zebranie Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych*. „Bibliotheca Nostra”, nr 1(17), s. 42–44.
- Lech M. (2008), *Sprawozdanie z konferencji „Psychologia w bibliotece. Część II” zorganizowanej w dniu 4 kwietnia 2008 w ramach XIV Forum Bibliotekarzy Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przez Bibliotekę Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Wydział Zamiejscowy w Chorzowie* [online] [dostęp: 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: http://www.bg.polsl.pl/sprawozdania/spraw_2008_wsbcho-rzow_mlech.pdf.
- Lech M. (2009), *Wyjazd edukacyjny Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach do bibliotek węgierskich (20-24 maja 2009 roku)*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(18), s. 111–115.
- Lembas A. (2009), *Z krótką wizytą w bibliotekach węgierskich*. „Alma Mater”, nr 117, s. 47–48.
- Lis K. (2010), *„Sport, turystyka i rekreacja bibliotekarzy”. Sprawozdanie z konferencji*. „Dialogi Biblioteczne”, nr 2(6), s. 37–39.
- Lubojańska E., Olszowy E. (2012), *„Bibliotekarz obywatelem świata”*. Warsztaty

- językowe w Bibliotece Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu (Sosnowiec, 30 września 2011 r.). „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1(34), s. 211–214.
- Łakomy A., Bajor A., Swoboda I. (2008), *Informacja w świecie cyfrowym. XIII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (Dąbrowa Górnicza, 3.03.2008 r.)*. „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej”, T. 14, nr 1, s. 37–40.
- Łacka G. (2006), „Problematyka księgozbiorów klasztornych i kościelnych”. *Sprawozdanie z IX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP w Katowicach*. „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2(22/23), s. 146–150.
- Łacka G. (2008), *Sprawozdanie z konferencji „Finanse bibliotek naukowych, a ochrona dóbr kultury” – Katowice 15.01.2009*. „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2(26/27), s. 188–192.
- Łacka G. (2014a), „Bezpieczeństwo w Bibliotece I”. *Konferencja na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, (Chorzów, 31 stycznia 2014 roku)*. „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 2(39), s. 235–240.
- Łacka G. (2014b), *Bibliotekarze w służbie człowieka i książki. Konferencja zorganizowana przez Bibliotekę Teologiczną Uniwersytetu Śląskiego, Bibliotekę Śląską w Katowicach, Federację Bibliotek Kościelnych FIDES oraz Sekcję Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w ramach XXXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach, (Katowice, 17 maja 2014 roku)*. „Nowa Biblioteka”, nr 2(15), w druku.
- Łacka G. (2015), *Kształcenie ustawiczne bibliotekarzy, czyli jak poszerzać perspektywę indywidualnego rozwoju – konferencja. (Katowice, 17 kwietnia 2014 r.)*. „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1(40), w druku.
- Łyżnik M., Cieślík U. (2007), *Sprawozdanie z wyjazdu służbowego w dniu 13 kwietnia 2007 r. [konferencja naukowa „Psychologia w bibliotece” w ramach X Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP]* [online]. [dostęp: 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: http://www.bg.polsl.pl/sprawozdania/spraw_2007_wsbchorzow_ml.pdf.
- Majdosz S. (2012), *Sprawozdanie z wyjazdu studyjnego do bibliotek w Danii i Niemczech w dniach 2-7 grudnia 2011. „Podkarpackie Studia Biblioteczne”* [online]. nr 1 [dostęp: 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: <http://psb.ur.edu.pl/sprawozdanie-z-wyjazdu-studyjnego-do-bibliotek-w-danii-i-niemczech-w-dniach-2-7-grudnia-2011>.
- Malinowska I. (2008), *Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach*. Katowice. [praca licencyjna napisana pod kierunkiem dr hab. Teresy Wilkoń].
- Mamzer J., Świątczak J., Baran K. (2007), *II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie marketingowe w bibliotece”*. „Bibliotheca Nostra”, nr 4(12), s. 33–40.
- Marcol A. (2010), „Internetowe narzędzia budowania wizerunku nowoczesnej biblioteki”. *Relacja z warsztatów zorganizowanych przez Bibliotekę Wyższej Szkoły HUMANITAS w Sosnowcu. „Warsztaty Bibliotekarskie”* [online]. nr 3/4(35/36) [dostęp: 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2010/3-4/100311.htm.
- Marcol A. (2011), „Bibliotekarz obywatelem świata” – warsztaty w Wyższej Szkole

- „Humanitas” w Sosnowcu. „Dialogi Biblioteczne”, nr 2(8), s. 42–43.
- Miezin E. (2013), *Sprawozdanie z wyjazdu studyjnego do bibliotek w Petersburgu, Tallinie i Rydze*. „Podkarpackie Studia Biblioteczne” [online]. nr 2 [dostęp: 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: <http://psb.ur.edu.pl/sprawozdanie-z-wyjazdu-studyjnego-do-bibliotek-w-petersburgu-tallinie-i-rydze>
- Moszczyńska M. (2012), *Sprawozdanie z konferencji „Gdzie jesteś czytelniku? Rola i miejsce biblioteki w strategii i działalności uczelni wyższej”* (Gliwice, 29 września 2011 roku). „Bibliotheca Nostra”, nr 1(27), s. 110–113.
- Muc A. (2009), *Sprawozdanie z konferencji „Finanse bibliotek naukowych, a ochrona dóbr kultury”*. „Bibliotheca Nostra”, nr 1(17), s. 39–41.
- Muc A. (2012a), *Działania promocyjne kościelnych bibliotek naukowych na przykładzie Biblioteki Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. 98, s. 291–307.
- Muc A. (2012b), „Gdzie jesteś czytelniku? Rola biblioteki w strategii i działalności uczelni wyższej”. Konferencja (Gliwice, 29 września 2011 r.). „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1(34), s. 207–210.
- Musiał A., Zielińska A. (2009), „Technologie informacyjne w gospodarce opartej na wiedzy”. Relacja z konferencji. „Dialogi Biblioteczne”, nr 2(4), s. 37–38.
- Nycz A. (2009), „Słowa, słowa, słowa...”, czyli Rozmowa o dialogu. *Sprawozdanie z konferencji „Jak to powiedzieć? Dialog w bibliotece”*. „Bibliotheca Nostra”, nr 3/4(19), s. 80–82.
- Olszar H., Warzachowska B. (red.) (2009) *Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność*. Katowice. [Zawiera m.in. sześć referatów wygłoszonych podczas konferencji pt. *Problematyka księgozbiorów klasztornych i kościelnych* (IX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w dn. 15 lutego 2007 r.)].
- Olszowy E. (2010), *Sprawozdanie z Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Prawo autorskie w bibliotekach”*, (Katowice, 24 lutego 2010). „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2(30/31), s. 224–227.
- Olszowy E. (2014a), *Bibliotekarze w służbie człowieka i książki. Konferencja zorganizowana przez Bibliotekę Teologiczną Uniwersytetu Śląskiego, Bibliotekę Śląską w Katowicach, Federację Bibliotek Kościelnych FIDES oraz Sekcję Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w ramach XXXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach* (Katowice, 17 maja 2014 roku). „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 2(39), s. 245–248.
- Olszowy E. (2014b), *Rola biblioteki w zakresie parametryzacji uczelni*. XXVIII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach, (Częstochowa, 18 września 2013 r.). „Nowa Biblioteka”, nr 1(14), s. 217–222.
- Pacha M. (2010), „Sport, turystyka i rekreacja bibliotekarzy”. I Konferencja Naukowa (Katowice, 25 czerwca 2010 r.). „Bibliotheca Nostra”, nr 2(21), s. 97–100.
- Paruzel A. (2013), *Rola biblioteki w zakresie parametryzacji uczelni – 28 Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP*. „Bibliotheca Nostra”, nr 3(33), s. 170–172.
- Stachnik M. (2014), „Bezpieczeństwo w Bibliotece I” – konferencja w ramach XXIX

- Forum SBP - sprawozdanie. Chorzów 31 stycznia 2014 r. „Biblioteka i Edukacja. Elektroniczne czasopismo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”* [online]. nr 5 [dostęp: 2014-09-22]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/77/77>.
- Stodulka G. (2008), *Sprawozdanie z konferencji „Informacja w świecie cyfrowym”*. „Bibliotheca Nostra”, nr 1(13), s. 42–47.
- Suchecka A., Szostak J., Molenda R. (2008), *Sprawozdanie z konferencji Informacja w świecie cyfrowym. „Biuletyn EBIB”* [online]. nr 4 (95) [dostęp: 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.nowyebib.info/2008/95/a.php?molenda>.
- Szaniewska K. (2006), *Sprawozdanie z konferencji naukowej w ramach VIII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach*. „Bibliotheca Nostra”, nr 4(8), s. 21–22.
- Szołtysik K. (2011), *Biblioteka podróży. Wyjazdy edukacyjne bibliotekarzy do bibliotek europejskich. Sprawozdanie organizatora*. „Bibliotheca Nostra”, nr 1(23), s. 123–131.
- Urban B. (2005a), *Globalizacja informacji we współczesnym świecie. Seminarium w ramach III Forum Bibliotekarzy Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu w Katowicach (Chorzów, 13 maja 2005 r.)*. „Przegląd Biblioteczny”, nr 3, s. 363–365.
- Urban B. (2005b), *Sekcja aktywnych bibliotekarzy na Górnym Śląsku*. „Biuletyn EBIB” [online]. nr 4(65) [dostęp: 2013-06-22]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/65/urban.php>.
- Urban B. (2005c), *Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu w Katowicach*. „Przegląd Biblioteczny”, nr 3, s. 407–408.
- Warząchowska B. (2007), *IX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach na temat: Problematyka księgozbiorów klasztornych i kościelnych*. „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne”, z. 2, s. 496–498.
- Warząchowska B. (2014), *Bibliotekarze w służbie człowieka i książki*. „Bibliotekarz”, nr 9, s. 40–42.
- Zganiacz J., Herich K. (2009), *Sportowe zmagania bibliotekarek Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach*. „Dialogi Biblioteczne”, nr 2(4), s. 5–6.
- Zioło K. (red.) (2008), *Miedzy IQ a empatią – dobry bibliotekarz to jaki? XI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach*. Gliwice.
- Zioło K. (red.) (2012), *Gdzie jesteś czytelniku? Rola biblioteki w strategii i działalności uczelni wyższej. XXV Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich*. Gliwice.
- Ziółkowski D. (2007), *XI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP w Katowicach*. „Bibliotheca Nostra”, nr 2(10), s. 43–45.

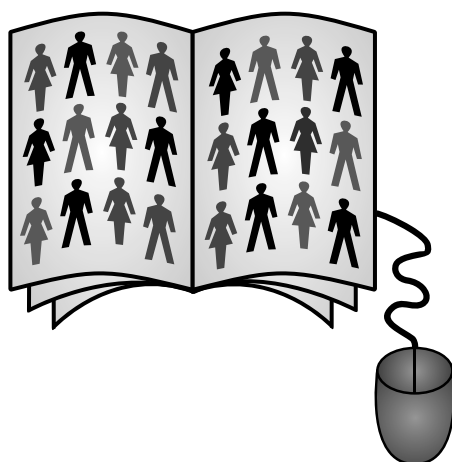
Maria Kycler

***A decade of education and training activities of the Academic Libraries Section
of the Polish Librarians' Association of the District Board in Katowice***

Summary

The article discusses the initiatives of the Academic Libraries Section, a professional organization that supports research, self-education and practical activities of the librarians in the Silesian voivodeship. It presents the different forms of skills' acquisition developed by the organization- conferences, seminars and workshops, study travels, and publishing of the librarian journal. The author emphasizes the integrative nature of the undertaken actions. The paper is complemented with the bibliography.

Keywords: Academic Libraries Section of the Polish Librarians' Association, conference activity; integration and cooperation of the Silesian academic libraries, librarians' professional activation, publishing activity, studies and workshops abroad

EWA GRABARSKA
Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

KORPORACJA BIBLIOTEKARZY WROCŁAWSKICH POMYSŁEM NA AKTYWIZACJĘ ŚRODOWISKA PRACOWNIKÓW BIBLIOTEK

*Opera et studio
Staraniem i pracą [Dicta]*

Korporacja Bibliotekarzy Wrocławskich (Corporation Bibliothecariorum Wratislaviensum) została utworzona na podstawie ustawy Prawo o stowarzyszeniach [Ustawa, 1989] oraz własnego statutu [Statut]. Korporacja jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w dniu 28 maja 2008 r. i posiada osobowość prawną.

Korporacja Bibliotekarzy Wrocławskich jest przykładem oddolnej inicjatywy wrocławskiego środowiska bibliotekarzy wyższych uczelni i innych instytucji naukowych.

Wiosną 2008 r. kilku kustoszy z wrocławskich bibliotek naukowych – Politechniki, Uniwersytetu Wrocławskiego, Ekonomicznego, Przyrodniczego i Akademii Muzycznej – podjęło decyzję utworzenia stowarzyszenia. Ich celem było głównie zaprezentowanie wrocławskiego środowiska bibliotekarskiego i działanie na rzecz jego rozwoju. Intencją organizatorów było ponadto tworzenie zintegrowanego, silnego i wpływowego środowiska wyróżniających się aktywnością, osobowością, profesjonalizmem i etyką zawodową bibliotekarzy wrocławskich oraz wypracowanie i promowanie standardów etyki życia zawodowego przez budowanie wyrazistego i pozytywnego wizerunku bibliotekarza.

Pierwsze Walne Zgromadzenie Członków odbyło się 1 lipca 2008 r. Uczestniczyło w nim 38 osób. Na trzyletnią kadencję wybrano przedstawicieli do: Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego. 17 lipca po raz pierwszy obradował Zarząd Korporacji. Szczegółowo omówiono najbliższe zadania, uchwalono Regulamin Zarządu KBW oraz podzielono funkcje w Zarządzie.

Fot. 1. I Konferencja, listopad 2009: „Współpraca regionalna i ogólnopolska bibliotek naukowych Wrocławia”. Fot. Jadwiga Wojtczak

Wytyczone cele postanowiono realizować poprzez zaplanowane przedsięwzięcia, a mianowicie konferencje i seminaria, których tematy skrupulatnie omawiane są zespołowo, a także publikacje prezentujące dorobek bibliotekarzy naukowych. Opiekunem merytorycznym jest prof. Maria Pidłypczak-Majerowicz, która recenzuje artykuły, dostarcza również pomysłów do kolejnych przedsięwzięć, jest siłą napędową do dalszych działań. Korporacja ściśle współpracuje z Dolnośląską Biblioteką Pedagogiczną szczególnie przy organizacji konferencji, a także z bibliotekami wrocławskich uczelni – Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Ekonomicznego, Uniwersytetu Przyrodniczego i Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego.

Pierwsza wspólna konferencja bibliotekarzy wrocławskich zatytułowana „Współpraca regionalna i ogólnopolska bibliotek naukowych Wrocławia” odbyła się w listopadzie 2009 r. w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej [Czyrek i Górna, 2009] (fot. 1). Organizowana była z nadzieją, że zapoczątkuje coroczne spotkania pracowników wrocławskich bibliotek naukowych, podczas których bibliotekarze będą mogli podzielić się swoimi przemyśleniami, doświadczeniami i propozycjami praktycznych rozwiązań problemów zawodowych oraz poinformować o swojej działalności dydaktycznej, organizacyjnej i naukowej.

Na konferencji wystąpiło 18 prelegentów ze wszystkich bibliotek uczelnianych we Wrocławiu. Przedstawili oni różne formy i zasady a także obszary współpracy lokalnej, regionalnej i ogólnopolskiej. Oto tytuły kilku ciekawych prelekcji: *Od benchmarkingu do współdziałania dla zaspokojenia potrzeb użytkowników bibliotek pedagogicznych* (Wiesława Jędrzejowska), *Synergia w bibliotece na przykładzie systemu biblioteczno-informacyjnego Politechniki*

Wrocławskiej (Jadwiga Wojtczak), *Obszary współpracy przy tworzeniu bibliotek cyfrowych* (Tomasz Kalota). Frekwencja na tej pierwszej konferencji obudziła nadzieję i chęć zorganizowania następnego naukowego spotkania.

Po udanym pierwszym kroku postanowiono uruchomić i na bieżąco aktualizować stronę internetową Korporacji Bibliotekarzy Wrocławskich: bibliotekarze.kbw.wroc.pl. Miała ona pokazywać stowarzyszenie od strony organizacyjnej i prezentować jego działalność. Stronę domową Korporacji opracowały koleżanki z Biblioteki Politechniki Wrocławskiej po konsultacji z pozostałymi członkami. Poszerzono też zakres działania – m.in. uruchomiono cykl seminariów tematycznych pod wspólnym tytułem „Kierunek Biblioteka”, adresowany do wszystkich bibliotekarzy ze środowiska wrocławskiego oraz osób zainteresowanych sprawami bibliotek.

Fot. 2. II Seminarium z cyklu Kierunek Biblioteka, kwiecień 2010, „Biblioteka cyfrowa- warsztat i organizacja pracy”. Fot. Jadwiga Wojtczak

Pierwsze seminarium z zaplanowanego cyklu odbyło się 17 lutego 2010 r. w Bibliotece Dolnośląskiej Wyższej Szkoły Służb Publicznych „Asesor” na temat: „Biblioteki cyfrowe szansą dla bibliotekarzy”. Problem ten przedstawił pracownik Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, kierownik Sekcji Digitalizacji i Mediów Cyfrowych w Pracowni Reprografii Tomasz Kalota. Z uwagi na duże zainteresowanie tematem, już w kwietniu 2010 r. zorganizowano w Bibliotece Głównej Politechniki Wrocławskiej kolejne seminarium zatytułowane: „Biblioteka cyfrowa-warsztat i organizacja pracy”. Temat omawiała dr Anna Wałek z Pracowni Biblioteki Cyfrowej Politechniki Wrocławskiej. (fot. 2).

Kontynuując temat bibliotek cyfrowych w 2010 r., Korporacja wspólnie z Dolnośląską Biblioteką Pedagogiczną, przygotowała II Konferencję pt.: „Między hybrydą a cyfrą” [Czyrek i Górna, 2010], która odbyła się 26 listopada w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej. Tematyka konferencji

Fot. 3. II konferencja: „Między hybrydą a cyfrą”, listopad 2010. Fot. Jadwiga Wojtczak

łączyła zagadnienia dotyczące komputeryzacji bibliotek tradycyjnych przy jednoczesnej organizacji i funkcjonowaniu bibliotek cyfrowych (fot. 3).

Zainteresowanie udziałem w tej konferencji (wyrażone liczbą zgłoszeń oraz nadesłanych referatów) przerosło oczekiwania organizatorów. Uczestnicy wysłuchali m.in. wystąpienia Łukasza Bejnara: *Czytelnik cyfrowy, czyli futurologów sen ziszczony* i Edyty Kotyńskiej *Projekt DigiWunschbuch – refleksje o organizacji pracy w Bibliotece SUB Göttingen*.

Przebieg konferencji i jego odbiór w środowisku utwierdził wszystkich działających w Korporacji w przekonaniu, że tego typu działalność była strzałem w dziesiątkę. Był to rzeczywiście trafny pomysł na aktywizację pracowników bibliotek oraz efektywne rozwiązywanie problemów w zintegrowanej społeczności bibliotekarskiej. Podjęto zatem ważną decyzję, o cyklicznym (corocznym) organizowaniu konferencji oraz zapraszaniu na dodatkowe seminaria tematyczne ekspertów, którzy omawiać będą poszczególne tematy. Materiały konferencyjne (w wersji pełnotekstowej) postanowiono udostępniać na stronie internetowej Korporacji.

Przyjęty harmonogram działalności Korporacji był w kolejnych latach konsekwentnie realizowany.

Już w następnym, 2011 r. odbyła się III konferencja, a w odpowiedzi na wiele zapytań dotyczących problemów funkcjonowania bibliotek cyfrowych zorganizowano kolejne seminarium zatytułowane: „Prawo autorskie w bibliotekach cyfrowych”. Seminarium odbyło się 23 lutego 2011 r. w Bibliotece Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii na Uniwersytecie Wrocławskim. Obszerny temat zrelacjonował prawnik, redaktor naczelny wydawnictwa Gaskor – Marcin Skrabka. Liczne pytania zainteresowanych tematem, zostały spisane i posłużą do zredagowania podręcznika, nad którego publikacją pracuje wydawnictwo Gaskor (fot. 4).

Fot. 4. III Seminarium z cyklu Kierunek Biblioteka „Prawo autorskie w bibliotekach cyfrowych”, luty 2011. Fot. Jadwiga Wojtczak

Fot. 5. III konferencja, listopad 2011: „Biblioteka-Edukacja-dydaktyka”. Fot. Jadwiga Wojtczak

Natomiast w kolejnej konferencji „Biblioteka-edukacja-dydaktyka” [Czyrek i Górna, 2011] zorganizowanej 9 grudnia 2011 r. tradycyjnie w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej, postanowiono oderwać się na chwilę od stale frapującego tematu cyfryzacji i skoncentrować się wokół wszelkich przejawów edukacji w bibliotekach, zaprezentować biblioteki jako centra wiedzy i edukacji, przedstawić problemy związane z pojawieniem się nowego modelu biblioteki – biblioteki uczącej. Wpłynęło kilkanaście propozycji wystąpień nie tylko z Wrocławia, również z terenu Dolnego Śląska, a także z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Łodzi. Konferencja została podzielona na dwie części, w pierwszej wystąpili prelegenci z bibliotek pedagogicznych Wrocławia i regionu. Oto tytuły niektórych wystąpień: *Mobilna biblioteka - edukacja i jej promocja w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu* (Beata

Malentowicz), *Od maluszka do staruszka – oferta edukacyjna Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Łodzi* (Marcin Laskowski, Piotr Szeligowski), *Biblioteka Pedagogiczna w Świdnicy – centrum informacji edukacyjnej 1951–2011* (Agnieszka Nawrocka). W drugiej części prelekcje dotyczyły bibliotek akademickich, np. *Koncepcja Lifelong Learning wyzwaniem dla bibliotekarzy* (Joanna Czyrek), *Centrum NUKAT i Międzyuczelniany Zespół Koordynacyjny ds. wdrażania VTLS jako instytucje promujące samokształcenie* (Monika Jóźwiak), *Zespół Biblioteki Cyfrowej BGiOINT PWr jednostką przygotowującą studentów bibliotekoznawstwa do zawodu bibliotekarza cyfrowego* (Paulina Bartosik). Referaty zostały zrecenzowane przez prof. Marię Pidłypczak-Majerowicz i udostępnione w wersji pełnotekstowej na stronie internetowej Korporacji, podobnie jak poprzednie i następne (fot. 5).

W październiku 2011 r. Korporacja Bibliotekarzy Wrocławskich została zaproszona do udziału w konferencji „Biblioteka dla społeczeństwa informacyjnego”, zorganizowanej przez Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną we Wrocławiu, jako konferencja jubileuszowa z okazji 65-lecia działalności Biblioteki. Prezes Korporacji przedstawiła na niej działalność stowarzyszenia i jego współpracę z pokrewnymi instytucjami w regionie.

W dobie szybkiego rozwoju technologii, której konsekwencją jest ewolucja systemów informacyjnych bibliotek, biblioteki są dodatkowo ośrodkami tworzącymi i udostępniającymi online różnego typu dokumenty. Podejmują się nowych zadań cyfryzacji i digitalizacji. Nie sposób zatem postrzegać współczesną bibliotekę w oderwaniu od jej nowej funkcji – cyfrowego funkcjonowania.

Zainteresowanie zagadnieniem było bardzo duże, dlatego postanowiono powrócić do niego i kolejną, IV konferencję w listopadzie 2012 r. poświęcono tematowi: „Biblioteki cyfrowe – organizacja – prawo – funkcjonowanie” [Czyrek i Górna, 2012]. (fot. 6). Referaty dotyczyły problemów związanych z realizacją wyżej wymienionych zadań. Przedstawiono

Fot. 6. IV konferencja, listopad 2012: „Biblioteki cyfrowe-organizacja-prawo-funkcjonowanie”.
Fot. Jadwiga Wojtczak

Fot. 7. V konferencja: „Biblioteki i Bibliotekarze XXI wieku-kształcenie, oczekiwania a rzeczywistość”, listopad 2013. Fot. Jadwiga Wojtczak

wady i zalety dokumentów cyfrowych. Prezentowane na IV konferencji materiały dokumentują otwartość bibliotek na nowe usługi informacyjne i edukacyjne, dzięki czemu dokonuje się szybki przepływ informacji ułatwiający komunikację naukową. Oto tytuły niektórych wystąpień: *Polskie biblioteki cyfrowe – projekt bazy bibliograficznej* (Emilia Klich, Karina Nabiałczyk), *Rola bibliotek naukowych w propagowaniu inicjatywy Open Access w Polsce* (Anna Walek), *E-czytanie w Polsce – rozważania o zaletach i wadach e-książek* (Joanna Czyrek), *Funkcjonowanie Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej i organizacja pracy Zespołu Biblioteki Cyfrowej Biblioteki Głównej i OINT Politechniki Wrocławskiej* (Paulina Bartosik, Agnieszka Wójcik).

W 2013 r. Korporacja obchodziła swój pierwszy mały jubileusz – 5 lat działalności. Organizując w listopadzie jubileuszową konferencję zatytułowaną „Biblioteki i bibliotekarze XXI wieku – kształcenie, oczekiwania a rzeczywistość” [Czyrek i Górna, 2013], uczestnicy podjęli próbę zaprezentowania działalności bibliotek funkcjonujących w szybko zmieniającej się rzeczywistości i ich reakcji na wszelkie zmiany technologiczne. Referenci omawiali rodzaje dostosowania się do nowych potrzeb użytkowników oraz sposoby rozszerzania i modyfikacji swojej działalności. Wskazywano także na wysiłek ponoszony przez pracowników bibliotek, którzy próbują pogodzić specjalizację z wszechstronnością – usiłują być brokerami informacji, pedagogami, psychologami i bibliotekarzami jednocześnie (fot. 7).

Po raz pierwszy w trakcie konferencji postanowiono zorganizować dyskusję panelową, której moderatorem była prof. Maria Piłdyńczak-Majerowicz, a w roli ekspertów wystąpili m.in. dyrektorzy bibliotek szkół wyższych. W dyskusji zaznaczył się liczny udział bibliotekarzy uczestniczących w konferencji. Ożywiona wymiana poglądów dotyczyła oczekiwań pracodawców w stosunku do pracowników bibliotek oraz jakości kształ-

Fot. 8. IV Seminarium z cyklu Kierunek Biblioteka „Czy biblioteka naukowa ma szansę być trzecim miejscem”, maj 2013. Fot. Jadwiga Wojtczak

cenia przyszłych bibliotekarzy. W drugiej części konferencji autorzy referatów koncentrowali się na potrzebach nauki i szkolnictwa XXI w. i analizowali ich wpływ na działalność bibliotek oraz pracę bibliotekarzy. Oto tytuły niektórych wystąpień: *Bibliotekarz XXI wieku – broker, informatyk, menedżer czy psycholog?* (Katarzyna Machcińska), *Jak wykorzystać sieciowe publikowanie w kształceniu studentów?* (Ewa Jabłońska-Stefanowicz, Tomasz Kalota), *Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo – kształcenie w próżnię?* (Hanna Kowalska).

Wszystkich współczesnych bibliotekarzy obowiązuje dostosowanie się do nowych wymagań i oczekiwań oraz akceptacja konieczności i nieuchronności przemian. Bibliotekarze są świadomi zmian a nowi adepci mają coraz lepsze przygotowanie teoretyczne i praktyczne.

Nowoczesna biblioteka musi funkcjonować w dobrych ramach prawnych, stąd pomysł na temat konferencji „Biblioteki we współczesnym systemie prawnym Polski i Unii Europejskiej”. Korporacja Bibliotekarzy Wrocławskich wyraża nadzieję, że prelegenci zaprezentują ciekawe koncepcje legislacyjne i omówią problemy biblioteczne wynikające z mało precyzyjnych przepisów prawnych. Korporacja ma również pomysły tematów następnych seminariów i zaprasza do odwiedzin strony internetowej stowarzyszenia, na której przedstawione są szczegóły propozycji pracy i interesujących zagadnień na najbliższy rok.

Środowisko bibliotekarzy pracujących w bibliotekach naukowych Wrocławia od dłuższego czasu zwraca uwagę na brak możliwości publikowania opracowań dotyczących zagadnień regionalnej, różnorodnej i wciąż zmieniającej się działalności bibliotek dolnośląskich. Zagadnienia, które Korporacja chciałaby prezentować na łamach oczekiwanego czasopisma – tradycyjnie wydawanego lub elektronicznego – nie zawsze mieszczą się w zakresach tematycznych czasopism („Roczniki Biblioteczne”, „Czasopismo Zakładu Narodo-

wego im. Ossolińskich”) wydawanych we Wrocławiu. Również ogólnopolskie czasopisma bibliotekarskie nie zawsze stwarzają pełne możliwości publikacji.

W 2003 r. podjęto udaną próbę wydania serii, której zadaniem jest prezentacja problemów wrocławskiego środowiska bibliotek naukowych pt.: „Z problemów Bibliotek Naukowych Wrocławia”.

Opublikowano dotychczas 11 numerów tej lokalnej serii wydawniczej:

1. *Chemia*, red. nauk. Maria Pidłypczak-Majerowicz, Uniwersytet Wrocławski. Wydział Chemii, Wydawnictwo TArt, Wrocław 2003.

2. *Biblioteki – bibliotekarze – czytelnicy*, red. Joanna Czyrek, Bożena Górna, Wydawnictwo TArt, Wrocław 2005.

3. *Wizerunek bibliotekarza*, red. Joanna Czyrek, Bożena Górna, Wydawnictwo TArt, Wrocław 2006.

4. *Kolekcje kartograficzne Uniwersytetu Wrocławskiego*, red. Joanna Czyrek, Wydawnictwo TArt, Wrocław 2007.

5. *Biblioteka Politechniki Wrocławskiej 1946–2006*, red. Henryk Szarski, Jadwiga Wojtczak, Wydawnictwo TArt, Wrocław 2007.

6. *Wrocławskie spotkania bibliotekarzy polonijnych*, red. Henryk Szarski, Małgorzata Kuziela, Wydawnictwo TArt, Wrocław 2008.

7. *Osobowości wrocławskiego bibliotekarstwa*, red. Joanna Czyrek, Bożena Górna, Wydawnictwo TArt, Wrocław 2008.

8. *II Wrocławskie spotkania bibliotekarzy polonijnych*, red. Henryk Szarski, Danuta Dudziak, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2010.

9. *Biblioteka Politechniki Wrocławskiej 1946–2011 – historia, działalność – organizacja*, red. Henryk Szarski, Jadwiga Wojtczak, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2011.

Fot. 9. Zarząd Korporacji Bibliotekarzy Wrocławskich, centralnie prof. Maria Pidłypczak-Majerowicz, opiekun merytoryczny, doradca i recenzent wydawanych przez KBW publikacji. Fot. Jadwiga Wojtczak

10. *III Spotkania bibliotekarzy wrocławskich*, red. Henryk Szarski, Danuta Dudziak, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2011.

11. *IV Wrocławskie spotkania bibliotekarzy*, red. Danuta Dudziak, Mirosław Ziółek, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2014.

Wszystkie tomy dostępne są także w wersji pełnotekstowej na stronie domowej Korporacji [Z problemów].

Nadrzędny cel konsolidacji bibliotekarzy pracujących we wrocławskich bibliotekach naukowych został osiągnięty – okazało się, że bibliotekarze wrocławscy potrafili skupić się wokół wspólnego zadania. Numery wydawnictwa poświęcone są różnym tematom, ustalonym zazwyczaj zespołowo. Redaktorami serii są bibliotekarze pracujący w bibliotekach uczelni wrocławskich, w różnych ich oddziałach, a zatem bibliotekarze praktycy, znający wszystkie niuanse zawodu.

Pierwsze opracowanie zatytułowane *Chemia* poświęcone Bibliotece Wydziału Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego i zagranicznym czasopiśmom chemicznym, spotkało się z zainteresowaniem środowiska bibliotekarzy, podobnie jak tom drugi *Biblioteki – bibliotekarze – czytelnicy*, w którym pokazano jak duże wymagania stawiane są obecnie bibliotekarzom i jak bardzo na korzyść zmienił się wizerunek bibliotekarza w odbiorze czytelnika. Kolejne tomy sygnalizują, że we wrocławskich bibliotekach naukowych pracują i pracowali bardzo ciekawi ludzie. W numerze pt.: *Osobowości wrocławskiego bibliotekarstwa*, przedstawione zostały osiągnięcia zawodowe, osobiste, czasami nietuzinkowe zainteresowania oraz wybitna działalność naukowa, dydaktyczna, wydawnicza a nawet artystyczna bibliotekarzy wrocławskich bibliotek naukowych. Numer spotkał się z bardzo życzliwym przyjęciem nie tylko bibliotekarzy. Kolejne tomy serii: „Z problemów bibliotek naukowych Wrocławia” przynoszą interesujące opracowania przedstawione na kolejnych konferencjach organizowanych przez Bibliotekę Główną Politechniki Wrocławskiej poświęconych kontaktom bibliotekarzy wrocławskich z polonijnymi. Rozpoznaniu i integracji sprzyjają także nieformalne spotkania bibliotekarzy z fachowcami z konkretnych dziedzin, które mają miejsce na konferencjach i seminariach tematycznych. Możliwość publikowania w lokalnej serii wydawniczej, przynosi natomiast wymierne efekty, nie tylko w formie wytyczenia szerszych perspektyw działań i integracji środowiska bibliotekarskiego, sprzyja również zawarciu cennych kontaktów zawodowych i poznaniu regionalnego środowiska bibliotekarzy.

Korporacja Bibliotekarzy Wrocławskich organizuje seminaria tematyczne i konferencje, ale również jest otwarta na uczestnictwo w podobnych spotkaniach organizowanych przez inne instytucje naukowe.

W kwietniu 2014 r. Korporacja została zaproszona do udziału w konferencji: „Kształcenie ustawiczne bibliotekarzy, czyli jak poszerzać perspektywy indywidualnego rozwoju”, zorganizowanej przez Instytut Informacji Nauko-

wej i Bibliotekę Uniwersytetu Śląskiego w ramach XXX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP przy ZO w Katowicach. Korporacja przedstawiła swoją dotychczasową działalność oraz plany na najbliższy rok, jednocześnie zapraszając do współpracy bibliotekarzy śląskich uczelni. Dotychczasowe działania wrocławskiego środowiska bibliotekarskiego dowodzą, że trzeba w pełni popierać inicjatywę, umacniać i doceniać zapał twórczy, operatywność, sumienną i efektywną pracę wszystkich bibliotekarzy pracujących zawodowo w bibliotekach dolnośląskich i współpracujących z Korporacją.

bibliotekarze.kbw.wroc.pl – dodaj do ulubionych !

Bibliografia

- Czyrek J., Górna B. (red.) (2009), *Współpraca regionalna i ogólnopolska bibliotek naukowych Wrocławia*. Wrocław [online] [dostęp 2014-06-01]. Dostępny w World Wide Web: <http://bibliotekarze.kbw.wroc.pl/wspolpraca-regionalna-i-ogolnopolska-bibliotek-naukowych-wroclawia>.
- Czyrek J., Górna B. (red.) (2010), *Miedzy hybrydą a cyfrą*. Wrocław [online] [dostęp 2014-06-01]. Dostępny w World Wide Web: <http://bibliotekarze.kbw.wroc.pl/miedzy-hybryda-cyfra>.
- Czyrek J., Górna B. (red.) (2011), *Biblioteka – Edukacja – Dydaktyka*. Wrocław [online] [dostęp 2014-06-01]. Dostępny w World Wide Web: <http://bibliotekarze.kbw.wroc.pl/biblioteka-edukacja-dydaktyka>.
- Czyrek J., Górna B. (red.) (2012), *Biblioteki cyfrowe – organizacja – prawo – funkcjonowanie*. Wrocław [online] [dostęp 2014-06-01]. Dostępny w World Wide Web: <http://bibliotekarze.kbw.wroc.pl/biblioteki-cyfrowe-organizacja-prawo-funkcjonowanie>.
- Czyrek J., Górna B. (red.) (2013), *Biblioteki i bibliotekarze XXI wieku - kształcenie, oczekiwania a rzeczywistość*. Wrocław [online] [dostęp 2014-06-01]. Dostępny w World Wide Web: <http://bibliotekarze.kbw.wroc.pl/biblioteki-i-bibliotekarze-xxi-wieku-ksztalcenie-oczekiwania-rzeczywistosc>.
- Dicta. *Zbiór łacińskich sentencji, przysłów, zwrotów, powiedzeń*. Zebrał C. Michałunio, Kraków 2004.
- Statut Korporacji Bibliotekarzy Wrocławskich [online] [dostęp 2014-06-01]. Dostępny w World Wide Web: <http://bibliotekarze.kbw.wroc.pl/statut-korporacji-bibliotekarzy-wroclawskich>.
- [Ustawa, 1989] Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach. Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855.
- Z *problemów Bibliotek Naukowych Wrocławia* [online] [dostęp 2014-06-01]. Dostępny w World Wide Web: <http://bibliotekarze.kbw.wroc.pl/z-problemow-bibliotek-naukowych-wroclawia>.

Ewa Grabarska

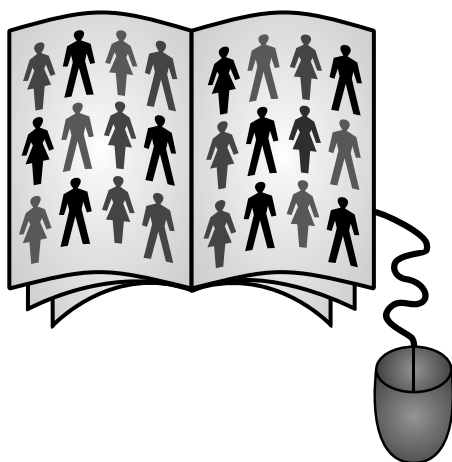
***A Corporation of Wrocław Librarians –
– an idea for activating the circle of library workers***

Summary

The article presents the Corporation of Wrocław Librarians. The Association is local initiative of librarians coming from the public and private universities and other academic institutions in Wrocław. It possesses a legal personality and operates since the 28th of May 2008.

The main purpose of the corporation is to present the librarian circles in Wrocław and to promote its development. It also pretends to concentrate in one association the active and professionally outstanding librarians in order to pursuit the regional integration and activation of the librarian's environment. The goals are realized by organizing conferences and seminars under the common title "The direction of the Library", as well as publishing the local series: "The problems of Wrocław academic libraries".

Keywords: A Corporation of Wrocław Librarians, integration of the librarian environment, librarians' professional activation

**ORGANIZACJA I DZIAŁALNOŚĆ SEKCJI BIBLIOTEK SZKÓŁ
WYŻSZYCH STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH PRZY
ZARZĄDZIE OKRĘGU W KATOWICACH
KRONIKA WYDARZEŃ. CZ. 2. LATA 2010–2014**

2010

24 lutego 2010

XXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach¹.

W programie sesji „Prawo autorskie w bibliotekach” znalazły się wystąpienia poświęcone przepisom prawa autorskiego i prawom pokrewnym bezpośrednio związanym z działalnością bibliotek. Referaty przedstawili:

- Piotr Ślęzak – *Polskie i unijne prawo autorskie*,
- Sybilla A. Stanisławska-Kloc – *Prawne aspekty działalności bibliotek (tradycyjnych i cyfrowych)*,
- Barbara Szczepańska – *Licencjonowanie zasobów elektronicznych w bibliotekach*,
- Andrzej Koziara – *Praktyczne aspekty wdrażania rozporządzeń MSWiA do Ustawy o ochronie danych osobowych w bibliotekach*.

Żywa dyskusja towarzysząca obradom dowiodła jak istotnym elementem pracy bibliotekarza jest znajomość podstawowych zasad prawa autorskiego – związanych z przedmiotem i podmiotem prawa autorskiego, ale także z sytuacją utworu i twórcy.

26 marca 2010

XXII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Wydział Zamiejscowy w Chorzowie.

¹ Organizator XX forum omyłkowo nadał mu numer XXI i ta numeracja jest kontynuowana.

Konferencję „Biblioteka dla przyszłości II” poświęcono wybranym zagadnieniom nowoczesnych metod działalności bibliotecznej w powiązaniu z psychologicznymi aspektami obsługi użytkowników. Referaty wygłosili:

- Jolanta Gwioździk – *Od labiryntu do paradygmatu. Wizje bibliotek na przestrzeni dziejów*,
- Joanna Kulik – *Biblioteka w zmieniającej się rzeczywistości*,
- Marcin Malinowski – *Serwisy społecznościowe przyszłością bibliotek, czyli Facebook i Twitter w bibliotece*,
- Monika Jędralska – *Wystrój wirtualnych wnętrz – o estetyce Europeany*,
- Maja Wojciechowska – *Zjawisko lojalności wśród klientów bibliotek*,
- Tomasz Heryszek – *Spółczesność wiedzy w cyfrowym świecie*,
- Aleksandra Marciniak – *Biblioteka akademicka w służbie osobom niepełnosprawnym. Pomoc w zdobywaniu dodatkowych umiejętności*,
- Wiesława Szlachta – *Biblioterapia – praca z czytelnikami niepełnosprawnymi w bibliotece publicznej. Z doświadczeń praktyka*.

W dyskusji podsumowującej obrady dzielono się opiniami na temat miejsca biblioteki w procesie cyfryzacji wiedzy w społeczeństwie informacyjnym; liczne wypowiedzi dotyczyły problemów związanych z przystosowaniem księżnic do potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami.

31 marca 2010

Ukazał się zeszyt tematyczny *Książka współczesna* pod redakcją Joanny Chwałek; „Bibliotheca Nostra” 2009, nr 3/4 (19).

10–13 maja 2010

Wyjazd szkoleniowy do bibliotek Wiednia.

Program trzydniowego pobytu szkoleniowego w Wiedniu został zaprojektowany z myślą o poznaniu działalności różnego typu placówek bibliotecznych. Goszczono w największej w kraju – liczącej ponad 7,4 milionów jednostek bibliotecznych – Austriackiej Bibliotece Narodowej (Österreichische Nationalbibliothek) ulokowanej w Pałacu Hofburg. Gospodarze przybliżyli historię biblioteki i jej rozwiązania organizacyjne. Poznano elektroniczny system magazynowania i transportowania zbiorów obsługujący czytelnię i wypożyczalnię. Duże wrażenie wywarła największa barokowa sala biblioteczna Europy – Prunksaal. Nowoczesna, betonowo-szklana bryła Biblioteki Głównej Miasta Wiednia (Büchereien Wien) zachwyciła oryginalnością architektury oraz wykorzystaniem najnowocześniejszych rozwiązań technicznych i technologicznych. Spośród bibliotek akademickich poznawano Bibliotekę Historii Europy Wschodniej i Sławistyki Uniwersytetu Wiedeńskiego.

skiego (Fachbereichsbibliothek Osteuropäische Geschichte und Slawistik) specjalizującą się w gromadzeniu i udostępnianiu publikacji we wszystkich językach słowiańskich. Wyjazd był okazją do doskonalenia umiejętności i kwalifikacji oraz wymiany doświadczeń z austriackimi bibliotekarzami; umożliwił również zwiedzenie najważniejszych zabytków i atrakcji turystycznych naddunajskiej stolicy.

26 czerwca 2010

Objęcie patronatem Sekcji „III Sportowego Turnieju Bibliotekarzy”, Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach.

W kolejnej edycji imprezy sportowo-rekreacyjnej śląscy bibliotekarze rywalizowali – indywidualnie i zespołowo – w sześciu konkurencjach (kręgle, badminton, strzelanie, boules, bibliotekarski tor przeszkód, pływanie). Rozgrywkom towarzyszył pokaz ratownictwa i pierwszej pomocy oraz – tradycyjnie już – konkurs karaoke.

1 września 2010

Ukazał się zeszyt tematyczny *Psychologia w bibliotece* pod redakcją Grażyny Teteli i Bogumiły Urban; „Bibliotheca Nostra” 2010, nr 1(20).

24 września 2010

XXIII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu.

Bezpłatne formy promocji biblioteki w Internecie, budowa jej sieciowej tożsamości oraz szybkie rozpowszechnianie i aktualizacja informacji skierowanej do szerokiego grona odbiorców były tematem seminarium i warsztatów pt. „Internetowe narzędzia budowania wizerunku nowoczesnej biblioteki”. Wykłady wygłosili:

- Ilona Pawłowska – *Internet jako medium skutecznej promocji bibliotek*,
- Maciej Dutko – *Biblioteka jest firmą*.

Uczestnicy forum wzięli udział w jednym z czterech warsztatów, które przeprowadzili:

- Dorota Milczarska – *Jak powinna wyglądać dobra strona WWW*,
- Monika Jędralska – *A jak integracja Twojej biblioteki z internetową społecznością? Budowanie relacji w serwisach społecznościowych krok po kroku*,
- Tomasz Michalecki, Bartosz Weczera – *Jak usprawnić obieg informacji w bibliotece wykorzystując do tego Internet*,
- Marcin Malinowski – *Serwer, domena, CMS – strona internetowa biblioteki od kuchni*.

24 listopada 2010

Zebranie Zarządu Sekcji, Katowice.

Przedyskutowano bieżące sprawy organizacyjne, m.in. ściągalność składek członkowskich, organizację forów, wyjazdów szkoleniowych, działalność wydawniczą i promocyjną. Przyjęto rezygnację z pracy w Zarządzie SBSW Marzanny Chmielarskiej oraz Urszuli Cieślik. Przedmiotem dyskusji była także działalność Sekcji w ramach struktur SBP, analiza zgłaszanych przez bibliotekarzy akademickich oczekiwań wobec Zarządu Okręgu w Katowicach. Zarząd przyjął harmonogram pracy na rok 2011 w zakresie działalności edukacyjno-szkoleniowej, wydawniczej oraz współpracy międzynarodowej.

26 listopada 2010

XXIV Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Wydział Zamiejscowy w Chorzowie we współpracy z Biblioteką Wyższej Szkoły Bankowości i Finansów w Katowicach.

W programie seminarium „Fundusze unijne dla bibliotek” znalazły się wykłady i zajęcia warsztatowe wskazujące możliwości i sposoby pozyskiwania dodatkowych środków na projekty, programy i akcje prowadzone przez biblioteki szkół wyższych. Referaty przedstawili:

- Małgorzata Sołtys – *Jak fundusze mogą zmienić Twoje najbliższe otoczenie, czyli dotacje dla bibliotek*,

- Gabriela Suski-Borek, Marzena Czop – *Biblioteki bliżej funduszy*.

Warsztaty przeprowadzili:

- Iwona Świąćicka, Andrzej Słaby – *Program Operacyjny Kapitał Ludzki*,

- Damian Kocot – *Fundusze inwestycyjne*,

- Ewa Grabowska – *Myślenie projektowe*.

1 grudnia 2010

Ukazał się zeszyt tematyczny *Opracowanie dokumentów* pod redakcją Moniki Lech; „Bibliotheca Nostra” 2010, nr 2(21).

2011**10 lutego 2011**

Ukazał się zeszyt tematyczny *Archiwa i archiwalia* pod redakcją Agnieszki Bajor; „Bibliotheca Nostra” 2010, nr 3/4(22).

22–29 maja 2011

Wyjazd szkoleniowy do bibliotek Rumunii.

W program pobytu szkoleniowego zostały wpisane biblioteki różnych typów – naukowe i publiczne, ogólnie dostępne i prowadzące wyłącznie udostępnianie prezencyjne. Jako pierwszą odwiedziono Bibliotekę Powiatową im. Gheorghe Șincai’a w Oradei (Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai”). Kolejna w programie znalazła się Biblioteka Narodowa Rumunii (Biblioteca Națională a României) – oddział w Alba Iulia, czyli biblioteka Batthyaneum (Filiala Batthyaneum) oraz bukareszteńska biblioteka główna. Zapoznano się również z pracą księżnic uczelnianych – Centralną Biblioteką Uniwersytecką w Bukareszcie (Biblioteca Centrală Universitară din București) oraz Biblioteką Uniwersytetu Zachodniego w Timisoarze (Biblioteca Centrală Universitară „Eugen Todoran” din Timișoara). Wyjazd studyjny pokazał dynamiczny rozwój rumuńskich księżnic. Uwagę zwróciły funkcjonalne i atrakcyjne budynki, nowoczesne warunki do pracy naukowej i studiów, szerokie usługi biblioteczne, działalność informacyjna i kulturalno-twórcza, wysokie kompetencje zawodowe, w tym powszechna wśród bibliotekarzy znajomość języków obcych. Duże wrażenie wywarły również zabytkowe zbiory, głównie cenne rękopisy i inkunabuły w zasobie biblioteki Batthyaneum. Gospodarze zadbali o możliwie najwszechstronniejsze zaprezentowanie swych placówek; miłym akcentem były przygotowane wystawy poloników. Wyjazd obok pogłębienia wiedzy bibliotekarskiej oferował także poznanie historii i zabytków kultury materialnej Rumunii.

14 czerwca 2011

Spotkanie robocze Zarządu SBSW z Sylwią Błaszczak, przewodniczącą ZO SBP w Katowicach służyło omówieniu bieżącej aktywności Sekcji oraz przekazaniu oczekiwań i postulatów zgłaszanych przez jej członków.

12 lipca 2011

Ukazał się zeszyt tematyczny *Sport i rekreacja bibliotekarzy* pod redakcją Mariusza Pachy; „Bibliotheca Nostra” 2011, nr 1(23).

7 września 2011

Spotkanie Zarządu Sekcji, Katowice.

Omówiono program XXV Forum. Przedmiotem dyskusji była także działalność Sekcji w ramach struktur SBP oraz analiza zgłaszanych oczekiwań wobec Stowarzyszenia. Przy okazji przedyskutowano bieżące sprawy organizacyjne, m.in. trudności w planowaniu i realizacji kolejnych forów i konfe-

rencji, wyjazdów szkoleniowych oraz działalności wydawniczej. Zaniepokojenie wzbudziły cięcia finansowe w budżetach uczelni macierzystych, które w coraz mniejszym stopniu są skłonne partycypować w kosztach organizowanych przez SBSW szkoleń, konferencji i spotkań środowiskowych.

29 września 2011

XXV Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Konferencja „Gdzie jesteś czytelniku? Rola biblioteki w strategii i działalności uczelni”² w centrum uwagi postawiła mikrootoczenie biblioteki szkoły wyższej i wpływ jaki wywiera na jej działalność. W sesji plenarnej oraz dwóch tematycznych referaty wygłosili:

- Agata Stachowicz-Stanusch, Małgorzata Koszembar-Wiklik, Ewa Stawiarska – *Marketing biblioteki – tworzenie relacji z partnerami*,
- Teresa Górecka – *Jakiej biblioteki oczekują użytkownicy*,
- Alicja Paruzel, Michał Jakubowski – *Metody pozyskiwania użytkowników we współczesnej bibliotece akademickiej*,
- Jadwiga Witek – *Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka (CINiBA) – serce uczelni i regionu. Wybrane przykłady działań informacyjnych*,
- Iwona Sójkowska, Filip Podgórski – *Obszary współpracy biblioteki akademickiej z uczelnią – doświadczenia Biblioteki Politechniki Łódzkiej*,
- Karolina Imiolek, Magdalena Nagieć – *Biblioteka skierowana na użytkownika, czyli budowanie przyjaznego wizerunku – na przykładzie Biblioteki Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego*,
- Danuta Grabowska, Urszula Długaj – *Cudze chwalimy, czyli jaką rolę odgrywają biblioteki akademickie w życiu uczelni na przykładzie TU Delft Library i The Carlos III University Library*,
- Agnieszka Folga, Joanna Kołakowska – *Szukam sponsora... dla biblioteki*,
- Monika Curyło – *Biblioteka jako przestrzeń*,
- Anna Jakubiec, Joanna Radzicka – *Second Life – wirtualny świat kultury, nauki, książek i bibliotek*,
- Dagmara Bubel – *Przyszłość bibliotek, potrzeb użytkowników oraz kompetencji informacyjnej - nowym wyzwaniem dla bibliotekarzy?*,
- Maria Bosacka – *Edukacja informacyjna na uniwersytecie – pomiędzy ideałem a rzeczywistością. Bibliotekarski punkt widzenia*,
- Grzegorz Budny – *Jak to robią na antypodach, czyli autoprezentacja australijskich bibliotek uniwersyteckich w Internecie*,

² Materiały konferencyjne zostały opublikowane w drugim numerze „Biuletynu Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej” (2012) pod redakcją Krzysztofa Ziolo.

– Marcin Kordecki, Agata Świerkot, Marta Zatwardnicka, – *Gdzie jesteś Czytelniku? – próba odpowiedzi na podstawie badań sondażowych przeprowadzonych wśród użytkowników biblioteki wyższej uczelni technicznej*,

– Iwona Cichoń, Iwona Mielczarek – *Przylapane w sieci czyli biblioteki na portalach społecznościowych*,

– Aleksandra Sidło – *Brama w czasie – biblioteka akademicka w oczach słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku*.

W dyskusji towarzyszącej obradom wskazywano na konieczność podejmowania różnorodnych działań promocyjnych skierowanych zarówno do aktualnych jak i potencjalnych użytkowników biblioteki oraz rosnące znaczenie e-learningu jako metody przygotowywania czytelników do efektywnego wykorzystywania zasobów bibliotecznych.

30 września 2011

XXVI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu.

Seminarium i warsztaty „Bibliotekarz obywatelem świata” poświęcono kompetencjom językowym pracowników bibliotek. Zwrócono uwagę na stale rosnącą liczbę studentów, którzy przyjeżdżają do Polski na studia w ramach wymiany międzynarodowej. Podkreślono, wagę dobrej znajomości języków obcych podczas pracy z zagranicznymi bazami danych, przy opracowaniu zbiorów obcojęzycznych oraz międzynarodowej współpracy bibliotek. Referaty przedstawili:

– Jacek Tomaszczyk – *Organizacja samodzielnej nauki języka angielskiego*,

– Bogumiła Urban – *Podróże kształcą. Studyjne wyjazdy bibliotekarzy do bibliotek europejskich*.

Bibliotekarze pragnący poszerzyć słownictwo o terminologię z zakresu bibliotekarstwa i informacji naukowej wzięli udział w warsztatach:

– Jacek Tomaszczyk – *Język angielski w pracy bibliotekarza*,

– Agnieszka Nowak-Gomułka – *Język angielski w pracy bibliotekarza*,

– Katarzyna Łakomik – *Język niemiecki w pracy bibliotekarza*,

– Elżbieta Tyburska – *Język francuski w pracy bibliotekarza*.

2-7 grudnia 2011

Wyjazd szkoleniowy do bibliotek Danii i Niemiec.

Wyjazd miał na celu poznanie systemów informacji i zarządzania zbiorami książnic akademickich, powołanych drogą fuzji kilku placówek lub działających w ramach federacji bibliotek. Analizowano ich struktury organizacyjne i metody realizacji procesów bibliotecznych. Przedmiotem zain-

interesowania była przede wszystkim organizacja wewnętrzna połączonych ze sobą placówek w kontekście płynących stąd korzyści ekonomicznych i społecznych. Zapoznano się z pracą tzw. Czarnego Diamentu, siedziby Biblioteki Królewskiej, Biblioteki Narodowej i Uniwersyteckiej w Kopenhadze (Det Kongelige Bibliotek er Danmarks nationalbibliotek og universitetsbibliotek for Københavns Universitet) oraz wielu instytucji użyteczności publicznej. Zainteresowanie wzbudziła Biblioteka Uniwersytetu Południowej Danii w Odense (Syddansk Universitetsbibliotek Odense), która łącząc się z bibliotekami w Esbjerg, Kolding, Sønderborg i Slagelse utworzyła prężnie działającą federację o wspólnym budżecie. Jako przykład zjednoczenia w jeden organizm bibliotek uczelnianych z publicznymi posłużyły Biblioteka Uniwersytecka i Publiczna w Aarhus (Aarhus Universitets Biblioteker og Statsbiblioteket) oraz Biblioteka Publiczna i Uniwersytecka w Hamburgu (Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg). Wycieczka była także okazją do zwiedzenia najważniejszych zabytków i atrakcji turystycznych, w tym tradycyjnych kiermaszów bożonarodzeniowych.

2012

5 stycznia 2012

Ukazał się zeszyt tematyczny *Budownictwo bibliotek uniwersyteckich* pod redakcją Anety Drabek; „Bibliotheca Nostra” 2011, nr 2(24).

19 kwietnia 2012

Nawiązano współpracę z Polish American Librarians Association. Dzięki pomocy przewodniczących stowarzyszenia, Aldony Salskiej i Elżbiety Marszałik pozyskano do współpracy z kwartalnikiem „Bibliotheca Nostra” redaktora językowego. Pani Paulina Popławska (członek PALA) podjęła się redakcji językowo-stylistycznej tekstów angielskojęzycznych publikowanych na łamach „Bibliotheca Nostra”.

27 kwietnia 2012

Ukazał się zeszyt tematyczny *Użytkowanie książki* pod redakcją Hanny Langer; „Bibliotheca Nostra” 2011, nr 3(25).

4 czerwca 2012

Spotkanie redakcji „Bibliotheca Nostra” z członkami Rady Naukowej. Podsumowano dotychczasową pracę nad wydawaniem tytułu – podejmowaną tematykę, problemy warsztatowe, terminowość ukazywania się cza-

pisma. Dyskutowano nad ściślejszym dostosowaniem „Bibliotheca Nostra” do wymogów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i ubiegania się o miejsce na liście tzw. czasopism punktowanych. Rada Naukowa zaaprobowowała proponowane zmiany – umiędzynarodowienie składu Rady i zespołu recenzentów, publikowanie tekstów obcojęzycznych w językach kongresowych, rozszerzenie zespołu redakcyjnego o redaktorów językowych. Podjęła decyzję o zmianie struktury treści kwartalnika – wyodrębniono nierecenzowany dział „Biblioteka AWF w Katowicach. Materiały, zbiory, wydarzenia” jako stały dodatek tworzony przez pracowników Akademii.

Podczas spotkania dokonano wyboru przewodniczącego Rady Naukowej, którym został prof. zw. dr hab. Jan Malicki.

30 czerwca–8 lipca 2012

Wyjazd szkoleniowy do bibliotek Petersburga, Tallina i Rygi.

Biblioteki naukowe i akademickie państw nadbałtyckich były celem dziewiątego wyjazdu edukacyjnego Sekcji. Dyrekcja Rosyjskiej Biblioteki Narodowej (Российская национальная библиотека) w Petersburgu, w kontekście wybranych aspektów zarządzania zbiorami (ponad 34 mln jednostek i najbardziej kompletny zbiór publikacji w języku rosyjskim), przedstawiła osiągnięcia, ale też problemy, z którymi aktualnie boryka się ta licząca 200 lat placówka. Wizyta w RBN była także okazją do zapoznania się z bogatymi dziejami oraz kolekcjami historycznymi pierwszej biblioteki publicznej Rosji. Biblioteka Uniwersytetu Technicznego w Tallinie (Tallinna Tehnika-ülikooli Raamatukogu) zachwyliła nowoczesną, designerską architekturą i równie atrakcyjnym wyposażeniem wnętrz. Świadczone usługi oraz oferowane szkolenia użytkowników zaskoczyły szerokim zakresem i różnorodnością. Szczególną uwagę zwróciła ścisła współpraca biblioteki z instytutami naukowymi pod kątem profilowania księgozbioru i kształtowania kompetencji informacyjnych studentów. Biblioteka Uniwersytetu Łotewskiego (Latvijas Universitātes bibliotēka) w Rydze podzieliła się doświadczeniami w zakresie organizacji i udostępniania zbiorów. Podczas wizyty przedstawiono oferowane (m.in. w oparciu o katalogi i bazy danych) usługi biblioteczne, regulaminy korzystania ze zbiorów, a także prowadzone szkolenia użytkowników. Wyjazd obok pogłębienia umiejętności bibliotekarskich był także okazją do poznania zabytków kultury materialnej Litwy, Rosji, Estonii i Łotwy.

8 sierpnia 2012

Ukazał się zeszyt tematyczny *Oblicza sztuki książki* pod redakcją Izabeli Jurczak; „Bibliotheca Nostra” 2011, nr 4(26).

25 października 2012

Zebranie Zarządu Sekcji, Biblioteka Śląska w Katowicach.

Przedmiotem dyskusji były sprawy organizacyjne związane m.in. z planowanymi na rok 2013 wyjazdami studyjnymi oraz działalnością wydawniczą³. Zarząd podsumował realizację zadań statutowych, również w kontekście mijającej kadencji i przygotowań do walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego. W trakcie spotkania odniesiono się do planowanych zmian w dostępie do zawodu bibliotekarza, tzw. deregulacji (wg projektu ustawy z dnia 6.03.2012 roku o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów) i stanowiska, jakie w tej kwestii zajęło SBP oraz Rada Wykonawcza Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich.

9 listopada 2012

Ukazał się zeszyt tematyczny *Kształcenie użytkowników bibliotek szkół wyższych* pod redakcją Marii Kycler; „Bibliotheca Nostra” 2012, nr 1(27).

27 grudnia 2012

Ukazał się zeszyt tematyczny *Information literacy. Uwarunkowania kulturowe i edukacyjne* pod redakcją Hanny Batorowskiej; „Bibliotheca Nostra” 2012, nr 2(28).

2013

21 lutego 2013

Walne Zebranie Członków Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach.

Zebrani wysłuchali wystąpienia Sylwii Błaszczyk, przewodniczącej Zarządu Okręgu SBP w Katowicach, która omówiła założenia i konkretne przykłady realizacji Strategii SBP, m.in. w zakresie kształtowania polityki i praktyki bibliotecznej w Polsce (projekt nowej ustawy o bibliotekach oraz działania rzecznicze), opracowania i upowszechniania standardów w dziedzinie bibliotekarstwa, podejmowania działań dla opracowania systemu akredytacji profesjonalnej SBP dla różnych form kształcenia bibliotekarzy. Przechodząc na grunt działalności kół SBP w Okręgu Śląskim, S. Błaszczyk

³ W roku 2012 (z uwagi na politykę ograniczania wydatków w budżetach uczelni oraz tzw. racjonalizację zatrudnienia w bibliotekach) SBSW zrezygnowała z wszelkiej działalności szkoleniowej o charakterze konferencyjnym.

podkreśliła szczególną aktywność SBSW, a następnie wskazała i uhonorowała najbardziej zaangażowane biblioteki i ich liderów. Dyplomy i nagrody książkowe otrzymali: Bogumiła Urban i zespół Biblioteki Wyższej Szkoły Bankowej w Chorzowie, Elżbieta Okularczyk i zespół Biblioteki Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu oraz Mariusz Pacha i zespół Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach.

Po przedstawieniu przez B. Urban sprawozdania z działalności Sekcji, zebrani jednogłośnie udzielili absolutorium ustępującemu Zarządowi. W dyskusji nad zadaniami Sekcji w nowej kadencji przede wszystkim zwrócono uwagę na aktualną sytuację bibliotek szkół wyższych i bibliotekarzy akademickich. Zaproponowano podjęcie dyskusji nad problematyką bezpieczeństwa bibliotek – finansowego, socjalnego, osobistego oraz zasobów i danych bibliotecznych. Wznowiono temat obecności Sekcji w mediach społecznościowych. Ponownie postulowano utworzenie strony WWW Sekcji i za pośrednictwem sieci docieranie z informacją o inicjatywach SBSW do jak największej liczby bibliotekarzy. Wnioskowano o zaproszenie do aktywnej współpracy w SBSW wszystkich bibliotek szkół wyższych naszego regionu oraz rozszerzenie działalności Sekcji o instytucje kultury.

Przeprowadzono wybory Zarządu Sekcji. Zgłoszono następujące kandydatury: Danuta Grabowska (BG PŚ), Anna Obrzut (BG PŚ), Magdalena Peterek (BWPIPs UŚ), Karina Szołtysik (BWSB WZ). Wybrano delegatów na Zjazd Okręgowy SBP: Agnieszkę Bajor (IBiIN UŚ), Annę Obrzut (BG PŚ), Bogumiłę Urban (BWSB WZ) i Bogumiłę Warzachowską (BT UŚ).

1 marca 2013

Zebranie Zarządu Sekcji w Bibliotece Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Ukonstytuował się Zarząd SBSW w składzie: Anna Obrzut – przewodnicząca, Danuta Grabowska – sekretarz, Magdalena Peterek – skarbnik, Karina Szołtysik – członek. Omówiono planowane kierunki działań oraz zadania stojące przed władzami Sekcji w nowej kadencji. Ustępujący Zarząd przekazał całość dokumentacji związanej z działalnością SBSW w latach 2005–2013, m.in. protokoły, notatki, sprawozdania, pisma i dokumenty finansowe.

13 marca 2013

Zjazd Okręgowy Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach, Biblioteka Śląska.

Zebrani Delegaci i Goście wyrazili zaniepokojenie działaniami władz centralnych i samorządowych, umniejszającymi rolę bibliotek i zawodu bibliotekarza. Szczególne obawy wzbudziło rozporządzenie Ministra Kultury

i Dziedzictwa Narodowego dotyczące kwalifikacji zawodowych, które obniża standardy pracy, jakie przez lata wypracowało środowisko bibliotekarskie. Niepokój i niezadowolenie wywołały również decyzje władz samorządowych o łączeniu bibliotek publicznych z innymi jednostkami samorządowymi, w tym z instytucjami kultury. Komentowano także wyniki badania społecznego zasięgu książki w Polsce.

W obradach Zjazdu Sekcję reprezentowały Agnieszka Bajor, Anna Obrzut, Bogumiła Urban i Bogumiła Warzachowska; delegatki zgłosiły do realizacji wnioski wypracowane podczas Walnego Zebrania Członków SBSW. W skład Zarządu Okręgu wybranego na kadencję 2013-2017 weszły Anna Obrzut i Bogumiła Urban. Do udziału w Krajowym Zjeździe Delegatów SBP w Warszawie desygnowano m.in. Bogumiłę Urban.

28 marca 2013

Ukazał się zeszyt tematyczny *Prawo w bibliotece* pod redakcją Marty Kunickiej; „Bibliotheca Nostra” 2012, nr 3 (29).

24 kwietnia 2013

XXVII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przy współpracy Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

Tytuł konferencji „Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich” nawiązywał do europejskiej dewizy *united in diversity*. Mimo różnic typologicznych, biblioteki szkół wyższych łączy jedność celów i zadań – służba środowisku uczelni i możliwie pełne zaspokojenie jego potrzeb informacyjnych. Podczas konferencji wygłoszono siedem referatów:

- Ewa Dobrzyńska-Lankosz – *Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich. Zarys dziejów i kierunki działań*,
- Renata Birska – *Współpraca bibliotek uczelni medycznych – 30 lat doświadczeń*,
- Jerzy Witczak – *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES – dorobek i perspektywy*,
- Danuta Gburska – *Uniwersyteckie biblioteki wydziałów prawa*,
- Maria Kyler – *Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich*,
- Stanisław Hrabia – *Muzykalia – wyzwania i współpraca. Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML w przededniu Jubileuszu 50-lecia*,
- Henryk Olszar – *Działalność duszpasterstwa bibliotekarzy w Katowicach*.

Prelegenci podkreślali, że współpraca bibliotek stanowi istotny element ich rozwoju. Wymiana doświadczeń, integracja działań w skali lokalnej i ogólnokrajowej jest sposobem na realizację nowych projektów i podejmowanie innowacyjnych zadań. Spotkania przedstawicieli różnych typów bibliotek są okazją do poznania ich różnorodności.

30 kwietnia 2013

Ukazał się zeszyt tematyczny *E-learning* pod redakcją Marii Kycler; „Bibliotheca Nostra” 2012, nr 4(30).

24 maja 2013

Bogumiła Urban została uhonorowana medalem „W dowód uznania” za szczególne zasługi na rzecz Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Medal wręczono podczas obchodów Wojewódzkiego Dnia Bibliotekarza przygotowanego przez Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną im. R. Kincla w Raciborzu oraz Bibliotekę Śląską w Katowicach. Goście mieli okazję do zapoznania się z historią Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Raciborzu – na podstawie materiałów przygotowanych z okazji 65-lecia Biblioteki. Święto było okazją do wręczenia Nagrody Śląskiego Środowiska Bibliotekarskiego im. J. Lompy, Nagrody SBP dla Bibliotekarza Roku 2012 w województwie śląskim oraz odznaczeń resortowych, samorządowych i SBP dla wyróżniających się bibliotekarzy.

27 czerwca 2013

Ukazał się zeszyt tematyczny *Information literacy. Teoria i praktyka* pod redakcją Hanny Batorowskiej; „Bibliotheca Nostra” 2013, nr 1(31).

29 czerwca–7 lipca 2013

Wyjazd szkoleniowy do bibliotek Normandii i Bretanii.

Program wyjazdu studyjnego miał na celu zapoznanie uczestników z kierunkami rozwoju, sposobami zarządzania oraz funkcjonowania bibliotek akademickich północnej Francji. Podczas spotkań z kadrą zarządzającą i bibliotekarzami szkół wyższych, a także przedstawicielami Stowarzyszenia Bibliotekarzy Normandii zwracano uwagę na podobieństwa i różnice w zakresie przekształcania polskich i francuskich książnic w centra informacji, które wspierają, ale i współuczestniczą w pracach dydaktycznych i badawczych uczelni. Scharakteryzowano współpracę z bibliotekarzami szkół wyższych krajów frankofońskich. Dyskutowano problemy finansowania bibliotek

(m.in. wykorzystania funduszy unijnych) oraz wymieniano uwagi na temat pragmatyki zawodu bibliotekarza. Podkreślono dbałość o dokumentowanie dziedzictwa kulturowego Normandii. Interesującym wątkiem rozmów były straty bibliotek i innych instytucji nauki i kultury, poniesione podczas działań wojennych na obszarze północno-zachodniej Francji w roku 1944. Podczas pobytu we Francji zwiedzono: Bibliotekę Wydziału Prawa, Ekonomii i Nauk Społecznych Uniwersytetu w Rouen (Bibliothèque de la Faculté de Droit, des Sciences Économiques et de Gestion de Rouen), Bibliotekę Uniwersytetu w Caen (Bibliothèque de l'Université de Caen) oraz Bibliotekę Uniwersytetu w Rennes (Bibliothèques de l'Université Rennes).

18 września 2013

XXVIII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Główna Politechniki Częstochowskiej.

Konferencja „Rola biblioteki w zakresie parametryzacji uczelni” odnosiła się do zmian dokonujących się w uczelniach wyższych i ich otoczeniu a obejmujących m.in. finansowanie polskiej nauki, podstawy tworzenia rankingów uczelni, stosowanie różnych narzędzi parametryzacji, m.in. bibliografii publikacji pracowników. Przedstawiono dziewięć referatów:

- Agata Przewoźna-Krzemińska, Seweryn Cichoń – *Zarządzanie zmianami w szkole wyższej*,
- Monika Curyło – *Kryteria parametryzacji jako podstawa rankingu uczelni wyższych*,
- Aneta Drabek – *Gdzie szukać cytowań i jak je wykorzystywać?*,
- Ewa Hetman, Stanisława Pietrzyk-Leonowicz – *Baza Publikacji Pracowników Politechniki Lubelskiej jako narzędzie bibliometryczne*,
- Maria Bebejewska, Maria Ignaszak – *Czy lepsze musi być wrogiem dobrego? O konieczności nieustannej zmiany – Baza Publikacji Pracowników Politechniki Poznańskiej*,
- Olimpia Małecka – *Bibliografia publikacji pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu w świetle 60-letniej działalności Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu*,
- Magdalena Seta – *Bibliografia publikacji pracowników uczelni przyrodniczych w odniesieniu do parametryzacji jednostek naukowych*,
- Joanna Kasprzyk-Machata – *Rejestracja dorobku naukowego pracowników w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu – doświadczenia, osiągnięcia, plany rozwoju*,
- Joanna Dziak, Urszula Długaj, Halina Skrzypiec – *Udział biblioteki w procesie parametryzacji na przykładzie Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej*.

Praktyczny charakter konferencji, przedstawienie konkretnych działań bibliotekarzy reprezentujących różne typy bibliotek uczelnianych sprzyjał

ożywionym dyskusjom i wymianie doświadczeń, głównie w zakresie dokumentowania dorobku publikacyjnego pracowników szkół wyższych.

Forum poprzedziło zwiedzanie Biblioteki OO. Paulinów na Jasnej Górze.

14 listopada 2013

Ukazał się zeszyt tematyczny *Cenzura* pod redakcją Marii Kycler i Agaty Muc; „Bibliotheca Nostra” 2013, nr 2(32).

2014

31 stycznia

XXIX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Wydział Zamiejscowy w Chorzowie we współpracy z Biblioteką Wyższej Szkoły Bankowości i Finansów w Katowicach.

Konferencja „Bezpieczeństwo w bibliotece I” zainaugurowała serię spotkań poświęconych bezpieczeństwu ludzi, zasobów i danych w bibliotekach. Pierwsza część obrad zatytułowana *Bezpieczeństwo – wyzwania współczesności* omawiała bezpieczeństwo jako stan obiektywny polegający na braku zagrożenia, ale odczuwany subiektywnie przez jednostki lub grupy; druga – *Bezpieczeństwo ludzi, zasobów oraz danych bibliotecznych* rozpatrywała wybrane aspekty bezpieczeństwa w kontekście działalności bibliotek. W programie sesji znalazły się wystąpienia:

- Leszek Korzeniowski – *Wprowadzenie do problematyki bezpieczeństwa*,
- Mirosława Capiga – *Bezpieczeństwo finansowe klienta indywidualnego*,
- Adam Momot – *Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa osobistego w bibliotece – kształtowanie świadomości wpływu na własne bezpieczeństwo*,
- Mieczysław T. Koczkowski – *Ochrona informacji niejawnych a bezpieczeństwo państwa*,
- Jadwiga Stawnicka – *Współczesne determinanty bezpieczeństwa. Wybrane zagadnienia*,
- Andrzej Koziara – *Bezpieczeństwo danych i systemów teleinformatycznych*,
- Sylwia Błaszczyk – *Zagrożenia zbiorów w bibliotece i profilaktyka ich ochrony*.

W dyskusji podsumowującej obrady zwrócono uwagę na wieloaspektowy zakres problematyki bezpieczeństwa. Podkreślono, że praca bibliotek w jej różnorodnych przejawach i formach ściśle wpisuje się w pole zainteresowań securitologii. Edukacji bibliotekarzy dla poprawy bezpieczeństwa

indywidualnego użytkowników i pracowników bibliotek, a także zasobów tradycyjnych i cyfrowej przestrzeni informacyjnej powinna towarzyszyć zmiana świadomości wobec osobistych zagrożeń i ich otoczenia społecznego, kulturalnego i gospodarczego.

Maria Kycler przeprowadziła badania ankietowe, których celem było zebranie opinii na temat poczytności czasopism bibliotekarskich i kwartalnika „Bibliotheca Nostra”.

5 marca 2014

Ukazał się zeszyt tematyczny *Muzykalia* pod redakcją Magdaleny Walter-Mazur i Bogumiły Warząchowskiej; „Bibliotheca Nostra” 2013, nr 3(33).

14 kwietnia 2014

XXX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach.

Konferencja jubileuszowa „Kształcenie ustawiczne bibliotekarzy, czyli jak poszerzać perspektywy indywidualnego rozwoju” nawiązywała do 10-letniej działalności szkoleniowo-edukacyjnej SBSW. Celem spotkania było znalezienie odpowiedzi na pytania: jak właściwie identyfikować potrzeby edukacyjne i samokształceniowe bibliotekarzy oraz jak tworzyć mechanizmy motywujące bibliotekarzy do podnoszenia kwalifikacji. Drogi i możliwości zdobywania wiedzy w ramach kształcenia instytucjonalnego oraz samokształcenia przedstawiły:

- Anna Tokarska – *Działalność IBiIN UŚ w Katowicach na rzecz środowiska bibliotekarskiego*⁴,
- Ewa Grabarska – *Korporacja Bibliotekarzy Wrocławskich pomysłem na aktywizację środowiska pracowników bibliotek*,
- Bogumiła Urban – *Zarządzanie projektowe w bibliotece na przykładzie organizacji konferencji naukowej*,
- Maria Kycler – *„Bibliotheca Nostra” jako inicjatywa samokształceniowa bibliotekarzy akademickich*,
- Anna Obrzut – *Kulturotwórcza rola biblioteki akademickiej w środowisku lokalnym na przykładzie Nocy Naukowców w BG Politechniki Śląskiej w Gliwicach*,
- Jagoda Szostak, Alina Imiołek, Izabela Jurczak – *Rozwój indywidualny a tradycyjne i innowacyjne formy podnoszenia kwalifikacji*.

⁴ Wykład w zastępstwie wygłosiła Katarzyna Tałuć.

5 maja 2014

Ukazał się zeszyt tematyczny *Normalizacja i standardy* pod redakcją Jolanty Szulc; „Bibliotheca Nostra” 2013, nr 4(34).

17 maja 2014

XXXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych, Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, przy współpracy Biblioteki Śląskiej w Katowicach, Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej i Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

Konferencja *Bibliotekarze w służbie człowieka i książki* przedstawiła cele i zadania duszpasterstwa bibliotekarzy – integrację pracowników bibliotek publicznych, naukowych, uniwersyteckich, szkolnych i parafialnych, dla których ważne są wartości chrześcijańskie oraz wskazała jak pogłębianie formacji intelektualnej służy doskonaleniu pracy bibliotekarskiej i rozwojowi bibliotek. Wykłady wygłosili:

- Jan Górecki – *Zjawisko pielgrzymek na Śląsku w ujęciu historycznym i pastoralnym*,
- Henryk Olszar – *Współczesne duszpasterstwo specjalistyczne w Archidiecezji Katowickiej*,
- Leonard Ogierman – *Ochrona kościelnych dóbr kultury. Renowacja i konserwacja na przykładzie wybranych księgozbiorów*,
- Weronika Pawłowicz – *Dziedzictwo kulturowe Kościoła w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej*.

Wydarzeniu towarzyszyła promocja książki *Duszpasterstwo Bibliotekarzy. W służbie człowieka i książki* pod red. Jana Malickiego, Henryka Olszara i Bogumiły Warzachowskiej. Zamieszczone tam dokumenty, homilie i kazania, a także artykuły nt. duszpasterstwa bibliotekarzy, opublikowane w czasopiśmie i pracach zbiorowych ilustrują dzieje Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, powołanego w 1999 r. z inicjatywy ZO SBP w Katowicach. Ponadto osoby zainteresowane miały możliwość zwiedzenia Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej.

24–25 maja 2014

Wyjazd integracyjny członków Sekcji do Sandomierza i Kazimierza Dolnego zorganizowany w 10-lecie powołania SBSW.

Aneks 1**Regulamin Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach****§ 1.**

Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych powołana jest przy Zarządzie Okręgu w Katowicach Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w celu prowadzenia działalności zmierzającej do rozwoju zawodowego i osobistego bibliotekarzy zrzeszonych w sekcji i współpracujących z nią, a także wymiany doświadczeń między bibliotekami, prowadząca do lepszej pracy całego zrzeszonego środowiska i jego integracji oraz budowy nowego wizerunku bibliotekarzy jako grupy zawodowej.

§ 2.

Członkami Sekcji mogą zostać bibliotekarze bibliotek uczelnianych regionu śląskiego, bibliotekarze innych typów bibliotek, bibliotekoznawcy, pracownicy ośrodków informacji, pracownicy naukowi i dydaktyczni uczelni oraz inne osoby.

§ 3.

Cele określone w § 1 Sekcja realizuje poprzez:

1. Organizowanie różnych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kompetencji interpersonalnych i wiedzy ogólnej członków.
2. Inicjowanie współpracy między bibliotekami szkół wyższych oraz innymi typami bibliotek regionu śląskiego.
3. Organizowanie sesji naukowych, konferencji i badań naukowych na tematy ważne dla środowiska.
4. Tworzenie lokalnego lobby na rzecz środowiska bibliotek uczelnianych oraz współpraca na poziomie ogólnokrajowym.
5. Przygotowywanie publikacji (informatorów, zeszytów naukowych, monografii etc.) w wersji tradycyjnej i elektronicznej.
6. Opiniowanie aktów normatywnych i kierowanie wniosków do Zarządu Głównego i Zarządu Okręgu SBP.
7. Pozyskiwania funduszy pochodzących z różnych źródeł przeznaczonych na rozwój zawodowy bibliotekarzy.
8. Przygotowanie i prowadzenie strony internetowej Sekcji i listy dyskusyjnej.
9. Inicjowanie współpracy z innymi instytucjami naukowymi, kulturalnymi i społecznymi w celu budowy społeczeństwa wiedzy.

§ 4.

Organem wykonawczym Sekcji jest Zarząd Sekcji, który składa się z co najmniej 3 osób, w tym z przewodniczącego, sekretarza i skarbnika. Skład Zarządu sekcji można rozszerzyć do 5 członków.

§ 5.

Do zadań Zarządu należy:

1. Przygotowywanie rocznych planów pracy Sekcji.
2. Kierowanie pracami Sekcji.
3. Zatwierdzanie członkostwa osób deklarujących chęć przystąpienia do Sekcji.
4. Przygotowywanie sprawozdań z działalności dla Zarządu Okręgu.

§ 6.

Wybory do Zarządu Sekcji odbywają się co 4 lata. W razie potrzeby przeprowadza się wybory uzupełniające w przypadku rezygnacji lub śmierci członka Zarządu lub w przypadku konieczności rozszerzenia składu Zarządu.

§ 7.

1. Posiedzenia Zarządu Sekcji odbywają się w miarę potrzeb, nie rzadziej niż dwa razy do roku.
2. Protokoły z obrad Sekcji i posiedzeń Zarządu Sekcji przechowywane są w dokumentacji Zarządu.

§ 8.

Zarząd może powoływać Radę Programową. Jej celem jest wspieranie prac Zarządu w realizacji projektów.

§ 9.

Niniejszy Regulamin wchodzi w życie z dniem 1 października 2004 roku.

Aneks 2**Organizatorzy forów SBSW**

BG PCz – Alicja Paruzel IV (2005); Alicja Paruzel XII (2008); Dagmara Bubel, Alicja Paruzel XXVIII (2013);

BG PŚ – Maria Rychlewska, Krzysztof Ziolo XI (2007); Maria Rychlewska, Krzysztof Ziolo XXV (2011);

BG WSB – Marzanna Chmielarska I (2004); Marzanna Chmielarska II (2005); Marzanna Chmielarska XIII (2008);

BT UŚ – Bogumiła Warzachowska IX (2007); Bogumiła Warzachowska XVI (2009); Bogumiła Warzachowska XXVII (2013); Bogumiła Warzachowska XXXI (2014)

BWNoZ UŚ – Grażyna Tetela XVII (2009);

BWPiA UŚ – Danuta Gburska XXI (2010);

BWSB WZ – Bogumiła Urban III (2005); Bogumiła Urban V (2006); Bogumiła Urban X (2007); Bogumiła Urban XIV (2008); Bogumiła Urban XVIII (2009); Bogumiła Urban XXII (2010); Bogumiła Urban wraz z Magdaleną Palubską BWSBiF XXIV (2010); Bogumiła Urban wraz z Magdaleną Palubską BWSBiF XXIX (2014);

BWSH – Elżbieta Okularczyk VI (2006); Elżbieta Okularczyk XV (2008); Elżbieta Okularczyk XIX (2009); Elżbieta Okularczyk XXIII (2010); Elżbieta Okularczyk XXVI (2011);

BWSZiJO – Anna Kopka, Monika Lech VII (2006);

BWSZiNS – Barbara Ząbroń VIII (2006);

CINiBA – Maria Kycler BUŚ, Bogumiła Warzachowska BT UŚ XXX (2014).

Aneks 3**Organizatorzy zagranicznych wyjazdów studyjnych**

Czechy (9 czerwca 2006 r.)

Maria Kycler, Karina Szoltysik

Słowacja (7-8 września 2006 r.)

Maria Kycler, Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Ukraina (7-9 czerwca 2007 r.)

Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Niemcy (18-21 czerwca 2008 r.)

Maria Kycler, Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Węgry (20-24 maja 2009 r.)

Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Austria (10–13 maja 2010 r.)

Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Rumunia (22–29 czerwca 2011 r.)

Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Dania, Szwecja i Niemcy (2–7 grudnia 2011 r.)

Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Litwa, Rosja, Estonia i Łotwa (30 czerwca–8 lipca 2012 r.)

Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Francja (29 czerwca–7 lipca 2013 r.)

Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Szwajcaria (29 czerwca–6 lipca 2014 r.)

Karina Szoltysik, Bogumiła Urban

Aneks 4**Wykaz skrótów**

- BG AWF – Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach
BG PCz – Biblioteka Główna Politechniki Częstochowskiej
BG PŚ – Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej w Gliwicach
BG WSB – Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej
BT UŚ – Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
BUŚ – Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
BWN oZ UŚ – Biblioteka Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu
BWPiPs UŚ – Biblioteka Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
BWSB WZ – Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Wydział Zamiejscowy w Chorzowie
BWSBiF – Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowości i Finansów w Katowicach
BWSH – Biblioteka Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu
BWSM – Biblioteka Wyższej Szkoły Mechatroniki w Katowicach
BWSZiJO – Biblioteka Wyższej Szkoły Zarządzania i Języków Obcych w Katowicach
BWSZiNS – Biblioteka Wyższej Szkoły Zarządzania i Nauk Społecznych w Tychach
CINiBA – Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach
IBiIN UŚ – Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
SBP – Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
SBSW – Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach

DANUTA GBURSKA
*Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytet Śląski w Katowicach*

SPOTKANIA KIEROWNIKÓW BIBLIOTEK PRAWNICZYCH

Od dziesiątków lat współpracują w Polsce biblioteki różnych typów. Kontakty, współpraca, pomoc, wymiana doświadczeń nie tylko z czytelnikami ale i z bibliotekarzami innych bibliotek naukowych, to podstawa pracy bibliotekarza. Spotkania w ramach sieci bibliotek Uniwersytetu Śląskiego, z bibliotekarzami w czasie zakupów księgarskich, na corocznych Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie, pozwalały na krótką wymianę myśli i doświadczeń z pracy, podzielenie się informacjami o nabytkach, oczekiwaniach i problemach czytelników, jednak nie były wystarczające.

Odczuwano przede wszystkim potrzebę kontaktów i współpracy z bibliotekami o tym samym profilu gromadzenia zbiorów – czyli bibliotekami prawniczymi. Okazało się, że te odczucia dzielą również bibliotekarze z innych bibliotek prawniczych. Biblioteki te należą do bibliotek specjalnych ze względu na ograniczenia tematyczne zakresu ich zbiorów. Stanowią także najczęściej organiczną część instytucji, której służą jako zaplecze i warsztat naukowy. W szkołach wyższych należą także do systemu biblioteczno-informacyjnego uczelni, który może mieć różny charakter organizacyjny: zdecentralizowany lub scentralizowany. Ich wiek i wielkość są także różne, ale rola i zadania są podobne. Mają także specyficzną grupę czytelników – prawników i przyszłych prawników czyli studentów oraz pracowników naukowych. Oczywiście do tych bibliotek zaglądają także prawnicy praktycy i nieprawnicy, czytelnicy, którzy mają problemy z prawem lub pragną je poznać. Biblioteki prawnicze to przede wszystkim biblioteki uniwersyteckich wydziałów prawa, Biblioteka Sejmowa, Biblioteka Instytutu Nauk Prawnych PAN, Biblioteka Sądu Najwyższego, biblioteki sądów i prokuratur, biblioteki kancelarii.

Wielkość księgozbiorów naszych bibliotek jest różna – do największych należą Biblioteki wydziałowe we Wrocławiu, Krakowie, Poznaniu, Katowicach i Warszawie, a także Biblioteka Sejmowa i Biblioteka INP PAN. Czytelnicy poszukują w nich nie tylko publikacji bieżących, ale również archiwalnych. Próby integracji tych instytucji były podejmowane wiele razy.

Formalny impuls do współpracy bibliotek naukowych dała Uchwała nr 35 Rady Ministrów z 12 lutego 1971 r. w sprawie rozwoju informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (MP 1971 nr 14, poz.104), która nakładała na biblioteki obowiązek prowadzenia działalności informacyjnej w ramach krajowego systemu informacyjnego.

Wtedy - w 1971 r. - z inicjatywą współpracy między bibliotekami prawniczymi wystąpiła pani mgr Wanda Tekla Zawilińska – kierownik Biblioteki INP PAN. Inicjatywa ta dotyczyła m.in. stworzenia projektu schematu klasyfikacji dla bibliotek gromadzących zbiory prawne, ponieważ UKD nie odpowiadała ich potrzebom ze względów ideologicznych, była przestarzała i nie była zgodna z marksistowską klasyfikacją nauk [!]. Nowy Projekt opracowano po konsultacjach merytorycznych z pracownikami naukowymi INP PAN. Wzorowano go na marksistowskiej klasyfikacji nauk; w poszczególnych działach - gałęziach prawo rozdzielono na prawo państwa socjalistycznego (opierając się na radzieckiej klasyfikacji „Библиотечно-библиографическая классификация Всп. 17 Государство и Право. Юридические науки” z 1965 r.) i na prawo państwa kapitalistycznego i krajów niżej rozwiniętych gospodarczo, należących do świata kapitalistycznego, które oparto na UKD. Projekt został przekazany pod rozagę pracowników naukowych, pracowników bibliotek wydziałowych uniwersytetów oraz bibliotek resortowych. Odkbyło się kilka spotkań – konferencji, na których poddano projekt druzgocącej krytyce. W rezultacie powstawały nowe wersje, coraz bardziej szczegółowe, w których zrezygnowano z podziału prawa na prawo państwa socjalistycznego i kapitalistycznego. Schemat był tworzony nie tylko dla katalogów bibliotecznych, ale także dla bibliografii prawniczej.

Po Bibliotece INP PAN inicjatywę współpracy podjęła Biblioteka Sejmowa, której rola znacznie wzrosła po zmianach władz państwowych na początku 1971 r. Zwiększyła się liczba etatów z 17 do 27 w 1974 r. co pozwoliło Bibliotece Sejmowej podjąć nowe wyzwania i zadania. Zatrudniono wówczas m.in. panią prof. Janinę Zakrzewską, którą po marcu 1968 r. pozbawiono pracy na Uniwersytecie Warszawskim, i która została „ukryta” w Bibliotece. Już wcześniej w Instytucie Nauk Prawnych PAN przejęła ona przewodniczenie pracom nad schematem klasyfikacji rzeczowej, a także zajmowała się redagowaniem Bieżącej Polskiej Bibliografii Prawnicyej, załączanej do miesięcznika „Państwo i Prawo” i współtworzyła nowoczesny system biblioteczno-informacyjny na potrzeby Sejmu. Kontakty z bibliotekami prawniczymi powierzono pani mgr Teresie Koperskiej.

W 1974 r. utworzono nowy dział dokumentacji parlamentarnej, a nawet podjęto wstępne prace nad koncepcją automatyzacji czynności bibliotecz-

nych i stworzenia systemu informatycznego dla Sejmu. Planowano rozwój funkcji Biblioteki Sejmowej tak, aby stała się Centralnym Ośrodkiem Informacji Legislacyjnej. Zarządzeniem nr 1 Ministrów Kultury i Sztuki, Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz sekretarza naukowego PAN z 26 kwietnia 1979 r. w sprawie ustalania zasad i planu specjalizacji zbiorów bibliotecznych oraz wyznaczenia bibliotek centralnych, Bibliotece przyznano status Centralnej Biblioteki Legislacyjnej, nakładający na nią szczególne obowiązki w zakresie gromadzenia i opracowania zbiorów. Dla realizacji tej koncepcji została powołana Pracownia Informatyki wyposażona w komputer Odra. Obok rejestru aktów normatywnych, elementem systemu miał być Centralny Katalog Literatury Prawniczej obejmujący informacje o wydawnictwach zwartych, ciągłych i urzędowych z dziedziny prawa w zbiorach Biblioteki Sejmowej oraz 17 innych bibliotek prawniczych (w tym 8 bibliotek uniwersyteckich wydziałów prawa). Biblioteki Wydziałowe przysyłały do Ośrodka na kartach formatu A4 rekordy nowych nabytków – przede wszystkim zagranicznych. Przy ogromnych problemach z zakupem zachodniej literatury prawniczej uznano, że szybka i pełna informacja o tej literaturze w naszych zbiorach jest pierwszorzędą sprawą. W latach 80. kryzys i – przede wszystkim – postęp techniki komputerowej doprowadziły do całkowitej dezaktualizacji i zaniechania wcześniejszych założeń. Postęp techniczny, komputeryzacja, zmiany systemowe spowodowały, że inne ośrodki i instytucje przejęły dotychczasowe prace i podjęły nowe zadania i wyzwania stojące przed bibliotekami.

Wcześniejsze spotkania owocowały jednak znajomościami pomiędzy bibliotekarzami bibliotek prawniczych, które przetrwały mimo zmian pokoleniowych – nieformalne już kontakty przejęli następcy.

W maju 2002 r., na zaproszenie Kierownika Biblioteki Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr. hab. Janusza Bylińskiego, doszło do spotkania trzech kierowników bibliotek prawniczych z Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu Śląskiego, które zapoczątkowało późniejsze spotkania kierowników wydziałowych bibliotek prawniczych. W następnych latach dołączyły jeszcze: Biblioteka Collegium Polonicum w Słubicach, Biblioteka Kancelarii Hogan Lovells, Biblioteka Sejmowa i Biblioteka Instytutu Nauk Prawnych PAN (nie nawiązaliśmy współpracy z bibliotekami szkół prywatnych). Stałą współpracę kierowników zapoczątkowało spotkanie 16 czerwca 2003 r. we Wrocławiu, w którym wzięło udział dziesięciu kierowników wydziałowych bibliotek prawniczych. Organizatorem spotkania była już mgr Bożena Górna, które do dzisiaj pozostała siłą napędową tej współpracy.

Od tego momentu coroczne spotkania – każdego roku w innej bibliotece – stały się tradycją. Z czasem spotkania te znacznie się rozrosły. Obecnie bierze w nich udział coraz więcej osób, nie tylko kierownicy ale dodatkowo po 2-3 bibliotekarzy z każdej biblioteki i wszyscy bibliotekarze z biblioteki

gospodarza oraz dziekan lub prodziekan wydziału gospodarza. Tematów do dyskusji nigdy nie brakuje, dlatego staramy się ustalać temat główny. Spotkania, zwiedzanie i imprezy towarzyszące trwają do późnych godzin nocnych i w dużym stopniu zintegrowały środowisko bibliotekarskie.

Dotychczas odbyło się 12 spotkań w bibliotekach wydziałowych: we Wrocławiu - dwukrotnie, w Ślubicach/Frankfurcie/Berlinie - dwukrotnie, w Szczecinie, w Katowicach /Krakowie, w Toruniu - dwukrotnie, w Warszawie, Poznaniu, Lublinie i powtórnie w Katowicach.

Pierwsze rozmowy dotyczyły przede wszystkim księgozbiorów, ponieważ od początku lat dziewięćdziesiątych każdy z kierowników borykał się z różnymi problemami przy racjonalnym gromadzeniu księgozbioru (zalew polskiej literatury prawniczej, dezorganizacja rynku księgarskiego, ceny wydawnictw). Zmiany ustrojowe, otwarcie się na świat i Europę spowodowały, że należało również w większym stopniu kupować wydawnictwa zagraniczne, które stały się niezbędne nie tylko dla komparatystyki, ale w nowej politycznej rzeczywistości pomogły znaleźć rozwiązania, które można byłoby przenieść na grunt polski. Zależało nam na pewnym koordynowaniu zakupów i ustalaniu zasad polityki gromadzenia, które przyniosłyby oszczędności i dały lepszy kontakt z nową zagraniczną literaturą. Zależało nam także na wymianie wydawnictw uczelnianych, darów i dubletów. Aby dobrze to zrobić należało lepiej znać księgozbiory innych bibliotek, tak by kupując nowe książki i czasopisma nie dublować tytułów, co w początkowym etapie komputeryzacji bibliotek i tworzenia katalogów online było jeszcze bardzo trudne. Współpraca pozwala na prezentację poszczególnych bibliotek, ich planów i wymianę doświadczeń.

Kontakty osobiste bibliotekarzy miały także na celu skrócenie czasu dostarczania przesyłek wypożyczalni międzybibliotecznej. Staramy się realizować wypożyczenia natychmiast (e-mail, telefon) w późniejszym terminie uzupełniając sprawy formalne, np. rewersy. Przykładem dobrej współpracy może być wypożyczanie międzybiblioteczne pomiędzy bibliotekami wydziałowymi we Wrocławiu i Katowicach. Rozpoczęło się od problemu Czytelnika, który w szukanym przez siebie artykule ze „*Studia Iuridica Silesiana*” znalazł niezadrukowane strony. Bardzo zależało mu na szybkim dotarciu do całego artykułu. Krótka telefoniczna prośba z Biblioteki WPAiE z Wrocławia skierowana do współpracującej biblioteki w Katowicach spowodowała, że brakujący tekst za pomocą faksu znalazł się po 15 minutach już we Wrocławiu¹. Dzisiaj, gdy mamy do dyspozycji skanery, nie ma żadnych problemów w przysyłaniu poszukiwanych informacji.

Kontakty miały jednak doprowadzić przede wszystkim do zawiązania konsorcjum bibliotek prawniczych, które pozwoliłoby na utworzenie wspól-

¹ Zob.: *Współpraca bibliotek. Spotkania kierowników* [online], [dostęp: 2009-12-19]. Dostępny w World Wide Web: <http://prawo.uni.wroc.pl/tresc/563>

noty do rozmów i negocjowania korzystniejszych cen, warunków umów licencji baz danych i innych elektronicznych źródeł informacji naukowej, a także ubiegania się w MEN o dotacje na bazy i prenumeratę czasopism zagranicznych. Mieliśmy przykład takiej współpracy pomiędzy bibliotekami ekonomicznymi i medycznymi.

Mimo pełnego poparcia ze strony dziekanów wydziałów prawa nie udało nam się do tej pory uporać z problemami formalnymi (przepisy prawne, statuty poszczególnych uczelni, samodzielność lub podwójne podporządkowanie biblioteki). Nie oznacza to, że nie występujemy wspólnie i nie przekazujemy naszych uwag (czasem bardzo krytycznych i blokujących zakup) koncernom wydawniczym. Szczególnie dotyczy to wydawców elektronicznych baz prawnych, których przedstawiciele zapraszamy na nasze spotkania.

W bieżącym roku na zjeździe w Poznaniu, dziekani postanowili przyspieszyć prace nad utworzeniem konsorcjum, którego wykonawcami byłyby biblioteki. Mamy nadzieję, że w najbliższym czasie wszystkie formalne i organizacyjne problemy zostaną pomyślnie rozwiązane.

W 2006 r. na spotkaniu w Katowicach postanowiliśmy opracować wspólną listę czasopism zagranicznych gromadzonych i prenumerowanych w poszczególnych bibliotekach. Pod koniec września 2006 r. powstał taki wykaz i jest dostępny online pod adresem <http://prawo.uni.wroc.pl/tresc/430>. Wykaz ten jest corocznie aktualizowany. Opracowaliśmy także przewodnik po współpracujących ze sobą bibliotekach prawnych.

W ciągu tych lat współpracy wielokrotnie każda z naszych bibliotek mogła przekonać się, że wystarczy telefon lub e-mail i sprawa, która wydawała się trudna, może w ciągu kilku minut, godzin czy dni, zostać rozwiązana.

Łączyły i łączą nas też sprawy budowy nowych budynków wydziałów prawa i ich bibliotek. Korzystamy z naszych doświadczeń odnośnie do adaptacji lokali oraz przeprowadzek do nowych pomieszczeń.

W ostatnich latach wybudowano nowe wydziały (a w nich biblioteki wydziałowe) we Wrocławiu, Katowicach, Toruniu, Warszawie, Łodzi. W Gdańsku, Bydgoszczy, Olsztynie i Rzeszowie powstały biblioteki główne. Z największymi problemami lokalowymi boryka się obecnie Biblioteka INP PAN i Biblioteka WPiA UAM, która jednak w najbliższym czasie przeniesie się już do nowego gmachu.

Spotkania pozwalają nam poznać nie tylko bibliotekarzy i biblioteki prawnicze, ale przy okazji i inne biblioteki w miastach, w których gościmy. Dzięki kol. Grażynie Twardak, która wcześniej pracowała w Staatsbibliothek w Berlinie zostaliśmy wspaniale przyjęci i oprowadzeni po Staatsbibliothek, Bibliotece Bundestagu i Bibliotece Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Kontakty wtedy nawiązane owocują do dzisiaj.

Po dwunastu latach możemy oświadczyć, że po spotkaniach wracamy do swoich bibliotek naładowani nową energią i pomysłami; możemy także powiedzieć, że się lubimy.

**„JAK PISAĆ PRACE NAUKOWE? GDZIE PUBLIKOWAĆ?”
„HOW TO WRITE SCIENTIFIC PAPERS? WHERE TO PUBLISH?”
I MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA „PULSU UCZELNI”
1ST INTERNATIONAL CONFERENCE OF THE „HIGHER SCHOOL'S
PULS”
OPOLE, 4 KWIETNIA 2014 R.**

I Międzynarodowa Konferencja „Pulsu Uczelni”¹ zatytułowana „Jak pisać prace naukowe? Gdzie publikować?” odbyła się 4 kwietnia 2014 roku w Opolu. Wystąpiło 17 prelegentów z Polski, Białorusi, Holandii, Niemiec, Stanów Zjednoczonych i Ukrainy. Wysłuchało ich około 300 uczestników – naukowców, studentów oraz bibliotekarzy. Bogaty program konferencji, wieloaspektowo poruszający problematykę pisania prac naukowych, parametryzacji i upowszechniania dorobku naukowego oraz szczerze wypełniona słuchaczami aula Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu dowiodły trafności tematyki zaproponowanej przez organizatorów.

Uczestników powitała dr hab. Donata Kurpas (Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa, Opole; Uniwersytet Medyczny, Wrocław), a uroczystego otwarcia konferencji dokonał Rektor PMWSZ w Opolu dr Tomasz Halski.

Pierwszy referat *Ukryte normy procesu recenzji: pewne niepisane wytyczne / Implicit norms of the review process: some unwritten guidelines* wygłosił prof. John Nezlek (College of William and Mary, Williamsburg VA, USA). Prelegent omówił normy i zasady redagowania tekstów naukowych w języku angielskim oraz proces ich recenzowania przez redakcje prestiżowych czasopism. Przedstawił też wiele praktycznych wskazówek metodologicznych pomocnych w pracy nad tekstem. Jako szczególnie istotne

¹ Organizatorami konferencji były Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu oraz redakcja czasopisma „Puls Uczelni”. Kwartalnik „Puls Uczelni” powstał w 2007 r. jako uczelniane pismo o życiu szkoły medycznej w Opolu. Od 2012 r. stał się pismem naukowym adresowanym do studentów, pracowników oraz absolwentów wyższych szkół medycznych w całym kraju. Aktualnie publikowane są w nim artykuły naukowe z zakresu pielęgniarstwa, położnictwa, fizjoterapii, kosmetologii i zdrowia publicznego.

cechy dobrze przygotowanej pracy wymienił: zwięzłość, fachową i precyzyjną terminologię, przestrzeganie zasad kompozycji oraz stosowanie się do zasad edycji przyjętych przez redakcję danego czasopisma.

Wystąpienie dr Andrzeja Szpakowa (Grodzieński Uniwersytet Państwowy im. Janki Kupały, Grodno, Białoruś) miało za zadanie wskazać przyczyny nikłej obecności prac naukowych z Europy Wschodniej w renomowanych międzynarodowych czasopismach medycznych. Referat *Czy międzynarodowe projekty naukowo-badawcze zwiększają szansę na publikacje? / Do international research projects increase a chance for publications?* na przykładzie projektu wymiany wiedzy w dziedzinie zdrowego stylu życia zaprezentował efekty współpracy naukowo-badawczej sześciu uczelni z Polski, Białorusi, Litwy i Rosji w latach 2007–2013. Prelegent jako wymierne korzyści płynące z badań wymienił: zebranie przekrojowych danych z pięciu krajów, przedstawienie wyników badań na licznych międzynarodowych konferencjach oraz ogłoszenie ich w czasopismach krajowych i zagranicznych. Podkreślił konieczność rozszerzania współpracy naukowej i publikowania prac w czasopismach anglojęzycznych, gdzie priorytet mają wspólne publikacje.

Prof. dr hab. Aleksander Siwakow (Białoruska Akademia Medyczna Kształcenia Podyplomowego, Mińsk, Białoruś) wygłosił wykład *Przygotowanie artykułu do zagranicznych czasopism naukowych: strategia i taktyka / How to prepare an article for international scientific journals? – strategy and tactic*. Mówca za najważniejsze kryteria jakimi kierują się redakcje czasopism, dopuszczając tekst do druku, uznał: innowacyjność tematu, poprawną metodologię badań oraz trafne wnioskowanie. Przedstawiając kolejne etapy prac nad artykułem kierowanym do publikacji w periodyku zagranicznym zalecał ściśle przestrzeganie wymogów formalnych, kompozycyjnych i stylistycznych. A. Siwakow podkreślił wagę umiejętności z zakresu metodologii i praktyki pisanie prac naukowych, a także korzyści płynące z obecności badaczy w bazie ORCID (Open Researcher and Contributor ID).

Działalność wirtualnego studenckiego zespołu badawczego zajmującego się stosowaniem substancji psychoaktywnych wśród młodzieży z Polski, Ukrainy, Litwy i Białorusi omówił Aleksander Szpakow (Grodzieński Uniwersytet Państwowy im. Janki Kupały, Grodno, Białoruś) w wystąpieniu *Prezentacja projektu badań studenckich zakończonych publikacją / The example of a students' research project finished with a publication*. Prelegent przedstawił założenia organizacyjne powoływanych zespołów wirtualnych, stawiane im cele naukowe i empiryczne, a także wykorzystanie zaawansowanych technologii komunikacyjnych, umożliwiających wspólną pracę rozproszonych w różnych miejscach naukowców. W oparciu o zastosowane metody i techniki oraz zebrany materiał badawczy przeprowadził analizę SWOT omawianego projektu. Nacisk położył na ogłoszone w formie publikacji naukowych wyniki badań.

Wystąpienie dra Piotra Kocyby (Technische Universität, Chemnitz, Niemcy) *Dyskurs naukowy i nienaukowy, czyli jak napisać tekst językiem naukowym / A scientific and non-scientific discourse, how to write an article with an academic language* dotyczyło krytyki ideologii. Referent rozróżnienie między ‘teorią’ a ‘ideologią’ przeprowadził w oparciu o ustalenia teoretyczne i metodologiczne Petera Zimy oraz stanowiska na temat ‘nauki’ i ‘ideologii’ Barry’ego Barnes’a i Thomasa Kuhna. Na przykładzie konkretnych tekstów wykazał, że ideologia stanowi przeciwieństwo naukowego obiektywizmu, gdyż ma charakter kreatywny, a nie badawczy.

Deklaracja przejrzystości badań, a także model struktury artykułu były przedmiotem referatu dr hab. Bożeny Mroczek (Pomorski Uniwersytet Medyczny, Szczecin) *Najczęstsze błędy w publikacjach polsko- i angielskojęzycznych / The most common mistakes in Polish and English articles*. Autorka omówiła szczegółowo komponenty artykułu: tytuł, streszczenie, wstęp, materiał, metody i wyniki badań, zarysowanie pola do dyskusji i wniosków oraz bibliografię, zwracając uwagę na błędy najczęściej popełniane w metodologii badań medycznych. Wskazała też na rolę bibliotekarzy, którzy mogą wspierać naukowców i instytucje badawcze w ich wysiłkach zmierzających do opublikowania wyników ich pracy. Wdrażając rekomendacje dotyczące pisania prac naukowych, bibliotekarze mają bezpośredni wpływ na jakość i użyteczność przyszłych badań, a także przyczyniają się do zmniejszenia ilości odrzucanych prac.

Analizy statystyczne w pracach naukowych – czego unikać, na co zwrócić uwagę / Statistics in academic papers, what to avoid and what to focus on przedstawił dr Dominik Marciniak (Uniwersytet Medyczny, Wrocław). Referent omówił podstawowe pojęcia i cechy statystyczne. Charakteryzując najczęściej wykonywane w naukach medycznych analizy, szczególnie uwagę poświęcił jednowymiarowym analizom klasycznym, m.in. wyznaczaniu statystyk opisowych, określaniu niepewności pomiarowych, porównywaniu dwóch i wielu średnich. Mówca wskazał często popełniane błędy, szczególnie podczas doboru wielkości próby badawczej i formułowania wniosków. Podkreślił, że statystyka to nauka służebna wobec innych nauk – jej zadaniem jest potwierdzanie hipotez badawczych, a nie ich kreowanie.

Misję i działalność naukową firmy „Termedia”, która jest wydawcą 29 czasopism medycznych, w tym 11 z wartością Impact Factor scharakteryzowała mgr Donata Ziółkowska („Termedia”, Poznań). W prezentacji *Międzynarodowe czasopisma z IF – jak aplikować artykuł z sukcesem / International journals with IF – how to submit an article successfully* przedstawiła – z punktu widzenia lidera w indeksowaniu czasopism medycznych – wartość czasopisma naukowego według baz indeksacyjnych oraz wartość opublikowanej w nim dysertacji. Prelegentka opisała proces aplikacji artykułu do czasopisma z IF oraz ewentualne powody niedopuszczenia tekstu

do druku. Podkreśliła, że informacja o błędach popełnionych w odrzuconej pracy uczy autora jak w przyszłości eliminować podobne uchybienia.

Dziesięć kroków w strategii publikowania przedstawiła mgr Małgorzata Krasowska (Polish-U.S. Fulbright Commission, Warszawa). W wystąpieniu *Wszystko co robisz jest strategiczne / All your work is strategic* przekonywała, że kluczem do sukcesu naukowego jest indywidualna strategia publikacji i współpracy zagranicznej badaczy. Jako szczególnie istotne etapy procesu powstawania publikacji wymieniła: sporządzenie listy czasopism indeksowanych z własnej dziedziny/tematu, wyszukanie i zapoznanie się z artykułami z tego zakresu badań, śledzenie dorobku naukowego innych autorów, uczestnictwo w konferencjach, publikujących materiały z danej dziedziny nauki, utworzenie profilu Researcher ID, obecność na listach e-mailowych czasopism i towarzystw naukowych, przeglądanie ich stron i czytanie komunikatów na temat nowych „calls for papers”, tworzenie prac w zespołach (najlepiej międzynarodowych) i na odpowiednio wysokim poziomie merytorycznym. Krasowska przekonywała, że prawem rynku jest odrzucenie artykułu przez niektóre czasopisma, lecz nie oznacza to, że inne redakcje nie będą nim zainteresowane.

Sesję popołudniową zainaugurowało wystąpienie dra Arkadiusza Libera (Politechnika Wrocławska), który wskazał *Jak pisać pracę naukową, aby nie naruszyć praw autorskich / How to write academic papers and respect the copyrights*. Mówca scharakteryzował źródła prawa (akty prawa międzynarodowego, unijnego oraz krajowego), a następnie odniósł się do autorstwa pracy naukowej, zagadnień naruszenia prawa na etapie jej pisemnego opracowania oraz poruszył kwestię autorstwa utworów wieloautorskich i zbiorowych. Omówił zasady korzystania z utworów cudzych, osieroconych oraz dozwolonego użytku, wskazując przy tym na nieścisłości w przepisach i wynikające stąd trudności interpretacyjne. A. Liber podkreślił stale rosnącą liczbę naruszeń prawa autorskiego związanych z niewłaściwym cytowaniem cudzych utworów oraz umieszczaniem bez zgody autora oryginału ilustracji oraz innych chronionych treści.

Referat *„Chodzi mi o to, aby język giętki powiedział wszystko to, co pomyśli głowa” czyli o kryteriach poprawności językowej publikacji naukowych / The criteria of correctness in scientific publications* wygłoszony przez mgr Mirosławę Grabowską (Zespół Szkół w Dobrzemiu Wielkim) omawiał praktyki kulturalno-językowe tekstów naukowych. Prelegentka przybliżyła kryteria poprawności językowej i cechy stylu naukowego oraz skonfrontowała go z gwarami środowiskowymi i zawodowymi. Omówiła kolejno podstawowe założenia wystarczalności, ekonomiczności i funkcjonalności elementów językowych, kryteria uzualne, autorytetu kulturowego oraz estetyczne. M. Grabowska poruszyła kwestię błędów gramatycznych, leksykalnych, ortograficznych i fleksyjnych, a następnie wskazała wydawnictwa poprawnościowe, zalecane podczas pisania prac.

Tematykę piśmienniczej komunikacji naukowej podjęła mgr Joanna Lewczuk (Elsevier Journals Publishing, Amsterdam, Holandia) w wystąpieniu *Publikowanie w XXI wieku. Co się zmieniło: historia i przyszłość komunikacji naukowej, wyzwania i perspektywy* / *Publishing in the 21st century. What changed: history and future of scholarly communication, challenges and perspectives*. Prelegentka zdefiniowała pojęcie czasopisma naukowego oraz podkreśliła jego rolę jako narzędzia zaspokajającego indywidualną potrzebę pozyskiwania i rozpowszechniania wiedzy. W dziejach periodyków naukowych wyróżniła trzy etapy (1665²–1995; 1995–ok. 2008; ok. 2008–), a charakteryzując chronologicznie ich funkcje i przyrost ilościowy wydawanych tytułów wykazała, jak automatyzacja zmieniła i ułatwiła dostęp do wiedzy. Koncentrując się na agregacji komunikacji naukowej, zaprezentowała nowe możliwości publikacyjne współczesnych czasopism naukowych, np. wydawanie modeli 3D, interaktywnych map, filmów oraz udostępnianie mobilnych aplikacji.

O tym *Jak sprawnie zarządzać dostępem do elektronicznych źródeł informacji?* / *How to manage the access to electronic sources of information successfully?* mówił mgr Zbigniew Szarejko (H + H Software, Getynga, Niemcy). Prelegent zwrócił uwagę na problem różnorodności systemów bibliotecznych, a także różnego rodzaju zasobów elektronicznych, systemów linkujących i portali linkowania, prezentując przy tej okazji możliwości zarządzania danymi za pośrednictwem serwera HAN (Hidden Automatic Navigator). Mówca przedstawił również sposoby kontroli uprawnień czytelników, ukrytych logowań czytelników u wydawców bądź w bazach danych oraz statystyki użytkowania w HANie.

Kryteria i tryb oceny krajowych czasopism naukowych omówiła dr hab. Donata Kurpas (Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa, Opole; Uniwersytet Medyczny, Wrocław) w prezentacji *Punktacja czasopism naukowych* / *How scientific journals are pointed*. Prelegentka odniosła się do Komunikatu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 29 maja 2013 r. w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych, a następnie przedstawiła zasady oceny polskich wydawnictw ciągłych według najnowszej klasyfikacji MNiSW (periodyki: z listy filadelfijskiej ze współczynnikiem IF; bez współczynnika IF, poza bazą ERIH; w bazie ERIH). Przybliżyła także zasady obliczania Polskiego Współczynnika Wpływu.

Referat *Budowanie międzynarodowej pozycji czasopism naukowych* / *Developing international recognition of a scholar journal* mgr Leszka Stypułkowskiego (Index Copernicus, Warszawa) miał na celu przedstawienie cech, jakie powinno spełniać dobre czasopismo naukowe. Prelegent – w oparciu o doświadczenia firmy Index Copernicus w procesie parametryzacji nauki –

² W roku 1665 rozpoczęto wydawanie „Philosophical Transactions of the Royal Society” – pierwszego w pełni recenzowanego czasopisma naukowego.

wymienił: obecność periodyku na Liście Filadelfijskiej, obliczony i rosnący współczynnik IF, wysokie wskaźniki cytowalności w uznanych międzynarodowych bazach naukowych (*Scopus*, *Web of Science*), wysoką punktację w ewaluacji czasopism MNiSW. Scharakteryzował ponadto drogę czasopisma do uzyskania rangi międzynarodowej, umieszczając na niej jako kolejne etapy rozwoju: wysoką jakość merytoryczną i wydawniczą, digitalizację, internacjonalizację i kooperację.

Ilościowe wskaźniki produktywności naukowej przedstawiły mgr Marzena Działak (Państwowa Szkoła Wyższa, Biała Podlaska) oraz mgr Bożena Ratajczak-Olszewska (PMWSZ, Opole) w wystąpieniu *Bibliometria – czyli jak nas „liczą” nie tylko w bibliotece / Bibliometrics – how we are pointed not only in the library*. Prelegentki zaprezentowały polski ministerialny system punktowania publikacji i ich kwalifikacji do oceny dorobku dla wszystkich grup nauk, a także odniosły się do wewnętrznych systemów oceny publikacji pracowników, jednostek uczelni i instytutów naukowo-badawczych. Omówiły zaawansowaną politykę zarządzania informacją – restrukturyzację serwisów informacyjnych, nowoczesne technologie i narzędzia naukometryczne i bibliometryczne oraz nowe kierunki badań i praktyk webometrycznych. Zaakcentowały nowe miejsce bibliotek w komunikacji naukowej i środowisku własnej uczelni czy instytutu, a przede wszystkim wysokie kompetencje i znaczący wkład bibliotekarzy w tej dziedzinie.

Konferencję zamknęła prezentacja mgr Marii Szwed (Wydawnictwo Instytutu Śląskiego, Opole), która szukała odpowiedzi na pytanie: *Jak skalować wydanie czasopisma naukowego? / How to calculate the edition of a scientific journal?* Referująca przybliżyła zagadnienia prawno-finansowe związane z wydawaniem czasopism naukowych. Uwaga słuchaczy została nakierowana na koszty rozruchowe, pośrednie i bezpośrednie oraz sposoby pozyskiwania środków na wydawanie publikacji.

Reasumując, należy stwierdzić, że konferencja została zorganizowana na wysokim poziomie merytorycznym. Dobór tematów i prelegentów pozwolił zrealizować założone cele – przekazano słuchaczom zarówno wiedzę teoretyczną jak i wiele praktycznych wskazówek na temat sposobów upowszechniania nauki oraz przygotowania publikacji do czasopism z listy MNiSW i JCR, przy okazji dając wgląd w dobre praktyki wysokopunktowanych periodyków, a także firm i bibliotek zaangażowanych w działania parametryzacyjne.

BOGUMIŁA WARZĄCHOWSKA
*Biblioteka Teologiczna
Uniwersytet Śląski w Katowicach*

**„KSIĄŻKA, BIBLIOTEKA, INFORMACJA –
– MIĘDZY PODZIAŁAMI A WSPÓLNOTĄ” –
– CZWARTA OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
KIELCE, 7–8 KWIETNIA 2014 R.**

Czwarta Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Książka, biblioteka, informacja – między podziałami a wspólnotą” odbyła się w Kielcach w dniach 7–8 kwietnia 2014 r. Konferencja została objęta honorowym patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewody Świętokrzyskiego, Prezydenta Miasta Kielce i Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego. Nad merytoryczną stroną wydarzenia i odpowiednim doбором tematów czuwała rada programowa konferencji pod przewodnictwem dr hab. prof. UJK Jolanty Chwastyk-Kowalczyk, dyrektora Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa UJK w Kielcach.

Organizacyjną stroną całego przedsięwzięcia, przede wszystkim zaproszeniem prelegentów i bezpośrednim przygotowaniem obrad oraz pozyskaniem sponsorów zajął się zespół pracowników naukowych z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa UJK w Kielcach, z koordynatorem konferencji dr hab. prof. UJK Jolantą Dzieniakowską.

Obrady miały miejsce w budynku rektoratu UJK, a uroczystego otwarcia dokonali przedstawiciele władz uczelni w osobach rektora UJK prof. zw. dr hab. Jacka Semaniaka i dziekana Wydziału Humanistycznego dr hab. prof. UJK Janusza Detko oraz dyrektora Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa dr hab. prof. UJK Jolanty Chwastyk-Kowalczyk, która po powitaniu uczestników i wprowadzeniu w tematykę spotkania, poprowadziła sesję plenarną konferencji.

Pierwszym prelegentem był dr hab. prof. UW Dariusz Kuźmina z Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego z referatem *Działalność pisarska i wydawnicza jezuitów w XIX w. po odwołaniu kasaty zakonu w 1814 r. w Polsce*. W wystąpieniu ukazano publikacyjny dorobek jezuitów oraz jego znaczenie dla rozwoju piśmiennic-

twa w Polsce w omawianym okresie. Z kolei dziewiętnastowieczną bibliotekę bazylikańską z drukami od XVI do XIX w. w Krzemieńcu na Wołyniu omówiła dr doc. Oksana Karlina z Wydziału Historycznego Wołyńskiego Narodowego Uniwersytetu im. Łesi Ukrainki w Łucku w wykładzie *Księgozbiór biblioteki klasztoru bazylikańskiego w Krzemieńcu na początku XIX wieku*. Natomiast temat *O przedmowach i przypisach w czasopismach jako źródłach do studiów nad rosyjsko-zachodnioeuropejskimi związkami literackimi, kulturalnymi i naukowymi (przełom XVIII i XIX wieku)* referowała dr hab. prof. UW Magdalena Dąbrowska z Instytutu Rusycystyki Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka omówiła recepcję dzieł historyków europejskich w Rosji, wskazując równocześnie na szczególną wartość przedmów i przypisów oraz ich rolę i miejsce w układzie czasopism. Z kolei dr hab. Anna Gruca z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego przedstawiła postać zapomnianej dzisiaj pisarki i publicystki utworów dla dzieci i ludu Jadwigi Strokowej (pseudonim Jadwiga z Łobzowa) w wystąpieniu *Jadwiga Strokowa (1854–1916) i jej działalność na rzecz książki i oświaty ludu*. Referatem tym zamknięto część historyczną sesji plenarnej, a po przerwie rozpoczęto obrady odnoszące się do zagadnień współczesnych.

Spotkanie otwierał referat dra Jarosława Packa z Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej i Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zatytułowany *Aktualne problemy terminologii bibliograficznej*. Autor omówił nowe terminy używane w bibliografii oraz ich znaczenie, odwołując się do polskich i angielskich definicji występujących w literaturze przedmiotu. Następny referat – *Wartość parametryczna czasopism naukowych a codzienna praktyka badawcza. Casus polskiej humanistyki* – wygłosił dr hab. Piotr Nowak z Instytutu Językoznawstwa Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, który dokonał analizy systemu cytowań w wybranych humanistycznych czasopismach naukowych. Dr hab. prof. UJK Oleg Leszczak z Instytutu Filologii Obcych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego mówił na temat *Etos, kultura, cywilizacja jako funkcje informacyjne* – jego wystąpienie wprowadzało w zagadnienia ontologiczne i metodologiczne wymienionych w tytule pojęć. Tę część obrad zamykał dr hab. prof. UKW Zdzisław Kropidłowski z Katedry Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z Bydgoszczy referatem zatytułowanym *Biblioteka i katecheza*, w którym przedstawił współpracę katechetów, bibliotekarzy i pedagogów we wzajemnych dążeniach w zachęcaniu uczniów do korzystania z biblioteki szkolnej i jej nowoczesnych nośników informacji.

Po przerwie obrady odbywały się już w sekcjach tematycznych takich jak: Biblioteki, Książka, Prasa, Informacja. W sekcji Biblioteki mgr Jędrzej Leśniewski z Biblioteki Uniwersytetu we Wrocławiu przedstawił *Dyskusje dotyczące projektów ustawy o bibliotekach w II RP*, koncentrując się

szczególnie na uregulowaniach prawnych i normalizacyjnych w zakresie polskiego bibliotekarstwa, które to zagadnienia były szeroko komentowane w ówczesnej prasie bibliotekarskiej i oświatowej. Następnie dr Hanna Langer z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach zainteresowała słuchaczy wystąpieniem *„Biuletyn Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy” źródłem informacji o publicznych bibliotekach dla dzieci*. Autorka przedstawiła znaczenie tego periodyku w upowszechnianiu tematyki bibliotek publicznych dla dzieci w okresie międzywojennym. Dr Agnieszka Bajor z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w referacie *Bibliotekarstwo w opinii Jana Muszkowskiego. Analiza publikacji w „Przeglądzie Bibliotecznym” (1922–1952)* analizowała dorobek publikacyjny nestora bibliotekarstwa polskiego, główne kierunki jego zainteresowań bibliologicznych z perspektywy doświadczeń praktycznego bibliotekarstwa. Sekcję Biblioteki zamykała dr Katarzyna Domańska z Katedry Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy wystąpieniem *Rola współczesnej biblioteki szkolnej w procesie dydaktycznym*. Prelegentka podkreśliła znaczenie Internetu we współczesnej szkole i wykorzystanie tego narzędzia jako podstawowego źródła informacji i pozyskiwania wiedzy przez uczniów i nauczycieli.

W sekcji Książka obrady otwierała dr Agnieszka Fluda-Krokos z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie wykładem *Ambrożego Grabowskiego zainteresowanie ekslibrisem*, w którym nakreśliła sylwetkę kolekcjonera pamiątek narodowych, ze szczególnym uwzględnieniem bogatego zbioru ekslibrisów, podkreślając jego zamiłowania bibliofilskie. Natomiast mgr Jadwiga Wielgut-Walczak z Biblioteki Głównej Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie omówiła *Pierwszy podręcznik akademicki wydany nakładem Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie*, eksponując proces powstawania podręcznika, a także przybliżając przy tym sylwetkę i działalność autora pracy uznanego za najbardziej zasłużonego pedagoga w historii krakowskiej ASP. Mgr Agnieszka Kida-Bosek i dr Grażyna Piechota z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie analizowały *XIX-wieczne katalogi wystaw jako źródło informacji*, wyjaśniając, czym jest katalog wystawy, jakie są jego funkcje promocyjne i użytkowe, a także cechy formalne i treściowe tych druków. Dr hab. prof. UWM Zbigniew Anculewicz z Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wygłosił referat *„Kultura Liberalna” jako instytucja życia publicznego na przełomie I i II dekady XXI wieku*, w którym uwzględnił genezę pisma, częstotliwość jego ukazywania się, zawartość treściową, środowisko, któremu służy, autorów, redaktorów i czytelników. Dr Monika Olczak-Kardas z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana

Kochanowskiego w Kielcach w wystąpieniu *Jak budzić zamięłowania do książki – rady „Przyjaciela Szkoły” (1922–1939)* omówiła obecność książek na łamach dwutygodnika nauczycielstwa polskiego okresu międzywojennego, ze szczególnym uwzględnieniem podręczników szkolnych i nowości wydawniczych oraz tekstów związanych z bibliotekami i księgarstwem. Sekcję Książka zamykał referat dr hab. prof. UJK Jolanty Dzieniakowskiej z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach zatytułowany *Książka w projektach kształcenia nauczycieli w Drugiej Rzeczypospolitej po 1932 roku*. Autorka przedstawiła konsekwencje ówczesnej nowej ustawy, a tym samym nowe założenia programowe, zapewniające uczniom dostęp do podręczników a nauczycielom odpowiednie narzędzia kształcenia.

W sekcji Prasa mgr Michał Leszczyński z Media Regionalne Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, oddział w Kielcach, przedstawił referat *Twórcy prasy Sandomierza w dwudziestoleciu międzywojennym. Wybrane zagadnienia*, w którym przybliżył zasługi twórców prasy sandomierskiej, osób wywodzących się z różnych grup zawodowych, pracujących społecznie, traktujących pracę dziennikarską i redaktorską jako misję społeczną. Z kolei *Sytuację gospodarczą Kielc w latach 30. XX wieku w świetle informacji „Gazety Kieleckiej”* omówił mgr Albert Lewandowski z instytucji Targi Kielce, analizując doniesienia prasowe informujące o działalności firm, o planach inwestycyjnych miasta i ich realizacji oraz o innych przedsięwzięciach mających wpływ na rozwój Kielc. Mgr Katarzyna Iwańska zaprezentowała *„Szkołę Specjalną” jako źródło informacji o edukacji, opiece i wychowaniu dziecka niepełnosprawnego w świetle roczników 1924-1939*, ukazując nowe formy pomocy, kształcenia i wychowania dzieci niepełnosprawnych, zaangażowania pracowników oświaty, pedagogów i psychologów w opiekę nad dzieckiem specjalnej troski w Polsce w okresie międzywojennym. Dr Aleksandra Lubczyńska z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach przedstawiła *„Ateneum Polskie”. Lwowski miesięcznik poświęcony sprawom kultury*, analizując zawartość treściową miesięcznika, z uwzględnieniem niepublikowanych dotychczas materiałów źródłowych, wraz z omówieniem zamieszczonego w piśmie przeglądu literatury. Zwieńczeniem wystąpień w Sekcji Prasa był referat mgr Agnieszki Kowalczyk z Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej Filia w Płocku zatytułowany *Polskie czasopisma kobiece z okresu międzywojennego zawierające wkładki żurnalowe*. Prelegentka podkreśliła, że dzięki pismom, które zajmowały się modą i ubiorem, możemy poznać ewolucję strojów do czasów nam współczesnych, ich rozwój, nowe trendy i zmiany mody na przestrzeni stuleci.

W sekcji Informacja dr hab. Jacek Rodzeń z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach omówił wybrane zasoby repozytoriów cyfrowych dziewiętnastowiecznego

piśmiennictwa z punktu widzenia potrzeb historyka. Referat *Dziewiętnasty wiek na nowo odkryty – dzięki repozytoriom cyfrowym* uświadomił słuchaczom szerokie możliwości łączenia prac badawczych z zakresu historii nauki i techniki. Dr Adam Jachimczyk z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach w referacie *Informacja czy dezinformacja? O pewnych praktykach stosowanych w branży SEO* skoncentrował się na działaniach nieetycznych w sieci – omówił naganne praktyki zamieszczania na stronach WWW treści, które eliminują konkurencyjne strony w sieci, w celu zapewnienia sobie jak najwyższego miejsca w rankingach internetowych wyszukiwarek. Dr Małgorzata Kowalska z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w wystąpieniu *Społeczności wirtualne i ich kulturotwórcza rola* odniosła się do tych społeczności wirtualnych, które koncentrują się wokół książek, bibliotek oraz pozyskiwania informacji na temat wykorzystania dokumentów w sieci. Dr hab. Zdzisław Gębołyś przedstawił referat zatytułowany *Polacy na Litwie w Internecie – Internet o Polakach na Litwie*, odnosząc się do relacji między Polakami i Litwinami w aspekcie mediów społecznościowych, przepływu informacji i inicjatyw mniejszości polskiej na Litwie. Rodzimych tematów dotyczył referat mgr Jana Jadacha z Biblioteki Uniwersytetu w Kielcach zatytułowany *Mała ojczyzna – „przestrzeń zagospodarowana czy do wzięcia?”*. Prelegent przybliżył przestrzeń polskiego regionalizmu, z uwzględnieniem znaczenia pojęcia „mała ojczyzna” i próbą opisu jej wartości dla mieszkańców. W końcowym wystąpieniu głos zabrał dr Grzegorz Gmiterek z Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, który mówił na temat *Biblioteka 2.0 w 2014 r. Możliwości rozwoju zjawiska w przyszłości*. Autor wystąpienia zwrócił uwagę na nowe formy dostępu do zasobów cyfrowych, interaktywność usług bibliotecznych oraz wykorzystanie przez bibliotekarzy i użytkowników Internetu.

Kończąc obrady w czterech sekcjach w pierwszym dniu konferencji starano się zachęcić prelegentów i słuchaczy do dyskusji i podsumowania wystąpień. Następnie w Antykwariacie Naukowym im. Andrzeja Metzgera, zgodnie z tradycją, wysłuchano koncertu. Spotkanie przy kolacji było okazją do nawiązania bliższych kontaktów, wzajemnego poznania się i wymiany doświadczeń.

Kolejny dzień konferencji przebiegał w trzech sekcjach: Biblioteki, Ruch wydawniczy. Księgarstwo, Prasa. W sekcji Biblioteki pierwszy mówił dr hab. prof. UR Adrian Uljasz z Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Referat pod tytułem *Funkcje samorządowej biblioteki publicznej. Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie* dotyczył różnorodnych funkcji (edukacyjnej, wychowawczej, informacyjnej, integracyjnej, rozrywkowej i substytucyjnej) samorządowej biblioteki publicznej w obecnej rzeczywistości polskiej, na przykładzie Miejskiej

Biblioteki Publicznej w Lublinie. Mgr Dariusz Kardel, doktorant z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego zadał pytanie: *Propagowanie wrocławskich bibliotek – informacja czy promocja?* Prelegent przedstawił wyniki ankiety przeprowadzonej w związku z promocją bibliotek różnego typu, m.in. akademickich, pedagogicznych i publicznych oraz ukazał wpływ użytkowników na promocję tych bibliotek. Dr Beata Przewoźnik z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach zainteresowała słuchaczy, omawiając *Dwie biblioteki górskie w Europie: CBG PTT w Krakowie i Biblioteka DAV w Monachium*. Autorka dokonała porównania obu bibliotek, biorąc pod uwagę czas i okoliczności ich powstania oraz przesłanki jakie towarzyszyły tworzeniu księgozbioru. Następnie przedstawiła formy świadczonych usług i scharakteryzowała typy użytkowników korzystających z bibliotek. Mgr Jadwiga Lewińska z Biblioteki Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego w referacie *Bibliothèque Interuniversitaire de Montpellier (BIUM) – formy i metody komunikacji z czytelnikami, zaspokajanie potrzeb użytkowników* przybliżyła historię uniwersytetu w Montpellier oraz rolę biblioteki akademickiej w procesie dydaktycznym szkoły wyższej i jej miejsce w strukturze uczelni.

Po przerwie mgr Iwona Gleisner z Gminnej Biblioteki Publicznej im. Władysława Stanisława Reymonta w Wierzchosławicach poruszyła problem bibliotek cyfrowych. W wystąpieniu *Biblioteka cyfrowa jako sposób obecności w globalnej przestrzeni informacyjnej (na przykładzie Tarnowskiej Biblioteki Cyfrowej)* prelegentka omówiła historię utworzenia Tarnowskiej Biblioteki Cyfrowej, zgromadzone w niej kolekcje tematyczne oraz sposób przeszukiwania i udostępniania zasobu. Mgr inż. Mariusz Jarocki z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przybliżył *Zastosowanie Otwartego Oprogramowania w polskich bibliotekach akademickich – komunikat z badań*. Wystąpienie to dotyczyło zwłaszcza wykorzystania Open Source w bibliotekach uczelni szkół wyższych na podstawie przeprowadzonych badań oraz analizy uzyskanych rezultatów. Blok tej sekcji zamykał doktorant Uniwersytetu Jagiellońskiego mgr Łukasz Gworek z Krakowskiej Wyższej Szkoły Promocji Zdrowia, który omówił *Kody QR – nowe możliwości w środowisku bibliotecznym*, przybliżając potencjał technologii QR i umiejętne wykorzystanie kodów szybkich odpowiedzi w środowisku bibliotecznym.

W sekcji Ruch wydawniczy. Księgarstwo rozpoczęło obrady wystąpieniem dr Ewy Wójcik z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Przedstawiła ona *Działalność wydawniczą lwowskich towarzystw naukowych w okresie dwudziestolecia międzywojennego*, zwracając uwagę, że działalność ta stanowiła jeden z głównych celów statutowych towarzystw istniejących w okresie II Rzeczypospolitej. Dr Marta Pękalska z Zakładu

Narodowego im. Ossolińskich w wystąpieniu zatytułowanym „*Pionierzy, którzy znałem...*” – księgarnie i wydawnictwa polskie na Dolnym Śląsku z lat 1945–53 w świetle zachowanych archiwaliów i miejscowej prasy opisała początki tworzenia polskich instytucji książki na Dolnym Śląsku w pierwszych latach po wojnie. Wykorzystała w tym celu informacje z dostępnej prasy z tamtego okresu. Badaniem dolnośląskiej książki zajęła się również dr Sylwia Bielawska z Biblioteki i Wydawnictwa Uczelnianego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu, omawiając *Narodziny świata książki w powojennym Wałbrzychu (1945–1950)*. Prelegentka podkreśliła znaczenie budowania od podstaw instytucji związanych z tworzeniem, rozpowszechnianiem i udostępnianiem książki – a były to: drukarnie, wydawnictwa, księgarnie i biblioteki. Książką powojenną zajęła się także dr Wanda A. Ciszewska z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, podejmując temat *Zapomniana seria wydawnicza PRL-u „Biblioteka Pracy” w świetle ankiety czytelniczej z 1952 r.* Dane, którymi posłużyła się autorka pochodziły m.in. z archiwalnych badań ankietowych.

Po przerwie obrady rozpoczął wykład dr Grzegorza Niecia z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie „*Czy jest w Białej Podlaskiej antykwariat?*” – czyli o stanie i potrzebach stacjonarnego księgarstwa antykwarycznego w Polsce. Autor uwzględnił nowe wyzwania kulturowe, społeczne, technologiczne i ekonomiczne w pozyskiwaniu literatury dawnej i współczesnej. Dr doc. Olga Antonik z Ukraińskiej Akademii Drukarstwa we Lwowie przedstawiła referat *Współczesny czytelnik na Ukrainie. Socjologiczny kontekst*, w którym podjęła próbę zobrazowania współczesnego czytelnika jako potencjalnego konsumenta rynku książki oraz analizowała przyczyny spadku zainteresowania książką zarówno tradycyjną jak i elektroniczną. Badania książki ukraińskiej były również treścią wystąpienia dr doc. Nadii Zubko z Ukraińskiej Akademii Drukarstwa we Lwowie, która naświetliła zebranych *Tłumaczenia na współczesnym rynku książki Ukrainy* i odniosła się do licznych tłumaczeń, struktury repertuaru wydawniczego tłumaczonych prac oraz do odbiorców tych tekstów. Natomiast mgr Anna Sołtysiewicz, doktorantka z Uniwersytetu Jagiellońskiego, w referacie *Książki zabawki – definicja i podział gatunkowy* zajęła się genealogią książek zabawek, definiując tego typu publikacje oraz opisując cechy charakterystyczne tego typu wydawnictw.

W sekcji Prasa pierwszy referat wygłosiła dr Bogumiła Warzachowska z Biblioteki Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, poruszając zagadnienie *Współczesnej prasy parafialnej w Archidiecezji Katowickiej*. Autorka ukazała szerokie spektrum różnych pism, gazetek, informatorów pojawiających się na rynku prasowym oraz podkreśliła ich wielorakie funkcje m.in. informacyjną, ewangelizacyjno-formacyjną i integracyjną. Nato-

miast mgr Maria Kycler z Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w referacie „*Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy*” 2009–2013 ukazała genezę czasopisma, kształtowanie struktury pisma, środowisko autorów i odbiorców oraz dokonała ilościowej charakterystyki opublikowanych tekstów. Dr hab. Renata Piasecka-Strzelec z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach omówiła *Pierwsze źródła informacji. Agencje informacyjne versus social media*, przedstawiając proces konfrontacji współczesnych polskich agencji informacyjnych z mediami społecznościowymi oraz weryfikując wzajemne odniesienia i uwarunkowania w obszarze zarządzania bieżącą informacją. Referat dr Judyty Perczak z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach zatytułowany *Magia dla każdego: oferta prasy ezoterycznej na współczesnym polskim rynku prasowym* uświadomił słuchaczom popularność tego typu prasy na rynku wydawniczym, a także zwrócił ich uwagę na potrzebę badania twórców tego segmentu prasy oraz jej dystrybutorów i odbiorców.

Kończącym akcentem konferencji było wspólne spotkanie – okazja do podsumowania dwudniowych obrad oraz refleksji. Nie ma wątpliwości, że po raz kolejny Instytut Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach zaprezentował wysoki poziom merytoryczny i organizacyjny. Dobór prelegentów i szerokie spektrum poruszonych zagadnień potwierdziło otwarcie na wielokulturowość i interdyscyplinarność bibliologicznego ośrodka kieleckiego, a także na współpracę z wieloma placówkami akademickimi i instytucjami kulturalno-oświatowymi. Należy mieć nadzieję, że podjęty przed laty cykl konferencji naukowych „Książka, biblioteka, informacja – między podziałami a wspólnotą” będzie kontynuowany, a tym samym będzie przybliżał i poszerzał historyczną i współczesną problematykę bibliotekoznawczą i prasoznawczą.

RENATA ĆMIEL
*Biblioteka Wydziału Nauk o Ziemi
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*

**„KSZTAŁCENIE USTAWICZNE BIBLIOTEKARZY, CZYLI
JAK POSZERZAĆ PERSPEKTYWY INDYWIDUALNEGO ROZWOJU”
– XXX FORUM SEKCJI BIBLIOTEK SZKÓŁ WYŻSZYCH
STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH
PRZY ZO W KATOWICACH
KATOWICE, 14 KWIETNIA 2014 R.**

W dniu 14 kwietnia 2014 r. odbyło się XXX Jubileuszowe Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach. Dziesiąta rocznica powołania Sekcji stała się świetną okazją do podjęcia dyskusji nad kształceniem bibliotekarzy, dlatego też organizatorzy nadali spotkaniu tytuł: „Kształcenie ustawiczne bibliotekarzy, czyli jak poszerzać perspektywy indywidualnego rozwoju”.

Spotkanie odbyło się w gościnnych murach Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej, której gospodarz, prof. dr hab. Dariusz Pawelec, dokonał uroczystego otwarcia Forum oraz powitał uczestników – członków i sympatyków Sekcji.

Przedstawione referaty, wystąpienia oraz dyskusja wpisały się niewątpliwie zarówno w szeroko pojęty temat kształcenia ustawicznego związanego merytorycznie z pracą zawodową, jak i kształcenia ogólnego, umożliwiającego rozwój indywidualny.

Problem kształcenia bibliotekarzy jest nierozzerwalnie związany z istnieniem placówek szkolnictwa wyższego kształcących w dyscyplinie bibliologia i informatologia. Tematyka ta została zaprezentowana przez prof. dr hab. Elżbietę Gondek oraz dr hab. Katarzynę Tałuc w kontekście działalności Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego na rzecz środowiska bibliotekarskiego. Z przedstawionego zestawienia trzynastu uczelni polskich kształcących bibliotekarzy wynikało, że głównym kierunkiem studiów dedykowanym tej grupie zawodowej jest informacja naukowa i bibliotekoznawstwo. Ponadto dyscyplina ta wchodzi w zakres innych kierunków, np.: zarządzanie informacją, zarządzanie informacją i bibliologia, informacja w e-społeczeństwie.

Dr Agnieszka Łakomy przedstawiła odpowiedź Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej Uniwersytetu Śląskiego na zmieniające się trendy w nauce, przekazując m.in. informacje o nowym kierunku studiów pierwszego stopnia (licencjat) zorganizowanym w IBiIN UŚ – Informacja w instytucjach e-społeczeństwa (pierwszy nabór - na rok akademicki 2014/2015). Prelegentka skupiła się na prezentacji realizowanych celów kształcenia zgodnych z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji, profilu potencjalnego absolwenta tego kierunku oraz jego ewentualnych perspektywach zawodowych.

Bardzo dobrą kontynuacją zagadnień kształcenia, ale już bibliotekarzy czynnych zawodowo, był referat przedstawiony przez Jagodę Szostak, Alinę Imiołek i Izabelę Jurczak z Biblioteki Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu. Prelegentki zwróciły uwagę na formy tradycyjne i innowacyjne podnoszenia kwalifikacji w przełożeniu na rozwój zawodowy i indywidualny. Podały wiele przykładów kursów (EBIB, Program BIBLIOTEKA+, Program Rozwoju Bibliotek), szkoleń, studiów podyplomowych przeznaczonych głównie dla bibliotekarzy i specjalistów z zakresu informacji. Wskazały również miejsca, w których można szukać wiedzy ogólnej (www.kadراكultur.pl, mlodemenedzerkikultur.e.org.pl).

Zwrócono uwagę na szereg inicjatyw środowisk bibliotekarskich podjętych w celu aktywizacji pracowników bibliotek. W ten nurt wpisało się wystąpienie Ewy Grabarskiej z Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Autorka przybliżyła działalność stowarzyszenia o nazwie Korporacja Bibliotek Wrocławskich, którego powstanie zostało wymuszone potrzebą wspólnej dla środowiska bibliotekarskiego Wrocławia platformy wymiany myśli oraz potrzebą integracji tego środowiska. Stowarzyszenie od roku 2008 posiada status prawny z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego i wydaje periodyk „Z problemów Bibliotek Naukowych Wrocławia” (dotychczas wydano 11 zeszytów) oraz „Materiały Konferencyjne”.

Podobne idee przyświecały dążeniom osób ze śląskiego środowiska bibliotekarskiego – ich starania zaowocowały powstaniem czasopisma „Bibliotheca Nostra”. Kolejne etapy rozwoju tej inicjatywy zostały zaprezentowane przez Marię Kycler z Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. Obecnie czasopismo jest kwartalnikiem, powstaje we współpracy Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego, Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej Uniwersytetu Śląskiego oraz Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach.

Wielokrotnie w wystąpieniach osób dyskutujących i referujących padały słowa podkreślające rolę biblioteki jako ważnego elementu kulturotwórczego w środowisku lokalnym (macierzysta uczelnia, miasto). Teza ta została następnie udowodniona w wystąpieniu Anny Obrzut z Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Autorka przedstawiła efekty

zaangażowania bibliotekarzy w organizację i przeprowadzenie imprez, które odbywały się w ramach Nocy Naukowców w Gliwicach.

Wiele działań podejmowanych przez bibliotekarzy wymaga wykorzystania wiadomości z innych dziedzin wiedzy. Znakomitym przykładem może tu być implikacja zagadnień wchodzących w zakres zarządzania projektowego w organizację konferencji naukowej. Zagadnienie to zostało przybliżone uczestnikom przez Bogumiłę Urban z Biblioteki Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Wydział Zamiejscowy Chorzowie. Zarządzanie projektowe zostało tu potraktowane jako zbiór czynności, polegających na planowaniu, ustalaniu harmonogramu działań, realizacji i kontroli zaplanowanych zadań, przy jednoczesnym eliminowaniu ryzyka porażki. Świadome zastosowanie tej metodyki sprawia, że impreza może być zorganizowana w sposób profesjonalny i fachowy.

Ostatnim punktem obrad było powołanie Rady Programowej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych.

W dyskusji podsumowującej spotkanie parokrotnie podkreślano dużą rolę permanentnego doskonalenia umiejętności, ciągłego dążenia do poznawania nowych obszarów wiedzy, zwrócono również uwagę na otwartość środowiska bibliotekarskiego na poszerzanie perspektyw rozwoju indywidualnego oraz na rolę przełożonych w motywowaniu do takich działań.

AGNIESZKA BAJOR
*Zakład Bibliotekoznawstwa
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach*

**WYCIECZKA KOŁA NAUKOWEGO BIBLIOTEKOZNAWCÓW PRZY
INSTYTUCIE BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH DO BIBLIOTEKI
STACJI NAUKOWEJ POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
KATOWICE, 23 KWIETNIA 2014 R.**

29 listopada 2013 r. uchwałą Rady Polskiej Akademii Umiejętności uruchomiono pierwszą w Polsce Stację Naukową PAU¹. Jej siedziba mieści się w Instytucie Fizyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Projekt jest niezwykle prestiżowy, bowiem stacje badawcze PAU funkcjonują jedynie w Montrealu oraz Nowym Jorku. Celem projektu jest skonsolidowanie śląskiego środowiska naukowego². Wedle organizatorów: „Stacja Naukowa PAU przyczyni się do zacieśnienia współpracy uczonych wywodzących się z różnych uczelni, współdziałania badaczy reprezentujących zarówno nauki ścisłe, jak i humanistyczne, podejmowania trudnej, interdyscyplinarnej tematyki badawczej, wymiany doświadczeń i poglądów, pozyskiwania środków na stypendia dla wybitnych naukowców, organizowania przedsięwzięć naukowych i kulturalnych, a także ułatwi dostęp do publikacji PAU” [W Katowicach].

Z tym ostatnim postulatem wiążą się działania podjęte przez Koło Naukowe Bibliotekoznawców działające przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Pod koniec 2013 r. do Koła zwrócono się z prośbą o zaprojektowanie Biblioteki Stacji. Dr Karol Makles z Zakładu Historii Książki i Bibliotek Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, współorganizujący Stację, zaproponował studentom zaplanowanie przyszłej struktury ksiąźnicy oraz jej schematu organizacyjnego.

Biblioteka w założeniu ma być zbiorem nowszych publikacji, przede wszystkim pochodzących z wydawnictwa PAU, a służących bieżącym

¹ Kierownikiem Stacji został prof. zw. dr hab. Marek Zrałek z Zakładu Teorii Pola i Częstek Elementarnych Uniwersytetu Śląskiego.

² Jednym z pierwszych zadań będzie opracowanie historii Śląska.

potrzebom śląskiej nauki. Inaczej pomyślana jest działająca od 1856 r. Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, do której zadań należy m.in. „prowadzenie ośrodka bibliograficzno-dokumentacyjnego, prowadzenie prac naukowych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb regionu krakowskiego oraz w oparciu o bogate zbiory własne, opracowywanie, redagowanie i publikowanie prac naukowo-badawczych we własnym czasopiśmie” [Działalność]. Krakowska księżnica dysponuje, z racji swojej historii, funkcji i usytuowania, unikatowymi starodrukami oraz inkunabułami, rękopisami, w tym średniowiecznymi oraz związanymi z Komisją Edukacji Narodowej. W Gabinecie Rycin zgromadzono natomiast zbiory ikonograficzne, w tym np. niderlandzkie, francuskie, niemieckie czy włoskie. Kompletowane są również dokumenty kartograficzne w Pracowni Kartografii, a ponadto dokumenty życia społecznego [Zbiory; Zbiory specjalne].

W związku z przyjętym zobowiązaniem 23 kwietnia 2014 r. członkowie Koła Naukowego Bibliotekoznawców udali się na Wydział Fizyki Uniwersytetu Śląskiego, by rozpoznać przyszłą Bibliotekę. Dotychczas zgromadzono w niej około 900 woluminów. Są to wydawnictwa zwarte oraz przeważające liczebnie ciągle (w tym czasopisma naukowe oraz serie wydawnicze), ogłoszone w języku polskim, ale też angielskim czy włoskim od lat sześćdziesiątych XX w. Na uwagę zasługują komplety serii, w tym np. „Opinie Edukacyjne PAU – Prace Komisji do Oceny Podręczników Szkolnych”, „Prace Komisji Środkowoeuropejskiej Polskiej Akademii Umiejętności”, „Prace Komisji Wschodnioeuropejskiej”, „Prace Komisji Historii i Kultury Żydów” oraz czasopismo „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”. Większość zgromadzonych dotychczas prac to wydawnictwa własne PAU, подарowane Stacji katowickiej. Zabiegający o zbiory K. Makles nawiązał również współpracę ze śląskimi bibliotekami naukowymi, by pozyskać ich dublety, jak np. „Bibliografię Historii Śląska”, której kolekcję w najbliższym czasie przekaze Biblioteka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

W Bibliotece Stacji – jak wskazał jej organizator – należy zgromadzić zbiór odpowiadający potrzebom informacyjnym naukowego środowiska śląskiego. Dlatego też ważne jest kompletowanie zasobów, które będą odzwierciedlały nie tylko bieżącą działalność badawczą PAU, ale przede wszystkim relacje naukowe Śląska z innymi regionami Polski.

Podczas wycieczki studenci mogli zapoznać się z tymczasowym porządkiem zbioru. Materiały zostały ułożone według serii, a wydawnictwa zwarte alfabetycznie. Docelowo przedstawiciele Koła Naukowego Bibliotekoznawców w ramach praktyk oraz wolontariatu opracują schemat układu na półkach (alfabetycznie według nazw serii, natomiast zbiory książkowe według Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej). Ponadto zobowiązani zostali do przygotowania: statutu Biblioteki (zgodnego ze Statutem Stacji), regu-

laminu udostępniania zbiorów (planowo będzie to księgozbiór w wolnym dostępie, prezencyjny z uwagi na to, że gromadzone są pojedyncze egzemplarze publikacji), a przede wszystkim elektronicznego katalogu bibliotecznego (w nieodpłatnym systemie MATEUSZ [System]³).

Propozycja współpracy ze Stacją Naukową PAU jest pierwszą tego typu w dotychczasowej działalności Koła. Umożliwi ona odbycie obowiązkowych praktyk, wolontariatu, ale przede wszystkim podniesie kompetencje bibliotekarskie, informacyjne i informatyczne studentów. Zadaniem członków Koła stało się opracowanie na pierwszym etapie: planu organizacji Biblioteki, powołanie zespołów odpowiedzialnych za przygotowanie projektu implementacji systemu bibliotecznego, statutu, regulaminu korzystania ze zbiorów oraz wykazu działów tematycznych, na które zostaną podzielone i ułożone na półkach zasoby.

Bibliografia

- Działalność*. W: Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie [online]. [dostęp: 23.04.2014]. Dostępny w World Wide Web: http://149.156.51.45/?page_id=51.
- System biblioteczny Mateusz* (2014). W: Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Bemowo m.st. Warszawy [online]. Aktualizacja 12.04.2014. [dostęp: 23.04.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://e-bp.eu/>.
- W Katowicach rusza pierwsza w Polsce Stacja Naukowa PAU* (2013). W: Uniwersytet Śląski w Katowicach [online]. 21.11.2013. [dostęp: 23.04.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.us.edu.pl/w-katowicach-rusza-pierwsza-w-polsce-stacja-naukowa-pau>.
- Zbiory*. W: Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie [online]. [dostęp: 23.04.2014]. Dostępny w World Wide Web: http://149.156.51.45/?page_id=73.
- Zbiory specjalne*. W: Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie [online]. [dostęp: 23.04.2014]. Dostępny w World Wide Web: http://149.156.51.45/?page_id=78.

³ Katalog 8 Bibliotek Krakowskich, w tym Polskiej Akademii Umiejętności, a ponadto Uniwersytetu Rolniczego, Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej, Akademii Sztuk Pięknych, Akademii Muzycznej, Międzynarodowego Centrum Kultury, Akademii Wychowania Fizycznego oraz Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt opracowano w systemie VTLS.

BARBARA KOŁODZIEJ
*Biblioteka Teologiczna
Uniwersytet Śląski w Katowicach*

**OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
„NOWOCZESNE TECHNOLOGIE W EDYTORSTWIE”
KATOWICE, 8 MAJA 2014 R.**

W dniu 8 maja 2014 r. w Katowicach odbyła się w siedzibie Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINiBA) ogólnopolska konferencja poświęcona problematyce nowoczesnych technologii w edytorstwie. Współorganizatorami wydarzenia oprócz Centrum, były także: Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego oraz Koło Naukowe Bibliotekoznawców przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Przybyłych gości powitały oraz przedstawienia sylwetek poszczególnych prelegentów dokonały Agnieszka Bajor – opiekun Koła Naukowego IBiIN UŚ oraz Jadwiga Witek – rzecznik prasowy CINiBA. Problematykę konferencji oraz poszczególne bloki tematyczne szczegółowo przedstawiła Małgorzata Waga – Pełnomocnik Dyrektora Centrum ds. Jakości Usług. Poruszane tematy i sposób ich przedstawienia zachęciły słuchaczy do czynnego włączenia się w dyskusję – do poszukiwań odpowiedzi na pytania o kondycję współczesnej książki, która jest nie tylko towarem, ale również nośnikiem doznań artystycznych. Konferencja miała dostarczyć impulsu do przygotowania się na zmiany technologiczne coraz intensywniej wkraczające do bibliotek różnych typów. Zainteresowanie spotkaniem z pewnością zaowocuje wymianą doświadczeń i nawiązaniem nowych kontaktów. Umożliwi zdobycie wiedzy i wykorzystanie jej w sposób praktyczny w codziennej działalności bibliotecznej.

Konferencja „Nowoczesne technologie w edytorstwie” składała się z dwóch części – teoretycznej i praktycznej. W części teoretycznej przygotowano wystąpienia sześciu prelegentów, natomiast część praktyczna obejmowała warsztaty ujęte w trzy bloki tematyczne. Każdy z uczestników miał możliwość wzięcia udziału w dwóch wybranych przez siebie warszta-

tach. Kończyła konferencję prezentacja zbiorów CINIbA, a także zwiedzanie pomieszczeń budynku biblioteki, który otrzymał wiele prestiżowych nagród w zakresie architektury.

Pierwsze wystąpienie *Książka elektroniczna – wyzwanie nie tylko dla wydawcy* Agnieszki Łakomy (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ) było wprowadzeniem do tematyki książki elektronicznej. Poświęcone zostało zdefiniowaniu pojęcia książki elektronicznej oraz wskazaniu źródeł odbioru nośnika elektronicznego. Autorka przedstawiła ponadto podstawowe zagadnienia techniczne związane z formatami e-książki, z uwzględnieniem szczegółowego zestawienia możliwości poszczególnych formatów. Rozmaitość typów książki elektronicznej (książka multimedialna, książka online, hiper-książka, książka interaktywna, książka wizualna) powoduje również ogromną różnorodność technologii elektronicznych, dzięki którym możemy w pełni wykorzystywać możliwości e-książek. Obecnie wśród najbardziej popularnych, ale zróżnicowanych ze względu na swoją funkcjonalność urządzeń można wyróżnić: komputery, czytniki e-booków, tablety. Prelegentka zaprezentowała także model dystrybucji książki elektronicznej na przykładzie systemów OverDrive, czy Onleihe. W Polsce działa system Bez Kartek, który od roku 2008 dostarcza rodzimym czytelnikom e-booki, audiobooki i e-czytniki. Powstaje pytanie: Czy warto i dlaczego zdecydować się na posiadanie w swoich zbiorach książki elektronicznej? Jej cechy takie jak interaktywność, multimedialność, wpływ na widok książki na ekranie, dołączone syntetyzatory mowy, dostęp w jednym czasie przez wiele osób, usługa druku na żądanie i wiele innych powodują, że atrakcyjność tego rodzaju zbiorów niewątpliwie stale rośnie.

Nowe sposoby udostępniania literatury w Internecie przedstawiła Kinga Kasperek (Instytut Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego UŚ) wskazując na dynamiczny wzrost udziału e-booków w rynku wydawniczym. Internet dał możliwość nowych form dystrybucji treści poprzez księgarnie internetowe, strony wydawnictw, strony autorskie. Prelegentka omówiła sposoby wypożyczania książek elektronicznych, w których można wyróżnić różne rodzaje dostępu: 1) płacimy za określony czas korzystania (np. Ibuk.pl), 2) wykorzystujemy abonament (opłata za ilość stron dostępnych w trakcie miesiąca, np. Legimi.com), 3) stosujemy sprzedaż na urządzenie (np. na czytnik Wydaje.pl, tablet lub smartfon). Korzystać możemy również z e-booków darmowych, które nie tylko promują wiedzę (np. portal Wolne Lektury), ale również twórczość autorów. Ciekawą formą upowszechniania literatury w Internecie jest sprzedaż książki w procesie tworzenia (np. serwis Leanpub) – umożliwia to zakup nieukończonych książki. Jeśli pozycja zacieka czytelnika, kupuje jej ciąg dalszy, jeśli nie – poprzestaje na fragmencie. Portal Total Boox oferuje z kolei swoim czytelnikom sprzedaż na strony – co oznacza opłatę wyłącznie za przeczytane strony i cena nie wynosi nigdy więcej niż pełna cena książki. Taka fragmentacja książki

to według prelegentki zwrot w kierunku czytelnika, dający mu możliwość wyszukania tylko konkretnych treści, w sposób łatwy i szybki. Obecnie jednak dużą przeszkodą w upowszechnieniu korzystania z e-booków jest ich zbyt wysoka cena. Proponuje się aby cena tego typu wydawnictw nie przekraczała połowy ceny wydawnictwa drukowanego.

Własne doświadczenia w wydawaniu książek elektronicznych były podstawą referatu Katarzyny Krzan (Wydawnictwo e-bookowo) *E-book w sieci. Promocja i dystrybucja cyfrowych publikacji*. Autorka omówiła pracę wydawnictwa e-bookowo.pl z uwzględnieniem sposobów oferowanych przez wyszukiwarki internetowe. Współpraca autora wydającego e-booka z wydawnictwem przebiega pomyślnie jeśli autor posiada własną stronę internetową lub bloga oraz organizuje spotkania autorskie na Facebooku. Wydawnictwo prowadzi szeroką dystrybucję produktów, mając podpisane umowy z Amazonem i Google. Książka elektroniczna daje autorom pewność, że nakład nie wyczerpie się. Obserwując rynek e-booków w Polsce, autorka referatu zauważyła, że więcej wydaje się w sieci poradników, kryminałów, powieści dla kobiet niż innego typu literatury. Tymczasem za granicą dominują w publikacjach elektronicznych treści ambitniejsze, o charakterze naukowym i popularnonaukowym.

Po krótkiej przerwie nastąpiła druga część konferencji, którą rozpoczęła Iwona Blicharska (CINiBA) wystąpieniem omawiającym politykę gromadzenia zbiorów w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego. Gromadzenie, jako jedna z podstawowych funkcji biblioteki, jest na Uniwersytecie Śląskim prowadzone w oparciu o dary, wymianę i kupno publikacji, bez ograniczeń formy piśmienniczej. Celem nadrzędnym jest zaspokojenie potrzeb środowiska akademickiego. Automatyzacja działalności gromadzenia zbiorów poprzez zastosowanie systemu Prolib oraz coraz częstsze wykorzystanie Internetu i źródeł online zmieniły charakter polityki gromadzenia, która musi uwzględniać rozwijające się wciąż technologie informacyjne. Wraz z rozwojem technologii informatycznych zmienia się również sposób komunikacji z czytelnikami, którzy stają się współuczestnikami w pracach działu gromadzenia i mają wpływ na profil gromadzonych zbiorów.

Następnie głos zabrał Karol Makles (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ), który w referacie *Nowoczesne technologie edytorskie w kształceniu humanistów*, podjął temat podejścia interdyscyplinarnego w zakresie kształcenia uniwersyteckiego na kierunku edytorstwo. Przedstawił różne formy zdobywania wiedzy w zakresie edytorstwa na wydziałach humanistycznych: edytorstwo jako samodzielny kierunek, specjalizacje w ramach innego kierunku, studia podyplomowe. Szerzej prelegent omówił treści programowe edytorstwa jako dwóch specjalizacji – kultura i edytorstwo książki oraz zarządzanie informacją na kierunku Informacja Naukowa i Bibliotekoznawstwo UŚ oraz specjalizacji – edytorstwo i redakcja tekstu na kierunku Filologia Polska UŚ. W roku akademickim 2014/2015 przygo-

towano również w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ nowy kierunek studiów licencjackich – Informacja w instytucjach e-społeczeństwa. Makles zapoznał także słuchaczy z tematem i głównymi тезami referatu nieobecnej Jolanty Gwioździk (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ) dotyczących sztuki książki współczesnej.

Po przerwie zaproszono zebranych gości na drugą część konferencji, zorganizowaną w formie praktycznych warsztatów, które dotyczyły publikowania czasopism elektronicznych, samodzielnego wydawania autorskich publikacji czy digitalizacji i sposobów tworzenia bibliotek cyfrowych. Dla nauczycieli bibliotekarzy przygotowano warsztaty zatytułowane *Wykorzystanie usługi blendspace w pracy nauczyciela bibliotekarza*. Możliwość poznania tych zagadnień od strony praktycznej będzie z pewnością wykorzystana w codziennej pracy bibliotekarskiej, a zdobyte wiadomości i umiejętności praktycznie wykorzystane.

Po zakończeniu spotkań w grupach warsztatowych zaproszono wszystkich zainteresowanych do zwiedzania budynku Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej. Konferencja *Nowoczesne technologie w edytorstwie* pokazała m.in. kierunki zmian w wydawaniu książek w formie elektronicznej.

AGNIESZKA MAROŃ
*Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach*

**SPRAWOZDANIE ZE SPOTKANIA AUTORSKIEGO
Z PROF. ZW. DR HAB. KRYSZYNA HESKĄ-KWAŚNIEWICZ,
AUTORKĄ KSIĄŻKI *TAJEMNICZE OGRODY* 3.
ROZPRAWY I SZKICE Z LITERATURY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
KATOWICE, 19 MAJA 2014 R.**

19 maja 2014 r. w sali konferencyjnej Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINIBA) w Katowicach spotkali się wszyscy, którym bliska jest piękna i wartościowa literatura dla niedorosłych. Impulsem do przybycia była możliwość spotkania z prof. zw. dr hab. Krystyną Heską-Kwaśniewicz – badaczką literatury dziecięcej i młodzieżowej – która w 2013 r. w serii „Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego”, opublikowała wyczekiwany przez czytelników trzeci tom trylogii *Tajemnicze ogrody. Rozprawy i szkice z literatury dla dzieci i młodzieży*. Najnowsza książka zamyka cykl zawierający rozważania autorki o wyjątkowych książkach, kształtujących wiele pokoleń oraz o znakomitych propozycjach współczesnego rynku wydawniczego wyróżniających się na tle innych dbałością o każdy szczegół warstwy literackiej i wizualnej.

W roli gospodarza wystąpiła Jadwiga Witek, rzecznik prasowy CINIBA, która rozpoczęła spotkanie, dziękując za przybycie autorce i wszystkim gościom, a byli wśród nich pracownicy i studenci Uniwersytetu Śląskiego, bibliotekarze, nauczyciele oraz wychowankowie prof. Heskiej-Kwaśniewicz. Po powitaniu, Jadwiga Witek przekazała głos, od lat współpracującej z Krystyną Heską-Kwaśniewicz, dr hab. Katarzynie Tałuc, która poprowadziła rozmowę z autorką *Tajemniczych ogrodów*, zadając pytania z pewnością nurtujące też wszystkich przybyłych na spotkanie. Autorka książki we wstępie napisała: „Każda literatura bowiem jest jak ogród, nie zawsze plewiony, czasem angielski, czasem francuski, ale zawsze piękny i zaskakujący, trzeba tylko poszukać w nim ścieżek i dróg” [Heska-Kwaśniewicz, 2013, s. 8], a rozmowa była wędrówką przez literackie ogrody przywołane w szkicach i rozprawach.

Krystyna Heska-Kwaśniewicz opowiadała o swoich twórczych inspiracjach i motywacjach. Wyznała, że najnowsza książka jest pokłosiem jej

własnych doświadczeń lekturowych, a także efektem odczytywania książek razem ze swoimi dziećmi i wnukami. Niemalająca popularność niektórych znanych od wielu lat książek oraz uniwersalność pewnych motywów literackich, objawiająca się stałym zainteresowaniem odbiorców z różnych pokoleń, sprawiła, że stały się one obiektem refleksji naukowej. Tematem jednego ze szkiców była m.in. książka, będąca stale obecna w życiu badaczki, dostarczająca jej nieustannie nowych wrażeń: *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego. Opowieść o wojennych losach harcerzy walczących w Szarych Szeregach, opiewająca ich odwagę, bohaterstwo i poświęcenie, jest według autorki przede wszystkim książką o braterstwie i służbie. I właśnie braterskiej postawy wobec przyjaciół i kolegów oraz służenia Ojczyźnie, mogą się uczyć z powieści Kamińskiego współcześni młodzi ludzie. Niestety z tych właśnie wartości został odarty najnowszy film Roberta Glińskiego, ze względu na tożsamość tytułu, uznawany za ekranizację *Kamieni na szaniec*. Powołując się na swoje wieloletnie badania nad powieścią, w tym lekturę i analizę archiwum Aleksandra Kamińskiego, prof. Heska-Kwaśniewicz wykazała błędy w konstrukcji fabuły tego filmu. Wielbicielom X Muzy zarekomendowała film Jana Łomnickiego z 1977 r. *Akcja pod Arsenalem* jako znacznie bliższy nie tylko pierwowzorowi literackiemu, ale przede wszystkim prawdzie historycznej. Wyraziła także nadzieję, że kolejne pokolenia młodych ludzi nadal będą sięgać po książkę Kamińskiego, będą śledzić losy Rudego, Alka i Zośki, aby zrozumieć, co znaczy braterstwo i dowiedzieć się czym jest służba.

Przedmiotem zainteresowania naukowego prof. Heskiej-Kwaśniewicz i tematem szkiców w jej najnowszej książce jest ogród literacki wyrosły na ziemi wielkopolskiej. Badaczka, zapytana przez K. Tałuc, co przyciąga jej uwagę do poznańskiego środowiska twórców, wymieniła nazwisko Emilii Kiereś oraz nazwę jednego z wydawnictw – Wydawnictwo Mila. Opowieść zebranych o działalności wydawniczej i ilustratorskiej malarki Elżbiety Krygowskiej-Butlewskiej, która stworzyła „lilipucia” oficynę Mila, aby rozpowszechnić twórczość przedwcześnie zmarłej poetki Emilii Waśniowskiej. W ten sposób rozpoczęła się przygoda z serią wydawniczą *Perelki Mili*, którą otworzyła książka Liliany Bardijewskiej. Jak mówi badaczka, seria gromadzi książki podobne do pereł: niewielkie, o dyskretnym blasku, ale doskonałe w formie. Krygowska-Butlewska współpracuje z wybitnymi autorkami książek dla dzieci: Zofią Beszczyńską, Wandą Chotomską, Joanną Kulmową i Joanną Papuzińską, których utwory sama ilustruje. Dzięki wrażliwości i wyczuciu artystki, powstałe książki są niezwykle. Stanowią przykład książek obrazkowych o pełnej jedności ikonolingwistycznej. W *Perelkach Mili* ilustracje opowiadają małym odbiorcom piękne historie, a tekst maluje przed ich oczami cudowne pejzaże i ogrody pełne skarbów i niezwykłości.

Kolejne skojarzenie prof. Heskiej-Kwaśniewicz z Poznaniem to młoda pisarka dla dzieci wywodząca się z domu o silnych tradycjach literackich – Emilia Kiereś. *Srebrny dzwoneczek* to jej pierwsza książka, która wydaje

się być prostą historią o dziewczynce spędzającej lato na wsi. Jednak jest to głęboka, nieco filozoficzna opowieść o kole, które nieustannie zatacza ludzkie życie. Poprzez lekturę krótkiej historii o jednych wakacjach dziecko ma szansę zetknąć się z tajemnicą istoty ludzkiego istnienia, wzbogacić się i dojrzeć. Dzięki pięknej, bogatej poetyckiej polszczyźnie pisarki czytelnik już od pierwszych stron książki czuje się jak w tajemniczym ogrodzie, w którym chce zostać jak najdłużej.

W rozmowie z K. Tałuc prof. Heska-Kwaśniewicz przywołała również postać pisarki Małgorzaty Musierowicz, która jest matką Emilii Kiereś. Twórczość Musierowicz była przedmiotem rozważań naukowych już w poprzednich tomach *Tajemniczych ogrodów*. W najnowszym tomie badaczka zestawiała jej książkę *Na gwiazdkę* z opowieściami o dzieciństwie Jezusa szwedzkiej pisarki z przełomu XIX i XX w. Selmy Lagerlöf. Choć *Legendy Chrystusowe* mają charakter apokryficznych opowieści i odnoszą się do wydarzeń umiejscowionych u początku naszej ery, czyli dwa tysiące lat wcześniej zanim Małgorzata Musierowicz postanowiła stworzyć poradnik, w którym wskazywała swoim czytelnikom, jak sprawić, by współczesne święta Bożego Narodzenia odzyskały dawny urok, to obie książki mają element, a właściwie cel, wspólny: magię. Obie pisarki przypominają czytelnikom, że Boże Narodzenie to cud, na który wszyscy czekamy. Małgorzata Musierowicz, oddziałując na wszystkie zmysły czytelników, wprowadza ich w atmosferę świąt i radzi, aby na czas Wigilii zatrzymać się i chłonąć otaczającą atmosferę. Prof. Heska-Kwaśniewicz wspomniała o swoich zajęciach dydaktycznych w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego, kiedy to w grudniu prosiła studentów, aby przynieśli odnalezione przez siebie najpiękniejsze literackie opisy Bożego Narodzenia. Gdy kolejne osoby odczytywały wybrane przez siebie fragmenty, wytwarzała się miła atmosfera, a kiedy Pani Profesor czytała urywki *Na Gwiazdkę* Musierowicz, studenci słuchali oczarowani, jakby pochłaniając świąteczne dźwięki i zapachy, niemal wydobywające się z książki.

Spośród nazwisk wielu twórców, których dzieła stały się przedmiotem rozważań w *Tajemniczych ogrodach*, prof. Heska-Kwaśniewicz wspomniała także Zbigniewa Lengrena. Ilustrator znany przede wszystkim jako twórca profesora Filutka z ostatniej strony tygodnika „Przekrój”, był także autorem książek obrazkowych dla dzieci. Badaczka skierowała uwagę obecnych na historyjkę o przygodach zwierząt *Borek, Topek i Aza*. Książka, już dziś nieco zapomniana, poprzez świetne ilustracje i komizm językowy odpowiada na potrzeby czytelników małych i większych czytelników. Dodatkową rekomendacją może być wyznaczenie prof. Heski-Kwaśniewicz – w jej rodzinie cytaty z książki Lengrena, weszły do codziennego języka.

Rozmowa, która nawiązywała do niemal wszystkich szkiców z książki, dała obecnym możliwość poznania zainteresowań autorki a nawet jej bardzo osobistych doświadczeń czytelnicznych. Po odpowiedzi na ostatnie

pytanie K. Tałuć, przybyli goście przyłączyli się do rozmowy, zadając pytania i dzieląc się refleksjami odnośnie do literatury dziecięcej, czytelnictwa dzieci i wpływie różnych czynników na kształtowanie zamiłowań czytelnich najmłodszych.

Profesor Stanisława Kalus podziękowała autorce za książkę nie tylko ciekawą, ale przede wszystkim przydatną, bo pokazującą wartościową literaturę dla dzieci i młodzieży. Wyraziła jednak obawę, czy ta i inne – podobne książki – mają szansę spotkać się z szerokim odzewem społecznym. Niestety, książki naukowe wydawane są obecnie w niskich nakładach. W dyskusji wyłonił się też wątek przygotowania przyszłych nauczycieli języka polskiego do pracy z młodym czytelnikiem i odpowiedzialności nauczycieli za poziom czytelnictwa wśród dzieci. Wśród głosów krytycznych były takie, które mówiły, że obecny system, preferujący czytanie jedynie fragmentów lektur, nie kształtuje w uczniach ani zamiłowania czytelniczego, ani nie pozwala nabywać kompetencji czytelnich. Pojawiły się również głosy pozytywne, o dzieciach, które kochają literaturę i dla których książka jest stałym towarzyszem dnia codziennego. Dr hab. prof. UŚ Bernadeta Niesporrek-Szamburska oraz dr hab. prof. UŚ Helena Synowiec z Katedry Dydaktyki Języka i Literatury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego opowiadały o swojej pracy ze studentami filologii polskiej, którzy w trakcie studiów uczą się jak rozpoznawać wartościową literaturę dla dzieci i jak zachęcać uczniów do czytania. K. Tałuć zwróciła uwagę, że nie wszystkie uczelnie, które kształcą w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, oferują w swoim programie przedmiot dotyczący znajomości literatury, szerzej książki dziecięcej. Katowicki Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, jako jeden z niewielu, umożliwia swoim studentom zdobycie wiedzy na temat współczesnego rynku książki dla dzieci i młodzieży, wartościowania literatury dla młodych, czy form pracy z książką.

W dyskusji znalazły odzwierciedlenie współczesne niepokoje o poziom czytelnictwa dzieci i młodzieży, ale jednocześnie przebiegały się głosy mówiące, że przecież wszyscy dorośli mają możliwość kształtowania dobrych nawyków wśród dzieci, a współczesny rynek książki dla najmłodszych oferuje wiele wartościowych tytułów, które dzięki pracy badaczy, m.in. prof. Heskiej-Kwaśniewicz, docierają do coraz szerszego grona odbiorców.

Bibliografia

- K. Heska-Kwaśniewicz (2013), *Tajemnicze ogrody. 3. Rozprawy i szkice z literatury dla dzieci i młodzieży*. Katowice.

MARIA KYCLER
Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

KONFERENCJA
„BIBLIOTEKARZE W SŁUŻBIE CZŁOWIEKA I KSIĄŻKI”
KATOWICE, 17 MAJA 2014 R.

Ogólnopolska konferencja „Bibliotekarze w służbie człowieka i książki” – XXXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy ZO w Katowicach (SBSW) odbyła się 17 maja 2014 r. na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Konferencję przygotowała Biblioteka Teologiczna UŚ w Katowicach we współpracy z Biblioteką Śląską, Duszpasterstwem Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, Federacją Bibliotek Kościelnych FIDES oraz SBSW. Okazję do spotkania teoretyków i praktyków bibliotekarstwa oraz doktorantów i studentów stanowiły obchody 15-lecia Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej¹. W wydarzeniu uczestniczyli pracownicy śląskich bibliotek akademickich, publicznych, szkolnych i pedagogicznych, ale także bibliotekarze spoza regionu, m.in. z Gdańska.

Celem konferencji była dyskusja nad zawodem bibliotekarza. Zadania pracowników bibliotek przedstawiano w kontekście ich służebnej roli wobec czytelników oraz odpowiedzialności za powierzone dziedzictwo kultury i nauki. Przedmiotem rozważań była również integracja społeczno-zawodowa bibliotekarzy, którzy w ramach duszpasterstwa specjalnego pogłębiają swą formację intelektualną.

Przybyłych gości powitała dr Bogumiła Warząchowska – kierownik Biblioteki Teologicznej. Spotkanie otworzył ks. dr hab. Antoni Bartoszek, dziekan Wydziału Teologicznego UŚ. Wyraził on uznanie dla organizatorów za podjęcie tematu wspomagająco-usługowej roli bibliotekarzy we współczesnym społeczeństwie, a także uznał za godne uwagi i zasługujące na

¹ Duszpasterstwo Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej powołano w 1999 r. z inicjatywy ZO SBP w Katowicach.

uznanie zaangażowanie pracowników bibliotek w macierzystych placówkach – podkreślił ich otwartość na potrzeby użytkowników, służenie wiedzą i kompetencjami. W imieniu dyrektora Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej prof. dr hab. Dariusza Pawelca głos zabrała mgr Małgorzata Waga, zastępca dyrektora Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego, która podkreśliła potrzebę integracji środowiska bibliotekarzy, a nawiązując to tytułu konferencji, odniosła się do ich wielowiekowego, aczkolwiek podlegającego stałym przeobrażeniom, posłannictwa.

Moderowanie dalszej części obrad powierzono mgr Bożenie Szczykale – pracownicy Biblioteki Śląskiej w Katowicach a jednocześnie koordynatorce Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej. B. Szczykała przypomniała okoliczności utworzenia Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, jego piętnastoletnią działalność, doroczne spotkania oraz pielgrzymki środowiskowe na Jasną Górę.

Obrady rozpoczęło wystąpienie ks. prof. dr hab. Jana Góreckiego (Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) poświęcone *Zjawisku pielgrzymek na Śląsku w ujęciu historycznym i pastoralnym*. Prelegent przedstawił historię miejsc kultu, do których od wieków pielgrzymują Ślązacy – Piekary Śląskie, Jasną Górę, Górę św. Anny, Wambierzyce i Kalwarię Zebrzydowską. Mówca podkreślił znaczenie pielgrzymek w życiu jednostek i całych grup społecznych, a także wskazał motywacje pielgrzymowania, przeżycia im towarzyszące oraz duchowe skutki peregrynacji. Analizując ruch pielgrzymkowy od czasów biblijnych aż po współczesne, zwrócił uwagę na uwarunkowania polityczne, społeczne i gospodarcze, które wyznaczały jego kierunek i nasilenie. Podkreślił wpływ roku liturgicznego na czas i miejsce pielgrzymowania.

Ks. dr Henryk Olszar (Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) był autorem referatu *Współczesne duszpasterstwo specjalistyczne w Archidiecezji Katowickiej*. W wystąpieniu poruszył temat zaangażowania osób świeckich w pracę przykościelnych grup zawodowo-społecznych i wspólnot modlitewnych. W oparciu o literaturę przedmiotu i wyniki badań prelegent zasygnalizował aktywność 19 katolickich ruchów i wspólnot modlitewnych oraz 18 stowarzyszeń religijnych działających w archidiecezji katowickiej. Przywołując wypowiedzi Jana Pawła II oraz Benedykta XVI dotyczące duszpasterstwa specjalistycznego i zawodowego, podkreślił znaczenie myślenia i działania laikatu w duchu chrześcijańskim. Jako opiekun Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej zwrócił uwagę na konsolidację tej grupy społeczno-zawodowej. Zdaniem H. Olszara doskonalenie pracy oraz silna integracja pracowników bibliotek akademickich, publicznych, pedagogicznych i szkolnych dokonuje się poprzez wspólne zwiedzanie bibliotek, pielgrzymowanie do miejsc związanych ze św. Wawrzyńcem (patronem bibliotekarzy), uczestnictwo w obrzędach religijnych.

Kolejny referent, prof. dr hab. Leonard Ogierman (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) podjął temat zabezpieczenia zbiorów i zachowania dziedzictwa kulturowego. W wystąpieniu *Ochrona kościelnych dóbr kultury. Renowacja i konserwacja na przykładzie wybranych księgozbiorów* zdefiniował pojęcie bibliotek kościelnych i przypomniał, że większość polskich kolekcji inkunabułów i starodruków pochodzi z ksiąźnic kościelnych i klasztornych. Wskazał Ośrodek Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL w Lublinie oraz Federację Bibliotek Kościelnych FIDES jako wiodące instytucje prowadzące badania z zakresu ochrony kościelnych dóbr kultury. Rezultaty tych badań (najczęściej w postaci katalogów rękopisów i inkunabułów, dokumentujących całe zbiory oraz zawierających opisy pojedynczych, szczególnie cennych jednostek) zamieszczane są w periodykach bibliologicznych i historycznych, np. w czasopismach „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”. L. Ogierman, na przykładzie Biblioteki Ojców Paulinów na Skałce w Krakowie, zaprezentował prace renowacyjne i konserwatorskie zespołu muzealno-bibliotecznego. Podkreślił, że skałeczna ksiąźnica jest jedyną biblioteką klasztorną w Polsce, całkowicie zrekonstruowaną według wzorca barokowego. W oparciu o dokumentację fotograficzną zaprezentował obiekty poddane konserwacji – wyposażenie biblioteczne oraz pięć starodruków, wytypowanych do stałej ekspozycji muzealnej. Były to: Wilhelma Duranta *Rationale divinatorum officiorum*, wytłoczone w Strasburgu w oficynie Adolfa Ruscha około 1464 r., druga część fundamentalnej *Summa theologiae* Antoniego Florentyńczyka, wydana w Bazylei przez Michała Wensslera w 1485 r., *Decretales* papieża Grzegorza IX, wytłoczone w Paryżu w oficynie Thielmanna Kervera w 1511 r., mszał pauliński, z weneckiej oficyny Luca-Antonia Giunta z roku 1514 oraz *Atlas sive Cosmographicae* Gerarda Mercatora wydany w Amsterdamie w 1592 r.

Jako ostatnia wystąpiła dr Weronika Pawłowicz (Biblioteka Śląska w Katowicach). W referacie *Dziedzictwo kulturowe Kościoła w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej* przypomniała ideę tworzenia repozytoriów cyfrowych w Polsce oraz omówiła powstanie (2006), rozwój i misję Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Charakteryzując kolekcje liczącego już ponad 94 tysiące jednostek zasobu ŚBC, uwagę słuchaczy skierowała na zbiór *Miscellaneów*, gdzie w zakładce „Religijne” zebrano 7285 prac. Prelegentka zaprezentowała najcenniejsze spośród nich – starodruczne edycje Biblii, ksiąg liturgicznych, kancjonałów i modlitewników. Za szczególnie interesujący uznała piętnastowieczny modlitewnik księżnej Elżbiety Lukrecji. Ponadto omówiła liczne wydania katechizmów oraz literatury podróźniczej i pielgrzymkowej. W. Pawłowicz wskazała cenne – z punktu widzenia badaczy historii kościoła katolickiego na Śląsku – materiały źródłowe i archiwalne: monografie parafii, wydawnictwa okolicznościowe upamiętniające wydarzenia religijne i jubileusze kościelne, prace dokumentujące działalność katechetyczną, duszpasterską

ale także literacką i naukową śląskich duchownych. Podkreśliła wartość poznawczą czasopism i kalendarzy oraz druków ulotnych i materiałów ikonograficznych. Jako przykłady upowszechniania dziedzictwa kulturowego innych wyznań przedstawiła zebrane w ŚBC edycje Biblii w przekładzie Martina Lutra oraz wydania innych druków protestanckich, judaica, a także świętych ksiąg Koranu.

Kończącym punktem konferencji była prezentacja książki *Duszpasterstwo Bibliotekarzy. W służbie człowieka i książki* wydanej pod redakcją Jana Malickiego, Henryka Olszara i Bogumiły Warząchowskiej, a opatrzonej przedmową Damiana Zimonia, arcybiskupa seniora archidiecezji katowickiej. W promocji publikacji wzięli udział ks. H. Olszar, B. Warząchowska oraz ks. dr Maciej Kwiecień, duszpasterz bibliotekarzy archidiecezji gdańskiej. Omówiono genezę i cel powstania książki oraz jej wartość dokumentacyjną i źródłową (dokumenty, homilie, kazania, artykuły opublikowane w czasopismach i pracach zbiorowych). Na zakończenie obrad wszyscy uczestnicy zostali obdarowani pamiątkowym egzemplarzem wydawnictwa.

Dopełnieniem spotkania była możliwość zwiedzenia Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej oraz udział w „Nocy Muzeów” w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego.

HANNA BIAS
EWA WARZĄCHOWSKA
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej w Katowicach

**NOC MUZEÓW W BIBLIOTECIE GŁÓWNEJ AKADEMII MUZYCZNEJ
IM. KAROLA SZYMANOWSKIEGO
KATOWICE, 17 MAJA 2014 R.**

Już po raz czwarty Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach uczestniczyła w Nocy Muzeów. W tym roku przygotowano dwa projekty – wystawę w Patio Akademii Muzycznej (wspólnie z Muzeum Historii Katowic) zatytułowaną *Kultura muzyczna Katowic w okresie dwudziestolecia międzywojennego* oraz ekspozycję i wykład *Karol Musioł, Krystian Zimerman, Franciszek Schubert: trzy wielkie osobistości, co je łączy?* Projekcja filmu *Schubert nieznany* pomogła w rozwikłaniu zagadki tych zależności.

Przygotowania do Nocy Muzeów rozpoczęły się już kilka tygodni przed proponowaną imprezą. Stworzeniem projektu promującego działalność Biblioteki Główniej AM zajęły się: Hanna Bias, Brygida Bukowska-Nowak, Ewa Warząchowska. Opracowując program Nocy Muzeów, organizatorki zastanawiały się jakie zbiory, jaką spuściznę kompozytora i jakiego twórcę na Śląsku przedstawić. W tym roku obchodzono 85. rocznicę urodzin byłego Dyrektora Biblioteki Karola Musioła, postaci bardzo dobrze znanej środowisku Akademii Muzycznej. Musioł był m.in. współzałożycielem Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – organizacji, która połączyła we wspólnym działaniu środowisko bibliotekarzy jak również osoby zainteresowane tematyką zbiorów muzycznych. W tym roku świętowałyby 50-lecie działalności Sekcji. Mówiono o nim, że jest owładnięty pasją odkrywania, działania, tworzenia.

Podczas prac nad dokumentacją śląskich czasopism muzycznych Musioł odnalazł młodzieńczy utwór Franciszka Schuberta (w chwili jego napisania autor miał 12 lat) zatytułowany *Siedem łatwych wariacji na fortepian*. W katowickim prawykonaniu (które było światowym prawykonaniem wariacji Schuberta) uczestniczył osiemnastoletni Krystian Zimerman, przygotowujący się

dopiero do Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie. W 1975 r. na kanwie tych wydarzeń powstał film dokumentalny Telewizji Polskiej pt. *Schubert nieznany* w reżyserii Grzegorza Lasoty. Film ten udało się pozyskać do zbiorów Biblioteki dopiero wiosną 2004 r.

Fot. 1. Pokaz filmu *Schubert nieznany*. Fot. Brygida Bukowska-Nowak

17 maja 2014 r. o godz. 18.00 drzwi Biblioteki zostały szeroko otwarte dla publiczności. W przeddzień imprezy w godzinach popołudniowych znajdująca się na drugim piętrze Wypożyczalnia została przekształcona w salę kinową. W tym samym pomieszczeniu przygotowano również ekspozycję. W programie podano, że o każdej pełnej godzinie będzie wygłaszany wykład Hanny Bias oraz projekcja filmu *Schubert nieznany*. Taka informacja zachęcała nocnych muzealników do przybycia na drugie piętro budynku Akademii Muzycznej. Ponadto organizatorzy Nocy Muzeów w dzień trwania imprezy osobiście zapraszali zwiedzających Akademię i jej okolice do udziału w programie Biblioteki. Nocne kino z *Schubertem nieznany* cieszyło się dużym zainteresowaniem. Scenerią filmu był zamek w Pszczynie oraz Sala Lustrzana, w której Krystian Zimerman wykonywał utwór Schuberta *Siedem łatwych wariacji na fortepian*, natomiast Karol Musioł na tle książek i druków muzycznych opowiadał o powstaniu dzieła. Warto wspomnieć, że na jednej z projekcji filmu obecna była rodzina Karola Musioła.

W wydanym we Wrocławiu periodyku nutowym „Musikalische Neuigkeiten für Freunde des Gesangs und Fortepiano's” (Nowości Muzyczne dla Przyjaciół Śpiewu i Fortepianu) ukazał się w roczniku 1810 jako numer 22 utwór *Sieben leichte Variationen, comp[oniert] von Schubert*. Zachowało się niewiele egzemplarzy czasopisma. Należy wyjaśnić w jaki sposób wariacje dwunastoletniego Schuberta znalazły się w periodyku. Odpowiedź znajdziemy na łamach samego czasopisma, gdzie publikowano utwory wielu wiedeńskich kompozytorów m.in. Ludwiga van Beethovena, Ignatza Seyfrieda, Františka Tučka, Antonio Salieriego i in. W roku 1808 Schubert rozpoczął naukę indywidualną u mistrza Salieriego. Jest wysoce prawdopodobne, że nauczyciel wysłał próbkę kompozycji swego szczególnie uzdolnionego ucznia do redakcji wrocławskiego pisma wraz z własnym dziełem. Salieri jest ponadto jedyną osobą reprezentowaną w „Musikalische Neuigkeiten für Freunde des Gesangs und Fortepiano's”, która osobiście uczestniczyła w procesie wychowania muzycznego młodego Schuberta.

Bardziej wnikliwi zwiedzający mogli poszerzyć swoją wiedzę o K. Musiole, F. Schubercie i K. Zimmermanie, dzięki wystawie poświęconej tym trzem wielkim osobowościom świata muzyki. Najobszerniejsza była ekspozycja dotycząca Karola Musioła zatytułowana: *Karol Musioł 1929–1982. Życie – twórczość – pasje*. Przedstawiała ona najważniejsze informacje z jego życia

Fot. 2. Wystawa „Karol Musioł 1929–1982. Życie – twórczość – pasje”. Fot. Brygida Bukowska-Nowak

prywatnego oraz zawodowego. Duży nacisk położono na wyeksponowanie niezwykle bogatego dorobku naukowego Musioła, w tym odkrycia wariacji F. Schuberta. Wszystkie informacje uzupełnione były licznymi zdjęciami zarówno samego pedagoga, jak i jego dzieł.

Również na plakatach dotyczących F. Schuberta i K. Zimermana można było znaleźć szereg interesujących faktów z życia i ciekawostek z nimi związanych. Franciszek Schubert – austriacki kompozytor, jeden z twórców i prekursorów stylu romantycznego w muzyce – był osobą bardzo niezaradną życiowo, a przy tym niezwykle niepozorną i nieśmiałą. Z powodu niskiej i pulchnej postury przyjaciele nazywali go „Schwammerl”, co znaczy „grzybek” lub „baryłeczka”. W ciągu swojego krótkiego (31 lat) życia skomponował prawie tysiąc utworów, prezentujących niemal wszystkie gatunki muzyczne. Podczas pobytu w Bibliotece fani Schuberta mogli podziwiać należące do zbiorów zabytkowe druki z dziełami kompozytora oraz rolę pianolową z utworem *Rosamunda* jego autorstwa.

Także miłośnicy talentu Zimermana mieli okazję dowiedzieć się kilku ciekawych rzeczy na temat wybitnego pianisty. Krystian Zimerman, absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Katowicach i najmłodszy zwycięzca IX Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie jest artystą dość ekscentrycznym. Ma zwyczaj podróżowania z własnym fortepianem, który sam składa przed każdym koncertem. Policzył kiedyś, że za pieniądze wydane na transport instrumentu mógłby zbudować dwa domy! Podczas Nocy Muzeów fani Zimermana mogli zobaczyć płytę analogową z jego autografem i specjalną dedykacją dla Biblioteki, a także dokument nadania doktoratu *honoris causa* przyznanego mu przez Akademię Muzyczną im. Karola Szymanowskiego w Katowicach oraz wydaną z tej okazji książkę podpisaną przez pianistę.

Dodatkową atrakcją dla zwiedzających była ekspozycja bogucickiej porcelany, której poszczególne kolekcje dedykowane były różnym polskim kompozytorom. Czymże byłaby Noc Muzeów bez drobnych upominków upamiętniających ten wieczór pełen wrażeń. Wszyscy goście, którzy przybyli do Biblioteki otrzymali naklejki z ciekawostkami z życia znanych ludzi ze świata muzyki. Bardziej zaangażowani melomani mogli również zabrać ze sobą faksymile z *Siedmioma łatwymi wariacjami na fortepian* F. Schuberta, o którym opowiadał w filmie K. Musioł.

Drugim projektem Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach współorganizowanym z Muzeum Historii Katowic była wystawa w Patio Akademii Muzycznej. Ekspozycja zatytułowana *Kultura muzyczna Katowic w okresie dwudziestolecia międzywojennego* dokumentowała m.in. powstanie Śląskiego Konserwatorium Muzycznego, a także wizytę Karola Szymanowskiego w Katowicach 15 maja 1934 r. Życie muzyczne oraz początki muzykowania w Katowicach w okresie międzywojennym zostały zobrazowane na przykładzie tworzących się w tym

czasie szkół, chórów i orkiestr, a także instytutów oraz towarzystw muzycznych. Opis działalności tych instytucji uzupełniony był bogatym materiałem ikonograficznym pochodzącym ze zbiorów Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego Katowicach, Muzeum Historii Katowic i Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Warto również wspomnieć o innych atrakcjach, przygotowanych przez Akademię Muzyczną na Noc Muzeów. Wszyscy, którzy przybyli w ten wieczór do Akademii, mieli okazję zwiedzić Muzeum Organów Śląskich, a także wysłuchać koncertów „wędrujących” muzyki organowej w wykonaniu Juliana Gembalskiego. Zwieńczeniem wieczoru był uroczysty koncert w osiemdziesiątą rocznicę pobytu Karola Szymanowskiego w Katowicach – rekonstrukcja historycznego koncertu z 15 maja 1934 r. Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia pod batutą Macieja Tworka, wraz z Chórem Filharmonii Śląskiej wykonała utwory K. Szymanowskiego, S. M. Stoińskiego i H. Berlioza. Można śmiało stwierdzić, że tegoroczna, czwarta Noc Muzeów zakończyła się pełnym sukcesem. Wydarzenie to spotkało się z bardzo dużym zainteresowaniem. Samą Bibliotekę Główną Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach odwiedziło tej nocy ok. 200 osób. Cieszy fakt, że wśród zwiedzających znalazło się sporo dzieci oraz młodzieży szkolnej. Może nocni goście zainspirowani dokonaniem takich postaci jak F. Schubert, K. Musioł czy K. Zimerman powrócą po latach jako studenci, by dalej zgłębiać fascynujący świat muzyki klasycznej i jej twórców.

MARLENA GĘBORSKA
*Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach*

Krystyna Heska-Kwaśniewicz: *Tajemnicze ogrody 3 : rozprawy i szkice z literatury dla dzieci i młodzieży*. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2013. – 177, [3] s. : il. kolor ; 24 cm. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ; nr 3086). – ISBN 978-83-226-2193-6

Prof. zw. dr hab. Krystyna Heska-Kwaśniewicz jest badaczką polskiej literatury dla dzieci i młodzieży, autorką cenionych publikacji naukowych poświęconych polskim pisarzom związanym ze Śląskiem (m.in. *Kolorowy rytm życia. Studia o prozie Gustawa Morcinka* (Kraków 1993), *Wyznanie narodowe Śląska. Teksty literackie i paraliterackie w drukach okresu powstań i plebiscytu na Górnym Śląsku* (Katowice 1999) oraz literaturze czasu wojny i okupacji (m.in. *Braterstwo i Służba. Rzecz o pisarstwie Aleksandra Kamińskiego* (Katowice 1998), *Taki to mroczny czas. Losy pisarzy śląskich w okresie wojny i okupacji* (Katowice 2004)). W najnowszym tomie rozważań o literaturze dla młodego odbiorcy *Tajemnicze ogrody 3: rozprawy i szkice z literatury dla dzieci i młodzieży* badaczka nie tylko powraca do klasyki literatury młodzieżowej, ale również tak, jak i w poprzednich dwóch tomach, omawia je w kontekście współczesnych zjawisk literackich i artystycznych. Trzeci tom to także powrót do ulubionych tematów (takich jak:

przestrzenie domu i ogrodu, podróże, elementy górskiego pejzażu czy nurt religijny) podejmowanych we wcześniejszych tomach (1996, 2009).

We wstępie autorka umieszcza motto: „Książka jest niczym ogród, który można włożyć do kieszeni (przysłowie chińskie)”[s. 7]. Zgodnie ze *Słownikiem symboli* Władysława Kopalińskiego ogród może symbolizować: raj, szczęście, zbawienie, czystość, dom, schronienie, odpoczynek, świeżość, cień, porządek, życie ludzkie, żeńskość, płodność, urodzaj, wiosnę, radość, wesołość, harmonię, refleksję [Kopaliński, 1991]. Wielość interpretacji symbolu daje duże możliwości artystycznego przedstawienia, dlatego motyw ogrodu pojawia się we wszystkich dziedzinach sztuki różnych epok. Ogród to w potocznym znaczeniu przestrzeń zajęta pod uprawę roślin ozdobnych lub użytkowych. Analogicznie – ogród literacki można rozważać, przyglądając się pełnionej przezeń funkcji estetycznej i/lub dydaktycznej. Heska-Kwaśniewicz skupia się w szczególności na tych książkach, które realizują obie te funkcje. Przywołuje utwory o wysokiej wartości literackiej, które kształtują gust i wrażliwość młodego odbiorcy. Sama autorka staje się zaś przewodnikiem po tych literackich przestrzeniach, bo jak pisze: „każda literatura bowiem jest jak ogród, nie zawsze plewiony, czasem angielski, czasem francuski, ale zawsze piękny i zaskakujący, trzeba tylko poszukać ścieżek i dróg”[s. 8].

Zalew masowej literatury, bazującej na idei dystrybucji produktu totalnego, prowokuje pytanie o te książki, które mimo upływu lat wciąż są tajemniczym zjawiskiem z pogranicza sztuki, religijnej medytacji, patriotyzmu, uniwersalnych wartości i codziennych doświadczeń. Rozprawy i szkice zawarte w *Tajemniczych ogrodach* adresowane są do badaczy literatury, nauczycieli, bibliotekarzy, studentów, ale i do rodziców, którzy są pierwszym i najważniejszym filarem na drodze inicjacji literackiej młodych ludzi. Zawarte w trzecim tomie artykuły poświęcone są ulubionym książkom kolejnych pokoleń. Owe dzieła odczytane na nowo niejako zostają przywrócone w pamięci swoich czytelników. Autorka ponownie zaskakuje, wydobywając wątki nieznane a istotne dla interpretacji omawianych dzieł [Lewandowicz-Nosal, 2009]. Analizując wszystkie utwory, badaczka zwraca uwagę na grę z konwencją, nastrój i aluzje literackie, słownictwo, kompozycję oraz style narracji, inkrustowanie, waloryzację i antynomie kulturowe. Publikacja składa się z sześciu głównych części: *Tryptyk górski*, *Powroty do książek i tematów*, *Poznań literacki*, *Zabawy, gry i dorastanie*, *Wszystkie drogi prowadzą do Betlejem*, *Dzieciństwo z perspektywy nostalgicznej*. Rozprawę otwiera omówienie literackiego reportażu Romana Pollaka *Wyprawa skautów śląskich przez Orawę, Tatry na Spisz* (1919). Heska-Kwaśniewicz analizuje dynamikę opisywanej wyprawy, nastrój i kontrasty barw górskiej przestrzeni (ametysty, opale). Odnajduje w opisywanym utworze ślady fascynacji barokowych, estetykę okresu Romantyzmu i Młodej Polski, ale również dostrzega zapowiedź współczesnych nurtów, takich jak ekofilozofia. Zwraca uwagę na dodatkową wartość, którą niesie szkic Pollaka – utrwalanie krajobrazów, które już nie istnieją (Spisz). Podkreśla, że wyprawa do tak zwanej

„przegranej granicy” (Śląsk, Orawa, Spisz) na kilka dni przed pierwszą wojną światową ma na celu nie tylko zahartowanie ciała, ale również (a może przede wszystkim) ducha, dzięki kształceniu charakteru polegającym na ćwiczeniu się w wytrwałości i odwadze. Przede wszystkim badaczka wydobywa jednak z utworu znaczenie patriotyczne, wyprawa prowadzi bowiem do poszukiwań śladów polskiej kultury. Kolejny szkic poświęcony został wojewodzie śląskiemu Michałowi Grażyńskiemu i jego gawędom. Autorka dostrzega inspiracje wysokogórskim krajobrazem również w twórczości współczesnej pisarki Barbary Gawryluk, która w cyklu książek o świstaku Gwizdku i jego przyjaciółach przekazuje wiedzę o Tatrach i uczy poszanowania dla odrębności świata przyrody.

Powroty do książek i tematów to przede wszystkim kontynuacja eksplikacji książki-legendy *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego. Krystyna Heska-Kwaśniewicz zawsze podkreśla wyjątkowość tego dzieła i jego szczególne miejsce w swoim życiu, dlatego nie mogło zabraknąć tej pozycji również w trzecim tomie *Tajemniczych ogrodów*. Tym razem uwaga czytelnika skupiona zostaje na nurcie religijnym oraz recepcji książki Kamińskiego. W związku z ogłoszeniem roku 2012 „korczakowskim”, literackie powroty obejmują również twórczość Janusza Korczaka. Autorka zwraca uwagę na elementy hagiograficzne w biografii tej postaci. Przywołując świadectwa literackie, inspirowane osobą tego pedagoga, odwołuje się do wierszy Władysława Szlengla, Joanny Kulmowej, Anny Kamińskiej czy twórczości Igora Newerly.

Część zatytułowana *Poznań literacki* to przede wszystkim analiza twórczości Emilii Waśniowskiej oraz Emilii Kiereś. Heska-Kwaśniewicz zastanawia się nad fenomenem Poznania, który wciąż zaskakuje nowymi, obiecującymi autorami. Zwraca uwagę na „przestrzenie czułości” w poezji E. Waśniowskiej oraz na serię „Perłki Mili”, która została stworzona na cześć tej poetki przez plastyczkę i ilustratorkę Elżbietę Krygowską-Butlewską. Krystyna Heska-Kwaśniewicz odczytuje perłki jako zjawisko artystyczne uświetnione przez takich pisarzy, jak Liliana Bardyjewska, Zofia Beszczyńska, Joanna Papużyńska, Joanna Kulmowa, Wanda Chotomska. Niejako w tej samej konwencji, omawiając utwory Emilii Kiereś, badaczka podkreśla możliwości tej autorki oraz jej wyobraźnię, czystość przesłania i artyzm słowa.

Rozdział *Zabawy, gry i dorastanie* obejmuje opracowanie i nakreślenie krain dzieciństwa wylaniających się z twórczości Melchiora Wańkowicza, Zbigniewa Lengrena i Ewy Nowak. Zestawienie ze sobą tych autorów pozwala czytelnikowi *Tajemniczych ogrodów* inaczej spojrzeć na współczesną powieść przygodową, detektywistyczną oraz literaturę dla dziewcząt. Melchior Wańkowicz ukazany zostaje przez Krystynę Heską-Kwaśniewicz jako autor doskonale pojmujący dziecięce postrzeganie przestrzeni. Badaczka zwraca uwagę na środki ekspresji i elementy ludyczne zawarte w jego powieściach. Przybliży również postać rysownika i autora opowieści *Borek*, *Topek* i *Aza*. Lengren pobudzający wyobraźnię, rozwijający inteligencję i propagujący filozofię humoru, jak podkreśla badaczka, powinien zostać przywrócony

czytelnikom. K. Heska-Kwaśniewicz zwraca także uwagę na współczesną autorkę Ewę Nowak, która w swoich niezwykle popularnych, adresowanych do szerokiego kręgu odbiorców, książkach porusza problemy współczesnych nastolatków, stosując humor językowy i sytuacyjny, ale też niezwykle subtelnie ukazując wartości pozornie niemodne i odrzucane, nakazuje swoim czytelnikom weryfikację popularnych opinii.

Książki poświęcone dzieciństwu Jezusa to, jak stwierdza badaczka, przekrój różnych konwencji – od prostych po bardziej filozoficzne utwory przywołujące „moment wielkiego cudu”. Autorka skupia się na *Legendach Chrystusowych* szwedzkiej noblistki Selmy Lagerlöf. W kontekście rodzinnego spotkania przy wigilijnym stole przywołuje również kulinarne opowieści Małgorzaty Musierowicz zawarte w tomie *Na Gwiazdkę*. Oba teksty odwołują się do przestrzeni rodzinnej i zdaniem badaczki pobudzają do kontynuowania i umacniania tradycyjnych zachowań dzięki docenianiu roli, jaką świętowanie przy wspólnym stole odgrywa w budowaniu więzi rodzinnych.

Ostatni rozdział ukazuje dzieciństwo z perspektywy dorosłości. Julian Przybós zostaje przedstawiony przez autorkę *Tajemnicznych ogrodów* nie jako twórca Awangardy, ale jako znawca świata dziecięcego rozmiłowany w bajkach i baśniach ludowych. Poezja Przybosia pozwala podjąć temat predyspozycji psychiczno-literackich niezbędnych do tworzenia utworów dla najmłodszych. Uwagi o znaczeniu dzieciństwa w ludzkim życiu prowadzą badaczkę do dzienników wybitnych polskich pisarzy. Lektura wspomnień pozwala bowiem przywrócić czas przeszły oraz zachować literackie i rzeczywiste przestrzenie w pamięci tych, którzy będą je czytać w przyszłości.

Można skonstatować, że w trzecim tomie *Tajemnicznych ogrodów* czytelnik znajdzie zarówno rajskie ogrody (sensualistyczne opisy w książkach Emilii Kiereś i Małgorzaty Musierowicz), jak i ogrody jordanowskie, w których odnaleźć można intelektualne zabawy np. znawcy krainy dzieciństwa Melchiora Wańkowicza. Publikacja przypomina Ogrody Semiramidy składające się z piętrzących się jeden na drugim tarasów (kolejnych pokoleń), na których „rosną” drzewa i krzewy różnych gatunków i różnych czasoprzestrzeni (wojna, okupacja, współczesność). Badaczka pierwszy tom tej historycznoliterackiej wyprawy zadedykowała swoim dzieciom, które były dla niej inspiracją w świecie artystycznych i literackich podróży. Tym razem tom dedykowany jest kolejnemu pokoleniu - wnukom Zygmuntovi, Elżuni i Urszulce, bowiem jak autorka zaznacza we wstępie: „zmienia się czas, przychodzą nowe pokolenia, a tęsknota za poczuciem bezpieczeństwa i pięknem jest niezmienna” [s. 7].

Bibliografia

- Kopaliński W. (1991), *Słownik symboli*. Warszawa.
Lewandowicz-Nosal G. (2009), *Tajemnicze ogrody 2*. „Guliwer”, nr 4, s. 106–108.

Sebastian Dawid Kotuła: *Komunikacja bibliologiczna wobec World Wide Web*. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2013. -170 s. - ISBN 978-83-7784-443-4

Wydana w ubiegłym roku praca Sebastiana D. Kotuły¹ *Komunikacja bibliologiczna wobec World Wide Web* porusza problematykę porozumiewania się poprzez książkę w kontekście środowiska elektronicznego. Autor za cel postawił sobie odpowiedź na pytanie: „jak zmienia się model i przedmiot (książka) komunikacji bibliologicznej, gdy jest realizowany w środowisku WWW z pełnym wykorzystaniem możliwości sieci i hipertekstu. W jakich sytuacjach uzasadnione jest mówienie o cyfrowej komunikacji bibliologicznej, a kiedy ma się do czynienia z siecią komunikacją bibliologiczną” [s. 13]. Omawiana publikacja jest również próbą „wykazania ciągłości i związków obecnej w bibliologii koncepcji komunikacji zogniskowanej wokół książki z rozwiązaniami będącymi konsekwencją zaistnienia nowego środowiska (hipertekstowego i multimedialnego WWW) i formy komunikacji sieciowej” [s. 13]. Tak zarysowaną problematykę autor przedstawił zarówno z teoretycznego jak i praktycznego punktu widzenia.

Publikację tworzą trzy rozdziały, poprzedzone spisem treści i słowem wstępnym o charakterze metodologicznym, a zamknięte krótkim podsumowaniem, bibliografią i wykazem ilustracji. Lekturę wspomagają liczne wyjaśnienia i komentarze umieszczone w przypisach rzeczowych i bibliograficznych pod tekstem.

We *Wstępie* [s. 7–16] autor przedstawił przedmiot dociekań oraz stan badań nad komunikacją bibliologiczną w piśmiennictwie polskim i zagranicznym. Podkreślając interdyscyplinarność pracy, wyznaczył główne obszary i metody analizy oraz scharakteryzował strukturę zasadniczej treści książki.

W rozdziale pierwszym *World Wide Web – hipertekstowa przestrzeń informacyjna i komunikacyjna* [s. 17–43] S.D. Kotuła nakreślił historię powstania i rozwoju WWW, podając przy tej okazji ustalenia terminologiczne. W kolej-

¹ Omawiana publikacja stanowi uaktualnioną wersję rozprawy doktorskiej, obronionej przez Autora w marcu 2013 r. na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego.

nych podrozdziałach omówione zostały zjawiska związane z: pojęciem rewolucji komputerowej (rozwojem technologii informacyjnych, tj. komputerów i oprogramowania), ideą sieci (rozwojem globalnych usług komunikacyjnych i konwergencji mediów), a także hipertekstem – fundamentem WWW. W centrum uwagi autora znalazła się opozycja: linearny tekst tradycyjny vs. nielinearny hipertekst. Przedstawiając architekturę hipertekstu, Kotuła podkreślił, że linearny komunikat pisemny zremediowany do postaci elektronicznej zmienia jedynie sposób utrwalenia, zachowując swą linearność. Komunikat ten może stać się hipertekstowy z chwilą stworzenia w środowisku WWW hiperłącza prowadzącego ‘do’ lub ‘od’ tego komunikatu. Hipertekst jest sam z siebie nielinearny i sekwencyjny – w tym tkwi jego siła oraz popularność, wzmacniona wielosensorycznym ludzkim poznaniem.

W rozdziale *Komunikacja sieciowa i komunikacja bibliologiczna* [s. 45–82] autor odwołał się do ustaleń badaczy komunikacji na temat polskich terminów: ‘komunikacja’, ‘komunikowanie’ i ‘komunikowanie się’, ostatecznie traktując je synonimicznie. Przyjął, że jest to proces, podczas którego dochodzi do przekazywania treści za pomocą wybranego medium, co unaoczniał poprzez model komunikacji Claude’a E. Shannona. Kotuła nawiązując do przemian cywilizacyjnych, dowiódł, że wiele obszarów komunikacji społecznej uległo usieciowieniu; zjawisko to odniósł do najmłodszego medium masowego – Internetu, zwracając przy tym uwagę na subtelne różnice między komunikacją sieciową a internetową. Wymienił i scharakteryzował trzy kategorie komunikacji sieciowej: bezpośrednią – synchroniczną i pośrednią – asynchroniczną (obie określane też jako komunikacja elektroniczna), a także komunikację autonomicznych maszyn, wspierających możliwości intelektualne ludzi.

S.D. Kotuła dokonał bardzo szerokiego omówienia komunikacji bibliologicznej. Punktem wyjścia do charakterystyki tego pojęcia był przegląd stanu badań na temat pola badawczego bibliologii i odwołanie się do jej modeli: funkcjonalnego Karola Głombiowskiego oraz socjologiczno-funkcjonalnego Krzysztofa Migonia. Dążąc do objęcia badaniami bibliologicznymi wszelkich książek w ich różnorodnych układach funkcjonalno-społecznych i kulturowych, autor unaoczniał rozległy zakres pojęcia ‘książka’ (w oparciu o kategorie zaproponowane przez Radosława Cybulskiego), a następnie wskazał na ‘książkowatość’ (ang. *bookness*) jako atrybut książki. Po prezentacji struktury uniwersum książek przedstawił otoczenie systemu książki, by na tym tle omówić modele komunikacji bibliologicznej wg Jerzego W. Zawiszy i Roberta Darntona. Rozważania te stanowią wprowadzenie do zaproponowanego przez autora modelu komunikacji bibliologicznej. Elementarnymi pięcioma składnikami, symbolizującymi kolejne fazy wprowadzania w obieg dzieła książkowego w ujęciu Kotuły stali się: autor → dzieło → książka → odbiorca osadzeni na tle kontekstu, czyli konkretnej sytuacji warunkującej przebieg i jakość procesu komunikacji bibliologicznej.

W rozdziale końcowym – *Komunikacja bibliologiczna w sieci* [s. 83–148] autor podjął próbę określenia pozycji komunikacji bibliologicznej w przestrzeni WWW. Zagadnienie rozpatrzył w dwóch obszarach – cyfrowej oraz sieciowej komunikacji bibliologicznej. Rozważaniom towarzyszy wnikliwa analiza porównawcza procesu powstawania oraz etapów rozwoju książki elektronicznej w kontekście związków pomiędzy książką papierową a książką elektroniczną na komputer oraz książką elektroniczną na urządzenie mobilne. Poparta licznymi odniesieniami do ustaleń literatury bibliologiczno-informatologicznej analiza pozwoliła na usystematyzowanie stosowanej terminologii. Dodatkowym walorem jest tu szczegółowa charakterystyka nowych postaci książki i jej różnorodnych wariantów. Kotuła w sposób syntetyczny opisał istotę i cechy formalne piętnastu postaci książki zdigitalizowanej oraz sieciowej: elektronicznej, e-czytnika, ładowalnej, hipertekstowej, interaktywnej, multimedialnej, konwergencyjnej, wirtualnej, wizualnej, online, webowej, książki 2.0, przetworzonej, adnotowanej (wikiksiążki), sieciowej. Istotnym aspektem badań autora było wykazanie, że cyfrowe technologie informacyjne są wykorzystywane do realizacji tradycyjnie pojmowanej komunikacji bibliologicznej. starannie opracowane schematy zobrazowały relacje łączące dzieło i jego odbiór w różnych wariantach realizacyjnych.

W *Zakończeniu* [s. 149–152] autor sformułował wnioski korespondujące z tezami książki. Najważniejszym ustaleniem wynikającym z badań było uznanie równorzędności komunikacji bibliologicznej zachodzącej w świecie analogowym i cyfrowym. Media masowe, w tym Internet wraz z technologiami informacyjnymi zostały resorbowane przez komunikację bibliologiczną i stworzyły jej nową cyfrową wersję, realizowaną w obszarze cyfrowym i/lub sieciowym. Natomiast pozycja książki, jako centralnego środka przekazu jest znacząco wzmocniona.

Pracę uzupełnia *Bibliografia* [s. 153–168] licząca 386 pozycji – rozpraw, monografii i artykułów, będących przede wszystkim bogatym źródłem informacji na temat komunikacji digitalnej zarówno w piśmiennictwie polskim jak i obcym. Całość zamyka *Spis ilustracji* [s. 169–170] dopełniających zaprezentowane w tekście modele komunikacyjne.

Książka S.D. Kotuły jest udaną próbą uporządkowania wizerunku książki w kontekście komunikacji cyfrowej. Za jej zaletę należy uznać przejrzystą strukturę publikacji, liczne definicje omawianych zjawisk i precyzję formułowanych wniosków. Autor konsekwentnie zestawiał i usystematyzował zarówno modele komunikacji bibliologicznej jak i jej narzędzia. Uwagę zwraca przekrojowe ujęcie omawianych koncepcji i narzędzi komunikacji, pozwalające prześledzić ich ewolucję oraz ujawnić podobieństwa i różnice w obiegu drukowanym, cyfrowym i sieciowym. Lekturę omawianej publikacji można zarekomendować zarówno studentom jak i wykładowcom studiów bibliologiczno-informatologicznych oraz medioznawczych, a także wszystkim zainteresowanym tematyką współczesnej komunikacji społecznej.

Duszpasterstwo bibliotekarzy: w służbie człowieka i książki. Pod red. Jana Malickiego, Henryka Olszara, Bogumiły Warzachowskiej. - Katowice : Biblioteka Śląska, 2014. - 193 s. -ISBN 978-83-64210-03-7

Z okazji 15-lecia działalności Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej ukazała się publikacja *Duszpasterstwo bibliotekarzy: w służbie człowieka i książki*, zawierająca teksty, które z różnych perspektyw prezentują historię, specyfikę i założenia tytułowej organizacji. Pozycja ta wypełniła lukę w serii wydawnictw dotyczących duszpasterstwa grup społeczno-zawodowych. Dotychczas można było przeczytać m.in. o duszpasterstwie hutników [Wójcik, 2013], nauczycieli [Szostakiewicz, 2008], policji [Wiszowaty, 2002], środowisk twórczych [25 lat Duszpasterstwa, 2003], natomiast pod hasłem „duszpasterstwo bibliotekarzy” w katalogach widniał komunikat „brak wydań”.

Redaktorzy zadbali o kompletne zestawienie rozproszonych (lub niedostępnych) dotąd tekstów i dokumentów w jakikolwiek sposób związanych z duszpasterstwem bibliotekarzy. Tuż po przedmowie arcybiskupa Damiana Zimonia i wstępie księdza Henryka Olszara - obaj akcentują znaczącą analogię między słowem pisanym a Słowem Bożym i między książkami a Pismem Świętym oraz wynikającą z tego odpowiedzialność pracy bibliotekarskiej - zamieszczona została ciekawa korespondencja. Można się tu zapoznać z listem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich do arcybiskupa Damiana Zimonia z prośbą o wyznaczenie śląskim bibliotekarzom duszpasterza, a także z odpowiedzią: dekretem powierzającym tę funkcję księdzu Henrykowi Olszarowi. Ponadto czytelnik otrzymuje wgląd w korespondencję między bibliotekarzami a Watykanem z okazji wyboru kardynała Josepha Ratzingera na papieża.

Pierwszą połowę książki zarezerwowano na teksty duszpasterzy, natomiast w drugiej głos oddano bibliotekarzom. Ich wypowiedzi ujęte zostały w trzech częściach: najpierw artykuły przedrukowane z czasopism i prac zbiorowych, po nich teksty dotyczące patronów bibliotekarzy, a na koniec notatki zamieszczane w prasie parafialnej oraz podsumowujący całą publikację artykuł księdza Olszara o etyce bibliotekarskiej.

W pierwszej części książki kapelan katowickiej wspólnoty referuje rzetelnie, lecz z zaangażowaniem osoby uczestniczącej, działalność Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, Opisuje doroczne pielgrzymki na Jasną Górę i towarzyszące im wydarzenia kulturalne, wspomina spotkania opłatkowe, wyjazdy do kościołów pw. św. Wawrzyńca, doceniając przy tym znamienitych gości, m.in. kard. Josepha Ratzingera czy prof. Juliana Gembalskiego, którzy kazaniem i prelekcjami uświetniali te uroczystości. Natomiast wygłaszane wówczas do bibliotekarzy *Homilie, kazania i mowy okolicznościowe* księdza dr. Henryka Olszara i księdza Macieja Kwietnia zostały wydrukowane w kolejnym rozdziale książki.

Kazania księdza Olszara charakteryzuje duża różnorodność tematyki. Niektóre z nich bezpośrednio mówią o misji bibliotekarzy i jej realizowaniu poprzez proste, codzienne, drobne gesty. Inne krążą wokół zagadnienia zawartej w książkach mądrości i jej krzewienia; w kolejnych znajdziemy tylko wzmiankę o związku poruszanego tematu z pracą bibliotekarzy. Zdarzają się również kazania pozbawione takich odniesień, co oczywiście nie umniejsza ich wartości ani nie powinno być powodem pominięcia ich w omawianym tomie – zostały wygłoszone do bibliotekarzy a dotyczą innych sfer ich życia. Wszystkie natomiast są wewnętrznie spójne, dobrze się je czyta, mimo że pisane były z myślą o wygłoszeniu przed słuchaczami. Tezy poparte są cytataми autorytetów chrześcijańskich (m.in. ks. Józefa Tischnera, św. Jana Pawła II), jak i niezwiązanych bezpośrednio z Kościołem, a bardziej z literaturą (np. Leszka Kołakowskiego, a nawet Witkacego czy Jerzego Pilcha). Między wierszami da się też wyczytać silny nacisk na patriotyzm lokalny, zauważanie tego co śląskie, lecz bez rażącej gloryfikacji. Tych, którzy obawiają się kaznodziejskiego grzmienia z ambony, uspokoję: kazania tchną optymistyczną wiarą w człowieka, w możliwość zmiany na lepsze. Wyczytać z nich można wyrozumiałość dla ludzkich słabości. Nie brak tu także poczucia humoru.

Z kolei ksiądz Maciej Kwiecień, kapelan Duszpasterstwa Bibliotekarzy w Gdańsku, w dwóch przytoczonych kazaniach skupia się na roli bibliotekarza i na czytelniku – nie na darmo skończył studia bibliotekoznawcze. Od niepokojących danych statystycznych dotyczących czytelnictwa w Polsce, autor płynnie przechodzi do metaforycznych wizji książki, biblioteki i bibliotekarza, który to zawód traktuje jako powołanie.

Punkt widzenia bibliotekarzy zaangażowanych w duszpasterstwo nie odbiega od wizji ich kapelanów. Marian Skomro pisze: „pojmujemy naszą pracę zawodową i realia życia bibliotekarskiego jako rzeczywistość uświęcającą i do uświęcania” [s. 125] oraz wyraża przekonanie o potrzebie wspólnotowej i publicznej religijności. Także Bogumiła Warzachowska podkreśla, że „Jednym z celów duszpasterstwa jest integracja dość mocno rozproszonego środowiska” [s. 101]. Jak się to dzieje w praktyce, opisują, oprócz cytowanych wyżej autorów Jolanta Kubik, Krystyna Wołoch, Grażyna Mięt-

kiewicz, Ewa Babińska i Dorota Dowda. Ich artykuły, w większości opublikowane wcześniej w prasie katolickiej, regionalnej lub w czasopismach bibliotekarskich, mają formę sprawozdań z pielgrzymek lub podsumowań dotychczasowej działalności Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej. W opisach tych uderza różnorodność organizowanych wydarzeń, zarówno tych religijnych, jak i kulturalnych. Przy okazji każdy przybliża też charakter i podstawowe założenia duszpasterstwa. W związku z tym wiele informacji niestety wielokrotnie się powtarza, autorzy cytują się nawzajem, co dla czytelnika omawianej książki może być nużące. Jednak uwzględnianie podobnych treści w tego typu tekstach, publikowanych w rozmaitych pismach, skierowanych do różnych odbiorców, jest - rzecz jasna - konieczne, by wprowadzić w temat tych, którzy zetknęli się z nim po raz pierwszy. Szkoda byłoby natomiast pominąć jakiś tekst w omawianym zestawieniu, gdyż każdy wnosi coś nowego i dopełnia obrazu duszpasterstwa bibliotekarzy. Kontekst zagadnienia poszerza dodatkowo artykuł Jolanty Kubik o bibliotekach parafialnych.

Przypomnienie artykułów z czasopism bibliotekarskich, dotyczących patronów bibliotekarzy, otwiera tekst Eweliny Ziemby o św. Wawrzyńcu, św. Katarzynie Aleksandryjskiej i św. Hieronimie. Po nim można przeczytać relację Grażyny Miętkiewicz z podróży po Śląsku i Czechach śladami św. Wawrzyńca oraz prezentację dwóch książek: Bogumiła Warząchowska interesująco omawia i streszcza pozycję *Święty Wawrzyniec patron bibliotekarzy* Teresy Kunikowskiej, a Weronika Pawłowicz opisuje *Przezacny żywot świętego Wawrzyńca, patrona bibliotekarzy, biedaków i innych, także z okazji rocznic nadobnych wydany A.D. MMIX w mieście Ruda Śląska na Górnym Śląsku* pod redakcją Krystiana Gałuszki. Na końcu zamieszczono *Litanie do św. Wawrzyńca* oraz słowa i nuty *Pieśni do św. Wawrzyńca*.

W ostatniej części publikacji zebrano notki z śląskiej prasy parafialnej na temat nabożeństw i spotkań w ramach duszpasterstwa bibliotekarzy. Ich wartość dla omawianej książki polega nie tyle na zawartych w nich informacjach kronikarskich (te znalazły się już w pozostałych artykułach), ile na ich ładunku emocjonalnym. Autorki, patrząc z perspektywy uczestnika i obserwatora, a nie organizatora, podkreślają serdeczną atmosferę spotkań i ich budujący wpływ na życie duchowe.

Książkę kończy artykuł księdza Olszara *Etyka bibliotekarza*. Temat został przeanalizowany wyczerpująco, poczynawszy od historii kodeksów etyki zawodowej bibliotekarzy, poprzez omówienie aktualnego, obowiązującego *Kodeksu etyki bibliotekarza i pracownika informacji*, aż po refleksję nad indywidualnym podejściem do tych zasad osób ze społeczności. Artykuł opatrzonej jest bogatą bibliografią i, w przeciwieństwie do kazań kształtujących chrześcijański etos pracy bibliotekarza, stroni od religijnych odniesień - dopiero w podsumowaniu autor ujawnia swój katolicki światopogląd.

Duszpasterstwo bibliotekarzy: w służbie człowieka i książki może być przydatną i ciekawą lekturą dla szerokiego grona odbiorców, zarówno dla bibliotekarzy, jak i osób zainteresowanych formacjami religijnymi czy organizacjami w ramach środowisk zawodowych. Jest to możliwe dlatego, że redaktorzy zadbali o wszechstronne przedstawienie tytułowej tematyki, kompletując różnorodne teksty, także ze źródeł, do których dostęp dla wielu czytelników byłby nieraz bardzo utrudniony, nie pomijając dokumentów funkcjonujących tu jako ciekawostki. Nawet czytelnicy, którym obcy jest Kościół Katolicki, znajdą tu coś dla siebie, jak choćby zamykający zbiór artykuł księdza Olszara.

Książka pomoże zapewne rozpowszechnić wiedzę o istnieniu i działalności duszpasterstwa bibliotekarzy, a być może skłoni nawet czytelnika do zasilenia szeregów tej organizacji albo przynajmniej do zastanowienia nad etycznym bądź religijnym wymiarem swojej pracy zawodowej.

Bibliografia

25 lat Duszpasterstwa Środowisk Twórczych: księga jubileuszowa (2003). Warszawa.	Wiszowaty E. (2002), <i>Duszpasterstwo policji: studium pastoralno-teologiczne</i> . Szczepno.
Szostakiewicz J. (2008), <i>Duszpasterstwo nauczycieli w Polsce: studium teologiczno-pastoralne</i> . Siedlce.	Wójcik K. (red.) (2013), <i>Duszpasterstwo Hutników: 30 lat w służbie Bogu, ludziom i „Solidarności”</i> . Kraków.

BOGUMIŁA WARZĄCHOWSKA
Biblioteka Teologiczna
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Bibliotekarstwo. Pod red. Anny Tokarskiej. - Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2013. - 727 s.: il. ; 25 cm. - (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 144) - ISBN: 978-83-61464-95-2.

Seria Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Nauka – Dydaktyka – Praktyka” wzbogaciła się o kolejny tytuł *Bibliotekarstwo* pod red. Anny Tokarskiej. Jest to już 144 praca wydana w tej serii. Obszerny tom – liczący 727 stron – mógł powstać dzięki zaangażowaniu pracowników Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przy współpracy wybitnych specjalistów myśli bibliologicznej z innych ośrodków akademickich – teoretyków bibliotekoznawców i praktyków bibliotekarzy.

Współczesne zagadnienia bibliotekarstwa w dobie szybkich przemian technologicznych i informatycznych wymagają nie tylko procedur zgodnych z duchem czasu, ale wręcz zmuszają do działań wyprzedzających. Omawiane *Bibliotekarstwo* jest publikacją wpisującą się w oczekiwania współczesnego i przyszłego odbiorcy systemu biblioteczno-informacyjnego. Wcześniejsze syntezы naukowe: *Bibliotekarstwo naukowe* pod red. Adama Łysakowskiego (1956) i *Bibliotekarstwo* pod red. Zbigniewa Żmigrodzkiego (1994, 1998) mają już charakter historyczny, źródłowy i dokumentacyjny.

Bibliotekarstwo pod red. A. Tokarskiej wnosi nowe spojrzenie na bibliotekarstwo współczesne. Monografię rozpoczyna spis treści w wersji polskiej i angielskiej. Następnie podano alfabetyczny wykaz autorów, którzy opracowali poszczególne działy, z informacją o ich miejscu pracy i zajmowanym stanowisku. W sprawnym poruszaniu się po tak obszernym studium pomaga *Wykaz ważniejszych skrótów i akronimów*, który w dwuszpaltowym układzie zajmuje sześć stron. Całość opracowanego materiału poprzedza wprowadzenie – *Od redaktora* – w którym omówiono cel oraz kompozycję monografii, a także podziękowania autorom, recenzentom i wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego kompendium.

Główny zrąb książki tworzy sześć działów zwanych modułami. Każdy moduł rozpoczyna się od krótkiego omówienia zawartości i prezentacji w formie rozbudowanego spisu poszczególnych rozdziałów. Każdy rozdział zamyka obszerna bibliografia, na podstawie której opracowano omawiany

temat. Zebrana literatura – usystematyzowana w porządku alfabetycznym – stwarza możliwość zgłębienia prezentowanej tematyki i sposobność indywidualnego sięgnięcia po konkretny tytuł.

Pierwszy moduł – *Podstawy wiedzy o bibliotece* – obejmuje zagadnienia ogólne związane z terminologią biblioteczną, przybliża zadania stojące przed bibliotekami i omawia ich funkcję w społeczeństwie informacyjnym. Podkreślono w nim wyraźnie, że: „Obszary badawcze podejmowanej problematyki są bardzo różnorodne: dotyczą globalnej przestrzeni informacyjnej i miejsca w niej bibliotek, polityki zarządzania informacją (wiedzą), także przestrzeni informacyjnej bibliotek: jej zasobu oraz zasad organizowania informacji i metainformacji o tym zasobie, w tym m.in. podejmowane badania przestrzeni informacyjnej książki” [s. 22]. Omówiono również aspekt prawny polskiego bibliotekarstwa i wynikające z ustaleń legislacyjnych ustawodawstwo biblioteczne. Analizie poddano różne typy bibliotek, poczynając od naukowych, publicznych, poprzez szkolne i pedagogiczne z uwzględnieniem szerokiego spektrum bibliotek specjalnych. Każda z wymienionych typów bibliotek pełni ważną kulturotwórczą rolę w środowisku dla którego jest powołana i któremu służy swym specjalistycznym zasobem. W ten moduł wpisuje się również spojrzenie na bibliotekę jako instytucję naukową i nauce służącą, na bazie której wyrosła koncepcja bibliotekoznawstwa widzianego oczami praktyków i teoretyków bibliologii.

Moduł drugi – *Organizacja i zarządzanie zasobami* – odnosi się do podstawowej działalności biblioteki, za jaką uznano przemyślaną politykę gromadzenia i uzupełniania zbiorów. Zauważono, że: „Podstawowe znaczenie w procesie zarządzania zbiorami mają aktualne i perspektywiczne potrzeby czytelników i środowiska – zarówno te deklarowane bezpośrednio przez użytkowników lub instytucje, w których skład wchodzi biblioteka, jak i te wynikające z przeprowadzonych przez bibliotekarzy badań” [s. 132]. Sporo uwagi poświęcono także selekcji i preselekcji wszelkiego typu dokumentów oraz umiejętności gospodarowania dubletami i drukami zbędnymi.

Właściwa organizacja struktury biblioteczej nie tylko usprawnia pracę wewnątrz instytucji, ale sprawia też, że placówka taka staje się wizytówką dobrych praktyk w najbliższym otoczeniu. W module tym analizie poddano dokumenty tradycyjnie gromadzone, których w bibliotekach jest najwięcej i które tworzą materialną wartość zasobu. Jednak dla współczesnego użytkownika, poszukującego niemalże natychmiastowej informacji, ważne znaczenie mają dokumenty elektroniczne, których zbiór systematycznie się rozrasta. Wychodząc naprzeciw potrzebom odbiorców tradycyjnej literatury, biblioteki digitalizują część zbiorów i udostępniają je w bibliotekach cyfrowych, a inne cenne dokumenty poddają konserwacji i renowacji z myślą o obecnym i przyszłym użytkowniku.

Trzeci moduł – *Organizowanie informacji w bibliotece* – jest związany z opracowaniem, opisem wszystkich zgromadzonych dokumentów biblio-

tecznych według norm, standardów i międzynarodowych wzorów. Przede wszystkim zaznaczono, że: „Problematyka opracowania zbiorów uwzględnia zagadnienia kooperacji oraz unifikacji i komputeryzacji prac bibliotecznych, wykorzystanie Internetu w ich opracowaniu, tworzenie i prowadzenie katalogów centralnych, formalne i rzeczowe opracowanie zbiorów” [s. 223]. W module tym zwrócono uwagę na ujednolicony sposób opracowania, który unifikuje pracę w bibliotece i sprawia, że opisane dokumenty mogą być wszechstronnie wykorzystane. Zagadnienia opracowania obejmują przede wszystkim szczegółowy opis zasobów wspierany nowoczesnymi technologiami w czynnościach bibliotecznych oraz na współtworzeniu haseł wzorcowych i wspólnych katalogów. Tematyka ta jest niezwykle ważna w codziennej pracy bibliotekarzy. W omawianej publikacji bardzo rzetelnie przedstawiono aspekt praktycznego wykorzystania umiejętności bibliotekarzy i zastosowania zdobytej przez nich wiedzy do opracowania dokumentów bibliotecznych.

Moduł czwarty – *Organizowanie dostępu do informacji* – to przede wszystkim ukazanie sposobów ułatwienia użytkownikowi wyszukiwania potrzebnych materiałów przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii informacyjnych. W module tym zwrócono uwagę na to, że: „Technologia informacyjna, zjawisko o głębokich konsekwencjach kulturowych, w ostatnich latach zdominowała, choć w różnym zakresie, obszar badawczy nie tylko nauk bibliologicznych, lecz także ogół twórczej działalności człowieka” [s. 405]. Równocześnie podkreślono tutaj biegłość w docieraniu do informacji, a zwłaszcza aktywne wspieranie użytkowników przez bibliotekarzy specjalistów w procesie wyszukiwania i rozpowszechniania zgromadzonych źródeł. Sprawne wyszukiwanie informacji jest priorytetem dla współczesnego bibliotekarstwa i działalności informacyjnej, dlatego też ważne jest, aby placówki informacyjne wyposażone były w odpowiedni – zgodny ze współczesnymi standardami – sprzęt komputerowy i właściwe tym standardom oprogramowanie biblioteczne. Rozwijające się stale narzędzia i technologie, a także sposób przetwarzania treści i docierania do informacji, stwarza bibliotekarzom i użytkownikom wiele możliwości komunikowania się i współpracy. Wielokrotnie podkreślano, że: „Współpraca w odniesieniu do bibliotek i ośrodków informacji koncentruje się na współdziałaniu w zakresie realizacji podstawowych zadań [...] gromadzenia, opracowania, przechowywania, udostępniania zbiorów, ale przede wszystkim obejmuje działalność informacyjną” [s. 463].

Piąty moduł – *Usługi biblioteczne i użytkownicy bibliotek* – wskazuje na ofertę skierowaną do odbiorców usług biblioteczno-informacyjnych. Końcowym etapem wielu czynności bibliotecznych w drodze książki – od zakupu, opracowania, poprzez informację w katalogach aż do udostępniania – są szeroko pojęte usługi biblioteczne. To właśnie usługom poświęcono wiele miejsca z zaznaczeniem, że: „Zadanie to wypełnione jest poprzez przygotowanie szerokiej oferty usług odpowiadających potrzebom edukacyjnym,

informacyjnym i rozrywkowym czytelników oraz realizujących podstawowe funkcje biblioteki: informacyjną, edukacyjną, rozrywkową, obywatelską, intelektualną, estetyczną i substytutową” [s. 483]. Całość prac bibliotecznych, ich jakość i profesjonalizm jest poddawana krytycznej ocenie użytkowników i przez pryzmat tych opinii budowany jest wizerunek biblioteki. Zważywszy na to, że udostępnianie jest terenem bezpośrednio dostępnym dla czytelnika ważne jest, aby na tym obszarze było przyjazne zagospodarowanie przestrzeni, odpowiednie funkcjonalne wyposażenie, a przede wszystkim profesjonalna obsługa użytkowników.

Moduł szósty – *Zarządzanie biblioteką i jej wizerunkiem* – wyczerpująco zamyka podjętą problematykę funkcjonowania biblioteki w przestrzeni publicznej. Umiejętne zarządzanie biblioteką, nie tylko usprawnia jej działanie, ale przede wszystkim ułatwia korzystanie ze zbiorów, a to zdecydowanie wpływa na wizerunek biblioteki: „Niezwykle pomocna w tym zakresie może być właśnie koncepcja zarządzania strategicznego, która oferuje bogaty zbiór metod i narzędzi pozwalających kompleksowo uporządkować różne obszary zarządzania biblioteką” [s. 589]. W module oparto się na dobrych praktykach instytucji non profit, dla których misja, cele i zadania mają priorytetowe znaczenie. Dlatego dla budowania pozytywnego wizerunku placówki istotne jest, aby wprawny menadżer troszczył się o zdobywanie środków na rozwój biblioteki, a także zadbał o systematyczne i celowe pozyskiwanie dokumentów, przetwarzanie informacji oraz udostępnianie zbiorów. Nieodłącznym atrybutem dobrego zarządzania jest permanentne podnoszenie własnych kwalifikacji i troska o rozwój podległego personelu. W działaniach tych zwrócono uwagę na etyczny aspekt zarządzania, a szczególnie na budowanie relacji interpersonalnych.

Zwieńczeniem monografii jest obszerny, niemalże 40-stronicowy aparat naukowy. Otwiera go *Bibliografia*, w której znalazły się *Bibliografie ogólne* ze słownikami, encyklopediami, ogólnymi opracowaniami i tematyką nauki o książce oraz *Czasopisma bibliotekarskie i inne wydawnictwa ciągle polskie (wybór)* z podziałem na ukazujące się miesięczniki, dwumiesięczniki, kwartalniki, półroczniki, roczniki i wydawnictwa wychodzące nieregularnie oraz tytuły zamknięte, które przestały się ukazywać. *Serwisy Internetowe* prezentują najpopularniejsze strony internetowe związane z biblioteką, książką i informacją. Z kolei *Angielsko-polski słownik* w układzie alfabetycznym informuje o terminologii użytej i wykorzystanej do opracowania kompendium. Dużym ułatwieniem i ogromną pomocą w korzystaniu z monografii są dwa indeksy: *Indeks osobowy* (1100 haseł) w układzie alfabetycznym i *Indeks przedmiotowy* (1000 haseł) również w układzie alfabetycznym. Obejmuje on podstawowe terminy i ich wyjaśnienia oraz nazwy instytucji.

Bibliotekarstwo pod redakcją Anny Tokarskiej jest pracą spełniającą oczekiwania nie tylko środowiska bibliotecznego, ale wykraczającą daleko poza jego obszary, bo problematyka sięga do naukoznawstwa, archiwistyki,

ekonomii, prawa i architektury. Publikacja prezentuje nowoczesną, a w wielu aspektach wręcz ponadczasową wizję bibliotekarstwa. Przedstawione w niej rozwiązania i koncepcje wskazują na praktyczne zastosowania ich już dziś i w miarę możliwości wprowadzenia w sieci wielu polskich bibliotek.

Dzięki profesjonalnie i nowocześnie opracowanym tematom monografia pełni wielorakie funkcje i ukazuje różnorodne sposoby wykorzystania omawianych treści. Dla studentów może służyć jako skrypt, podręcznik w gruntownym przygotowaniu się do ćwiczeń, konwersatoriów i egzaminów. Z kolei dla bibliotekarzy to doskonały materiał szkoleniowy systematyzujący zdobytą już wiedzę, niezbędny w poszerzaniu warsztatowych umiejętności. a w wielu przypadkach dostarczający informacji encyklopedyczno-słownikowych. Natomiast dla badaczy kultury książki, praca ta może być inspiracją do podjęcia nowych badań w zakresie bibliologii i informatologii.

WYDARZENIA

Książkowe domino

23 kwietnia każdego roku instytucje kulturalne różnego szczebla oraz wierni czytelnicy książki pod każdą jej postacią, na różne sposoby świętują Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich. W tegorocznych obchodach Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego pobiła rekord Guinnessa w książkowym dominie układając najdłuższe książkowe domino świata z 5688 książek. Poprzednie rekordy padły: w Kapsztadzie – 2586 książek, w Antwerpii – 4845, w Częstochowie – 5000.

Książki zostały rozmieszczone na całej przestrzeni biblioteki – na stołach, regałach, schodach, w salach katalogowych, między nogami czytających – tworząc fantazyjny wzór, którego ostatnim elementem był tablet – jako nowy nośnik książki otwierający zupełnie nowatorski rodzaj domina.

Akcję zainaugurowali: dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego Roman Tabisz oraz ambasador nadzwyczajny i pełnomocny Federacyjnej Republiki Nigerii w RP Samuel Wodi Jimba (z wykształcenia doktor nauk bibliologicznych). Domino wprawił w ruch Marcin Kwaśny, z zawodu aktor i scenarzysta, a z zamiłowania czytelnik.

Książkowe domino powstało dzięki ofiarności największych polskich wydawnictw: Publicat, Muza, Wydawnictwo Literackie, Rebis, Znak, Wielka Litera, W.A.B. Nad całym wydarzeniem czuwali także, oprócz pracowników BUW i wolontariuszy, przedstawiciele Bibliocreatio i Audioteki.

Filmik z tego wydarzenia można zobaczyć na stronach internetowych „Gazety Wyborczej”.

Źródło: <http://booklips.pl/newsy/biblioteka-uniwersytetu-warszawskiego-chce-pobic-rekor-guinnessa-w-ksiazkowym-domino-przyjdz-i-zobacz/> ; http://wyborcza.pl/1,75475,15839828,Domino_z_ponad_pieciu_tysiecy_ksiazek_Pobito_rekord.html
Izabela Jurczak

Książka dobrze zaprojektowana

W maju 2014 r. Katowice dawały możliwość spotkania się wszystkim miłośnikom książki dziecięcej – zarówno jej odbiorcom jak i twórcom. „Książka dobrze zaprojektowana – zacznijmy od dzieci” to projekt kulturalny łączący w sobie kilka wydarzeń. Jest to przede wszystkim konkurs na najlepszy projekt książki dla najmłodszych odbiorców, ale także konferencja naukowa poświęcona zagadnieniu projektowania książek dla dzieci. Do udziału w konkursie zaproszeni byli studenci i absolwenci wyższych uczelni, a nagrodzono projekty, w których indywidualność i oryginalność plastyczna szła w parze z dostosowaniem formy do wieku czytelnika. Ta edycja spotkania wzbogacona została o możliwość obejrzenia wystawy *Ryby, ptaki, ssaki i inne wilkołaki*, Mistrza Polskiej Ilustracji – Józefa Wilkoń, która miała miejsce w Galerii ASP – Katowice Rondo Sztuki.

Józef Wilkoń zaliczany jest grona najwybitniejszych polskich artystów zajmujących się ilustracją. Na jego dorobek w tej dziedzinie składa się blisko dwieście książek, zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych. Ilustrowane przez niego wydawnictwa przetłumaczono na ponad 20 języków. Współpracował m.in. z Naszą Księgarnią, Czytelnikiem, Wydawnictwem Literackim, Krajową Agencją Wydawniczą, wydawnictwem Flammarion (Paryż), Middelhaue Verlag (Kolonia), Loewes Verlag (Bayeruth), Kinderbuchverlag (Berlin), Parabel Verlag (Monachium), Atlantis Verlag (Zurych) i Greek Peace Publishers (Tokio).

Źródło: <http://www.silesiakultura.pl/r/miasta/katowice/katowice/ksiazkadobrzezaprojektowana>
Marta Kunicka

Czytelnictwo w dobie informacji cyfrowej. Rozwój, bariery, technologie

Uniwersytet Gdański wraz z Komisją Zarządzania i Marketingu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich od 15 do 16 maja 2014 r. gościł w Gdańsku uczestników konferencji „Czytelnictwo w dobie informacji cyfrowej. Rozwój, bariery, technologie”. Obradowano na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego i w Politechnice Gdańskiej. Głównie tematy, wokół których zorganizowane było spotkanie, dotyczyły stanu czytelnictwa w kraju i za granicą, programów poświęconych działaniom popularyzatorskim w zakresie czytelnictwa, jak również ofercie wydawniczej. Szczególną uwagę zwrócono na preferencje czytelnicze młodego pokolenia. Zaprezentowano nowoczesne metody sprawnego czytania i dokonano przeglądu nowych technologii służących do odbioru słowa pisanego. Wiele miejsca poświęcono urządzeniom, służącym osobom niepełnosprawnym, mającym utrudniony kontakt z książką w formie tradycyjnej. Podkreślono rolę bibliotek w propagowaniu

czytelnictwa poprzez działania promocyjne i akcje kształtujące kulturę czytelniczą. Wspomniano akcję Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu „Na dobry początek”, w ramach której noworodki otrzymują „wyprawkę czytelniczą”. Planowane jest wydanie monografii pokonferencyjnej.

Źródło: http://www.sbp.pl/konferencje/konferencja/informacje_ogolne?konferencja_id=9590
Marta Kunicka

Biblioteka XXI wieku – nowoczesna architektura, pomysłowe aranżacje, funkcjonalne wyposażenie

Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu w dniach 11–12 czerwca 2014 r. gościła wszystkich zainteresowanych tworzeniem nowoczesnych bibliotek. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich we współpracy z Biblioteką Raczyńskich w Poznaniu oraz Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu zorganizowało konferencję „Biblioteka XXI wieku – nowoczesna architektura, pomysłowe aranżacje, funkcjonalne wyposażenie. Nowe realizacje w latach 2011–2014”.

Konferencja skierowana była zarówno do bibliotekarzy jak również do przedstawicieli samorządu lokalnego, architektów i projektantów wnętrz. Tematyka spotkania stawiała sobie za cel odpowiedź na pytania: jak stworzyć najlepsze pomysły dla konkretnego typu bibliotek, jak zadbać o to by nowopowstająca biblioteka świetnie wpisywała się w dotychczasowy krajobraz lub zmieniała go w pożądanym kierunku. Poddano analizie problemy kształtowania przestrzeni bibliotecznych tak, aby spełniały oczekiwania bibliotekarzy, architektów, czytelników. Podczas obrad uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z najnowszymi trendami, które służą tworzeniu nowoczesnych bibliotek – otwartych, atrakcyjnych, wielofunkcyjnych, wygodnych, o wyższym standardzie obsługi czytelniczej. Omawiane zagadnienia były prezentowane w czterech blokach poświęconych światowym tendencjom w zakresie budownictwa bibliotek, bibliotekom publicznym, bibliotekom akademickim oraz bibliotekom pedagogicznym i szkolnym.

Źródło: http://www.sbp.pl/konferencje/konferencja/informacje_ogolne?konferencja_id=10969
Marta Kunicka

Nowy rekord w czytaniu zbiorowym

Wielka manifestacja entuzjastów książek miała miejsce 15 czerwca 2014 r. w samo południe w Pasażu Wiecha w Warszawie. W bicie rekordu osób czytających na wolnym powietrzu mógł wziąć udział każdy, kto przy-

szedł, zarejestrował się oraz podał tytuł książki lub magazynu, które będzie czytał, bez względu na rodzaj. W tym roku we wspólnym czytaniu wzięły udział 282 osoby w różnym wieku: młodzież, rodzice z dziećmi, a nawet całe klasy uczniów i sam wiceprezydent miasta Warszawy, Michał Olszewski. Najczęściej czytana książką była publikacja *Spotkać Iwaszkiewicza. Nie-bibliografia*, która miała swoją premierę na tegorocznym festiwalu. Jednakże czytano różne książki – od Gombrowicza przez Masłowską po książki dla dzieci oraz gazety i magazyny różnego rodzaju. Przed rokiem we wspólnej lekturze zanurzyły się 164 osoby. W ten sposób fani literatury pokazali, że pogłoski o zapaści czytelnictwa są przedwczesne.

Rekord świata w czytaniu był jednym z pięćdziesięciu otwartych dla publiczności wydarzeń Big Book Festival, który miał w tym roku swoją drugą edycję (14–15 czerwca 2014 r.).

Źródło: <http://www.instytutksiazki.pl/wydarzenia,aktualnosci,31300,pobijemy-rekord-swiata-w-czytaniu.html> ; <http://wirtualnywydawca.pl/a/showitem/id/37260/cat/INJW.html>
Izabela Jurczak

Zagłębiowska Nagroda Humanitas 2014

Zagłębiowska Nagroda Humanitas została wręczona po raz pierwszy 27 czerwca 2014 r. podczas uroczystej gali, która tradycyjnie miała miejsce w auli Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu. Zgodnie z ideą Nagrody pamiątkowe medale i dyplomy zostały przyznane w dwóch kategoriach: honorowej i promocyjnej. Decyzją Wysokiej Kapituły, po raz pierwszy w historii Zagłębiowskiej Nagrody Humanitas, w kategorii honorowej wyróżnione zostały dwie osoby spośród dziesięciu nominowanych – prof. Czesław Kupisiewicz i prof. Dariusz Rott. W kategorii promocyjnej największą ilość głosów otrzymał Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej w Dąbrowie Górniczej.

Prof. Czesław Kupisiewicz to sosnowiczanie, polski humanista, wybitny specjalista w dziedzinie pedagogiki, wieloletni nauczyciel akademicki i autor licznych publikacji z zakresu dydaktyki i pedagogiki, były prorektor Uniwersytetu Warszawskiego i dziekan Wydziału Psychologii i Pedagogiki tej uczelni oraz członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk. W 2013 r. otrzymał wyróżnienie w postaci doktoratu *honoris causa* nadanego przez Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Zagłębiowską Nagrodę Humanitas w imieniu laureata odebrał rektor WSH, prof. Jerzy Kopel.

Drugi laureat w kategorii honorowej prof. Dariusz Rott to pracownik WSH w Sosnowcu oraz Uniwersytetu Śląskiego, od maja 2014 r. pełni funkcję redaktora naczelnego miesięcznika „Śląsk”. Zdaniem Wysokiej Kapituły zasłużył się wszechstronną działalnością naukową i popularyza-

torską, przyczyniając się do promocji Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego nie tylko wśród mieszkańców tych regionów.

Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej w Dąbrowie Górniczej to jedyna placówka oświatowa wychowania pozaszkolnego w tym mieście. Od samego początku aktywizuje dzieci i młodzież, wypełniając im wolny czas w sposób ciekawy i twórczy, co przekłada się na liczne laury i nagrody w konkursach, przeglądach i turniejach wojewódzkich, regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych. Nagrodę w imieniu całego zespołu pracowników odebrała Iwona Wilk, dyrektor dąbrowskiego MOPT.

Tradycyjnie galę zakończył mocny akcent artystyczny – recital Magdy Umer, wybitnej polskiej piosenkarki, a także dziennikarki, aktorki, scenarzystki i reżyserki. Artystka wprowadziła wszystkich zgromadzonych w auli w niesamowity nastrój nostalgii i emocjonalnej wędrówki po historii swojego życia zawodowego wypełnionego spotkaniami z wybitnymi twórcami tekstów oraz muzyki, którzy niestety już odeszli.

Źródło: <http://www.humanitas.edu.pl/aktualnosci/Strony?Zaglebiowska-Nagroda-„Humanitas”-wreczona-po-raz-dziwiaty.aspx>
Izabela Jurczak

BIBLIOTEKA AWF w KATOWICACH
MATERIAŁY • ZBIORY • WYDARZENIA

INFORMACJE • 224

NOWOŚCI W ZBIORACH • 229

WYDAWNICTWA AWF • 251

**AKTUALNY WYKAZ CZASOPISM DOSTĘPNYCH
W BIBLIOTECĘ GŁÓWNEJ AWF
IM. JERZEGO KUKUCZKI W KATOWICACH**

Czasopisma zagraniczne

1. Acta Universitatis Carolinae. Kina-
thropologica
2. Acta Universitatis Palackianae Olomu-
censis. Gymnica
3. Aktiv Laufen
4. Archives of Physical Medicine and Re-
habilitation
5. Exercise and Sport Sciences Reviews
6. Exercitatio Corpolis – Motus – Salus
7. Fiziceskaa Kultura v Skole
8. Fussballtraining
9. Gait & Posture
10. International Journal of Sports Medicine
11. JOPERD - Journal of Physical Educa-
tion, Recreation and Dance
12. Journal of Science and Medicine in Sport
13. Journal of Sport and Tourism + on-line
14. Lab Times
15. Leichtathletik
16. Leichtathletiktraining
17. Manuelle Medizin
18. Marketing Science
19. Medicine & Science In Sports Exercise
20. Olympisches Feuer
21. Physio Active
22. Physio Science
23. Pt Zeitschrift fur Physiotherapeuten
24. Research Quarterly for Exercise and
Sport
25. Science

26. Swimming World Magazine
27. Telesna Kultura
28. Teoria i Praktika Fiziceskoj Kultury
29. University Sports Magazine

Czasopisma polskie

**I. BIBLIOTEKOZNAWSTWO. INFORMA-
CJA NAUKOWA. BIBLIOGRAFIA**

1. Bibliografia Bibliografii Polskich
2. Bibliotekarz
3. Bibliotheca Nostra
4. Polska Bibliografia Bibliologiczna
5. Przegląd Biblioteczny
6. Rocznik Biblioteki Narodowej
7. Zagadnienia Informacji Naukowej

**II. NAUKI EKONOMICZNE. ZARZĄDZA-
NIE. SOCJOLOGIA. PRACA. STATYSTYKA**

1. Auxilium Sociale Novum
2. Brief
3. Controlling i Rachunkowość Zarządcza
4. Człowiek i Zdrowie
5. Ekonomista
6. Logistyka
7. Marketing i Rynek
8. Marketing w Praktyce
9. Nowe Zarządzanie Kryzysowe w Prak-
tyce (pozycja wymiennokartkowa)
10. Organizacja i Kierowanie
11. Personel i Zarządzanie

12. Praca i Nauka za Granicą
13. Problemy Jakości
14. Przegląd Organizacji
15. Przegląd Polsko-Polonijny
16. Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej
17. Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego
18. Rozprawy Społeczne
19. Scientific Journal. Service Management
20. Studia Periegetica. Zeszyty Naukowe WWSTiZ w Poznaniu
21. Studia Socjologiczne
22. Szkolnictwo Wyższe : informator statystyczny
23. Turystyka (seria Informacje i Opracowania Statystyczne)
24. Zeszyty Historyczne AWF we Wrocławiu
25. Zeszyty Naukowe. Ekonomiczne Problemy Turystyki / US
26. Zeszyty Naukowe. Ekonomiczne Problemy Usług / US
27. Zeszyty Naukowe MWSE w Tarnowie
28. Zeszyty Naukowe Uczelni Vistula

III. NAUKA. EDUKACJA. PEDAGOGIKA. SZKOLNICTWO

1. Academia : magazyn PAN
2. Akademicki Przegląd Sportowy
3. Auxilium Sociale Novum
4. Biuletyn Akademii Obrony Narodowej
5. Chowanna
6. Deutsch Aktuell
7. Edukacja Ustawiczna Dorosłych
8. English Matters
9. Eunomia : miesięcznik raciborskiej PWSZ
10. Forum Akademickie
11. Homines Hominibus. Zeszyty Naukowe WSPiA w Poznaniu
12. Komputer Świat
13. Nauka
14. Nauka i Szkolnictwo Wyższe
15. Nowa Szkoła
16. Prawa Dziecka
17. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze
18. Rekord : pismo AWF w Katowicach
19. Rocznik Pedagogiczny
20. Rozprawy Społeczne

21. Sekrety Nauki
22. Studies in Sport Humanities / AWF Kraków
23. Szkolnictwo Wyższe : informator statystyczny
24. Szkoła Specjalna
25. Świat Nauki
26. Wiedza i Życie
27. Zeszyty Historyczne AWF we Wrocławiu

IV. WOJSKO. OBRONNOŚĆ

1. Bezpieczeństwo
2. Biuletyn Akademii Obrony Narodowej
3. Nowe Zarządzanie Kryzysowe w Praktyce (pozycja wymiennokartkowa)
4. Przegląd Obrony Cywilnej
5. Wiedza Obronna

V. NAUKI BIOLOGICZNE. EKOLOGIA. ANTROPOLOGIA. BIOCHEMIA

1. Anthropological Review
2. Antropomotoryka
3. Aura
4. Biology of Sport
5. Human Movement

VI. MEDYCYNĄ. HIGIENA. REHABILITACJA

1. Acta Balneologica
2. Baltic Journal of Health and Physical Activity
3. Ból
4. Człowiek i Zdrowie
5. Fizjoterapia
6. Fizjoterapia Polska
7. Food Forum
8. Journal of Physical Education & Health. Social Perspective
9. Kardioprofil
10. Medicina Sportiva
11. Medicina Sportiva Practica
12. Medycyna Manualna
13. Medycyna Sportowa
14. Ortopedia, Traumatologia i Rehabilitacja
15. Pediatria Polska
16. Polish Journal of Rehabilitation Research
17. Polski Merkuriusz Lekarski

18. Postępy Rehabilitacji
19. Praktyczna Fizjoterapia & Rehabilitacja
20. Przegląd Medyczny UR i NIL w Warszawie
21. Rehabilitacja Medyczna
22. Rehabilitacja w Praktyce
23. Roczniki PZH
24. Sport Paraolimpijski
25. Studia Medyczne
26. Terapia : uzależnienia i współuzależnienia
27. Zdrowie, Kultura Zdrowotna, Edukacja
28. Zeszyty Naukowe. Wychowanie Fizyczne i Fizjoterapia / PO
29. Żyjmy Dłużej

VII. WYCHOWANIE FIZYCZNE. SPORT. KULTURA FIZYCZNA. KULTURYSTYKA

1. Akademicki Przegląd Sportowy
2. Antropomotoryka
3. Asystent Trenera
4. Baltic Journal of Health and Physical Activity
5. Biblioteczka Piłki Nożnej
6. Biology of Sport
7. Biuletyn Sekcji Historii PTNKF
8. Body Life
9. Cross
10. Góry : górski magazyn sportowy
11. Handball Polska
12. Human Movement
13. IDO Movement for Culture
14. Jeżyk : biuletyn informacyjny Stowarzyszenia Olimpiady Specjalne Polska
15. Journal of Human Kinetics
16. Journal of Physical Education & Health. Social Perspective
17. Kronika / AWF Poznań
18. Kultura Fizyczna
19. Kulturystyka i Fitness
20. Lekkoatleta
21. Magazyn Rowerowy
22. Magazyn Trenera
23. Medicina Sportiva
24. Medicina Sportiva Practica
25. Medycyna Sportowa
26. Physical Culture and Sport. Studies and Research

27. Piłka Nożna : tygodnik
28. Piłka Nożna - Trening
29. Polish Journal of Sport & Tourism / AWF Warszawa. ZWWF Biała Podlaska
30. Polska Siatkówka
31. Prace Naukowe AJD w Częstochowie. Kultura Fizyczna
32. Prawo Sportowe (pozycja wymiennokartkowa)
33. Przegląd Sportowy
34. Rocznik Naukowy / AWFIS Gdańsk
35. Roczniki Naukowe WSWFiT w Białymstoku
36. Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu
37. SKI: magazyn dla narciarzy
38. Sport
39. Sport dla Wszystkich
40. Sport Paraolimpijski
41. Sport Wyczynowy
42. Studies in Sport Humanities / AWF Kraków
43. Trainer
44. Trends in Sport Sciences
45. Trener
46. Wychowanie Fizyczne i Sport
47. Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne
48. Zdrowie, Kultura Zdrowotna, Edukacja
49. Zeszyty Metodyczno-Naukowe / AWF Katowice
50. Zeszyty Naukowe. Prace Instytutu Kultury Fizycznej / US
51. Zeszyty Naukowe. Wychowanie Fizyczne i Fizjoterapia / PO
52. Zeszyty Naukowe WSKFiT / Pruszków
53. Żagle
54. Żyjmy Dłużej

VIII. KRAJOZNAWSTWO. TURYSTYKA. REKREACJA

1. Aura
2. Cross
3. Folia Turistica
4. Góry : górski magazyn sportowy
5. Hotelarz
6. National Geographic Polska
7. Pamiętnik Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

-
8. Physical Culture and Sport. Studies and Research
 9. Plaj
 10. Problemy Turystyki i Hotelarstwa
 11. Problemy Turystyki i Rekreacji / SGTiR
 12. Roczniki Naukowe WSWFiT w Białymstoku
 13. Rynek Turystyczny
 14. Studia Periegetica : zeszyty naukowe WWSTiZ w Poznaniu
 15. Sudety
 16. Tatarnik
 17. Turystyka (seria: Informacje i Opracowania Statystyczne)
 18. Turystyka i Rekreacja / AWF Warszawa
 19. Turyzm
 20. Wiadomości Turystyczne
 21. Wierchy
 22. Zeszyty Naukowe. Ekonomiczne Problemy Turystyki / US
 23. Zeszyty Naukowe. Ekonomiczne Problemy Usług/ US
 24. Zeszyty Naukowe. Turystyka i Rekreacja / PO
 25. Zeszyty Naukowe WSHiT w Częstochowie
 26. Zeszyty Naukowe WSKFiT / Pruszków
 27. Zeszyty Naukowe WSTiJO w Warszawie. Turystyka i Rekreacja
- IX. DZIENNIKI, TYGODNIKI, MIESIĘCZNIKI - OGÓLNE
1. Auto Motor i Sport
 2. Auto Świat
 3. Do Rzeczy
 4. Dziennik Gazeta Prawna
 5. Polska Dziennik Zachodni
 6. Focus
 7. Forum
 8. Gazeta Wyborcza
 9. Newsweek Polska
 10. Polityka
 11. Rzeczpospolita
 12. Sukces
 13. Uważam Rze
 14. Wprost

BAZY DANYCH DOSTĘPNE W BIBLIOTECĘ GŁÓWNEJ AWF IM. JERZEGO KUKUCZKI W KATOWICACH

Bazy własne biblioteki:

- PROLIB
Obejmuje całość zbiorów zgromadzonych w Bibliotece Głównej Akademii Wychowania Fizycznego.
- BIBLIOGRAFIA M21
Zawiera dorobek naukowy pracowników AWF (prace zwarte, artykuły, udział w konferencjach naukowych), prace magisterskie i doktorskie oraz Bibliografię Zawartości Czasopism (informacje bibliograficzne o zawartości wybranych tytułów czasopism polskich z zakresu kultury fizycznej, sportu, edukacji obronnej, nauk biologiczno-medycznych, rehabilitacji oraz turystyki i rekreacji).

W ramach serwisu EBSCO:

- Academic Search Complete
- Medline
- SPORTDiscuss with Full Text
- Hospitality and Tourism Complete

W ramach krajowej licencji (na platformie WBN):

- Wydawnictwo ELSEVIER
- Wydawnictwo SPRINGER
- Czasopisma wydawnictwa WILEY & BLACKWELL
- Czasopismo NATURE
- Czasopismo SCIENCE
- Baza WEB OF KNOWLEDGE
- Baza SCOPUS

Na platformie OVID – czasopisma elektroniczne:

- Sports Medicine
- American Journal of Physical Medicine & Rehabilitation
- Drugs in R & D
- Spine
- Baza MEDLINE(R)

**WYKAZ KSIĄŻEK ZAREJESTROWANYCH
W BIBLIOTECĘ GŁÓWNEJ AWF W KATOWICACH
W II KWARTALE 2014 ROKU**

Encyklopedie ogólne, informatyka, bibliotekoznawstwo, bibliografie, ogólne podstawy wiedzy i kultury

MAŁOLEPSZY E., PŁOMIŃSKI A., BAKOTA D.: *Podstawy turystyki : przewodnik bibliograficzny dla studentów* / Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie. Częstochowa : Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego AJD, 2013. Sygn.: CZYT. 01

ŚLAPEK D., ZIELIŃSKA E.: *Bibliografia historii lubelskiego sportu* / Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu, Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin : LCDHS, 2013. Sygn.: CZYT. 01

Filozofia, psychologia, religia

GILBERT B., JAMISON S.: *Sztuka wygrywania w tenisie : jak zwyciężyć w wojnie mentalnej na korcie*. Wrocław : „Bukowy Las”, cop. 2014. Sygn.: W 49306; CZYT. 796.3

GUSZKOWSKA M.: *Aktywność fizyczna i psychika : korzyści i zagrożenia*. Toruń : Adam Marszałek, 2013. Sygn.: W 49286; CZYT. 796:159.9

Socjologia, statystyka, demografia

Aktywizacja osób z niepełnosprawnością : wybrane problemy psychospołeczne. T. 2 / red. nauk. E. Rutkowska, W. Otrębski ; Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej. Biała Podlaska : AWF w Warszawie. WWFiS, 2014. Sygn.: CZYT. 615.8

JANUSZEK H., SIKORA J.: *Socjologia pracy* / Akademia Ekonomiczna w Poznaniu. Wyd. 3 rozsz. Poznań : Wydaw. AE, 2000. Sygn.: CZYT. 331

KAUFMANN J.C.: *Wywiad rozumiejący*. Warszawa : Oficyna Naukowa, 2010. Sygn.: W 49352; CZYT. 316

KOWALCZYK M.: *Stereotypowy obraz twórcy w kulturze popularnej*. Katowice : Koło Nauk. „Sodalitas Bibliologica Silesiana” : [Wydaw. Pracownia Ochrony Książki], 2011. Sygn.: CZYT. 796.9

Nauki społeczne wobec sportu i kultury fizycznej / red. nauk. J. Kosiewicz, T. Michaluk, K. Pezdek. Wrocław : Wydaw. AWF, 2013. (Studia i Monografie Akademii Wy-

chowania Fizycznego we Wrocławiu, ISSN 0239-6009 ; nr 114). Sygn.: CZYT. 796:316

Socjologia kultury fizycznej / pod red. nauk. Z. Dziubińskiego i Z. Krawczyka. Warszawa : Wydaw. AWF, 2012. (Podręcznik Akademicki / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie) (Wydawnictwa Dydaktyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49411; CZYT. 796:316

Sport kobiet i mężczyzn : uwarunkowania, różnice, granice / red. nauk. H. Jakubowska. Poznań : Wydaw. Nauk. UAM, 2013. (Człowiek i Społeczeństwo / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Nauk Społecznych, ISSN 0239-3271 ; t. 36, z. 1). Sygn.: CZYT. 796:316

Sport, sportowcy, kibice : perspektywa socjologiczna / pod red. R. Kossakowskiego i L. Michałowskiego. Pszczółki : „Orbis Exterior”, 2013. Sygn.: CZYT. 796:316

Polityka, nauki ekonomiczne, gospodarka, prawo, wojskowość

DRÓŻDŻ R., PAŚKO M.: *ABC hotelarza*. Cz. 1, *Przepisy, dokumenty, druki* / Europejska Szkoła Wyższa w Sopocie. Gdańsk ; Sopot : Wydaw. ESW, 2014. Sygn.: CZYT. 64

DZIEDZIC T.: *Rynek lotniczy 2013 : raport* / Instytut Turystyki. Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji. Warszawa : Wydaw. Grupy Uczelni Vistula, 2013. Sygn.: CZYT. 62/63

Efektywne poszukiwanie pracy : materiały szkoleniowe dla uczestników warsztatów opracowane w ramach projektu : „Motywacja - Biznes - Sukces. Nowe oblicze turystyki” / [mat. oprac. zespół w skł.: A. Janus i in.] ; realiz. projektu Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2012?]. Sygn.: W 49568; CZYT. 331

JANUSZEK H., SIKORA J.: *Socjologia pracy* / Akademia Ekonomiczna w Poznaniu. Wyd. 3 rozsz. Poznań : Wydaw. AE, 2000. Sygn.: CZYT. 331

Marketing imprez biegowych / red. nauk. Z. Waśkowski. Poznań : Bogucki Wydaw. Nauk., 2014. Sygn.: CZYT. 796:06

Mediacja i arbitraż. [T. 3], *Zagadnienia praktyczne* / pod red. R. Wojciechowskiego ; Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu. Poznań : Wydaw. Nauk. WSPiA, 2013. Sygn.: CZYT. 34

Ogólnopolska prognoza rynku pracy w obszarze turystyki i rekreacji (ze szczególnym uwzględnieniem województwa mazowieckiego) : raport opracowany w ramach projektu : „Motywacja - Biznes - Sukces. Nowe oblicze turystyki” / [raport oprac. zespół w skł.: M. Mackiewicz, B. Socha, A. Szkudlarek] ; realiz. projektu Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2012]. Sygn.: W 49532; CZYT. 338.48

POTOCZEK A.: *Zarządzanie jednostką terytorialną : wybrane zagadnienia*. Bydgoszcz : Wydaw. Uczelniane Wyższej Szkoły Gospodarki, 2013. Sygn.: CZYT. 35

PRANULIS V.P., DREWNIAK R.: *Badania marketingowe : teoria i praktyka*. Toruń : WSB ; Wilno : Vilnius University, 2012. (Monografie i Opracowania Naukowe, ISSN 2082-2065 ; nr 3). Sygn.: W 49608; CZYT. 339.138

SEIWERT L.J.: *Jak organizować czas : nowe wydanie*. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 1998. Sygn.: CZYT. 331

Strategia zarządzania zmianą gospodarczą w regionie nowotomysko-grodziskim / red. nauk. E. Szuber-Bednarz ; Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu. Poznań : Wydaw. Nauk. WSPiA, 2013. Sygn.: CZYT. 33

Szkolnictwo, oświata, pedagogika, wychowanie

Akademia dobrych praktyk - program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii : niezbędnik doskonalenia dla nauczycieli kształcenia zawodowego / Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49574; CZYT. 37.091

Akademia dobrych praktyk - program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii : raport z przebiegu badań z udziałem beneficjentów ostatecznych / Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49576; CZYT. 37.091

Akademia dobrych praktyk - program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii : rekomendacje w zakresie opracowywania programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii / Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49578; CZYT. 37.091

Być nauczycielem : kompetencje współczesnego nauczyciela / red. nauk. M. Cywińska ; Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu. Poznań : Wydaw. Nauk. WSPiA, 2013. Sygn.: CZYT. 37.091

Dobre praktyki szansą innowacyjnej edukacji : opracowane w ramach projektu : Program Praktyk Pedagogicznych podnoszący jakość kształcenia przyszłych nauczycieli /

Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49556; CZYT. 378

Dobre Praktyki: zawód - nauczyciel : opracowano w ramach projektu : Program Praktyk Pedagogicznych podnoszący jakość kształcenia przyszłych nauczycieli / [poradnik oprac. przez A. Janus ; Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej]. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2012?]. Sygn.: W 49570; CZYT. 37.091

Dobre Praktyki: zawód - wychowawca : opracowany w ramach projektu : Program Praktyk Pedagogicznych podnoszący jakość kształcenia przyszłych nauczycieli / [poradnik oprac. przez M. Talagę-Michalską ; Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej]. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2012?]. Sygn.: W 49572; CZYT. 37.091

Edukacja fizyczna w nowej szkole : [podręcznik dla studentów wychowania fizycznego] / pod red. T. Maszczaka ; [aut.] M. Demel [i in.]. Warszawa : Wydaw. AWF, 2013. (Wydawnictwa Dydaktyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie) (Podręcznik Akademicki / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49422; CZYT. 796.01

Edukacja zdrowotna : dokonania, aktualności, perspektywy / red. nauk. I. Gembalczyk, B. Fedyn ; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu. Racibórz : Wydaw. PWSZ, 2013. Sygn.: CZYT. 613

Innowacje i technologie informacyjne przyszłością nowoczesnej edukacji - wdrażania rozwiązań informatycznych w procesie kształcenia : opracowany w ramach projektu : Program Praktyk Pedagogicznych podnoszących jakość kształcenia przyszłych nauczycieli / [poradnik oprac. zespół w skł.: M. Kuleczka, Ł. Kotynia ; Wyższa Szkoła

Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej]. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSK-FiT, [2012?]. Sygn.: W 49564; CZYT. 796.01

Kompetencje zawodowe nauczyciela w teorii i praktyce / pod red. Z. Załony ; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu. Instytut Pedagogiczny. Nowy Sącz : Wydaw. Nauk. PWSZ, 2013. Sygn.: CZYT. 37.091

Końcowa wersja Programu Praktyk Pedagogicznych : opracowana w ramach projektu: Program Praktyk Pedagogicznych podnoszący jakość kształcenia przyszłych nauczycieli / [oprac. zespół w skł.: E. Katarzyna Organiściak i in. ; Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej w Pruszkowie]. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSK-FiT, [2012?]. Sygn.: W 49566; CZYT. 796.01

KUREK-PASZCZUK A., MIELNICZUK A., PASZKIEWICZ A.: *Nowa forma praktyki - przygotowaniem do zawodu nauczyciela wychowania fizycznego : „Program Praktyk Pedagogicznych podnoszący jakość kształcenia przyszłych nauczycieli”* / [Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej]. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSK-FiT, [2013?]. Sygn.: W 49558; CZYT. 378

OLEŚNIEWICZ P., WIDAWSKI K.: *Turystyka edukacyjna w kontekście turystyki szkolnej : wybrane zagadnienia* / Uniwersytet Wrocławski. Wrocław : Inst. Geografii i Rozwoju Regionalnego UW, 2013. Sygn.: CZYT. 338.48-6

PIĘTA J.: *Pedagogika czasu wolnego*. Wyd. 3 zaktual. Nowy Dwór Mazowiecki : „Frel”, 2014. Sygn.: W 49288-49289; CZYT. 379.8

Programy przedmiotów na specjalizacji Turystyka Biznesowa / [red. nauk. R. Szkup] ; Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw.

Nauk. WSK-FiT, [2013?]. Sygn.: W 49560; CZYT. 378

Selected aspects of disablement / ed. by Z. Kubińska ; Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska. [Institute of Health]. Biała Podlaska : Wydaw. PSW, 2012. Sygn.: W 48879

Środowiskowy program wychowania zdrowotnego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. [Z. 1], *Założenia, cele, treści, sposób realizacji* / red. M. Charzyńska-Guła. Lublin : Katedra i Zakład Pielęgniarstwa Społecznego. Wydział Pielęgniarski. Akademia Medyczna : Komisja Profilaktyki Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, 1997. Sygn.: CZYT. 613

Środowiskowy program wychowania zdrowotnego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. [Z. 5], *Scenariusze zajęć w klasach I-II szkoła ponadpodstawowa* / red. M. Charzyńska-Guła. Lublin : Katedra i Zakład Pielęgniarstwa Społecznego. Wydział Pielęgniarski. Akademia Medyczna : Komisja Profilaktyki Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, 1997. Sygn.: CZYT. 613

Środowiskowy program wychowania zdrowotnego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. [Z. 6], *Scenariusze zajęć w klasach III-IV szkoła ponadpodstawowa* / red. M. Charzyńska-Guła. Lublin : Katedra i Zakład Pielęgniarstwa Społecznego. Wydział Pielęgniarski. Akademia Medyczna : Komisja Profilaktyki Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, 1997. Sygn.: CZYT. 613

TRZCIŃSKA D.: *Gimnastyka kompensacyjno-korekcyjna w przedszkolu*. Warszawa : Wydaw. AWF, 2013. (Zeszyty Naukowo-Metodyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49424; CZYT. 615.8

ŻMUDA-PĄŁKA M.: *Kultura fizyczna w działalności Feliksa Fidzińskiego (1890-1967)* / Państwowa Wyższa Szkoła Zawodo-

wa w Nowym Sączu. Nowy Sącz : Wydaw. Nauk. PWSZ, 2013. Sygn.: CZYT. 37.091

Turystyka, rekreacja, czas wolny, hotelarstwo, etnologia

Akademia dobrych praktyk - program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii : niezbędny doskonalenia dla nauczycieli kształcenia zawodowego / Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49574; CZYT. 37.091

Akademia dobrych praktyk - program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii : nowa jakość w doskonaleniu nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe : opracowanie i pilotażowe wdrożenie programu doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii / Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49580; CZYT. 37.091

Akademia dobrych praktyk - program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii : raport z przebiegu badań z udziałem beneficjentów ostatecznych / Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49576; CZYT. 37.091

Akademia dobrych praktyk - program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii : rekomendacje w zakresie

opracowywania programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe w sektorze turystyki, hotelarstwa i gastronomii / Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49578; CZYT. 37.091

Aktualne badania naukowe w dziedzinie turystyki, hotelarstwa i żywienia / red. nauk. W. Siwiński, R.D. Tauber, E. Mucha-Szajek ; Polskie Stowarzyszenie Naukowe Animacji, Rekreacji i Turystyki, Polskie Stowarzyszenie Pracowników Hotelarstwa i Gastronomii. Poznań : Wydaw. Nauk. WSHiG, 2013. (Monografia / Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu., ISSN 1895-1546 ; nr 12). Sygn.: CZYT. 338.48

Aktywność ruchowa na obszarach górskich Polski i świata / red. nauk. P. Zarzycki, J. Grobelny. Wrocław : Wydaw. AWF, 2013. (Studia i Monografie Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, ISSN 0239-6009 ; nr 118). Sygn.: CZYT. 338.48-52

AMBROŻY T., KORZENIOWSKI L.F.: *Podstawy zarządzania : podręcznik dla studentów kształcących się w zakresie sportu i turystyki*. Kraków : EAS, 2013. Sygn.: W 49342-49344; CZYT. 796.06

Anatomia organizacji sportowych i turystycznych / B. Grzeganiek-Więcek [i in.] ; Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach. Katowice : Wydaw. AWF, 2014. Sygn.: W 49252-49260, 49511-49513; CZYT. 796.06

BĄCZEK J.A.: *Animacja czasu wolnego : praktyczny podręcznik dla animatorów*. Wyd. 6 popr. Warszawa : „Stageman Polska”, 2013. Sygn.: W 49384; CZYT. 379.8

DRÓŻDŻ R., PAŠKO M.: *ABC hotelarza*. Cz. 1, *Przepisy, dokumenty, druki* / Europejska Szkoła Wyższa w Sopocie. Gdańsk ; Sopot : Wydaw. ESW, 2014. Sygn.: CZYT. 64

DZIEDZIC B.: *Podróże służbowe - jak oszczędnie podróżować w kryzysie : poradnik dla firm*. Warszawa : „Portal Edukacyjny Podróże Firm”, 2009. Sygn.: CZYT. 338.48-6

Efektywne poszukiwanie pracy : materiały szkoleniowe dla uczestników warsztatów opracowane w ramach projektu : „Motywacja - Biznes - Sukces. Nowe oblicze turystyki” / [mat. oprac. zespół w skł.: A. Janus i in.] ; realiz. projektu Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2012?]. Sygn.: W 49568; CZYT. 331

FRANASZEK M.: *Kraków i okolice : wybieżki i trasy rowerowe* / [oprac. kartogr. G. Marchut]. Gliwice : „Helion”, cop. 2012. (Bezdroża). Sygn.: W 49296

Gesundheit verbindet - Prävention im Kindes- und Jugendalter : Tagungsband Präventionskongress NRW / hrsg. von C. Graf, N. Ferrari und E. Quilling. Sankt Augustin : Academia Verlag, 2013. (Brennpunkte der Sportwissenschaft / Deutsche Sporthochschule Köln, ISSN 0932-8823 ; bd. 34). Sygn.: W 48882

GULDA M.: *Socjologia : wprowadzenie do socjologii turystyki*. Wyd. 2 popr. i uzup. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa ; Sopot : Fund. Rozwoju Uniw. Gdańskiego, 2013. Sygn.: W 49080; CZYT. 338.482/.483

Innowacyjne rozwiązania we współczesnym hotelarstwie / red. P. Dominik. Warszawa : Almamater Szkoła Wyższa. Wydział Turystyki i Rekreacji, 2013. Sygn.: CZYT. 64

Jakość żywności a żywienie w turystyce : monografia / pod red. nauk. D. Kołóżyn-Krajewskiej. Częstochowa : Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki, 2014. Sygn.: CZYT. 64

KONIECZNA-DOMAŃSKA A.: *Gospodarka turystyczna : zagadnienia wybrane*. Wyd. 3 uaktual. Warszawa : Szkoła Główna Handlowa. Oficyna Wydaw., 2014. Sygn.: W 49471; CZYT. 338.486

LEWANDOWSKI H.J.: *Regionalny produkt kulinarny* / Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku. Gdańsk : WSTiH ; Sopot : Fund. Rozwoju Uniw. Gdańskiego, 2014. Sygn.: CZYT. 338.48-6

ŁOBOŻEWICZ T.: *Turystyka jako forma kultury fizycznej w życiu człowieka* / [Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej]. Warszawa : PTNKF, 1988. (Wiedza o Kulturze Fizycznej ; 6). Sygn.: CZYT. 338.48

MAŁOLEPSZY E., PŁOMIŃSKI A., BAKOTA D.: *Podstawy turystyki : przewodnik bibliograficzny dla studentów* / Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie. Częstochowa : Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego AJD, 2013. Sygn.: CZYT. 01

Między historią a przyszłością turystyki / pod red. nauk. R. Nowackiego. Opole : Oficyna Wydaw. PO, 2013. (Studia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063 ; z. 363). Sygn.: CZYT. 338.48

MUSIAKA Ł.: *Funkcja turystyczna średniowiecznych zamków i jej wpływ na miasta Pomorza, Warmii i Mazur* / Wydział Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Łódź : Wydaw. UŁ, 2013. Sygn.: CZYT. 338.48

NAPIERAŁA T.: *Przestrzenne zróżnicowanie cen usług hotelarskich w Polsce*. Łódź : Wydaw. Uniw. Łódzkiego, 2013. Sygn.: CZYT. 64

NIERZWICKI W.: *Zarządzanie środowiskowe w hotelarstwie : wybrane zagadnienia*. Wyd. 2 uaktual. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa ; Sopot : Fund. Rozwoju Uniw. Gdańskiego, 2013. Sygn.: W 49086; CZYT. 64

Nowe-stare formy turystyki w przestrzeni / [red. t. R. Wiluś, J. Wojciechowska]. Łódź : Wydaw. Uniw. Łódzkiego, 2013. (Warsztaty z Geografii Turyzmu ; t. 3). Sygn.: CZYT. 338.48

Ogólnopolska prognoza rynku pracy w obszarze turystyki i rekreacji (ze szczególnym uwzględnieniem województwa mazowieckiego) : raport opracowany w ramach projektu : „Motywacja - Biznes - Sukces. Nowe oblicze turystyki” / [raport oprac. zespół w skł.: M. Mackiewicz, B. Socha, A. Szkudlarek] ; realiz. projektu Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2012]. Sygn.: W 49532; CZYT. 338.48

OLEŚNIEWICZ P., WIDAWSKI K.: *Turystyka edukacyjna w kontekście turystyki szkolnej : wybrane zagadnienia* / Uniwersytet Wrocławski. Wrocław : Inst. Geografii i Rozwoju Regionalnego UW, 2013. Sygn.: CZYT. 338.48-6

PIETA J.: *Pedagogika czasu wolnego*. Wyd. 3 zaktual. Nowy Dwór Mazowiecki : „Frel”, 2014. Sygn.: W 49288-49289; CZYT. 379.8

Produkt turystyczny województwa pomorskiego : wybrane zagadnienia / pod red. M. Guldys. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa ; Sopot : Fund. Rozwoju Uniw. Gdańskiego, 2013. Sygn.: W 49084; CZYT. 338.486

Programy przedmiotów na specjalizacji Turystyka Biznesowa / [red. nauk. R. Szkup] ; Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49560; CZYT. 378

RAB-PRZYBYŁOWICZ J.: *Produkt turystyki medycznej*. Warszawa : „Difin”, 2014. Sygn.: W 49641; CZYT. 338.48-6

RATAJSKI J.: *Monografia Polskiej Izby Turystyki 1989-2011*. Bydgoszcz : Wydaw. Uczelniane Wyższej Szkoły Gospodarki, 2013. Sygn.: CZYT. 338.48

Rekreacja w krajobrazach o wysokim potencjale / red. t. A. Richling, Ł. Zbucki. Biała Podlaska : Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II ; Warszawa : Polska Asocjacja Ekologii Krajobrazu, cop. 2012. (Problemy Ekologii Krajobrazu / Polska Asocjacja Ekologii Krajobrazu, ISSN 1899-3850 ; t. 34). Sygn.: CZYT. 338.48-6

Ruch a zdrowie : wybrane problemy : praca zbiorowa / pod red. D. Kozłowskiej, K.L. Sobolewskiego. Białystok : Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki, 2013. Sygn.: CZYT. 796

RUT J., RUT P.: *Waloryzacja potencjału turystycznego inspiracją dla turystyki kulturowej w województwie podkarpackim*. Rzeszów : „Koraw” Dorota Kocząb, 2010. Sygn.: CZYT. 338.48-6

SAWICKA K.B.: *Zdrowie w podróży turystycznej*. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa ; Sopot : Fund. Rozwoju Uniw. Gdańskiego, 2013. Sygn.: W 49082; CZYT. 614

Slum tourism : poverty, power and ethics / ed. by F. Frenzel, K. Koens and M. Steinbrink. London ; New York : Routledge, 2012. (Contemporary Geographies of Leisure, Tourism and Mobility ; 32). Sygn.: W 49584

SMITH M., PUCZKO L.: *Health, tourism and hospitality : spas, wellness and medical travel*. 2nd ed. London ; New York : Routledge Taylor & Francis Group, cop. 2014. Sygn.: CZYT. 338.48-6

Social and health - related aspects of physical activity / ed. by B. Bergier ; Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska. [Institute of He-

alth]. Biała Podlaska : Wydaw. PSW, 2012. Sygn.: W 48878

Sport i turystyka : uwarunkowania historyczne i wyzwania współczesności / red. nauk. M. Kazimierczak, J. Kosiewicz. Poznań : AWF, 2013. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, ISSN 0239-7161 ; nr 427). Sygn.: CZYT. 796

STASZAK A.M., ZAŃ P.: *Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno Krajoznawczy PTTK : zarys historii : lata 1973-2012*. Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 2013. Sygn.: CZYT. 338.48

Studia i materiały z dziejów krajoznawstwa polskiego : wartość kontynuacji idei i praktyki w turystyce / [wybór mat. oraz układ t. E. Wieczorek] ; Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Zarząd Główny. Komisja Historii i Tradycji. Kraków : Oficyna Wydaw. „Wierchy” Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK ; Warszawa : ZG PTTK, cop. 2013. (Studia i Materiały z Dziejów Krajoznawstwa Polskiego ; t. 7). Sygn.: CZYT. 338.48-52

SZCZEPANOWSKI A.E.: *Walory i atrakcje turystyczne województwa podlaskiego*. T. 1, *Walory przyrodnicze* / Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku. Białystok : Wydaw. WSFiZ, 2011. Sygn.: CZYT. 338.48-6

SZCZEPANOWSKI A.E.: *Walory i atrakcje turystyczne województwa podlaskiego*. T. 2, *Atrakcje kulturowe* / Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku. Białystok : Wydaw. WSFiZ, 2013. Sygn.: CZYT. 338.48-6

Szlaki rowerowe i pieszne na terenie Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty : woj. zachodniopomorskie. Karlino : Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty, [2006]. Sygn.: W 49282

TRUSZYŃSKA M.: *Trasy kolarskie na ziemi kołobrzesckiej*. Gdynia : „Novae Res” - Wydaw. Innowacyjne, cop. 2014. Sygn.: W 49308

Turystyka : nowe trendy / pod red. nauk. R. Dróżdź i J. Olszewskiego. Sopot : ESW, 2014. (Zeszyty Naukowe / Europejska Szkoła Wyższa w Sopocie ; nr 2). Sygn.: CZYT. 338.48

Turystyka kulinarna / red. nauk. M. Derech. Warszawa : UW. WGiSR, 2013. (Prace i Studia Geograficzne / Uniwersytet Warszawski. Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, ISSN 0208-4589 ; t. 52). Sygn.: CZYT. 338.48-6

Turystyka motywacyjna - zatrudnienie na mazowieckim rynku pracy : raport przygotowany w ramach projektu : „Motywacja - Biznes - Sukces. Nowe oblicze turystyki” / [raport oprac. zespół w skł.: K. Byczkiewicz, J. Stopolska] ; realiz. projektu Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2012?]. Sygn.: W 49562; CZYT. 338.48-6

Turystyka szansą rozwoju regionów / pod red. A. Niemczyk ; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu. Nowy Sącz : Wydaw. Nauk. PWSZ, 2012. Sygn.: W 49100; CZYT. 338.48

Uwarunkowania innowacyjnego rozwoju uzdrowisk / pod red. T. Solińskiego, J. Krupy ; [aut. M. Bajorek i in.]. Rzeszów : Inst. Gospodarki Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania, 2011. Sygn.: CZYT. 338.48-6

Wielowymiarowe aspekty doskonalenia jakości usług turystycznych / aut. P. Bartsch [i in. ; red. G. Zieliński, M. Szymańska-Brałkowska]. Gdańsk : Wydaw. Politechniki Gdańskiej, 2013. (Jakość i Produktowność w Teorii i Praktyce). Sygn.: CZYT. 338.48

WIZA A.: *Uczenie się z podróży w narracjach turystów indywidualnych (backpackersów)*. Poznań : AWF, 2013. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, ISSN 0239-7161 ; nr 404). Sygn.: CZYT. 338.48-6

Wybrane aspekty turystyki i rekreacji / red. nauk. A. Anszperger i Z. Preisner. Toruń : Wyższa Szkoła Bankowa, 2013. (Monografie i Opracowania Naukowe, ISSN 2082-2065 ; nr 5). Sygn.: W 49475; CZYT. 338.48

Wykorzystanie badań naukowych w wychowaniu fizycznym i sporcie : praca badawcza z 4 obszarów aktywności ruchowej : „sport, wychowanie fizyczne, rekreacja i fizjoterapia”. Cz. 4 / pod red. J. Iskry, R. Tatarucha, C. Kuśnierza. Opole : Oficyna Wydaw. PO, 2013. (Studia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063 ; z. 373). Sygn.: CZYT. 796

Matematyka, nauki przyrodnicze i biologiczne

Antropologia / red. nauk. J. Charzewski ; [aut.] J. Charzewski [i in.]. Warszawa : Wydaw. AWF, 2013. (Wydawnictwa Dydaktyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie) (Podręcznik Akademicki / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: CZYT. 572

Antropologia / red. nauk. J. Charzewski ; [aut.] J. Charzewski [i in.]. Warszawa : Wydaw. AWF, 2011. (Wydawnictwa Dydaktyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie) (Podręcznik Akademicki / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49409

BENDÍKOVÁ E., JANČOKOVÁ L.: *Biorytmy, osłabienia a poruchy zdrowia : kapitoly zo zdravotnej telesnej výchovy* / Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Fakulta huma-

nitných vied. Banská Bystrica : „Belianum”, 2013. Sygn.: W 49598

Chronobiológia od teórie k športovej praxi / L. Jančoková a kolektiv ; Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Fakulta humanitných vied. Katedra telesnej výchovy a športu. Vyd. 2 preprac. a dopl. Banská Bystrica : „Belianum”, 2013. Sygn.: W 49595

Chronobiology from theory to sports practice / L. Jančoková [i in.]. Kraków : Tow. Słowaków w Polsce, 2013. Sygn.: W 49596

MALINOWSKI A.: *Biomedyczne podstawy rozwoju : repetytorium dla każdego* / Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu. Poznań : Wydaw. Nauk. WSPiA, 2013. Sygn.: CZYT. 612

Rekreacja w krajobrazach o wysokim potencjale / red. t. A. Richling, Ł. Zbucki. Biała Podlaska : Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II ; Warszawa : Polska Asocjacja Ekologii Krajobrazu, cop. 2012. (Problemy Ekologii Krajobrazu / Polska Asocjacja Ekologii Krajobrazu, ISSN 1899-3850 ; t. 34). Sygn.: CZYT. 338.48-6

SIERADZKA E., MILNEROWICZ H.: *Wybrane zagadnienia z chemii kosmetyków : dla studentów kosmetologii* / Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Wrocław : Wydaw. AWF, 2013. Sygn.: CZYT. 613

SZCZEPANOWSKI A.E.: *Walory i atrakcje turystyczne województwa podlaskiego*. T. 1, *Walory przyrodnicze* / Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku. Białystok : Wydaw. WSFiZ, 2011. Sygn.: CZYT. 338.48-6

ZIEMBA K.: *Sezonowa zmienność sprawności motorycznej i rozwoju morfologicznego młodzieży opolskiej w wieku dojrzewania*. Opole : Oficyna Wydaw. PO, 2013. (Studia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063 ; z. 360). Sygn.: CZYT. 796.012

Medycyna

Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami : wybrane problemy medyczne i kultury fizycznej. T. 1 / red. nauk. E. Rutkowska, M. Płaszewski ; Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej. Biała Podlaska : AWF w Warszawie. WWFiS, 2014. Sygn.: CZYT. 615.8

Ausgewählte Kapitel der Sportmedizin : Prof. Dr. med. Richard Rost zum 10. Todestag gewidmet / hrsg. von W. Hollmann. Sankt Augustin : Academia Verlag, 2009. (Brennpunkte der Sportwissenschaft / Deutsche Sporthochschule Köln, ISSN 0932-8823 ; bd. 31). Sygn.: W 49115

BATOR J.: *Zamień chemię na jedzenie.* Kraków : Społeczny Inst. Wydaw. „Znak”, 2013. Sygn.: W 49379-49380; CZYT. 613

BENARDOT D.: *Advanced sports nutrition.* 2nd ed. Champaign, IL : Human Kinetics, cop. 2012. Sygn.: W 49525; CZYT. 796:61

BENDÍKOVÁ E., JANČOKOVÁ L.: *Biorytmy, oslabenia a poruchy zdravia : kapitoly zo zdravotnej telesnej výchovy* / Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Fakulta humanitných vied. Banská Bystrica : „Belianum”, 2013. Sygn.: W 49598

BINKOWSKA-BURY M.: *Długookresowa ocena wzorów zachowań związanych ze zdrowiem młodzieży akademickiej.* Rzeszów : Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego, 2014. Sygn.: CZYT. 614

Ból i cierpienie / pod red. Grażyny Makiello-Jarży. Kraków : Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego : Krakowskie Tow. Edukacyjne - Oficyna Wydaw. AWF, 2012. (Acta Academiae Modrevianae). Sygn.: CZYT. 616

CAŁKA-LIZIS T.: *Repetitorium z postępowania korekcyjnego.* Kraków : AWF, 2013. (Podręczniki / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, ISSN 2082-7229 ; nr 5). Sygn.: CZYT. 615.8

CAMPBELL L.: *Nowoczesne zasady odżywiania w praktyce : 120 przepisów na dania roślinne* / fot. S. Campbell Disla. Łódź : „Galaktyka”, cop. 2014. Sygn.: W 49300; CZYT. 613

CAMPBELL T.C., CAMPBELL T.M.: *Nowoczesne zasady odżywiania : przełomowe badanie wpływu żywienia na zdrowie.* Wyd. 1, dodr. 9. Łódź : „Galaktyka”, 2013. Sygn.: W 49372-49373; CZYT. 613

CORDAIN L., FRIEL J.: *Dieta dla aktywnych : paleodieta.* Wyd. 2. Warszawa : „Buk Rower”, 2014. Sygn.: W 49334; CZYT. 796:61

CZERNIAK U.: *Determinanty aktywności fizycznej kobiet po zabiegu mastektomii : studium kobiet wielkopolskich z badań w latach 1996-2000 i 2006-2010.* Poznań : AWF, 2013. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, ISSN 0239-7161 ; nr 415). Sygn.: CZYT. 613

Dietetyka i żywienie kliniczne / red. A. Payne, H. Barker. Wyd. 1 pol. /red. J. Chojnacki. Wrocław : Elsevier Urban & Partner, cop. 2013. Sygn.: W 49438-49439; CZYT. 613

Edukacja zdrowotna : dokonania, aktualności, perspektywy / red. nauk. I. Gembalczyk, B. Fedyn ; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu. Racibórz : Wydaw. PWSZ, 2013. Sygn.: CZYT. 613

Essentials of sports nutrition and supplements / ed. by J. Antonio [i in.]. Totowa, NJ : „Humana Press”, cop. 2008. Sygn.: W 49480

Facetten der Bewegungs- und Sporttherapie in Psychiatrie, Psychosomatik und Suchtbehandlung / hrsg. von H. Deimel. Sankt Augustin : Academia Verlag, 2012. (Brennpunkte der Sportwissenschaft / Deutsche Sporthochschule Köln, ISSN 0932-8823 ; bd. 33). Sygn.: W 48881

FORTANASCE V., GUTKIND D., WATKINS III R.G.: *Jak pozbyć się bólu pleców i karku : niezawodne metody przeciwdziałania i zapobiegania dolegliwościom kręgosłupa*. Warszawa : „Mada”, 2014. Sygn.: W 49400; CZYT. 615.8

FRĄCZEK B.: *Wzory żywienia polskich sportowców w kontekście częstości spożycia żywności i preferencji pokarmowych*. Kraków : AWF, 2013. (Monografie / Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, ISSN 2082-7202 ; nr 24). Sygn.: CZYT. 796:61

GACEK M.: *Niektóre różnice indywidualne jako predyktory sposobu żywienia zawodników uprawiających gry zespołowe w świetle rekomendacji dla sportowców*. Kraków : AWF, 2013. (Monografie / Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, ISSN 2082-7202 ; nr 23). Sygn.: CZYT. 796:61

Gesundheit in Bewegung : Impulse aus Geschlechterperspektive : Beiträge aus dem Symposium „Gender and Health in Motion - Gesundheit, Bewegung und Geschlecht aus Interdisziplinärer Perspektive” / hrsg. von I. Hartmann-Tews [i in.]. Sankt Augustin : Academia Verlag, 2010. (Brennpunkte der Sportwissenschaft / Deutsche Sporthochschule Köln, ISSN 0932-8823 ; bd. 32). Sygn.: W 49116

Gesundheit verbindet - Prävention im Kindes- und Jugendalter : Tagungsband Präventionskongress NRW / hrsg. von C. Graf, N. Ferrari und E. Quilling. Sankt Augustin : Academia Verlag, 2013. (Brennpunkte der Sportwissenschaft / Deutsche

Sporthochschule Köln, ISSN 0932-8823 ; bd. 34). Sygn.: W 48882

GWORYS P.: *Wybrane zagadnienia fizjologii człowieka i toksykologii żywności : skrypt dla studentów* / Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki w Częstochowie. Częstochowa : WSHiT, 2013. Sygn.: CZYT. 61

HERMAN E., MAZUREK J.: *First aid : vocabulary and speaking activities* / Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach. Katowice : Wydaw. AWF, 2014. Sygn.: W 49527-49530; CZYT. 614

Humanities dimension of physiotherapy, rehabilitation, nursing and public health / ed. by I. Czerwinska-Pawluk, W. Zukow ; Radom University in Radom. Radom : Radom University, 2011. Sygn.: W 49507

JANISZEWSKI M., SARACEN A.: *Muzyka w profilaktyce, leczeniu i rehabilitacji* / [Radomska Szkoła Wyższa]. Radom : RSW „Autobusy”, 2009. Sygn.: CZYT. 615.8

JAROSZ M.: *Żywienie osób w wieku starszym : porady lekarzy i dietetyków* / współaut. E. Rychlik [i in.]. Wyd. 1, dodr. Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, cop. 2011. (Instytut Żywności i Żywienia Zaleca). Sygn.: W 49455-49457; CZYT. 613

KULMATYCKI L., TORZYŃSKA K.: *Ćwiczenia relaksacji, koncentracji i medytacji* / Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Wrocław : Wydaw. AWF, 2013. Sygn.: CZYT. 615.8

MCGAREY W.: *Wylecz reumatyzm - artretyzm : fizycznie, mentalnie, duchowo : terapia Edgara Cayce*. Zakopane : „Aquarius”, 2014. Sygn.: W 49315-49377; CZYT. 615.8

MAKUŁA W.: *Usprawnianie ruchowe seniorów : wybrane zagadnienia profilaktyki gerontologii* / Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu. Nowy Sącz : Wy-

daw. Nauk. PWSZ, 2012. Sygn.: W 49102-49103; CZYT. 613

MAKUŁA W.: *Zapobieganie wadom postawy ciała : charakterystyka ćwiczeń kompensacyjno-korekcyjnych i ich zastosowanie* / Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu. Nowy Sącz : Wydaw. Nauk. PWSZ, 2013. Sygn.: W 49097-49098; CZYT. 615.8

MALINOWSKI A.: *Biomedyczne podstawy rozwoju : repetytorium dla każdego* / Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu. Poznań : Wydaw. Nauk. WSPiA, 2013. Sygn.: CZYT. 612

MIKUTA B.: *Wybrane zagadnienia z zakresu nauki o żywieniu człowieka : skrypt dla studentów* / Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki w Częstochowie. Częstochowa : WSHiT, 2014. Sygn.: CZYT. 64

Nutritional behaviour of adolescents and adults / ed. by S. Spisacka ; Pope John II State School of Higher Education in Biała Podlaska. [Institute of Health]. Biała Podlaska : Wydaw. PSW, 2012. Sygn.: W 48877

Oncology as a challenge for modern medicine / ed. by D. Piaszczyk ; Pope John II State School of Higher Education in Biała Podlaska. [Institute of Health]. Biała Podlaska : Wydaw. PSW, 2012. Sygn.: W 48880

PITCHFORD P.: *Odżywianie dla zdrowia : tradycje wschodnie i nowoczesna wiedza o żywieniu*. Wyd. 3, dodr. Łódź : „Galaktyka”, 2014. Sygn.: W 49375-49376; CZYT. 613

Podstawy dietetyki / pod red. J. Bujko. Wyd. 2. Warszawa : Wydaw. SGGW, 2008. Sygn.: W 49404; CZYT. 613

Podstawy żywienia klinicznego / red. nacz. L. Sobotka ; współred. S.P. Allison [i in. ; aut. S.P. Allison i in.]. Wyd. 2. pol. tł. z wyd. 4. oryg. / red. T. Korta, S. Kłęk, M. Łyszkowska. Kraków : Krakowskie Wy-

daw. Scientifica, cop. 2013. Sygn.: W 49487; CZYT. 613

Proces korygowania wad postawy : [podręcznik dla studentów wychowania fizycznego] / M. Kutzner-Kozińska [i in.] ; pod red. M. Kutzner-Kozińskiej. Warszawa : Wydaw. AWF, 2013. (Podręcznik / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie) (Wydawnictwa Dydaktyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49420; CZYT. 615.8

RAB-PRZYBYŁOWICZ J.: *Produkt turystyki medycznej*. Warszawa : „Difin”, 2014. Sygn.: W 49641; CZYT. 338.48-6

RONIKIER A.: *Diagnostyka czynnościowa osób niepełnosprawnych. Cz. 1, Założenia ogólne*. Warszawa : Wydaw. AWF, 2009. (Skrypt / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49434/Cz.1; CZYT. 612

Rozwój rehabilitacji w wybranych specjalnościach medycznych w Polsce / pod red. nauk. S. Jandzisia, A. Kwołka. Rzeszów : Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego, 2014. Sygn.: CZYT. 615.8

SAWICKA K.B.: *Zdrowie w podróży turystycznej*. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa ; Sopot : Fund. Rozwoju Uniw. Gdańskiego, 2013. Sygn.: W 49082; CZYT. 614

Selected aspects of disablement / ed. by Z. Kubińska ; Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska. [Institute of Health]. Biała Podlaska : Wydaw. PSW, 2012. Sygn.: W 48879

Selected problems in the field of nutrition and food production : the monograph / ed. by D. Kołożyn-Krajewska ; [School of Graduate Studies in Hospitality Management and Tourism in Częstochowa]. Częstochowa : WSHiT, 2013. Sygn.: W 48996

SMITH M., PUCZKO L.: *Health, tourism and hospitality : spas, wellness and medical travel*. 2nd ed. London ; New York : Routledge Taylor & Francis Group, cop. 2014. Sygn.: CZYT. 338.48.-6

Środowiskowy program wychowania zdrowotnego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. [Z. 1], *Założenia, cele, treści, sposób realizacji* / red. M. Charzyńska-Guła. Lublin : Katedra i Zakład Pielęgniarstwa Społecznego. Wydział Pielęgniarski. Akademii Medycznej : Komisja Profilaktyki Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, 1997. Sygn.: CZYT. 613

Środowiskowy program wychowania zdrowotnego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. [Z. 5], *Scenariusze zajęć w klasach I-II szkoła ponadpodstawowa* / red. M. Charzyńska-Guła. Lublin : Katedra i Zakład Pielęgniarstwa Społecznego. Wydział Pielęgniarski. Akademia Medyczna : Komisja Profilaktyki Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, 1997. Sygn.: CZYT. 613

Środowiskowy program wychowania zdrowotnego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. [Z. 6], *Scenariusze zajęć w klasach III-IV szkoła ponadpodstawowa* / red. M. Charzyńska-Guła. Lublin : Katedra i Zakład Pielęgniarstwa Społecznego. Wydział Pielęgniarski. Akademia Medyczna : Komisja Profilaktyki Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, 1997. Sygn.: CZYT. 613

TRACZINSKI C.G., POLSTER R.S.: *Joga dynamiczna : skuteczny program fitness w domu*. Köln : Naumann & Göbel Verlagsgesellschaft, [2013?]. Sygn.: W 49294/+DVD-49295/+DVD; CZYT. 613

TRACZINSKI C.G., POLSTER R.S.: *Trening pleców : skuteczny program fitness w domu*. Köln : Naumann & Göbel Verlagsgesellschaft, [2013?]. Sygn.: W 49310/+DVD-49311/+DVD; CZYT. 796.41

Uwarunkowania innowacyjnego rozwoju uzdrowisk / pod red. T. Solińskiego, J. Krupy ; [aut. M. Bajorek i in.]. Rzeszów : Inst. Gospodarki Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania, 2011. Sygn.: CZYT. 338.48-6

Wartość rehabilitacji w świadomości współczesnego człowieka. T. 1/ pod red. nauk. T. Pop. Rzeszów : Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego, 2013. Sygn.: CZYT. 615.8

Wartość rehabilitacji w świadomości współczesnego człowieka. T. 2/ pod red. nauk. T. Pop. Rzeszów : Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego, 2013. Sygn.: CZYT. 615.8

WIDTH M., REINHARD T.: *Dietetyka kliniczna*. Wyd. 1 pol. /red. J. Chojnacki, G. Klupińska. Wrocław : Elsevier Urban & Partner, cop. 2014. Sygn.: W 49441; CZYT. 613

Żywnienie człowieka. [T.] 1, *Podstawy nauki o żywieniu* / red. nauk. J. Gawęcki ; aut. S. Berger [i in.]. Wyd. 3, dodr. 2. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2012. Sygn.: W 49462/T.1-49463/T.1; CZYT. 613

Żywnienie człowieka a zdrowie publiczne. [T.] 3, / red. nauk. J. Gawęcki, W. Roszkowski ; aut. J. Bertrandt [i in.]. Wyd. 1, dodr. 3. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2012. Sygn.: W 49468/T.3-49469/T.3; CZYT. 613

Żywnienie człowieka zdrowego i chorego. [T.] 2/ red. nauk. M. Grzymisławski, J. Gawęcki ; aut. J. Bajerska [i in.]. Wyd. 2 zm., dodr. 2. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2012. Sygn.: W 49465/T.2-49466/T.2; CZYT. 613

Organizacja i zarządzanie

Anatomia organizacji sportowych i turystycznych / B. Grzeganeł-Więcek [i in.] ; Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach. Katowice : Wydaw. AWF, 2014. Sygn.: W 49252-49260, 49511-49513; CZYT. 796.06

SEIWERT L.J.: *Jak organizować czas : nowe wydanie*. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 1998. Sygn.: CZYT. 331

Nauki techniczne, rolnictwo

Chemia żywności : praca zbiorowa. T. 1, *Składniki żywności* / pod red. Z.E. Sikorskiego ; aut. E. Barbara Cybulska [i in.]. Wyd. 6 zm. Warszawa : Wydaw. WNT, 2013. Sygn.: W 49446/T.1-49447/T.1; CZYT. 64

Chemia żywności : praca zbiorowa. T. 2, *Sacharydy, lipidy i białka* / pod red. Z.E. Sikorskiego ; aut. B. Drozdowski [i in.]. Wyd. 6 zm., dodr. 2. Warszawa : Wydaw. WNT, 2014. Sygn.: W 49449/T.2-49450/T.2; CZYT. 64

Chemia żywności : praca zbiorowa. T. 3, *Odżywcze i zdrowotne właściwości składników żywności* / pod red. Z.E. Sikorskiego ; aut. E. Babicz-Zielińska [i in.]. Wyd. 6 zm., dodr. Warszawa : Wydaw. WNT, 2014. Sygn.: W 49452/T.3-49453/T.3; CZYT. 64

DZIEDZIC T.: *Rynek lotniczy 2013 : raport* / Instytut Turystyki. Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji. Warszawa : Wydaw. Grupy Uczelni Vistula, 2013. Sygn.: CZYT. 62/63

Jakość żywności a żywienie w turystyce : monografia / pod red. nauk. D. Kołożyn-Krajewskiej. Częstochowa : Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki, 2014. Sygn.: CZYT. 64

MIKUTA B.: *Wybrane zagadnienia z zakresu nauki o żywieniu człowieka : skrypt dla studentów* / Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki w Częstochowie. Częstochowa : WSHiT, 2014. Sygn.: CZYT. 64

NIERZWICKI W.: *Jakość żywności*. Wyd. 3 uaktual. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa ; Sopot : Fund. Rozwoju Uniw. Gdańskiego, 2013. Sygn.: CZYT. 64

SCHIER W.: *Najstydniejsze polskie sportowe samoloty wyczynowe*. Warszawa : Wydaw. Komunikacji i Łączności, 2008. Sygn.: CZYT. 797.5

SIERADZKA E., MILNEROWICZ H.: *Wybrane zagadnienia z chemii kosmetyków : dla studentów kosmologii* / Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Wrocław : Wydaw. AWF, 2013. Sygn.: CZYT. 613

Sport

ABC piłkarza / [red. nacz. Tadeusz Bagier]. Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1959. Sygn.: CZYT. KKD

ADACH Z.: *Wybrane zagadnienia z fizjologii treningu sportowego*. Poznań : AWF, 2013. (Podręczniki / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, ISSN 0303-5107 ; nr 65). Sygn.: CZYT. 796.012

Aktywizacja osób z niepełnosprawnością : wybrane problemy medyczne i kultury fizycznej. T. 1 / red. nauk. E. Rutkowska, M. Płaszewski ; Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej. Biała Podlaska : AWF w Warszawie. WWFiS, 2014. Sygn.: CZYT. 615.8

Aktywność ruchowa dzieci i młodzieży niepełnosprawnej / pod red. M. Bilskiej, R. Golanko, A. Kędry. Biała Podlaska : AWF w Warszawie. WWFiS, 2012. (Monografia / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej.). Sygn.: CZYT. 796

Aktywność ruchowa na obszarach górskich Polski i świata / red. nauk. P. Zarzycki, J. Grobelny. Wrocław : Wydaw. AWF, 2013. (Studia i Monografie Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, ISSN 0239-6009 ; nr 118). Sygn.: CZYT. 338.48-52

ALEKSANDROWICZ G.: *12 razy o prymat na świecie*. Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1985. Sygn.: CZYT. 796.332

AMBROŻY T., KORZENIOWSKI L.F.: *Podstawy zarządzania : podręcznik dla studentów kształcących się w zakresie sportu i turystyki*. Kraków : EAS, 2013. Sygn.: W 49342-49344; CZYT. 796.06

Anatomia organizacji sportowych i turystycznych / B. Grzeganeek-Więcek [i in.] ; Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach. Katowice : Wydaw. AWF, 2014. Sygn.: W 49252-49260, 49511-49513; CZYT. 796.06

Ausgewählte Kapitel der Sportmedizin : Prof. Dr. med. Richard Rost zum 10. Todestag gewidmet / hrsg. von W. Hollmann. Sankt Augustin : Academia Verlag, 2009. (Brennpunkte der Sportwissenschaft / Deutsche Sporthochschule Köln, ISSN 0932-8823 ; bd. 31). Sygn.: W 49115

BAKOTA D.: *Sport w województwie częstochowskim w latach 1975-1998* / Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie. Częstochowa : Wydaw. im. Stanisława Podońskiego AJD, 2013. Sygn.: CZYT. 796(091)

BARANOWSKI K.: *Bujanie w morskiej pianie*. Warszawa : Fundacja Szkoła pod Żaglami Krzysztofa Baranowskiego, 2014. (Biblioteka Szkoły pod Żaglami). Sygn.: CZYT. 797.1/.2

BENARDOT D.: *Advanced sports nutrition*. 2nd ed. Champaign, Il. : Human Kinetics, cop. 2012. Sygn.: W 49525; CZYT. 796:61

BETING M., MORE I.: *Neymar o sobie : rozmowa ojca z synem*. Łódź : „Aha!” [właśc. „JK”], 2014. Sygn.: W 49402; CZYT. 796.332

BOŁBA W.: *Deyna : geniusz futbolu, książkę nocy*. Warszawa : „The Facto”, cop. 2014. Sygn.: W 49396; CZYT. 796.332

BUFFON G., PERRONE R.: *Gigi Buffon numer 1 : [autobiografia]*. Kraków : „Sine Qua Non”, 2014. Sygn.: W 49398; CZYT. 796.332

CARSON M.: *Menedżerowie : jak myślą i pracują wielcy stratedzy piłki nożnej*. Poznań : Dom Wydaw. „Rebis”, 2014. Sygn.: W 49298; CZYT. 796.332

CHMIELEWSKI Z., ŻOCHOWSKI R.: *Sport 1974 : kalejdoskop*. Warszawa : Krajowa Agencja Wydaw. RSW „Prasa, Książka, Ruch”, 1975. Sygn.: CZYT. 796(091)

CHMIELEWSKI Z., ŻOCHOWSKI R.: *Sport 1975 : kalejdoskop*. Warszawa : Krajowa Agencja Wydaw. RSW „Prasa, Książka, Ruch”, 1976. Sygn.: CZYT. 796(091)

Chronobiológia od teórie k športovej praxi / L. Jančoková a kolektiv ; Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Fakulta humanitných vied. Katedra telesnej výchovy a športu. Vyd. 2 preprac. a dopl. Banská Bystrica : „Belianum”, 2013. Sygn.: W 49595

Chronobiology from theory to sports practice / L. Jančoková [i in.]. Kraków : Tow. Słowaków w Polsce, 2013. Sygn.: W 49596

ČILLIK I., TATARUCH R.: *Effect on load in athletic training* / Opole University of Technology. Opole : Univ. of Technology, 2013. Sygn.: W 48876

CORDAIN L., FRIEL J.: *Dieta dla aktywnych : paleodieta*. Wyd. 2. Warszawa : „Buk Rower”, 2014. Sygn.: W 49334; CZYT. 796:61

CZERNIAK U.: *Determinanty aktywności fizycznej kobiet po zabiegu mastektomii : studium kobiet wielkopolskich z badań w latach 1996-2000 i 2006-2010*. Poznań : AWF, 2013. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, ISSN 0239-7161 ; nr 415). Sygn.: CZYT. 613

DELIJEWSKI J.: *Żużel nad Wartą 1945-1989*. Gorzów Wlkp. : Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta, 2012. Sygn.: CZYT. 796.6/.7

DJACZENKO J.: *Stadion : magia Bułgarskiej*. Poznań : „Square Press”, 2012. Sygn.: CZYT. 796.332

Dobre praktyki szansą innowacyjnej edukacji : opracowane w ramach projektu : Program Praktyk Pedagogicznych podnoszący jakość kształcenia przyszłych nauczycieli / Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2013?]. Sygn.: W 49556; CZYT. 378

DWORAK B.: *Dziewczyny na medal*. Warszawa : Krajowa Agencja Wydaw. RSW „Prasa, Książka, Ruch”, 1981. Sygn.: CZYT. 796(091)

Edukacja fizyczna w nowej szkole : [podręcznik dla studentów wychowania fizycznego] / pod red. T. Maszczaka ; [aut.] M. Demel [i in.]. Warszawa : Wydaw. AWF, 2013. (Wydawnictwa Dydaktyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie) (Podręcznik Akademicki / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49422; CZYT. 796.01

Essentials of sports nutrition and supplements / ed. by J. Antonio [i in.]. Totowa, NJ : „Humana Press”, cop. 2008. Sygn.: W 49480

FIGURSKA M., FIGURSKI T.: *Nordic walking dla ciebie*. Warszawa : Oficyna Wydaw. „ABA”, cop. 2014. Sygn.: CZYT. 796.5

FRĄCZEK B.: *Wzory żywienia polskich sportowców w kontekście częstości spożycia żywności i preferencji pokarmowych*. Kraków : AWF, 2013. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława

wa Czecha w Krakowie, ISSN 2082-7202 ; nr 24). Sygn.: CZYT. 796:61

GACEK M.: *Niektóre różnice indywidualne jako predyktory sposobu żywienia zawodników uprawiających gry zespołowe w świetle rekomendacji dla sportowców*. Kraków : AWF, 2013. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, ISSN 2082-7202 ; nr 23). Sygn.: CZYT. 796:61

Gesundheit in Bewegung : Impulse aus Geschlechterperspektive : Beiträge aus dem Symposium „Gender and Health in Motion - Gesundheit, Bewegung und Geschlecht aus Interdisziplinärer Perspektive” / hrsg. von I. Hartmann-Tews [i in.]. Sankt Augustin : Academia Verlag, 2010. (Brennpunkte der Sportwissenschaft / Deutsche Sporthochschule Köln, ISSN 0932-8823 ; bd. 32). Sygn.: W 49116

GIEŚING J.: *Trening siłowy : HIT-fitness - trening o wysokiej intensywności*. Wyd. 2. Warszawa : „RM”, cop. 2011. Sygn.: W 49313; CZYT. 796.8

GILBERT B., JAMISON S.: *Sztuka wygrywania w tenisie : jak zwyciężyć w wojnie mentalnej na korcie*. Wrocław : „Bukowy Las”, cop. 2014. Sygn.: W 49306; CZYT. 796.3

GOŁĘBIEWSKI W., STROYNOWSKI J.: *Olimpijskie fanfary : kartki z dziejów sportu*. Warszawa : „Iskry”, 1957. Sygn.: CZYT. KKD

GOWARZEWSKI A.: *Futbolowa wojna światów : 1930-1978 / [współpr. aut. L. Jaroś i in.]*. Katowice : „GiA”, 2014. (Encyklopedia Piłkarska FUJI ; t. 44) (Mistrzostwa Świata ; 2). Sygn.: W 15589/T.44; CZYT. 796.332

GOWARZEWSKI A., STAŃSKI G.: *Mundial - 78*. Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1978. Sygn.: CZYT. 796.332

GOWARZEWSKI A., STAŃSKI G.: *Mundial '78 : argentyńskie boje*. Wyd. 2 zm. i rozz. Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1978. Sygn.: CZYT. 796.332

GRABOWSKI Z.: *Białe szaleństwo*. Warszawa : Inst. Wydaw. „Pax”, 1959. Sygn.: CZYT. KKD

GRZEGORCZYK S.: *Droga do Buenos...* Warszawa : Krajowa Agencja Wydaw. RSW „Prasa, Książka, Ruch”, 1978. (Mundial '78 / KAW ; 3). Sygn.: CZYT. 796.332

GRZEGORCZYK S., LECHOWSKI J.: *Tajemnice Mundialu : Espana '82*. Warszawa : Młodzieżowa Agencja Wydaw. RSW „Prasa, Książka, Ruch”, 1983. Sygn.: CZYT. 796.332

GUSZKOWSKA M.: *Aktywność fizyczna i psychika : korzyści i zagrożenia*. Toruń : Adam Marszałek, 2013. Sygn.: W 49286; CZYT. 796.159.9

HESSE U.: *Tor! : historia niemieckiej piłki nożnej*. Otwock : „Kopalnia”, cop. 2014. Sygn.: CZYT. 796.332

Igrzyska stare jak świat / [pomysł książki i koordynacja W. Korycki ; red. J. Rajkowska, E. Tobolewska]. Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1976. (Biblioteczka Olimpijska). Sygn.: CZYT. 796(091)

Innowacje i technologie informacyjne przyszłością nowoczesnej edukacji - wdrażania rozwiązań informatycznych w procesie kształcenia : opracowany w ramach projektu : Program Praktyk Pedagogicznych podnoszących jakość kształcenia przyszłych nauczycieli / [poradnik oprac. zespół w skł.: M. Kuleczka, Ł. Kotynia ; Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej]. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSK-FiT, [2012?]. Sygn.: W 49564; CZYT. 796.01

JANKOWSKI K.W., LENARTOWICZ M.: *Metodologia badań empirycznych : podręcznik dla studentów wychowania fizycznego*.

Warszawa : Wydaw. AWF, 2012. (Wydawnictwa Dydaktyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie) (Podręcznik Akademicki / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49413; CZYT. 167/168

JELEŃ J., KONIECZNY A., PENAR S.: *W blasku złotej Nike : walka o Puchar Świata 1930-1974*. Wyd. 2. Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1975. Sygn.: CZYT. 796.332

JUDYCKI Z.A.: *Polscy sportowcy w świecie : leksykon* / [Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu]. Warszawa : CAN Andrzej Cedro, 2014. Sygn.: CZYT. 796(091)

KACZMAROWSKI G.: *Wyjście na prostą*. Warszawa : Krajowa Agencja Wydaw. RSW „Prasa, Książka, Ruch”, 1981. (Bohaterowie Stadionów) Sygn.: CZYT. 796.42/.43

KAPENIAK J.: *Tatrzańskie diabły*. Wyd. 2. Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1973. Sygn.: CZYT. 796.9

KOŁODZIEJ R., TABACZEK-BEJSTER I., DUDZIAK A.: *Ratownictwo wodne : wybrane zagadnienia*. Wyd. 2 zm. Rzeszów : Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego, 2014. Sygn.: CZYT. 797.1/.2

Końcowa wersja Programu Praktyk Pedagogicznych : opracowana w ramach projektu : Program Praktyk Pedagogicznych podnoszących jakość kształcenia przyszłych nauczycieli / [oprac. zespół w skł.: E. Katarzyna Organiściak i in. ; Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej w Pruszkowie]. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSKFiT, [2012?]. Sygn.: W 49566; CZYT. 796.01

KOWALCZYK M.: *Stereotypowy obraz tyż-wiarstwa figurowego w kulturze popularnej*. Katowice : Koło Nauk. „Sodalitas Bibliologi-

ca Silesiana” : [Wydaw. Pracownia Ochrony Książki], 2011. Sygn.: CZYT. 796.9

KOZDROŃ E.: *Program rekreacji ruchowej osób starszych : skrypt dla studentów wychowania fizycznego i instruktorów rekreacji ruchowej*. Warszawa : Wydaw. AWF, 2008. (Skrypt / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49432; CZYT. 379.8

KULESZA J.A.: *Boks na igrzyskach olimpijskich*. [Cz.] 2, *Piękno sukcesu (Rzym 1960)*. Skierniewice : „Sigma”, 2014. Sygn.: CZYT. 796.8

KUREK-PASZCZUK A., MIELNICZUK A., PASZKIEWICZ A.: *Nowa forma praktyki - przygotowaniem do zawodu nauczyciela wychowania fizycznego : „Program Praktyk Pedagogicznych podnoszący jakość kształcenia przyszłych nauczycieli”* / [Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Koppackiej]. Pruszków : Wydaw. Nauk. WSK-FiT, [2013?]. Sygn.: W 49558; CZYT. 378

KURIAŃSKA-WOŁOSZYN J., NOWAK L.: *Gimnastyka w Polsce w latach 1919-1939* / Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu. Poznań : Wydaw. Nauk. WSPiA, 2013. Sygn.: CZYT. 769.41

Lehrplane - Grundlagen, Entwicklungen, Analysen / hrsg. von G. Stibbe und N. Schulz. Sankt Augustin : Academia Verlag, 2013. (Brennpunkte der Sportwissenschaft / Deutsche Sporthochschule Koln, ISSN 0932-8823 ; bd. 35). Sygn.: W 48883

Losy gniazd „Sokoła” w wybranych dziełach Polski po II wojnie światowej / pod red. nauk. A. Nowakowskiego, T. Zycha. Rzeszów : Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego, 2014. Sygn.: CZYT. 796.41

Nauki społeczne wobec sportu i kultury fizycznej / red. nauk. J. Kosiewicz, T. Michaluk, K. Pezdek. Wrocław : Wydaw. AWF, 2013. (Studia i Monografie Akademii Wy-

chowania Fizycznego we Wrocławiu, ISSN 0239-6009 ; nr 114). Sygn.: CZYT. 796:316

MACUR J.: *Wyścig kłamstw : upadek Lance'a Armstronga*. Katowice : „Sonia Draga”, 2014. Sygn.: W 49317; CZYT. 796.6/.7

Marketing imprez biegowych / red. nauk. Z. Waśkowski. Poznań : Bogucki Wydaw. Nauk., 2014. Sygn.: CZYT. 796.06

MARUSARZ S.: *Na skoczniach Polski i świata : kartki pamiątki* / oprac. Zbigniew K. Rogowski. Kraków : Wydaw. Literackie, 1955. Sygn.: CZYT. KKD

Mexico '86 : wszystko o wszystkich / [red. M. Zwoliński]. Warszawa : RSW „Prasa, Książka, Ruch”. Młodzieżowa Agencja Wydaw., 1986. Sygn.: CZYT. 796.332

Mexico 86 : piłkarskie mistrzostwa świata 1986. Cz. 1 / [oprac. Zespół Sportowy Redakcji Krajowej i Redakcji Dokumentacji Prasowej Polskiej Agencji Prasowej w skł.: Z. Chmielewski i in.]. Warszawa : PAP. RDP, 1986. Sygn.: CZYT. 796.332

Mexico 86 : piłkarskie mistrzostwa świata 1986. Cz. 2 / [oprac. Zespół Sportowy Redakcji Krajowej i Redakcji Dokumentacji Prasowej Polskiej Agencji Prasowej w skł.: T. Trzciński i in.]. Warszawa : PAP. RDP, 1986. Sygn.: CZYT. 796.332

MIZERA K.: *Bieganie jest proste*. Warszawa : Grupa Wydaw. Foksal - Buchmann, cop. 2014. Sygn.: W 49369-49370; CZYT. 796.42/.43

Oficjalne przepisy gry w siatkówkę plażową 2013-2016 FIVB : zatwierdzone przez 33 Kongres FIVB w roku 2012 / [tł. i oprac. graf. R. Bronisz i in.]. [Warszawa : Polski Związek Piłki Siatkowej, 2013]. Sygn.: W 49494-49495; CZYT. 796.325

OZOLIN N.: *Trening lekkoatlety*. Warszawa : Wydaw. Ministerstwa Obrony Naro-

dowej na zlec. Głównego Komitetu Kultury Fizycznej. 1952. (Biblioteka Sportowa / Główny Komitet Kultury Fizycznej). Sygn.: CZYT. KKD

PAŁUCKI A.: *Nauki o kulturze fizycznej*. Wrocław : Wydaw. AWF, 2013. (Studia i Monografie Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, ISSN 0239-6009 ; nr 117). Sygn.: CZYT. 796

PAWŁOWSKI R.: *Przygotowanie młodzieży akademickiej do uczestnictwa w kulturze fizycznej*. Kielce : Wydaw. Uniw. Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego, 2010. Sygn.: CZYT. 796

Podstawy teorii i technologii treningu sportowego : praca zbiorowa. T. 1 / pod red. nauk. H. Sozańskiego, J. Czerwińskiego, J. Sadowskiego ; aut. J.G. Adamczyk [i in.]. Warszawa ; Biała Podlaska : AWF. WWFiS, 2013. (Monografie i Opracowania / Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej ; nr 23). Sygn.: CZYT. 796.01

POPELKA J.: *Porovnanie taktického a technického prístupu vyučovania vo volejbale, na zmeny úrovne výkonnosti 13-14 ročných žiakov základných škôl* / Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Banská Bystrica : „Belianum”, 2013. Sygn.: W 49597

Przepisy biegu na orientację / oprac. K. Sobczyński, R. Chachurski, P. Morawski. Warszawa : Polski Związek Orientacji Sportowej, 2013. Sygn.: W 49489; CZYT. 796.5

Przepisy gry w piłkę siatkową : oficjalne tłumaczenie : przepisy zatwierdzone przez 32. Kongres FIVB 2010. Cz. 2 / [Polski Związek Piłki Siatkowej]. Obowiązują w Polsce od 1 stycznia 2011 r. [Warszawa : PZPS, 2013]. Sygn.: W 49504/Cz.2-49505/Cz.2; CZYT. 796.325

Przepisy i zasady gry w mini siatkówce w Polsce / [Polski Związek Piłki Siatkowej]. [Warszawa : PZPS, 2013]. Sygn.: W 49501-49502; CZYT. 796.325

Przepisy orientacji precyzyjnej / oprac. Ryszard Chachurski, Rafał Mastela, Piotr Wierciński. Warszawa : Polski Związek Orientacji Sportowej, 2013. Sygn.: W 49491; CZYT. 796.5

Przepisy rowerowej jazdy na orientację / oprac. R. Chachurski. Warszawa : Polski Związek Orientacji Sportowej, 2013. Sygn.: W 49497; CZYT. 796.5

Przepisy sportowe narciarskiego biegu na orientację / oprac. R. Chachurski. Warszawa : Polski Związek Orientacji Sportowej, 2013. Sygn.: W 49499; CZYT. 796.5

PUPIŠOVÁ Z.: *Rozvoj výbušnej sily dolných končatín a jej vplyv na efektívnosť štartového skoku v plávaní*. Krakov : Spolok Slovakov v Poľsku, 2013. Sygn.: W 49599

Ruch a zdrowie : wybrane problemy : praca zbiorowa / pod red. D. Kozłowskiej, K.L. Sobolewskiego. Białystok : Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki, 2013. Sygn.: CZYT. 796

SCHIER W.: *Najstynniejsze polskie sportowe samoloty wyczynowe*. Warszawa : Wydaw. Komunikacji i Łączności, 2008. Sygn.: CZYT. 797.5

SKÓRZEWSKI M., STAŃSKI G.: *Wszystko o Mexico 86* / kolorowy Mundial w obiektywie Marka Wielgusa. Warszawa : Agencja „Presspol”, 1986. Sygn.: CZYT. 796.332

ŚLAPEK D., ZIELIŃSKA E.: *Bibliografia historii lubelskiego sportu* / Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu, Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin : LCDHS, 2013. Sygn.: CZYT. 01

Social and health - related aspects of physical activity / ed. by B. Bergier ; Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska. [Institute of Health]. Biała Podlaska : Wydaw. PSW, 2012. Sygn.: W 48878

Socjologia kultury fizycznej / pod red. nauk. Z. Dziubińskiego i Z. Krawczyka. Warszawa : Wydaw. AWF, 2012. (Podręcznik Akademicki / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie) (Wydawnictwa Dydaktyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49411; CZYT. 796:316

Sport i turystyka : uwarunkowania historyczne i wyzwania współczesności / red. nauk. M. Kazimierzczak, J. Kosiewicz. Poznań : AWF, 2013. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, ISSN 0239-7161 ; nr 427). Sygn.: CZYT. 796

Sport kobiet i mężczyzn : uwarunkowania, różnice, granice / red. nauk. H. Jakubowska. Poznań : Wydaw. Nauk. UAM, 2013. (Człowiek i Społeczeństwo / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Nauk Społecznych, ISSN 0239-3271 ; t. 36, z. 1). Sygn.: CZYT. 796:316

Sport, sportowcy, kibice : perspektywa socjologiczna / pod red. R. Kossakowskiego i L. Michałowskiego. Pszczółki : „Orbis Exterior”, 2013. Sygn.: CZYT. 796:316

STRONCZYŃSKI W.: *Stymulacja polisen-soryczna w nauczaniu i doskonaleniu techniki gry w piłkę nożną dzieci i młodzieży*. Poznań : AWF, 2013. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, ISSN 0239-7161 ; nr 405). Sygn.: CZYT. 796.332

ŠVACHOVÁ S.: *Vplyv projektu „Atletika pre deti” na zmeny úrovne všeobecnej pohybovej výkonnosti detí v mladšom školskom*

veku. Krakov : Spolok Slovakov v Pol'sku, 2013. Sygn.: W 49600

Teoria i praktyka sportu niepełnosprawnych / red. nauk. A. Kosmol ; [aut.] O. Bębenek [i in.]. Warszawa : Wydaw. AWF, 2013. (Podręcznik Akademicki / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49417-49418; CZYT. 796.01

TRACZINSKI C.G., POLSTER R.S.: *Joga dynamiczna : skuteczny program fitness w domu*. Köln : Naumann & Göbel Verlagsgesellschaft, [2013?]. Sygn.: W 49294/+DVD-49295/+DVD; CZYT. 613

TRACZINSKI C.G., POLSTER R.S.: *Trening pleców : skuteczny program fitness w domu*. Köln : Naumann & Göbel Verlagsgesellschaft, [2013?]. Sygn.: W 49310/+DVD-49311/+DVD; CZYT. 796.41

TRYBUSZEWSKI H.: *Początki niemieckiej i polskiej piłki nożnej na Pomorzu i Kuja-wach 1894-1923*. [b.w.], 2013. Sygn.: CZYT. 796.332

TRZCIŃSKA D.: *Gimnastyka kompensacyjno-korekcyjna w przedszkolu*. Warszawa : Wydaw. AWF, 2013. (Zeszyty Naukowo-Metodyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie). Sygn.: W 49424; CZYT. 615.8

TSATSOULINE P.: *Super stawy : sprawność sportowa w każdym wieku : maksymalny ruch bez bólu, bezpieczna mobilność, siła i gibkość*. Wyd. 1, dodr. Łódź : „Aha!” [właśc. „JK”], 2012. Sygn.: W 49304; CZYT. 796.41

Włochy : przewodnik narciarski / Touring Club Italiano ; [teksty F. Bottonelli i in.]. Białsko-Biała : „Dial Poland”, dr. 2005. Sygn.: W 49605

Wykorzystanie badań naukowych w wychowaniu fizycznym i sporcie : praca badawcza z 4 obszarów aktywności ruchowej :

„sport, wychowanie fizyczne, rekreacja i fizjoterapia”. Cz. 4 / pod red. J. Iskry, R. Tatarucha, C. Kuśnierza. Opole : Oficyna Wydaw. PO, 2013. (Studia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063 ; z. 373). Sygn.: CZYT. 796

ZIEMBA K.: *Sezonowa zmienność sprawności motorycznej i rozwoju morfologicznego młodzieży opolskiej w wieku dojrzewania*. Opole : Oficyna Wydaw. PO, 2013. (Studia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063 ; z. 360). Sygn.: CZYT. 796.012

ŻMUDA-PAŁKA M.: *Kultura fizyczna w działalności Feliksa Fidzińskiego (1890-1967) / Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu*. Nowy Sącz : Wydaw. Nauk. PWSZ, 2013. Sygn.: CZYT. 37.091

ŻUREK P.: *Somatyczne, kondycyjne i koordynacyjne uwarunkowania sprawności specjalnej tenisistów na etapie treningu ukierunkowanego*. Poznań : AWF, 2013. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, ISSN 0239-7161 ; nr 426). Sygn.: CZYT. 796.3

Językoznawstwo, nauka o literaturze

Góry i wędrowanie : prace ofiarowane Profesorowi Tomaszowi Stępniovi / red. J. Pacuła. Bielsko-Biała : Wydaw. Nauk. Akademii Techniczno-Humanistycznej, cop. 2014. Sygn.: CZYT. 82

Sztuka, architektura, urbanistyka

MUSIAKA Ł.: *Funkcja turystyczna średniowiecznych zamków i jej wpływ na miasta Pomorza, Warmii i Mazur* / Wydział Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Łódź : Wydaw. UŁ, 2013. Sygn.: CZYT. 338.48

SZCZEPANOWSKI A.E.: *Walory i atrakcje turystyczne województwa podlaskiego*.

T. 2, *Atrakcje kulturowe* / Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku. Białystok : Wydaw. WSFiZ, 2013. Sygn.: CZYT. 338.48-6

Geografia, opisy krajów, podróże

BARANOWSKI K.: *Bujanie w morskiej pianie*. Warszawa : Fundacja Szkoła pod Żaglami Krzysztofa Baranowskiego, 2014. (Biblioteka Szkoły pod Żaglami). Sygn.: CZYT. 797.1/.2

FRANASZEK M.: *Kraków i okolice : wybieczki i trasy rowerowe* / [oprac. kartogr. G. Marchut]. Gliwice : „Helion”, cop. 2012. (Bezdroża). Sygn.: W 49296

Góry i wędrowanie : prace ofiarowane Profesorowi Tomaszowi Stępniovi / red. J. Pacuła. Bielsko-Biała : Wydaw. Nauk. Akademii Techniczno-Humanistycznej, cop. 2014. Sygn.: CZYT. 82

Przez świat : informacje turystyczne z całego świata. T. 17 / pod red. nauk. A. Urbanika, M. Brożyny, Ł. Godka ; [aut. K. Anoszczenko i in.] ; Uniwersytet Rzeszowski. Wydział Wychowania Fizycznego. Rzeszów : Wydaw. UR, 2013. Sygn.: CZYT. 91

Studia i materiały z dziejów krajoznawstwa polskiego : wartość kontynuacji idei i praktyki w turystyce / [wybór mat. oraz układ t. E. Wieczorek] ; Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Zarząd Główny. Komisja Historii i Tradycji. Kraków : Oficyna Wydaw. „Wierchy” Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK ; Warszawa : ZG PTTK, cop. 2013. (Studia i Materiały z Dziejów Krajoznawstwa Polskiego ; t. 7). Sygn.: CZYT. 338.48-52

Szlaki rowerowe i piesze na terenie Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty : woj. zachodniopomorskie. Karlino : Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty, [2006]. Sygn.: W 49282

Suwalszczyzna : przewodnik / [oprac. Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych im. E. Romera ; red. B. Konopska, M. Starzewski]. Warszawa : PPWK, [2008]. (Copernicus. Wygodny Format) (Copernicus. Kierunek Polska). Sygn.: W 49283

TRUSZYŃSKA M.: *Trasy kolarskie na ziemi kołobrzeskiej*. Gdynia : „Novae Res” - Wydaw. Innowacyjne, cop. 2014. Sygn.: W 49308

W okolicach Warszawy : przewodnik / [oprac. Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych im. E. Romera ; red. B. Konopska, M. Starzewski]. Warszawa : PPWK, [2007]. (Copernicus. Wygodny Format) (Copernicus. Kierunek Polska). Sygn.: W 49284

WALENCIAK A., SIERADZKA-KASPRZAK J.: *Przewodnik turystyczny po Polsce : Polska nie tylko na narty* / red. prow. J. Sieradzka-Kasprzak]. Warszawa : „Daunpol” Wydaw. Kartogr., [2009]. (Odkryj Nasze na Nowo). Sygn.: W 49604

Włochy : przewodnik narciarski / Touring Club Italiano ; [teksty F. Bottonelli i in.]. Białsko-Biała : „Dial Poland”, dr. 2005. Sygn.: W 49605

Ziemia odolanowska - kraina nad Baryczą : przewodnik turystyczny po gminie Odolanów / [red. H. Sztukowski i in.]. Odolanów : [Zakł. Wydawniczo-Drukarski „Poligrafia”], 2010. Sygn.: W 49281

Historia, biografie

BARANOWSKI K.: *Bujanie w morskiej pianie*. Warszawa : Fund. Szkoła pod Żaglami Krzysztofa Baranowskiego, 2014. (Biblioteka Szkoły pod Żaglami). Sygn.: CZYT. 797.1/.2

BOŁBA W.: *Deyna : geniusz futbolu, książkę nocy*. Warszawa : „The Facto”, cop. 2014. Sygn.: W 49396; CZYT. 796.332

BUFFON G., PERRONE R.: *Gigi Buffon numer 1 : [autobiografia]*. Kraków : „Sine Qua Non”, 2014. Sygn.: W 49398; CZYT. 796.332

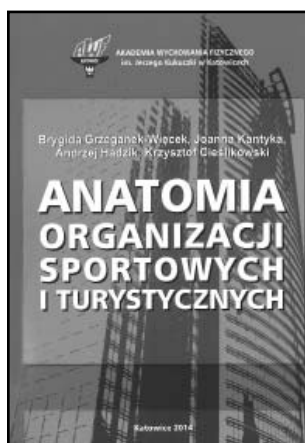
GRABOWSKI Z.: *Białe szaleństwo*. Warszawa : Inst. Wydaw. „Pax”, 1959. Sygn.: CZYT. KKD

JUDYCKI Z.A.: *Polscy sportowcy w świecie : leksykon* / [Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu]. Warszawa : CAN Andrzej Cedro, 2014. Sygn.: CZYT. 796(091)

MACUR J.: *Wyścig kłamstw : upadek Lance'a Armstronga*. Katowice : „Sonia Draga”, 2014. Sygn.: W 49317; CZYT. 796.6/.7

MARUSARZ S.: *Na skoczniach Polski i świata : kartki pamiątnika* / oprac. Zbigniew K. Rogowski. Kraków : Wydaw. Literackie, 1955. Sygn.: CZYT. KKD

WYDAWNICTWA AWF

*Anatomia organizacji sportowych
i turystycznych*

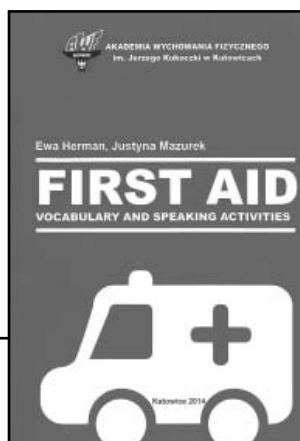
B. Grzegarek-Więcek i in.

2014

E. Herman, J. Mazurek

First aid. Vocabulary and speaking activities

2014

Journal of Human Kinetics
Vol. 40, 2014

